Mario Vargas Llosa

DON RIGOBERTO'NUN NOT DEFTERLERİ

CAN

İspanyolca aslından
çeviren
PERAL BAYAZ CHARUM

Mario Vargas Llosa

DON RIGOBERTO'NUN NOT DEFTERLERİ

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-510-894-7
© Mario Vargas Llosa, 1997 / Agencia Literaria Carmen Balcells, S.A. /
Can Yayınları Ltd. Şti. (1998)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Özal Basımevi'nde basıldı. (1999)
Dizgi: Serap Kılıç

Mario Vargas Llosa

DON RIGOBERTO'NUN NOT DEFTERLERİ

ROMAN

İspanyolca aslından
çeviren
PERAL BAYAZ CHARUM

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

Özgün adı
Los cuadernos de don Rigoberto

MARIO VARGAS LLOSA'NIN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI

AND DAĞLARINDA TERÖR / *roman*
DON RIGOBERTO'NUN NOT DEFTERLERİ / *roman*
ELEBAŞILAR / HERGELELER / *öykü*
JULIA TEYZE / *roman*
KENT VE KÖPEKLER / *roman*
MASALCI / *roman*
MAYTA'NIN ÖYKÜSÜ / *roman*
PALOMINO MOLERO'YU KİM ÖLDÜRDÜ / *roman*
ÜVEYANNEYE ÖVGÜ / *roman*
YEŞİL EV / *roman*

Mario Vargas Llosa, 28.3.1936'da Arequipa'da (Peru) doğdu. Lima'da eğitim gördü, Madrid'de oturdu. Yirmi altı yaşında kaleme aldığı *Kent ve Köpekler*'le bir anda ünlendi. 1966'da yazdığı *Yeşil Ev* ününe ün kattı. Bu iki kitapla çok sayıda ödül aldı. Çeşitli Avrupa ve Kuzey Amerika üniversitelerinde ders verdi. 1987 yılında ülkesinde politikaya atıldı. 1990 yılında başkanlık seçimlerine katıldıysa da kazanamadı. 1995 Kasımında İspanyol dilinde yazılmış eserlere verilen en önemli ödül olan Cervantes Ödülünü kazandı. Şimdi karısı ve üç çocuğuyla Avrupa'da yaşamaktadır.

İnsan, düş kurduğunda bir tanrı ve düşündüğünde yalnızca bir dilenci...

HÖLDERLIN, *Hyperion*

Yaşamımı eylemlerimle değerlendiremem, şans onları yüceltmeme fırsat vermedi. Yaşamıma anlam veren fantezilerim.

MONTAIGNE

I. FONCHITO'NUN DÖNÜŞÜ

Kapı çalındı. Doña Lucrecia açmaya gitti ve açar açmaz karşısında, Olivar de San Isidro'nun yaşlı ve eğri büğrü ağaçlarının oluşturduğu manzaranın önünde Fonchito'nun, altın sarısı buklelerin süslediği başını ve mavi gözlerini gördü. Birden çevresindeki her şey dönmeye başladı.

"Seni çok özlüyorum, üveyanne," diye çok iyi tanıdığı bir ses geldi kulağına. "Bana hâlâ kızgın mısın? Senden özür dilemeye geldim. Beni bağışlayacak mısın?"

"Sen, sen ha?" Doña Lucrecia kapının tokmağına tutunmuş, ancak duvara dayanarak ayakta durabiliyordu. "Buraya gelmeye utanmıyor musun?"

"Akademiden kaçtım," dedi çocuk, resim defterini ve boya kalemlerini göstererek. "Seni çok özlüyorum, gerçekten. Yüzün niye sarardı?"

Doña Lucrecia:

"Aman Tanrım! Aman Tanrım!" diyerek geri geri gitti ve kapının yanında duran *kolonial* taklidi iskemleye çöktü kaldı. Yüzü bembeyaz olmuştu, elleriyle gözlerini kapatıyordu.

"N'olur ölme!" diye bir çığlık attı çocuk korku içinde.

Doña Lucrecia –bayıldı bayılacak– bir çocuk siluetinin eşikten içeri atlayarak kapıyı kapattığını ve önünde diz çöküp ellerini ovuşturmaya başladığını fark edebildi, o kadar. Oğlan afallamıştı: "Ne olur ölme, bayılma lütfen!" Doña Lucrecia kendini toparlamak için olağanüstü çaba harcıyordu. Konuşmaya başlamadan derin bir soluk aldı. Bir anda sesinin kısılmasından korkuyor, usul usul soluk almaya çalışıyordu.

"Hiçbir şeyim yok, iyiyim. Seni burada göreceğim hiç aklıma gelmezdi. Ne cesaretle geldin? Hiç vicdan azabı duymuyor musun?"

Fonchito hâlâ dizleri üstünde, Doña Lucrecia'nın ellerini öpmeye çalışıyordu.

"Beni bağışladığını söyle, ne olur üveyanne," diye yalvardı. "Söyle, ne olursun. Sen gittikten sonra evin bütün tadı kaçtı. Okul çıkışında kaç kez gelip seni gözetledim. Kapını çalmak istiyordum ama cesaret edemiyordum. Beni hiç bağışlamayacak mısın?"

"Asla!" diye yanıtladı Doña Lucrecia, tam bir kararlılık içinde. "Yaptıklarını asla bağışlamayacağım, kötü kalpli çocuk."

Ama Doña Lucrecia'nın iri siyah gözleri sözlerinin tam tersine merak ve hoşnutlukla, hatta belki biraz da şefkatle bakıyordu Fonchito'nun bukleli dağınık saçlarına boynunun şişkin, mavimsi damarlarına, sarı saçları arasından uçlarını uzatmış iri kulaklarına, üniformasının lacivert ceketi ve gri pantolonun içindeki küçücük havalı bedenine. Burnuna futbol maçlarının gençlik kokusu, Onofrio'nun dondurma ve karamela kokuları doluyor, ergenlik çağındaki erkek çocukların sesleri değişirken çıkardıkları o bir ince, bir kalın tiz sesler kulaklarında çınlıyordu. Sonunda elleri Fonchito'nun öpücükleriyle ıslanmayı kabul etti.

"Üveyanneciğim, seni çok seviyorum," diye mırıldandı Fonchito. "İnanmayacaksın, ama babam da seni çok seviyor."

Tam o sırada mutfağa giden koridorda tarçın rengi, çevik silueti çiçekli önlüğüyle çevrili, başında yazması, elinde toz almak için kullandığı tüyle Justiniana belirdi. Onları görünce olduğu yerde kalakaldı.

"Küçükbey Alfonso!" diye mırıldandı, gözlerine inanamayarak. "Fonchito! İnanamıyorum!"

"Baksana, şuna bak!" diye bağırdı Doña Lucrecia, olduğundan daha öfkeli görünmeye çalışarak. "Bu eve gelme cüretini gösteriyor. Benim hayatımı mahvedip, Rigoberto'ya o darbeyi indirdikten sonra şimdi de af dileyip timsah gözyaşları akıtıyor. Böyle yüzsüzlük gördün mü hiç, Justiniana?"

Ama Doña Lucrecia bunları söylerken bile Fonchito'nun heyecanla, ağlayarak öpmeye çalıştığı upuzun tırnaklı ellerini çocuğun ellerinden kurtarmaya yeltenmiyordu.

"Hadi git, küçükbey Alfonso," dedi hizmetçi kız, o şaşkınlıkla sizli konuşmayı unutmuş sen diye hitap etmeye başlamıştı. "Hanımefendinin ne hale geldiğini görmüyor musun? Hadi çabuk git, Fonchito."

"Beni bağışladığını söylerse hemen giderim," diye yalvardı çocuk, yüzü Doña Lucrecia'nın elleri arasında, iç çekerek. "Sen de bir merhaba bile demeden azarlamaya başladın beni, Justita. Ben sana ne yaptım ki? Seni de çok seviyorum, evden gittiğin gün bütün gece ağladım."

"Sus, yalancı seni. 'Tanrı bir' dediğine bile inanmıyorum senin," dedi Justiniana, Doña Lucrecia'nın saçlarını düzelterek. "Size kolonyalı bir havlu getireyim mi, hanımcığım?"

"Bir bardak su getir en iyisi. Merak etme, iyiyim. Bu yumurcak beni sersemletti, o kadar."

Ve sonunda, usulcacık çekti ellerini Fonchito'nun elleri arasından. Çocuk hâlâ ayaklarının dibindeydi, ağlamayı bırakmıştı ama hıçkırıklarını zor tutuyordu. Gözleri kan çanağı gibiydi, yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Ağzının bir ucundan inceci bir salya sarkıyordu. Doña Lucrecia gözlerini kaplayan buğulu sisin arasından çocuğun yüz hatlarını inceledi: burun kıvrımları, dudaklar, gururla dikilen küçücük çene ve ortasındaki çukur, bembeyaz dişler. Çocuk İsa'nın yüzünü andıran o masum yüzü tırmıklamak, tokatlamak geldi içinden. İki yüzlü! Yahuda! O kadarla da kalmayıp boynunu ısırıp, bir vampir gibi kanını emmek istiyordu.

"Baban buraya geldiğini biliyor mu?"

"Ne diyorsun, üveyanne!" diye yanıtladı Fonchito hemen, gizli bir şey söylüyormuş gibi ses tonunu alçaltarak. "Bilse, kimbilir beni ne yapardı! Adını hiç ağzına almıyor ama ben onun da seni çok özlediğini biliyorum. Yemin ederim, bütün gün aklı sende. Ondan gizli geldim buraya. Akademiden kaçtım. Haftada üç gün gidiyorum akademiye, okuldan sonra. Sana yaptığım resimleri göstereyim mi? Ne olur beni bağışladığını söyle, üveyanneciğim."

"Söylemeyin ve hemen kovun onu, hanımefendi," dedi elinde bir bardak suyla geri dönen Justiniana. Doña Lucrecia sudan birkaç yudum içti. "Güzel yüzüne, tatlı sözlerine kanmayın. Bu çocuk şeytanın ta kendisi, biliyorsunuz. Size gene kötülük eder, hem de birincisinden daha beter bir kötülük."

"Öyle deme Justita," dedi Fonchito, yeniden ağlamaklı bir sesle. "Yemin ederim yaptıklarımdan çok pişman oldum üveyanne. Gerçekten yaptığımın kötü olduğunu bilmiyordum. Ben böyle olsun istemedim. Evden gitmeni ister miydim? Babamla yalnız kalalım ister miydim hiç?"

"Ben gitmedim," dedi Doña Lucrecia, dişlerini sıkarak. "Rigoberto bir orospuyu kovar gibi attı beni evden. Hep senin yüzünden."

"Ayıp şeyler söyleme üveyanne." Çocuk utanmış gibi ellerini havaya kaldırarak karşı çıktı. "O sözler senin ağzına yakışmıyor."

Tüm öfke ve acısına karşın Doña Lucrecia gülmemek için kendini zor tuttu. Ona küfretmek yakışmıyormuş! Akıllı ve duygulu yavrucak, öyle mi? Justiniana haklıydı, bu çocuk melek yüzlü bir yılandı, bir şeytandı.

Çocuk birden keyifle yerinden sıçradı:

"Gülüyorsun, üveyanne! Yani bağışladın mı beni? Söyle, n'olur, bağışladığını söyle."

Ellerini çırpıyordu. Mavi gözlerinde hüznün yerini yabansıl bir pırıltı almıştı. Doña Lucrecia çocuğun parmaklarında mürekkep lekeleri olduğunu fark etti. İstemeyerek heyecanlandı. Gene bayılmak üzere miydi yoksa? Tam da sırası! Ne garip duygular! Girişteki aynada kendini gördü: yüzüne her zamanki anlatımı vermeyi başarmıştı, yalnızca yanakları hâlâ hafifçe kızarıktı ve göğsü hızlı hızlı inip kalkıyordu, o kadar. Mekanik bir hareketle sabahlığının açık yakasını kapattı. O gencecik yaşına karşın nasıl bu kadar utanmaz, bu kadar küstah, bu kadar art niyetli olabiliyordu bu çocuk? Justiniana kafasından geçirdiklerini okurcasına "Bu kadar zayıf olmayın hanımefendi, bağışlamaya kalkmayasınız sakın. Aptallık etmeyin!" der gibi bakıyordu Doña Lucrecia'ya. Sıkılganlığını yenmeye çalışarak sudan bir-iki yudum daha içti. Buz gibiydi su, iyi geldi. Çocuk

Doña Lucrecia'nın boşta kalan elini yeniden tutmuş öpmeye çalışıyordu.

"Sağol, üveyanneciğim. Çok iyisin. Biliyordum beni affedeceğini, onun için gelmeye cesaret ettim. Sana resimlerimi göstermek istiyorum. Sana Egon Schiele'den söz etmek istiyorum, onun yaşamından ve resimlerinden. Büyüyünce ne olmak istediğimi ve daha neler neler... Büyüyünce ne olacağım biliyor musun? Ressam! Ressam olacağım üveyanne."

Justiniana korkmuş gibi başını sallıyordu. Dışarıda arabaların motor sesleri ve klaksonlar San Isidro'da akşamın çöküşünü selamlıyorlardı. Doña Lucrecia salonun tül perdesi arasından çıplak dallara, zeytin ağaçlarının boğum boğum gövdelerine bakıyordu. Bu manzara ne kadar da tanıdıktı. Bu kadar yüz vermek yeter, şimdi kararlı davranma zamanı.

"Tamam, Fonchito," dedi sert bir ses tonuyla, her ne kadar içinden gelmese de. "Şimdi, lütfen hemen git."

"Olur, üveyanne," diye zıplayarak kalktı çocuk. "Sen nasıl istersen. Her zaman istediğini yapacağım, sözünü dinleyeceğim. Göreceksin, ne iyi bir çocuk olacağım."

Sesinde ve yüzünde üzerinden büyük bir yük kalkmış, kendisiyle barışık birinin anlatımı vardı. Alnına bir tutam saç düşmüştü, gözleri sevinçle parıldıyordu. Doña Lucrecia arka cebinden bir mendil çıkarıp burnunu sildiğini gördü. Sonra da yerden çantasını, resim dosyasını ve kalem kutusunu aldı, gözlerini Doña Lucrecia ve Justiniana'dan ayırmadan eli kolu dolu, gülümseyerek geri geri kapıya doğru uzaklaştı.

"İlk fırsatta yine bir kaçamak yapar ziyaretine gelirim, üveyanne," diye neşeyle bağırdı kapıdan çıkmadan. "Tabii, senin de, Justiniana."

Sokak kapısı kapanınca Doña Lucrecia ve Justiniana bir an sessiz, kıpırdamadan oldukları yerde kaldılar. Bir süre sonra Bakire Pilar Kilisesi'nin çanları duyuldu, bir yerlerde bir köpek havlamaya başladı.

"İnanılır gibi değil..." diye fısıldadı Doña Lucrecia. "Bu eve ne yüzle geliyor?"

"Asıl inanılması güç olan ona bu kadar iyi davranmanız," diye karşı çıktı hizmetçi kız. "Onu nasıl affedebildiniz? Beye-

fendiyle kavga etmeniz için hazırladığı o tuzaktan sonra. Siz tam cennetliksiniz, hanımefendi."

"Bir tuzak olduğundan, bütün olanları onun küçücük kafasında planladığından pek emin değilim." Kendi kendine mırıldanarak banyoya doğru yürürken Justiniana'nın söylediklerini düzelttiğini duydu:

"Tabii ki o planladı. Fonchito daha beter şeyler de yapabilir. Hâlâ anlayamadınız mı?"

'Belki de,' diye aklından geçirdi Doña Lucrecia. Ama o daha çocuktu, küçük bir çocuk. Acaba gerçekten öyle miydi? Evet, evet, en azından çocuk olduğu su götürmez götürmez bir gerçek. Banyoda alnına soğuk su vurdu ve aynada yüzüne baktı. Burnu sipsivri görünüyor, burun delikleri hızla açılıp kapanıyordu; gözlerinin çevresinde mor halkalar oluşmuştu. Yarı aralık dudaklarından pütür pütür olmuş dilinin ucunu gördü. Piura'da gördüğü kertenkeleleri ve iguanaları anımsadı, onların da dilleri her zaman kupkuruydu. Fonchito'yu kapıda görünce Kuzey çöllerindeki heykeller gibi taş kesilmişti. Bir anda hiç düşünmeden kemerini çözdü ve bir omuz hareketiyle sabahlığı sırtından attı. İpek kumaş bedenini okşayarak aşağıya doğru kaydı ve ıslığa benzer bir ses çıkararak yere düştü. Şimdi bumburuşuk sabahlık ayaklarının çevresinde kocaman bir çiçek oluşturuyordu. Ne yaptığını, ne yapacağını bilemeden ayakları sabahlığın üzerinden geçerek onu bideye doğru götürdü. Dantel külotunu indirdi ve bideye oturdu. Ne yapıyordu? 'Ne yapacaksın, Lucrecia?' Gülümsemiyordu, yüzünde çok ciddi bir anlatım vardı. Bir yandan derin derin soluk alıp vermeye çalışırken bir yandan da elleri, kendi başlarına buyruk, bidenin musluklarını açıp kapıyordu: sıcak su, soğuk su, ikisi birden, sular birbirine karışıyor, fıskiyeden yükseliyor, alçalıyor, ılıklaşıyor, buz gibi soğuyor, iyice ısınıyor; önce incecik yükseliyor, sonra güçleniyor, daha sonra azalıyor... Bedeninin alt tarafı öne doğru geliyor, arkaya doğru yerleşiyor, sağa sola kayarak doğru pozisyonu arıyordu. Hah, işte oldu. Sırtında bir titreşim duydu. "Belki de ayrımında değildir, belki öylesine yapıyordur," diye yineledi içinden, son altı ayda sık sık bela okuduğu bu çocuğa acıyarak. Belki de içinde kötülük yoktu çocukcağızın. Belki de yaramaz, muzip, büyümüş de küçülmüş, sorumsuz... Ama kötü. Hayır.

"Belki de kötü değil?" Kafasının içinde düşünceler çaydanlıktaki su gibi fokur fokur kaynıyordu. Rigoberto'yla tanıştığı günü anımsadı. Kısa bir süre sonra evleneceği, Budist papazların kulaklarına benzeyen koca kulaklı, koca burunlu dul adam ve bahriyeli elbisesi giymiş –parlak sarı düğmeli lacivert ceket, kasketinde çapa– melek yüzlü oğlu. Sonra Barranco'da Rigoberto'nun onunla yeni hayatına başlamak için yaptırdığı evi ve o evde yaşadığı hiç beklemediği sürprizlerle dolu, daha çok geceleri yoğunlaşan yaşamını düşündü. Evleri olacak binanın inşası sırasında kocası ve mimarın arasında geçen çekişmeleri anımsadı. Neler neler yaşamıştı. İmgeler gözlerinin önünden geçiyorlar, bazen silikleşiyor, değişiyor, birbirine karışıyor, birbirini izliyorlardı. Sanki fıskiyeden fışkıran sıvı ruhuna kadar ulaşarak, içini tatlı tatlı okşuyordu.

MİMARA BUYRUKLAR

Aramızdaki anlaşmazlığın nedeni kavramsal. Siz benim evim ve kitaplığım için hazırladığınız bu güzel tasarımı, bir evde en önemli olanın eşyalar değil de o evde yaşayacak insanlar olduğu varsayımından –maalesef çok yaygın bir varsayım– yola çıkarak çizmişsiniz. Bu yöntemi seçmiş olmanızı eleştirmiyorum. Sizin meslekte önceliği müşterilere vermek zorunluluğundan kendinizi kurtaramamanız doğal. Ama, benim gelecekteki evim için düşündüklerim bunun tam tersi. Ne demek istediğimi anlatayım: Benim dünyam olacak ve kaprislerimin egemen olacağı bu küçük mekânda öncelik kitaplarımın, yağlıboyalarımın ve gravürlerimin olmalı; bizler, bu evde yaşayacak insanlar, onların hizmetinde olacağız. İşte bu yüzden, sizden yapmanızı istediğim tasarım öncelikle şu dört bin nüsha ile yüz tablo ve gravürde odaklanmalı. Burada yaşayacak insanların rahatını, güvenliğini, bu nesnelerin rahatından sonra düşünmelisiniz.

Şömine bu evin çok önemli bir öğesi. İstediğimde fazla kitaplar ve gravürleri yakmak için fırın olarak kullanabilmeliyim onu. Bu yüzden kitaplıklara ve oturacağım yere yakın olmalı, çünkü yazınsal ve sanatsal felaketlerin engizisyon yargıçlığını ayakta değil, oturduğum yerden yapmayı yeğlerim. Konuyu bi-

raz daha açayım. Dört bin kitap ve yüz gravür benim için değişmez sayılar. Fazlalıkları ve düzensizliği önlemek için hiçbir zaman bu sayıdan fazla kitap ve gravürüm olmayacak, ama sahip olduklarım da her zaman aynı kitaplar ya da gravürler olmayacak. Ben ölene kadar her an değişecekler, yenilenecekler. Bu demektir ki kitaplığıma getirdiğim her yeni kitap için bir başka kitabı yok etmeliyim, her yeni tablo ve gravür –taşbaskı, ağaçbaskı, ksilografi, karakalem, kazımaresim, desen, karışık teknik, yağlıboya, suluboya, yani hangi teknikle olursa olsun– en az gözde olanlarından birini yerinden edecek. Kurbanı seçmenin zorluklarını yadsımıyorum; bu seçimi yaparken bazen öyle içim parçalanıyor, öyle Hamletvari ikilemlerle boğuşuyorum ki, günlerce, haftalarca ıstırap içinde kıvranıyorum, geceleri karabasanlar üşüşüyor başıma. Önceleri gözden çıkardığım kitapları ve gravürleri kütüphanelere ve müzelere armağan ediyordum. Şimdilerde ise yakıyorum. İşte şömine bu nedenle çok önemli. Sonunda bu köktenci yöntemde karar kıldım; çünkü böylece kurbanımı seçerken kültürel bir günah işlemek, ahlak kurallarını hiçe saymak gibi kaygılar duymuyorum. Andy Warhol'un rengârenk bir Campbell çorba kutusu reprodüksiyonunu, Szyszlo'nın Paracas Denizi'nden esinlenerek yaptığı nefis bir tabloyla değiştirmeye karar verdiğim gün, daha doğrusu gece, anladım ki benim gözlerimin görmek istemediği bir yapıtı başkalarına sergileyerek onları cezalandırmak aptalca bir şey. Bunu anlar anlamaz hemen ateşe fırlattım tabloyu. O karton parçasının cazırdayışını gördüğümde içim cız etti gerçi, bunu yadsıyamam. Ama artık hiçbir acı duymuyorum. Kitaplığımın ve resim koleksiyonumun *numerus clasus*'unu koruyabilmek için bir sürü romantik ozan kitaplarını ve *indigenist*[1] yazarların, bir o kadar da kavramsal, soyut, peyzaj, portre ve aziz tablolarını alevlere terk ettim. Bu işi acı duymadan, tam tersine görevini yerine getiren bir yazın ya da sanat eleştirmeni rahatlığıyla yaptım: kökten, geri dönüşü olmayan ve çabucak yanarak yok olan bir eleştiri. Bu konu üzerine söyleyeceklerimi bitirmeden şunu da ekleyeyim: bu iş eğlenceli ama bende kösnül istekler uyandırmayan, yalnızca tinsel bir uğraş, bedenime yansımıyor. Bu nedenle önemsiz sayılabilecek ve kısıtlı bir uğraş...

[1] Yazında yalnızca yerli halkı konu alan akım. (Çev.)

Umarım yukarıda okuduklarınızı –kitap ve tablolara iki ayaklılardan daha fazla önem vermemi yani– edepsizlik ya da çılgınlık olarak yorumlamazsınız. Öyle değil aslında, zor ama keyif verici deneyimler sonucunda, inanarak alınmış bir karar. Benim için felsefe ve *anthropocentriste* dinsel geleneklere –isterseniz dudaklarımızda hafif bir gülümsemeyle kısaca hümanist gelenekler diyelim– karşı gelmek hiç de kolay olmadı. Bu gelenekler için gerçek, et ve kemikten, fani insanın sanat ve yazındaki yansımasından (sizce daha uygunsa taklidi diyelim) daha az ilgi çekici, daha az saygıya layık olması inanılmaz, akıl almaz, kabul edilemez bir durum. Bu karara varış öykümün ayrıntılarıyla başınızı ağrıtmadan hemen sonuca geçeceğim, ama kararımdan en ufak bir utanç duymadığımı da bir kez daha yinelemek isterim. Bana asıl keyif veren ya da acı çektiren, sizin ve benim parçası olduğumuz alçaklar sürüsünün dünyası değil, yıllarca sabır ve aşkla topladığım tablolar, kitaplar ve gravürlerde cisimleşen imgelem yetisi, sanatsal beceri ve arzular. Barranco'da yaptıracağım ve başından sonuna kadar tasarımını sizin yapmanız gereken ev, kendimden, çok çekici yeni karımdan ya da küçük oğlumdan önce, işte bu kitaplar, tablolar ve gravürler için. Ailemin oluşturduğu kutsal üçlünün ('kutsal üçlü' derken dine küfrettiğimi sanmayın) görevi bu kitapların, tabloların, gravürlerin hizmetinde olmak. Sizden de bunu bekliyorum. Bu satırları okuduktan sonra tasarımlarınızı iyice gözden geçirip nerede yanlış yaptığınızı bulmanız gerekiyor.

Bu yazdıklarım, harfi harfine, gerçek isteklerimi yansıtıyor, asla gizemli eğretilemeler değil. Bu evi *onların* keyfini çıkarmak ve acılarını paylaşmak için yaptırıyorum, *onlara* sahip olduğum için, *onlar* için. Benim için çalışacağınız şu kısa sürede siz de bana öykünmeye çabalayın.

Haydi, şimdi çizmeye başlayın.

KEDİLERİN GECESİ

Lucrecia randevuya sadık, odaya, kararlaştırıldığı gibi, kedilerden söz ederek karanlıkta girdi. Ayaklarına kadar inen ve bacaklarının görünmesine engel olan astragan mantosu içinde

kendisi de nefis bir Ankara kedisini andırıyordu. Bedenini saran o grimsi örtü altında çıplak mıydı?

"Kediler mi dedin?" diye sordu Don Rigoberto.

"Daha doğrusu kedi yavruları," dedi Doña Lucrecia ve miyavlar gibi sesler çıkararak Don Rigoberto'nun çevresinde kararlı adımlarla döndü. Bu haliyle, kapatıldığı yerden arenaya yeni salınmış, toreadorun gücünü saptamaya çalışan bir boğayı anımsatıyordu. "Pisi pisiler, pisicikler. Bir düzine, belki de daha fazla kedi."

Pisicikler kırmızı kadife şilte üzerinde oynaşıyor, tavanda gizlenmiş lambalardan yatağın üzerini aydınlatan, tozdan yıldızların pırıldadığı konik ışıkta bacaklarını bir çekip bir uzatıyorlardı. Barok müzik eşliğinde havaya mis gibi bir koku dağılıyordu. Hızlı diapazonların geldiği köşeden kendinden emin, sert bir ses duyuldu:

"Soyun."

"Olamaz!" diye karşı çıktı Doña Lucrecia. "Ben, bu hayvanatların arasında mı? Kesinlikle olmaz, nefret ederim kedilerden."

"Kedilerin arasında mı sevişmenizi istiyordu?" diye sordu Don Rigoberto, Doña Lucrecia'nın yumuşacık halı üzerinde tek bir devinimini gözden kaçırmadan. Barranco gecesinin ilk saatlerinde, dakikalar ilerlerken kalp atışları da hızlanıyordu.

"Düşünsene," diye fısıldadı Doña Lucrecia, ayağa kalkıp dolanmasını sürdürerek. "Beni o kedilerin arasında çıplak görmek istiyormuş. O iğrenç hayvanların arasında! Anımsadıkça tüylerim diken diken oluyor."

Don Rigoberto küçücük kedilerin cılız miyavlamaları kulağına ulaşınca siluetlerini görür gibi oldu. Gölgeler arasında kedilerin bedenleri belirginleşiyor ve üzerine vuran ışıkla yangın yerine dönmüş yatak örtüsünün parıltıları, yansımaları, kıvrımları Don Rigoberto'nun başını döndürüyordu. Yine de kıpırdanan o bir sürü kolun ucunda yeni yeni belirmeye başlayan saydam, kıvrımlı tırnakları ayırt edebildi.

"Gel, gel buraya," diye buyurdu köşedeki adam, yumuşak bir ses tonuyla. Aynı anda müzik setinin sesini yükseltmiş olmalı ki keman ve klavsen sesleri Don Rigoberto'nun kulaklarını tırmalayarak yükseldi. Pergolesi! Don Rigoberto parçayı ta-

nımakta güçlük çekmemişti. Neden bu sonatı seçtiğini de anlamıştı: on sekizinci yüzyıl salt kılık değiştirme ve cinsiyetlerin birbirine karıştığı yüzyıl olmakla kalmıyordu, aynı zamanda kediler yüzyılıydı. Zaten Venedik öteden beri bir kedi cumhuriyeti değil miydi?

"O sırada artık soyunmuş muydun?" diye sordu Don Rigoberto. Sesindeki tınıyı duyunca korkuyla karışık bir kaygının tüm bedenini sardığını fark etti.

"Her zaman olduğu gibi beni o soydu. Niçin soruyorsun, sanki bunun en çok hoşlandığı şey olduğunu bilmiyor musun?"

"Senin de tabii, öyle değil mi?" diye sevimli olmaya çalışarak karısının sözünü kesti Don Rigoberto.

Doña Lucrecia zoraki bir gülümsemeyle sırıttı.

"İnsana hizmet eden birinin olması hoş bir duygu," diye fısıldadı, yeni icat ettiği sıkılgan bir gülümsemeyle. "Gerçi bu kez farklıydı."

"Kedilerden dolayı mı?"

"Tabii onların yüzünden, başka neden olsun ki. Çok sinirliydim. Sinirden kasılmıştım, Rigoberto."

Her şeye rağmen, köşede saklanmış sevgilinin buyruğuna uymuştu. Onun yanında, ayakta, meraktan soluğu kesilmiş uysal uysal bekliyordu. Ama yangın yerine dönen şiltenin ortasında, esir alındıkları müstehcen sarı daire içinde, birbirlerine sokularak gerinen, kıpırdanan, yalanan kedileri de bir an olsun aklından çıkaramıyordu. İki elin topuklarından ayaklarına doğru kayarak ayakkabılarını çıkardığını duyumsayınca göğüsleri yay gibi gerildi, meme uçları sertleşti. Erkek şimdi de dikkatle, açıkta kalan her santimetre karelik teni acele etmeden öperek çoraplarını çıkarıyordu. Bir yandan da, önceleri Doña Lucrecia'ya şefkatli sözcükler, heyecanla söylenmiş müstehcen sözler gibi gelen bir şeyler fısıldıyordu.

"Ama, hayır, ilanı aşk etmiyordu, ne de bazen ağzından çıkan iğrençliklerdi mırıldandıkları bu kez," diyerek biraz önce icat ettiği yapay gülücükle sırıttı Doña Lucrecia, kocasının ellerinin ulaşabileceği bir yerde duruyordu. Ama Don Rigoberto karısına dokunmaya kalkışmadı. Yalnızca dilini ağzında zorla döndürerek:

"Tamam! Ama ne diyordu öyleyse?" diye sormakla yetindi:

"Açıklamalar, kediler üzerine gerçek bir konferans," diyerek kesik kesik bir kahkaha attı. "Pisipisilerin hayatta en çok sevdiklerinin bal olduğunu biliyor muydun? Ya sırtlarındaki küçük bir torbanın parfüm yapımında kullanıldığını?"

Don Rigoberto burun deliklerini iyice açarak geceyi kokladı.

"Üstündeki koku o koku mu? Öyleyse ceylan miski değil?"

"Kedi miski, kedi kokusu. Üstüme sindi. Rahatsız mı oldun?"

Don Rigoberto karısının anlattıklarını dinleyemiyordu, söylediklerinin yarısını kaçırıyordu, aklı başka yerlere gidiyordu, kendini de öykünün parçası olarak düşünürken birden dışlandığını duyumsuyordu. Ne demesi gerektiğini bilemedi.

"Peki kavanoz kavanoz balı ne yapacakmış?" diye sordu çekinerek, bir oyun ya da bir şakanın şölenin ciddiyetini bozmasından korkuyormuş gibi.

"Sana sürmek için," dedi erkek, öpücüklere ara vererek. Doña Lucrecia'yı soymayı sürdürüyordu. Çoraplarını, paltosunu, bluzunu çıkarmıştı, şimdi de etekliğinin düğmelerini açıyordu. "Yunanistan'dan getirdim, Imeto arılarının balı. Aristoteles'in sözünü ettiği bal. Senin için sakladım. Bu gece için."

'Lucrecia'yı seviyor,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto, biraz sevecenlikle, biraz da kıskanarak.

"Hele buna asla izin vermem," diye karşı çıktı Doña Lucrecia. "Hayır, hayır ve hayır! Ben böyle pis işlerde yokum."

Pek inanarak söylememişti bu sözleri Doña Lucrecia. Sevgilisinin bulaşıcı kararlılığı karşısında savunması yıkılmıştı; sesinde yenilgiyi kabullenmiş bir tını vardı. Erkek okşayarak Doña Lucrecia'nın üzerinde kalan son giysileri de ayaklarının altına sererken bedeninin titreşimleri ona yataktan gelen kedi çığlıklarını unutturmuştu, artık başka şeyler düşünüyordu. Doña Lucrecia kendini okşanmanın keyfine bıraktı. Erkeğin dudakları ve elleri sürtündükleri yerleri alevlere boğuyorlardı. Bazen duman rengi, bazen yeşilimsi parıldayan kediler, bazen dingin bazen devingen, hâlâ orada yatakta, örtüyü bumburuşuk edi-

yorlar, oynaşıyorlar, miyavlıyorlardı. Pergolesi hafiflemişti, şimdi uzaklardan gelen bir meltem, mayışmış bir sesti yalnızca.

"Bedenine Imeto arılarının balını sürmek mi?" diye yineledi Don Rigoberto hecelerin üzerine basa basa.

"Kediler yalasın diye, düşünebiliyor musun? Bu tür şeylerden çok tiksinirim, üstelik kedilere karşı alerjim var. Yapışkan bir şeylere dokunmak, parmağımın ucuyla bile olsa ('Gerçekten, hiç çiklet çiğnemez,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto) beni ne kadar rahatsız eder bilirsin. Düşün artık!"

"Büyük özveri. Buna katlanmanın nedeni yalnız..."

"Çünkü seni seviyorum," diye Don Rigoberto'nun sözünü kesti Doña Lucrecia. "Sen de beni seviyorsun, değil mi?"

'Bütün kalbimle,' diye düşündü Don Rigoberto. Gözlerini yummuştu. Sonunda kafasını toparlayabilmişti. Artık bu zifiri karanlık dolangaçta yolunu bulabilirdi. Şimdi ulu orta, biraz da imrenerek, adamın becerikli ellerle, acele etmeden, parmaklarının kontrolünü kaybetmeden, Lucrecia'nın kombinezonunu, sutyenini, külotunu sıyırdığını seçebiliyordu. Adam Lucrecia'yı soyarken dudakları usul usul karısının şehvetle ürperen ipek teninde –soğuktan mı, kararsızlıktan mı, güvensizlikten mi, tiksintiden mi, yoksa istek kabarması mı?– dolanıyor ve okşamaların büyüsüyle ılık soluğu o tanıdık bedene yansıyordu. Lucrecia sevgilinin dilinin, dişlerinin ve damağının kıvırcık tüylerine değişini duyunca sularının keskin kokusu beynine çıktı ve sarsılarak titremeye başladı. Balı sürmeye başlamış mıydı? Evet. İncecik bir ressam fırçasıyla mı? Hayır. Bir bez parçasıyla mı? Hayır. Elleriyle mi? Evet. Daha doğrusu uzun ve kemikli parmaklarıyla ve bir masajcı bilgeliğiyle sürüyordu. Parmaklar saydam maddeyi Lucrecia'nın tenine yayıyor –Don Rigoberto'nun burnuna tatlımsı bir koku doldu, içi bayıldı–, kaslarına, omuzlarına, göğüslerine dokunuyor, kalçalarını çimdikliyor, kaba etlerinde geziniyor, bacaklarını ayırıyor, Doña Lucrecia'nın derinliklerine dalıyordu. Pergolesi'nin oynak nağmeleri yeniden yükselmeye başlamıştı. Müzik sesi Doña Lucrecia'nın karşı koyan mırıldanmalarını örtüyor, balın kokusunu alıp kendilerini bekleyen ziyafeti sezen kedileri azdırıyordu. Bütün kediler sıçramaya, miyavlamaya başlamışlardı, yatağın üstünde sabırsızla-

nıyor, istekle ağızlarını açarak bir oraya bir buraya koşuşturuyorlardı.

"Şehvetten çok açlıktan," diye düzeltti Doña Lucrecia Don Rigoberto'yu.

"Heyecanlanmış mıydın?" diye sordu Don Rigoberto soluyarak. "O da çıplak mıydı? Kendi bedenine de bal sürüyor muydu?"

"Evet, evet, o da," diye bir dua fısıldarcasına yanıtladı Doña Lucrecia. "Benim bedenime sürdü, kendi bedenine sürdü. Sırtına bana sürdürdü, elleri oraya kadar yetişmiyordu. Bu oyunlar çok heyecan verici, tabii ki. Ne o duygusuz bir insan, ne de benim duygusuz olmamı istersin herhalde, öyle değil mi?"

"Tabii ki hayır, sevgilim," diye onayladı Don Rigoberto.

"Öpüştük, birbirimize dokunduk, okşadık. Böyle olması çok doğal," diye açıkladı Doña Lucrecia. Yeniden kocasının çevresinde dolanmaya başlamıştı ve kürke her basışında ayaklarının çıkardığı cızırtı Don Rigoberto'nun kulaklarını tırmalıyordu. İsteklenmiş miydi? Don Rigoberto anımsamaya çalıştı. "Yani köşemizden kıpırdamadan demek istiyorum. Uzun bir süre. Sonra her tarafımız yapış yapış, beni kucağına alarak yatağa götürdü."

Görüntü öylesine net, anlatım o kadar ayrıntılıydı ki, Don Rigoberto 'Kör olabilirim,' diye düşündü, korkarak. Tıpkı çılgınlık yıllarında, asitlerin etkisiyle uyuşup, retinaları karbonlaşana kadar Kalifornia güneşine meydan okuyan, görme duyusunu yitirince hayatı yalnızca kulakları, dokunma duyuları ve düş güçleriyle görebilen *hippi*'ler gibi... İşte oracıktaydılar, yağlanmış, her taraflarından bal ve keyif süzülerek, çıplaklıkları ve Yunan heykellerini anımsatan görünüşleriyle kedi mırıltılarının geldiği yere doğru ilerliyorlardı. Erkek savaşa hazır bir Ortaçağ okçusu, kadın bir orman perisi, kaçırılan bir ardıç. Doña Lucrecia ayaklarıyla çırpınarak karşı geliyor, "İstemiyorum, hoşlanmıyorum!" diyordu ama kolları sevgiyle onu kaçıran adamın boynuna dolanmış, diliyle ağzını açmaya çabalıyor, büyük bir hazla tükürüğünü yudumluyordu. "Bir dakika, bir dakika," diye beklemesini istedi Don Rigoberto. Doña Lucrecia uysalca durakladı. Ama Don Rigoberto Balthus'un başını şehvetle arkaya atmış, bir ayağını öne uzatmış, diğerini altına almış, topuğu-

nu iskemlenin kenarına dayayarak oturmuş, eliyle konsolun üzerine serilmiş, gözleri yarı yumuk, dingin, zevkten dört köşe bir kediyi okşayan sıska kızını (*Nu avec chat*) anımsamaya çalışırken suç ortağı gölgeler bir anda karanlıkta kayboluverdi. Don Rigoberto anılarını iyice zorladı ve ilk gördüğünde pek dikkatini çekmeyen, –Hollandalı Midas Dekkers'in kitabında mı, Botero'nun (1968) *Rosalba*'sında mı görmüştü– başka bir yağlıboyayı daha anımsadı: tabloda zifaf yatağına sere serpe uzanmış kara bir kedi, çarşafları ve yorganı sigarasını tüttüren, kıvırcık saçlı muhteşem bir fahişeyle paylaşmaya hazırlanıyor. Bir de Felix Valloton'un bir ağaçbaskısını (*Languor*, 1896 yılı mı?) anımsadı: geometrik figürlü bir yorgan ve çiçekli yastıklar arasında ufacık kıçlı bir genç kız, ayakları üzerinde dikelmiş bir kedinin kösnül boynunu okşuyor. Çok geniş repertuarında, bu pek emin olamadığı imgelerden başka duruma uygun hiçbir imge gelmiyordu aklına. Çocukça bir meraka kapıldı. Heyecanı tamamen geçmemişti ama azalmıştı, Avrupa güzünün –seyahatleri için en sevdiği dönemdi güz– soğuk güneşi gibi, bedeninin bir yerlerinde kendini duyuruyordu.

"Ve?" diye sorgulamayı sürdürdü, yarı kalan düşünden yeniden gerçeklere dönerek.

Erkek Lucrecia'yı yatağın üstüne, ışığın aydınlattığı daireye bırakmış, Lucrecia'nın onu kendine doğru çeken kollarından kurtularak, yalvarmalarına kulak asmadan, bir adım geri çekilmişti. Don Rigoberto gibi o da karanlık bir yerden Lucrecia'yı seyrediyordu. İnanılmaz güzeldi. İlk şaşkınlığın ardından eşsiz güzellikte bir görüntü sergiliyordu yatağın üstü. Kediler önce korkmuşlar, Lucrecia'ya yer vermek için geri çekilmişlerdi; kararsız, ürkek ama gözlerini dört açarak –yeşil, sarı pırıltılı, bıyıklar havaya dikilmiş– onu incelemeye koyulmuşlardı, sonra yavaş yavaş koklamak için yanaşmışlar ve sonunda bu tatlı kurbanlarının üstüne atılmışlardı. Sevinçten çığlıklar atarak balla kaplı bedeni kuşatmışlar, üzerine tırmanıyorlardı. Kedilerin cümbüşü Doña Lucrecia'nın karşı koymak için, gülmekle ağlamak arası çıkardığı sesleri bastırıyordu. Ağzını, gözlerini, burnunu kedilerden kurtarmak için yüzünü kollarıyla kapatmaktan başka yapabileceği bir şey kalmamıştı. Don Rigoberto'nun gözleri açgözlü, rengârenk yaratıkları izleyerek, onlarla beraber

Doña Lucrecia'nın göğüslerinde ve kalçalarında dolanıyor, dizlerinden kayıyor, dirseklerine yapışıyor, uyluklarından yukarı çıkıyor ve o geniş, dolunayı andıran karnında tıpkı tatlı bulamaçtan nasibini alan diller gibi bayram ediyordu. Kedilerin tükürükleriyle zenginleşen bal daha da parlaklaşıyor ve o bembeyaz bedene sıvımsı bir görüntü veriyordu. Durmadan sağa sola koşuşturup hoplayan kediler suda yüzen yaratıklarmış hissini veriyorlardı. Doña Lucrecia da görünmez sular üstünde yüzen canlı bir yelkenliydi sanki. 'Olağanüstü güzel,' diye düşündü Don Rigoberto. Dipdiri göğüsler, cömert kalçalar, belirgin baldırlar, tek bir kelimeyle bir kadın siluetinde aradığı ölçülere tıpatıp uyan bir beden: şişmana kaçmayan dolgun bir beden.

"Aç bacaklarını sevgilim," dedi yüzü görünmeyen adam.

"Aç, aç hadi," diye yalvardı Don Rigoberto.

"Kediler küçücük, ısırmazlar, bir şey yapmazlar," diye ısrar etti adam.

"Keyif almaya başlamış mıydın?" diye sordu Don Rigoberto.

"Hayır! Hayır!" diye karşı çıktı Doña Lucrecia, hipnotize eden gezintisine yeniden başlamıştı. Kürkün hışırtısı Don Rigoberto'ya başlangıçta duyduğu kuşkuları yeniden anımsattı: Paltonun altında hiçbir şey yok muydu, çıplak mıydı? Evet, çıplaktı. "Deli gibi gıdıklanıyordum."

Ama sonunda, kendini bırakınca, birkaç kedi yavrusu Doña Lucrecia'nın bedeniyle parlayan bal damlalarını yalamaya koyuldular. Yalarken çıkardıkları ses Don Rigoberto'ya ilahileri anımsattı. Pergolesi şimdi daha hafif, daha yumuşak nağmelere dönüşmüştü. Üzerini kaplayan baldan arınmış, dimdik beden şimdi dingin, dinleniyordu. Ama Doña Lucrecia uyumuyordu, kendisi farkında olmasa da, içinin ta derinliklerinden orada, öylece tembel tembel yatmak geldiğini Don Rigoberto anlamıştı.

"O zaman artık tiksintin geçmiş miydi?" diye soruşturmasını sürdürdü Don Rigoberto.

"Geçmemişti tabii ki," dedi Doña Lucrecia. Biraz durakladıktan sonra alaylı bir eda ile ekledi: "Ama artık aldırmıyordum."

Güldü. Bu kez, yalnızca Don Rigoberto ile fantezilerine gem vurmadan çok mutlu oldukları özel geceler için sakladığı

gülüşüyle gülmüştü. Don Rigoberto o anda karısını bedeninin tüm gözenekleriyle arzuladı.

"Paltonu çıkar," diye yalvardı Don Rigoberto. "Gel, kollarıma gel, kraliçem, tanrıçam benim."

Ama tam o anda gözlerinin önündeki görüntü çiftleşti, dikkati dağıldı. Görünmeyen adam artık görünür olmuştu. Parlak bedeni sessizce görüntüye sızmıştı. Şimdi adam da orada, kırmızı şiltenin üzerine, Doña Lucrecia'nın yanına uzanmıştı. İki sevgili arasında kalan kedilerin gözleri yerlerinden fırlamış, ağızları bir karış açık, dilleri dışarıda, altında ezildikleri bedenlerden kurtulmaya çalışırken attıkları çığlıklar Don Rigoberto'nun kulak zarlarını tırmaladı. Kulaklarını tıkamıştı ama yine de duyuyordu. Gözlerini de sımsıkı yummuştu, ama adamın Doña Lucrecia'nın üzerine çıkışını görür gibiydi. Adam sanki onu istekle davet eden bembeyaz, güçlü kalçalara gömülmüştü. Biraz önce kediler Doña Lucrecia'nın bedenindeki balı nasıl iştahla yalıyorlarsa, şimdi de adam aynı iştahla karısının bedenini öpüyordu. Doña Lucrecia adama kollarıyla sımsıkı sarılmış, adam üstte, Doña Lucrecia altta, elleriyle sırtını, kalçalarını mıncıklıyor, bacaklarını kaldırıyor ve adamınkilerin üstüne indiriyor, cüretkâr ayaklarını adamın baldırlarında, tam da Don Rigoberto'yu ihtirasla kasıp kavuran yerde, dinlendiriyordu. Don Rigoberto derin derin iç çekti, çığlık atmamak için kendini zor tutuyordu. Bir an, Doña Lucrecia'nın kayar gibi kapıya doğru uzaklaştığını gördü.

"Yarın gene gelecek misin?" diye sordu, istekle ama biraz da kaygılı.

"Ve öbür gün ve daha öbür gün," diye yanıtladı sessizce kaybolmakta olan siluet. "Gitmiş değilim ki!"

Kedi yavruları şaşkınlıklarından kurtulmuş, çiftin aralarındaki boğuşmaya aldırış etmeden, yeniden işe koyularak son bal damlalarını yalamaya çalışıyorlardı.

AD FETİŞİZMİ

Adlara karşı fetişist bir tutkum var ve senin adın aklımı başımdan alıyor, beni çılgına çeviriyor. Rigoberto! Erkeksi, zarif,

bronz gibi sert ve güçlü, İtalyan kökenli bir ad. Alçak sesle, yalnızken, kendim için yinelediğimde sırtımdan bir yılan kayıyormuş gibi oluyor, Tanrı'nın (ya da hadi senin dediğin olsun koca inançsız, doğanın) bana lütfettiği pespembe topuklarım buz kesiyor. Rigoberto! Suları saydam, şıkır şıkır bir çağlayan. Rigoberto! Güneşin doğuşunu kutlayan bir saka kuşunun sapsarı neşesi. Sen neredeysen, ben de oradayım. Sessiz ve âşık, oracıkta, yanı başında. Dört hecelik adınla bir çek, bir makbuz mu imzalıyorsun? Ben *i*'nin üzerindeki noktayım, *g*'nin kuyruğuyum, *t*'nin boynuzuyum. Parmağındaki mürekkep lekesiyim. Sıcak bir günde bir soda içerek susuzluğunu mu gideriyorsun? Ben damağını soğutan kabarcık, engerek yılancığının diline benzeyen dilini donduran buz parçasıyım. Ben, Rigoberto, ayakkabılarının bağıyım ve kabızlığa karşı her gece içtiğin erik özünü kaplayan güllacım. Senin bağırsak durumundan nasıl mı haberim oldu? Seven kişi bilir ve âşığını ilgilendiren tüm bilgiler, ne kadar ufak ve önemsiz ayrıntılar olurlarsa olsunlar, seven için kutsaldır. Resminin karşısında istavroz çıkarıyorum ve dua ediyorum. Yaşamını öğrenmek için adın, Batıni ve Nostradamus'un kehanetleri bana yetiyor. Ben kim miyim? Seni köpüklerin dalgaları, bulutların şafağı sevdiği kadar seven birisi. Ara, ara ve bul beni, sevgilim.

Senin, senin, senin
Ad fetişisti

II. EGON SCHIELE'NİN ŞEYLERİ

"Egon Schiele neden bu kadar ilgini çekiyor?" diye sordu Doña Lucrecia.

"Hapse atıldığı ve çok genç öldüğü için ona çok acıyorum," diye yanıtladı Fonchito. "Resimleri çok güzel. Babamın kitaplarındaki resimlerine saatlerce bakıyorum, yine de doyamıyorum. Sen beğenmiyor musun, üveyanne?"

"Model kızların pozlarından başka ayrıntıları pek anımsamıyorum. Biraz abartılı, arzulu pozlar, öyle değil mi?"

"Schiele'yi bir de şey için beğeniyorum... Şey, çünkü..." çocuk sanki bir sır verecekmiş gibi sözünü yarıda kesti. "Sana söylemeye cesaret edemiyorum, üveyanne."

"Canın istedi mi pekâlâ biliyorsun nasıl söyleyeceğini. Hadi numara yapma."

"Çünkü ona benzediğimi hissediyorum. Benim de onun gibi trajik bir yaşamım olacakmış gibi geliyor bana."

Doña Lucrecia kahkahayı salıverdi, ama aslında içine bir sıkıntı yayılmıştı. Nereden çıkarıyordu bu çocuk bunları? Alfonsito büyük bir ciddiyetle Doña Lucrecia'ya bakıyordu. Bir süre sonra kendini zorlayarak hafifçe gülümsedi. Salonda, yerde bağdaş kurmuştu. Yalnızca kasketini çıkarmıştı, üniformasının lacivert ceketi ve gri kravatı hâlâ üzerindeydi. Çantasını, resim defterini ve kalem kutusunu yanına, yere bırakmıştı. Tam o sırada elinde çay tepsisiyle Justiniana salona girdi. Fonchito onu sevinçle karşıladı ve birden kuruntulardan kurtulmuşçasına:

"Yaşasın, reçelli bisküviler," diye alkış tuttu. "Dünyada en sevdiğim şey. Anımsaman ne güzel, Justita!"

"Sana yapmadım, hanımefendiye yapmıştım," diye yalan söyledi Justiniana, yüzüne sert bir anlatım takınmaya çalışarak. "Senin için kılımı kıpırdatmam."

Justiniana tepsiyi orta masasının üzerine bırakmış çayları koyuyordu. Tül perdelerin ardından Olivar'da heyecanla futbol oynayan çocukların siluetleri seçiliyor, küfürler, topa vurdukça çıkarttıkları sesler, zafer çığlıkları salona kadar ulaşıyordu. Birazdan hava kararacaktı.

"Beni hiçbir zaman bağışlamayacak mısın, Justita?" dedi çocuk, hüzünle. "Üveyannemi örnek al. Bak o olanları unuttu ve şimdi eskiden olduğu gibi aramız yine iyi."

'Eskisi gibi mi? Hayır!' diye aklından geçirdi Doña Lucrecia. Ayak parmaklarından saçlarının ucuna doğru sıcak bir dalganın yükseldiğini duyumsadı. Duygularını göstermemek için çayından bir yudum aldı.

"Demek ki hanımefendi çok iyi bir insan, bense kötünün kötüsü..." diye alaycı bir yanıt verdi Justiniana.

"Öyle ise birbirimize benziyoruz, Justita. Çünkü sana göre ben de çok kötüyüm. Öyle değil mi?"

"Laf ebeliğinde sen bana taş çıkarırsın," dedi hizmetçi kız, veda eder gibi ve mutfak kapısına doğru ilerledi.

Doña Lucrecia ve çocuk ses etmeden bisküvilerini yediler ve çaylarını içmeyi sürdürdüler.

"Justita benden nefret ediyormuş gibi davranmaya çalışıyor," dedi çocuk lokmasını çiğnemeyi bitirince. "Ama aslında sanırım o da bağışladı. Sen ne dersin, üveyanne?"

"Belki de hayır. O senin iyi çocuk numaralarına kanmıyor. Yaşadıklarımı bir kez daha yaşamamı istemiyor. Şimdi anımsamak istemesem de senin yüzünden çok üzüldüm, sıkıntı çektim, Fonchito."

"Bilmez olur muyum, üveyanneciğim," dedi çocuk yüzü sararark. "Bu yüzden, sana yaptığım kötülüğü düzeltmek için ne istersen yapmaya hazırım."

Ciddi mi konuşuyordu? Yoksa bu büyümüş de küçülmüş ağızları kullanarak gene bir oyun mu çeviriyordu? İşini kusursuz yapan bir ustanın eseri olan o gözlerde, burunda, yanaklarda, kulaklarda, o karmakarışık saçlarda bu sorunun yanıtını bulmak olanaksızdı. Bir başmelek, bir pagan tanrı kadar güzeldi

bu çocuk. En kötüsü de, evet en kötüsü de, diye aklından geçirdi Doña Lucrecia, görünüşte saflık ve erdemin et ve kemikten örneğiydi sanki. 'Modesta'nın başının üstünde, saflılığı simgeleyen aylanın tıpkısından bir tane de bu çocuğun başında var,' dedi içinden Doña Lucrecia, Don Rigoberto ile evlenmeden önce kendisine kur yapan mühendisi anımsayarak. O zamanlar, zevksiz şarkılara düşkün bu mühendisi küçümsemişti, belki de doğruluğunu ve iyi kalpliliğini anlayamadığı için. Yoksa zavallı Pluto'nun teklifini iyi yürekli bir insan olduğu için mi geri çevirmişti? Yoksa aslında gönlünü çalan, Don Rigoberto'nun yüzdüğü bulanık sular mıydı? Don Rigoberto'nun teklifi karşısında bir an bile duraksamamıştı. İyi insan Pluto'nun yüzündeki temiz anlatım kalbinin aynasıydı, bu küçük şeytan Alfonso'nun yüzündeki saf anlatım ise bir baştan çıkarma stratejisi, derinliklerden gelen siren sesleriydi.

"Justita'yı çok mu seviyorsun, üveyanne?"

"Evet, hem de çok. O benim için bir hizmetçiden çok öte. Justisiana olmasaydı yeniden yalnız yaşamayı öğrenmem gereken şu uzun aylarda ne yapardım bilmiyorum. Bana arkadaşlık etti, can yoldaşım oldu. Ben onu bir dost olarak görüyorum. Başka Limalılar gibi hizmetçilere karşı önyargılı değilim ben."

Neredeyse Fonchito'ya Bayan Felicia de Gallagher'in lacivert üniformalı, iri zenci şoförüne yaptıklarından söz edecekti ama hemen dilini tuttu. Bu çok saygıdeğer hanımefendi sosyetik hanımların çay partilerinde övünerek arabayı yarı yolda durdurup patronunu hırsızlarla dolu sokaklarda yalnız bırakıp çişini yapmaya gitmesi diye şoförüne çalışma saatlerinde su içmeyi yasakladığını anlatıyordu. Ama sustu, bu çocuğun yanında bedenin örgensel işlevlerinden, dolaylı olarak bile olsa, söz etmek bir bataklığın sularını bulandırarak çevreye pis kokular yaymak gibi bir şey olurdu.

"Sana bir çay daha koyayım mı? Bisküviler nefis," diye Doña Lucrecia'nın gönlünü almaya çalıştı Fonchito. "Akademiden kaçıp buraya gelince çok mutlu oluyorum, üveyanne."

"Derslerini bu kadar aksatmamalısın. Gerçekten ressam olmak istiyorsan bu derslerin sana çok yararı olur."

Ona çocuk gibi davranınca –ki çocuktu– yanlış bir şey ya da yapmacık yapıyormuş duygusuna kapılıyordu. Ama büyük adam yerine koyunca da aynı yavan tadı duyumsuyordu.

"Üveyanne, Justiniana'yı güzel buluyor musun?"

"Evet, niye olmasın! Tarçın rengi teni, cıvıl cıvıl haliyle tam bir Perulu kız. Kim bilir kaç gencin canını yakmıştır."

"Babam sana hiç Justiniana'nın güzel olduğunu söyledi mi?"

"Yok, hayır bundan söz ettiğini sanmıyorum. Neden soruyorsun?"

"Hiç! Ama sen Justiniana'dan da, bütün kadınlardan da daha güzelsin, üveyanne," diye bağırdı ve hemen arkasından ürkerek özür diledi. "Sana bunu söylemekle kötü mü ettim? Bana kızmadın değil mi?"

Señora Lucrecia, Rigoberto'nun oğluna soluksuz kaldığını göstermemeye çalışıyordu. Şeytan yeniden harekete mi geçmişti? Kulağından yakalayıp kapı dışarı etmesi ve bir daha gelmemesini mi söylemeliydi? Ama Fonchito biraz önce söylediklerini unutmuştu bile ve bir şeyler arar gibi dosyasını karıştırıyordu. Sonunda buldu.

"Bak, üveyanne," dedi, bir kitaptan kesilmiş küçük bir resim göstererek. "Schiele'nin çocukluğu. Bana benzemiyor mu?"

Doña Lucrecia resimdeki saçları kısa kesilmiş, yüz hatları ince, yüz yılın başlarında moda olan sımsıkı üzerine oturmuş koyu renk elbiseli, ceketinin yakasında bir gül olan ve gömleğinin kolalı yakası ve papyon kravatın içinde boğuluyormuş gibi görünen bu sıska yeniyetmeyi dikkatle inceledi.

"Hayır benzemiyor!" dedi. "Hiç, hem de hiç benzemiyor."

"Yanındakiler kız kardeşleri. Gertrude ve Melanie. Küçük, sarışın olanı ünlü Gerti."

"Niçin ünlü?" diye sordu Doña Lucrecia, biraz tedirgin. Mayınlanmış tarlaya girdiğinin ayrımındaydı.

"Ne demek niçin?" dedi Fonchito, şaşırmış gibi yüzü kızararak. Eliyle sahnede rol yapıyormuş gibi abartılı bir hareket yaptı. "Bilmiyor muydun? En tanınmış çıplaklarına modellik eden kız."

"Ya, öyle mi?" Doña Lucrecia'nın rahatsızlığı gittikçe artıyordu. "Görüyorum ki Egon Schiele'nin yaşamöyküsünü çok iyi biliyorsun."

"Babamın kitaplığında Schiele üzerine ne kadar kitap varsa hepsini okudum. Karşısında birçok kadın çıplak olarak poz vermiş. Liseli kızlar, sokak kadınları, sevgilisi Wally ve karısı Edith ile yengesi Adele."

"Tamam, tamam," diye sözünü kesti, Doña Lucrecia. "Artık geç olmaya başladı, Fonchito."

"Edith ve Adele'in birlikte poz verdiklerini de bilmiyor muydun?" diye devam etti çocuk Doña Lucrecia'yı duymamazlıktan gelerek. Heyecanlanmıştı. "Wally ile Krumau'da yaşarken de öyle. Wally'ye liseli kızların yanında çırılçıplak poz verdiriyormuş. Bu yüzden kıyamet kopmuş.

"Bunları öğrenci kızların yanında yapıyorduysa hiç şaşmam," diye fikir yürüttü Doña Lucrecia. "Ama artık hava kararmakta olduğuna göre gitsen iyi olur. Rigoberto akademiye telefon edip dersten kaçtığını öğrenebilir.

"Ama o skandal bir haksızlıktı," diye sürdürdü konuşmayı çocuk, şimdi biraz önce olduğundan çok daha fazla heyecanlı görünüyordu. "Schiele bir sanatkârdı, bir şeylerden esinlenecekti doğal olarak. Çok güzel tablolar yapmadı mı? Kızları soymuşsa ne olmuş?"

"Şu fincanları mutfağa götüreyim," diyerek ayağa kalktı Doña Lucrecia. "Tabakları ve ekmek sepetini götürmeye de sen yardım et, Fonchito."

Çocuk masaya dökülen bisküvi kırıntılarını elleriyle çabucak toplamaya çalıştı ve uslu uslu üveyannesini izledi. Ama Doña Lucrecia onu konudan uzaklaştırmayı başaramamıştı.

"Ona çıplak poz veren bazı kızlarla şey de yapmış..." diye sürdürdü sözlerini Fonchito koridorda ilerlerken. "Örnekse, yengesi Adela'le yapmış. Ama kız kardeşi Gerti ile yapmamıştır, değil mi üveyanne?"

Señora Lucrecia'nın elindeki fincanlar dans etmeye başlamıştı. Ufaklık dönüp dolaşıp sözü hep tehlikeli konulara götürmeye pek meraklıydı, üstelik bu işi şeytanca, istemeden yapıyormuş havası vererek yapıyordu.

"Tabii ki yapmamıştır," diye karşı çıktı Doña Lucrecia, dili dolaşarak. "Tabii ki hayır. Nereden geliyor böyle şeyler aklına?"

Fayansları pırıl pırıl ayna gibi parlayan küçük mutfağa gelmişlerdi. Duvarlar tertemizdi. Justiniana mutfağa yeni gelenlere kuşkuyla baktı. Esmer yüzüne canlılık veren gözlerinde sanki küçücük kelebekler uçuşuyordu.

"Belki Gerti'yle yapmamıştır ama yengesiyle kesin yapmış," diye yineledi çocuk. "Egon Schiele'nin ölümünden sonra Adele kendi ağzıyla anlatmış. Kitapta böyle diyor, üveyanne. Yani iki kardeşle de yapmış. Belki de ancak böyle yapınca geliyordu ilham perileri."

"Kimmiş bu sözünü ettiğiniz yüzsüz?" diye sordu, hizmetçi kız, yüzünde canlı bir anlatımla. Fincanları ve tabakları alıyor, önce musluğun altına tutuyor, sonra da su ve sabunla doldurduğu evyeye koyuyordu. Tüm mutfak mis gibi sabun kokuyordu.

"Egon Schiele," diye fısıldadı Doña Lucrecia. "Avusturyalı bir ressam."

"Yirmi sekiz yaşında ölmüş, Justita," diye açıkladı çocuk.

"Çok şey yapmaktan ölmüştür," dedi. Justiniana bir yandan laf yetiştiriyor, bir yandan da fincanlarla tabakları çalkalayıp, rengârenk baklava desenli bir kurulama beziyle kuruluyordu. "Senin anlayacağın, dikkatli ol Fonchito, aynı şey senin de başına gelmesin."

"Şey yapmaktan ölmemiş, gripten ölmüş," diye karşı çıktı çocuk, şakayı üzerine almadan. "Karısı da gripten ölmüş, ondan üç gün önce. Grip ne biçim bir hastalık üveyanne?"

"Herhalde kötü bir gripti. Viyana'ya İspanya'dan gitmiştir. Şimdi artık gitmelisin, çok geç oldu."

"Neden ressam olmak istediğini anlıyorum şimdi, seni gidi kerata seni," diye söze karıştı, dilini tutamayan Justiniana. "Anlaşılan ressamlar modelleriyle hayatın tadını çıkartıyorlar."

"Böyle şakalar yapma," diye azarladı Doña Lucrecia. "O daha çocuk."

"Koca bir çocuk, hanımefendi," diye karşılık verdi Justiniana, ağzı kulaklarında, bembeyaz dişlerini göstererek.

"Resimlerini yapmadan onlarla biraz oynuyormuş," diye kaldığı yerden devam etti Fonchito, hanımla hizmetçi arasındaki konuşmaya kulak asmadan. "Farklı pozlar vererek deniyormuş. Giysileriyle, çıplak, yarı çıplak. En çok sevdiği de farklı çoraplarmış. Renkli çoraplar, yeşil, siyah, rengârenk. Yere uzanarak poz vermeleri de hoşuna gidiyormuş. Beraber, ayrı ayrı, birbirlerine sarılmış, kavga ediyormuş gibi. Saatlerce onlara bakarmış. İki kız kardeşiyle sanki bebeklerle oynar gibi oynarmış. İlham perileri gelene kadar. Sonra da resimlerini yaparmış."

"Ne oyun ama!" diye üstüne üstüne gitti, Justiniana. "Büyüklerin giysilerini çıkartarak oynadıkları oyunlara benziyor."

"Tamam, yetti artık," dedi Doña Lucrecia, sesini öyle yükseltmişti ki Fonchito ve Justisiana ağızları açık bakakaldılar. Sonra da alçak sesle devam etti: "Babanın seni sorguya çekmesini istemiyorum. Hemen gitmelisin."

"Peki, üveyanne," diye kekeledi çocuk.

Korkudan yüzü bembeyaz kesilmişti. Doña Lucrecia bağırdığına pişman oldu. Ama Egon Schiele'nin özel hayatından böyle heyecanla söz etmesine izin veremezdi. İçinden bir ses bunda kaçınılması gereken bir tuzak, bir tehlike olduğunu söylüyordu. Justiniana'ya da ne olmuştu öyle, durmadan çocuğu kışkırtıyordu? Fonchito mutfaktan çıktı. Doña Lucrecia salondan çantasını, dosyasını ve kalemlerini aldığını duydu. Yeniden mutfağa döndüğünde kravatını düzeltmiş, kasketini giymiş, ceketinin önünü iliklemişti. Kapıda, gözlerinin içine bakarak olanca doğallığıyla sordu:

"Sana bir veda öpücüğü verebilir miyim üveyanne?"

Doña Lucrecia'nın durulmaya başlayan yüreği yeniden hızla atmaya başladı, ama en çok Justiniana'nın bıyık altından gülmesinden rahatsız oldu. Ne yapmalıydı? Reddetmek gülünç olurdu. Kabullenerek hafifçe başını eğdi ve bir an sonra yanağına minicik bir gaganın dokunduğunu duyumsadı.

"Seni de öpebilir miyim, Justita?"

"Dikkat et, dudaklarıma dokunmayasın!" diyerek şakrak bir kahkaha attı kız.

Bu kez çocuk şakaya bir gülücükle karşılık verdi ve uzanarak Justiniana'nın da yanağına bir öpücük kondurdu. Hizmetçi kız gözlerinin içine baka baka yapmıştı bu soğuk şakayı ama

Doña Lucrecia ona haddini bildirmeye cesaret edememişti. Ne kadar saçma!

"Geberteceğim seni," diyebildi kapının kapandığını duyduktan sonra, yarı şaka yarı ciddi. "Delirdin mi, Fonchito'ya nasıl böyle şakalar yapıyorsun?"

"Ne olduğunu bilmiyorum, ama bu çocukta bir şeyler var," diyerek omuz silkti Justiniana, özür dilercesine. "İnsanın aklına günaha sokacak şeyler getiriyor."

"Her neyse," dedi Doña Lucrecia. "Ama yangına körükle gitmemek daha iyi."

"Yangın sizin yüzünüzde, hanımefendiciğim," diye karşılık verdi Justiniana, her zamanki yüzsüzlüğüyle. "Ama üzülmeyin, size çok yakışıyor."

KLOROFİL VE TAZE GÜBRE

Sizi d'iş kırıklığına uğratacağım için üzgünüm. Doğa ve çevrenin korunması üzerine verdiğiniz heyecan dolu söylevler beni hiç duygulandırmıyor. Kentte doğup büyüdüm ve kentte öleceğim (daha da dramatik bir hava vermek isterseniz, şu çirkin kent Lima'da). Kentten uzaklaşmak, ister bir haftalığına olsun, ister zorunlu aile nedenleri ya da iş için olsun, her zaman istemeyerek kabullendiğim bir tutsaklık. Beni, hayatta en büyük düşü Güney sahillerinde bir plajda küçücük bir ev satın alıp, yaz dinlencelerini ya da hafta sonlarını kumlarda, tuzlu sularda geçiren, biradan şişmiş göbekleriyle bir sürü ortadirek insanıyla içli dışlı yaşayan o küçük burjuvalarla karıştırmayın. Bence *bien pensant* bir göstermecilik içinde denize bakarak birbirleriyle kaynaşan ailelerin pazar manzaraları hâlâ bireysellik öncesi evreyi yaşayan bu ülkede sık rastlanan sürü manzaralarının en iç karartıcısı.

İneklerin kokulu otlar arasında dolaştığı ya da keçilerin keçiboynuzu ağaçlarını kokladığı bir kır manzarasının sizin gibileri coşkuya boğduğunu, ilk kez çıplak kadın gören bir genç gibi kendinizden geçtiğinizi biliyorum. Bana kalırsa maço bir boğanın doğal kaderi arenadır –bir başka deyişle, kırmızı pelerin,

asa, *banderillas*[1] ve kılıç karşısında direnmek için gelir dünyaya boğa–; salak sığırları ise yalnızca parçalanmış ve en nefis baharatlarla tatlandırılarak, ızgarada kanlı kanlı kızartılmış görmek isterim karşımda. Tabii ki servis tabağı çıtır çıtır kızarmış patates ve taze salata ile süslenmiş olmalı. Keçiciklere gelince, onlara da ancak tertemiz, kuşbaşı kesildikten, kızartıldıktan ya da haşlandıktan sonra bakabilirim, hani Kuzey Perululuların *seco* dedikleri, oranın geleneklerine göre hazırlanmış, kaba saba *criolla* mutfağının en sevdiğim yemeği keçi kızartması yani.

Bu dediklerimle en değer verdiğiniz inançlarınıza küfür ettiğimin farkındayım, bu da kolektivist topluma karşı bir başka baş kaldırı! Siz ve arkadaşlarınızın hayvanların da (bunlara sıtma sivrisinekleri, kokuşmuş sırtlan, açgözlü kaplan balığı dahil) hakları ve hatta ruhları olduğuna inandığınızı ya da kendinizi inandırmaya çalıştığınızı biliyorum. İtiraf edeyim ki benim hayvanlara duyduğum ilgi yemek, dekorasyon ve belki biraz da spor açısından (ama açıkça belirtmek isterim: at sevgisi en az et-yemezliğe duyduğum hoşnutsuzluk kadar bir hoşnutsuzluk uyandırıyor üzerimde ve semere sürtünmekten hayaları küçülen at binicilerinin de bir tür acıklı enenmeden geçtiklerini düşünüyorum). Hayvanların erotik bir işlevi olduğunu savunanların düşüncelerine, uzaktan da olsa saygı duyuyorum ama şahsen bana bir tavukla, bir dişi ördek ya da maymun, bir kısrak ya da herhangi bir dişi hayvan ağzı, anüsu vb. ile yakın temasta bulunmak hiç de çekici gelmiyor (tam tersine, burnuma kötü kokular gelmeye başlıyor ve bana bir sürü fiziksel rahatsızları çağrıştırıyor). Bana öyle geliyor ki bu tür cimnastikten keyif alanlar aslında vahşi çevreciler ve kimliklerinin bilincinde olmayan çevre korumacıları –lütfen üstünüze alınmayın– yakın bir gelecekte Brigitte Bardot'nun (laf aramızda gençliğimde ona ben de âşıktım) çetesine katılıp, fok balıklarını kurtarmak için verdiği yaşam savaşını destekleyebilirler. Her ne kadar bir seferinde, minik kedi yavrularının oynaştığı bir yatakta çıplak bir kadın görüntüsüyle düşler kurmuş olsam da, Amerika Birleşik Devletleri'nde yetmiş üç milyon ev kedisi ve elli dört milyon ev köpeği olduğunu öğrenmek beni sayıları yarım düzineyi bulan eski

[1] Boğa güreşinde boğanın sırtına saplanan küçük kargılar. (Çev.)

Sovyetler Birliği ülkelerinde atom silahları depolandığını bilmekten daha çok telaşlandırıyor.

Bütün bu hayvanlar ve kanatlılar hakkında düşündüklerimi öğrendikten sonra fısıldayan ağaçlarınızın, sık ormanlarınızın, nefis yapraklarınızın, gürüldeyen ırmaklarınızın, sarp geçitlerinizin, saydam tepelerinizin ve benzer şeylerinizin üzerimde bıraktıkları etkiyi artık siz düşünün. Bütün bu hammaddeler ancak kent uygarlığının eleğinden geçerlerse bir anlam kazanırlar, kısacası kent onları imalatta kullanır ve değiştirir –yok etmesine pek aldırış etmiyorum, ama gözden düşmüş formülü kullanarak insanlaştırmak, ehlileştirmek diyelim– ve bir kitap, bir tablo, bir film ya da televizyona dönüştürürse ancak o zaman bir anlam kazanır benim açımdan. Daha iyi anlamanız için şöyle söyleyeyim: El Polifemo'da yüksek dalları eğilen kavakları ve Gongora'nın Yalnızlıkları'nı ağartan badem ağaçlarını ve Garcilaso'nun çoban kasidesindeki salkım söğütleri ya da Van Gogh'un tablolarında altın rengi, bal akıtan günebakanları ve buğday tarlalarını kurtarmak için canımı veririm (bu can verme sözünü harfi harfine anlamamak gerek tabii ki, sözgelimi öyle dedim). Ama tatil yöresinde yangında kül olan çamlara övgü olsun diye tek bir damla gözyaşı akıtmam, And Dağları'nda, Sibirya'da ya da Alpler'deki ormanları kavuran yangınları çıkaranlar için af kanununa imza atmam gerekse elim titremez. Sanat ya da yazına geçmemiş doğa, yani doğal olan, sinekler, sivrisinekler, çamur, fareler ve hamamböcekleriyle dolu doğa ince zevklerle, beden temizliğiyle ve zarif giyim kuşamla bağdaşmaz.

Sözü kısa kesmek için düşüncelerimi –hiç değilse, fobilerimi– size şöyle özetliyeyim: Sizin 'kentleşme belası' dediğiniz şey önüne geçilmez bir hızla yayılsa ve dünyanın ve yerkürenin tüm çayırları gökdelenler, demir köprüler, asfalt yollar, yapay göller ve parklar, taş kaplı meydanlar ve yeraltı otoparklarıyla dolsa, tüm gezegen betonarme ve çelik tellerden bir kasketle örtülüp tek bir küresel kente dönüşse (tabii ki kitapçılar, resim galerileri, kütüphaneler, restoranlar, müzeler ve kafelerle dolu bir kent), bu satırları yazan *homus urbanus*, kemikleri çürüyünceye kadar, böyle bir gelişmeyi onaylayacaktır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, sizin başkanlığını üstlenmiş olduğunuz Klorofil ve Taze Gübre Derneği fonuna tek bir ku-

ruş bağışta bulunmayacağım gibi derneğinizin amaçlarına ulaşamaması ve kırsal felsefenizin, sizin nefret ettiğiniz ve benim taptığım kent kültürünü, yani 'kamyon'u, bozguna uğratmaması için elimden ne gelirse yapacağım (merak etmeyin fazla bir şey yapabileceğimi sanmıyorum).

PLUTO'NUN DÜŞÜ

Don Rigoberto çalışma odasında, sabahın soğuk yalnızlığında, buz kesmiş, Borges'in elinin altında duran tümcesine bakmadan, ezberden okudu: 'Genellikle zinada hem şefkat hem de özverinin katkısı vardır.' Defterinde Borges'in bu alıntısının olduğu sayfadan birkaç sayfa sonra yıllara meydan okuyan mektubu çıktı karşısına:

Sevgili Lucrecia,

Bu satırları okuyunca hayatında şimdiye kadar hiç şaşırmadığın kadar şaşıracaksın ve belki de beni küçümseyeceksin. Ama önemli değil. Teklifimi tüm reddetme olasılıklarına karşın bir tek kabul etme olasılığı varsa, göz kırpmadan atarım kendimi bu ateşe. Ancak sesimi alçaltıp yükselterek ve bir sürü el kol hareketiyle anlatabileceğim ve saatler gerektirecek yaşamöyküm sana kısaca özetleyeyim.

Peru'dan ayrıldığımdan beri (evlenme teklifimi geri çevirmenden sonra) Amerika'da çalışıyorum. Oldukça başarılı oldum. On yılda, Massachussetts eyaletinde tanınmış bir elektrik aletleri fabrikasının yöneticiliğine kadar yükseldim ve fabrikanın küçük ortağı oldum. İkinci vatanım olan bu ülkede mühendis ve işadamı olarak kendime bir yön çizdim ve dört yıldır Amerikan vatandaşıyım.

Haberin olsun diye söylüyorum, bu firmadaki yöneticilik görevimden istifa ettim. Hisse senetlerimi satışa çıkardım ve bu satıştan altı yüz bin dolar, şansım yardım ederse belki biraz daha fazla kazanmayı umuyorum. Fabrika yöneticiliğinden istifa etmeye yüksek eğitimimi gördüğüm ve ilişkilerimi hep sürdürdüğüm TİM-College'den (Technological Institute of Mississippi) aldığım rektörlük teklifi üzerine karar verdim. Bu eğitim kurumundaki

öğrencilerin üçte biri Latin Amerika kökenli. Maaşım bu firmada kazandığımın yarısı olacak. Umurumda değil. Kendimi her iki Amerika'nın yirmi birinci yüzyılı yönlendirecek gençlerinin eğitimine adamak bana heyecan veriyor. Öteden beri üniversitede çalışmayı düşlerdim. Peru'da kalsaydım, yani benimle evlenmiş olsaydın, böyle yapacaktım.

'Ne demeye getiriyor?' diye soruyorsundur kendine, 'Modesto on yıl sonra, bana bu masalı anlatmak için mi çıktı ortaya?' Konuya geliyorum, sevgili Lucrecia.

Boston'dan ayrılıp Oxford, Mississippi'ye gideceğim tarihler arasında yapacağım bir haftalık tatilde biriktirdiğim paranın yüz bin dolarını harcamaya karar verdim. Laf aramızda, şimdiye kadar hiç tatil yapmadım, bundan sonra da yapmayacağım, anımsayacağın gibi benim en sevdiğim şey çalışmaktır. Bana en çok zevk veren şey Job'ım. Ama planlarım beklediğim yönde gerçekleşirse bu bir hafta olağanüstü bir hafta olacak. Karayipler'de gemi gezintisi ya da Hawaii'nin palmiyeli ve güzel kızlı plajlarında beylik bir tatil değil yapmak istediğim. Çok özel ve yinelenemez bir tatil olmalı: eski bir düşün gerçekleşmesi. Limalı, sigorta şirketi müdürü, saygıdeğer, dul bir beyefendiyle evli olduğunu biliyorum. Ben de Bostonlu, mesleği doktorluk olan bir gringa'yla evliyim ve evlilik kurumunun izin verdiği ölçüde mutluyum. Sana boşanmanı ve yaşamını değiştirmeni teklif etmiyorum, hiç ilgisi yok. Yalnızca yıllarca usumda beslediğim ve bugün koşulların gerçekleştirmeme izin verdiği bu ideali, bu bir haftayı benimle paylaşmanı istiyorum. Benimle yedi gün bir düş dünyasında yaşamaktan pişman olmayacaksın ve bu günleri yaşamın boyunca özlemle anımsayacaksın. Sana söz veriyorum.

17 Cumartesi günü New York, Kennedy Havalimanı'nda buluşacağız. Sen Lima'dan Lufthansa'yla geleceksin, ben de Boston'dan geleceğim. Bir limousine bizi Plaza Hotel'deki suite götürecek. Yerimiz şimdiden ayrıldı ve hangi çiçeklerle süsleneceği konusunda gerekli talimatlar verildi. Dinlenecek, kuaföre ve saunaya gidecek ya da Fifth Avenue'da, hemen oracıkta, alışveriş edebilecek kadar zamanın olacak. O akşam için Metropolitan'da Puccini'nin Tosca'sı için yerlerimiz hazır, üstat Eduard Muller yönetimindeki Metropolitan Senfoni Orkestrası eşliğinde Mario Cavaradossi rolünde Luciano Pavarotti. Akşam yemeğini Le Cirque'de

yiyeceğiz ve eğer şansın yaver giderse Mick Jagger, Henry Kissienger ya da Sharon Stone'la burun buruna gelebilirsin. Geceyi Regina'*da tamamlarız.*

Paris'e uçan Concorde pazar günü öğle üzeri kalkıyor, yani sabah erken kalkmaya gerek yok. Uçuş yalnızca üç buçuk saat sürdüğüne göre –anlatılanlara bakılırsa mönüsünü Paul Bocusse'ün hazırladığı öğle yemeği sayesinde zamanın nasıl geçtiği anlaşılmıyormuş– Işıklar Kenti'ne hava kararmadan varacağız. Ritz'e (süitin Place Vandôme manzalı olacağı kesinleşti) yerleşir yerleşmez Seine köprüleri üzerinde bir gezinti yapacak kadar bir zamanımız olacak. Böylece ılık bir güz akşamının tadını çıkarabiliriz. Bu işten anlayanların dediğine bakılırsa yılın en güzel zamanıymış sonbahar, tabii yağmur yağmazsa. (Pazar ve pazartesi günleri için Paris'in yağmur durumunu öğrenmek için harcadığım gayretler boşa gitti, çünkü NASA, daha doğrusu meteoroloji bilimi, gökyüzünün kaprislerini ancak dört gün önceden ölçebiliyormuş.) Şimdiye kadar hiç Paris'e gitmedim, umarım sen de gitmemişsindir. Böylece Ritz'den Saint Germain des Prés'ye yapacağımız bu akşam gezintisinde ağızlardan düşmeyen eşsiz güzellikleri birlikte keşfederiz. Sol kıyıdaki (bizim anlayacağımız dilde Paris'in Miraflores'i) Saint Germain des Prés Manastırı'nda Mozart'ın bitmemiş Réquiem'*i bizi bekliyor olacak ve sonra da* Chez Lipp'*te akşam yemeği.* Chez Lipp *bir Alsace lokantasıymış ve orada mutlaka* choucroute *(ne olduğunu bilmiyorum ama sarmısaklı değilse iyidir kesin) yenmeliymiş. Sanırım, pazartesinin yoğun programına dinç başlayabilmek için, yemekten sonra dinlenmek isteyeceksindir. Kısacası o gecenin programında gece kulübü, bar, boîte gibi eğlenceler ve sabahlamak yok.*

Ertesi sabah La Jaconda'ya saygılarımızı sunmak için Louvre'a gideriz, öğle yemeğini La Closerie de Lilas *ya da* La Coupole'*de (Montparnasse'daki saygıdeğer* snob *restoranlar) yeriz, öğleden sonra Centre Pompidou'da gözlerimize bir avangard banyosu verir, XVIII. yüzyıl sarayları ve çağdaş eşcinselleriyle meşhur Marais'ye bir göz atarız. Otele gidip kuvvet tazelemek için bir duş almadan önce, Madelaine'deki* La Marquise de Sévigné'*de bir çay içeriz. Akşam programı tam anlamıyla bir hafiflik örneği: Ritz'in barında bir aperitif,* Maxim's'*in modern döşenmiş salonunda yemek. Ve bu muhteşem suare* striptease *katedrali* Crazy Horse Sa-

loon'da son buluyor. Crazy Horse Saloon 'Qué Calore!' adlı yeni bir dergi çıkarmaya başlamış. (Bütün biletler hazır, rezervasyonlar yapıldı ve Maître ve kapıcılara en iyi yerleri, masa ve servisi vermeleri için gerekli bahşişler ödendi.)

Salı sabahı, New York'takinden daha az gösterişli ama daha zarif bir limousine, arabayı kullanan şoför aynı zamanda rehber, Güneş Kralı'nın sarayını ve bahçelerini tanımak için bizi Versailles'a götürecek. Yol üzerinde bir bistrot'da tipik bir şeyler yeriz (korkarım biftek ve kızarmış patates) ve Opera'ya (Verdi'nin Othello'su, tabii ki başrolde Placido Domingo) gitmeden önce Hotel'in hemen yanı başındaki Faubourg Saint-Honoré'de alışveriş edecek vaktin olacak. Sonra da operaya gitmeden önce Ritz'de yer gibi yaparak bir şeyler atıştırırız, salt sosyolojik ve görsel nedenlerle, dixit bilirkişilerine göre servisin zarifliği ve çevrenin zenginliği mönünün yavanlığını örtüyormuş. Gerçek akşam yemeğini operadan sonra Tour d'Argent'da yiyeceğiz ve Notre Dame'ın kulelerine ve köprülerin Seine sularına yansıyan ışıklarına buradan veda edeceğiz.

Venedik'e giden Orient Express, Saint Lazare Garı'ndan çarşamba günü öğlende kalkıyor. O günü ve geceyi yolculuk ederek ve dinlenerek geçireceğiz, ama bu demiryolu serüveni yaşayanların dediklerine bakılırsa bu trenle Fransa, Almanya, Avusturya, İsviçre ve İtalya coğrafyasında yolculuk etmek hem dinlendirici hem de öğreticiymiş, yormadan arzuları kamçılıyor, çılgınlığa sürüklemeden esritiyormuş insanı. İki dünya savaşı arasındaki yıllarda birçok romana ve filme sahne olan belle époque stili zevkle döşenmiş kompartımanları, tuvaletleri, barları, restoranlarıyla hoş vakit geçirilen mitik bir tren. Her ihtimale karşı Agatha Christie'nin Orient Express'te Cinayet adlı kitabının İngilizce ve İspanyolca kopyasını yanıma alacağım, belki olayların geçtiği yerlere bir göz atmak istersin. Prospektüse göre akşam yemeklerinde –aux chandelles– tüm etiket kurallarına uyuluyormuş ve dekolte giysiler revaçtaymış.

Guidecca Adası'ndaki Hotel Cipriani'de ayrılan süit Büyük Kanal, San Marco Meydanı ve meydandaki kilisenin Bizans stili kulelerine bakıyor. Perşembe günü bütün gün için bir gondol kiraladım, seyahat acentesinin bulduğu gondolcu sularda yüzen kentin en iyi ve yetkin rehberiymiş (ve tek canayakın olanı). Böylece, öğ-

lende kısa bir mola vererek Florian'ın terasında hafif bir yemek –örneğin bir pizza– yiyip, sabahtan akşama kadar kiliseleri, meydanları, manastırları, köprüleri ve müzeleri tanıyacağız. Aperitifi –iksir Bellini *etiketli olmazsa olmaz– Hotel Danielli'de içip akşam yemeğini Hemingway'in en kötü romanıyla ölümsüzleşen Harry's Bar'da yiyeceğiz. Cuma günü maratona Lido Plajı'nı ziyaret ederek başlayacağız, sonra hâlâ camlara insan nefesiyle (geleneksel ve ora halkının ciğerlerini kuvvetlendiren teknik) şekil verilen Murano'yu gezeceğiz. Bunlar dışında ancak* Souvenir*'ler alacak ve Palladio villasına kısaca bir göz atacak kadar vaktimiz olacak. Akşam San Giorgio Adası'nda Venedik barok müzik konserini –*I Musici Veneti, *tabii ki programda Vivaldi, Cimarosa ve Albinoni olacak –dinleyeceğiz. Akşam yemeğini Danielli'nin terasında, bulutsuz bir gecede, 'ateş böceklerinden bir örtü'yü (broşürlerde yazılanları özetliyorum) andıran Venedik lambalarını seyrederek yiyeceğiz. Bu kente ve Eski Kıta'ya, eğer bedenlerimiz izin verirse, modern bir atmosferde, jazz âşığı yaşlıları, orta yaşlıları ve gençleri bir mıknatıs gibi çeken* Il Gatto Nero *Barı'nda veda edeceğiz. (Benim hiçbir zaman caza fazlaca düşkünlüğüm olmadı, sanırım senin de; ama bu haftanın gerçekten ideal bir hafta olması için gerekli koşullardan biri de hiç yapılmamışı yapmak ve çağdaş sosyetik yaşamın gereklerini yerine getirmek.)*

Ertesi sabah –yedinci gün, son sözcüğü ufukta belirdi bile– erken kalkmalıyız. New York'a giden Concord'a yetişebilmek için Venedik'ten saatinde kalkan Paris uçağına binmemiz gerek. Atlantik üzerinde uçarken belleğimizde kalan imgeleri ve duyguları karşılaştırır, aralarından en kalıcı olanları seçeriz.

Kennedy Havaalanı'nda, sanırım bir daha karşılaşmamak üzere vedalaşırız (seni Lima'ya götürecek uçakla beni Boston'a götürecek uçak aşağı yukarı aynı saatte kalkıyor). Yollarımızın bundan sonra yeniden birleşeceğini sanmıyorum. Ben Peru'ya dönmeyeceğim. Seninse bir gün, ekim ayından itibaren bu ülkenin tek hispanic rektörüyle övünç duyacak (geri kalan rektörlerin iki bin beş yüzü Amerikalı, Afrikalı ya da Asyalı) Deep South'a demir atacağını hiç sanmıyorum.

Gelecek misin? Biletlerin Lufthansa'nın Lima bürosunda. Yanıt vermen gerekmiyor. Ben nasıl olsa 17 Cumartesi randevu yerinde olacağım. Yanıtın orada olman ya da olmaman olacak. Eğer

gelmezsen programı yalnız başıma uygulayacağım ve yanımda olduğunu hayal ederek yıllardır düşlerimi dolduran –beni reddederek hayatımı değiştirmesine karşın hâlâ anılarımda ve kalbimde sakladığım– kadını düşünerek gerçekleştireceğim bu kaprisimi.

Bilmem bu teklifimin yalnızca bana refakat etmen için bir davet olduğunu ve bunun dışında hiçbir yükümlülük getirmediğini açıklamama gerek var mı? Yolculuk boyunca hiçbir şekilde –bunu sana üstü kapalı nasıl söyleyebilirim bilemiyorum– yatağımı paylaşmaya zorlamıyorum. Çok sevgili Lucrecia, senden tek beklediğim bu düşümü paylaşman. New York, Paris ve Venedik'te ayrılan süitlerin anahtarlı ve kilitli ayrı odaları var. Eğer hâlâ çekinirim diyorsan bunlara kama, balta, tabanca ve hatta koruyucular dahi eklenebilir. Ama biliyorsun bunların hiçbirine gerek kalmayacak. Bu bir hafta süresince, mahallelilerin bana taktıkları adlardaki gibi, iyi yürekli Modesto, uysal Pluto sana karşı, yıllar önce Lima'da benimle evlenmeye ikna etmeye çalıştığım zamanlardaki gibi –sinemada karanlıkta ancak eline dokunmaya cüret edebilirdim– saygılı olacak.

Kennedy Havaalanı'nda görüşmek üzere ya da hiçbir zaman, Lucre.

Modesto (Pluto)

Don Rigoberto ateşinin yükseldiğini duyumsadı. Titreme nöbetleri tutmuştu. Lucrecia'nın yanıtı ne olacaktı? Yeniden ortaya çıkan Modesto'nun mektubunu öfkeyle yırtıp atar mıydı? Yoksa bu uçuk davetin cazibesine yenik mi düşerdi? Baykuşların hâlâ ortalıkta oldukları sabahın bu erken saatlerinde, kendi fırtınalı ruhu gibi not defterleri de hâlâ sabırsızlıkla bu öykünün sonunu bekliyorlarmış gibi geldi ona.

SUSAMIŞ YOLCUNUN BUYRUKLARI

Sevgili kadın, bunlar senin tutsağının buyrukları.

Aynanın karşısında, elişi Hint ipekleriyle ya da yuvarlak gözlerin resmedildiği Endonezya batikleriyle örtülü yatağa ya da divana çırılçıplak sırtüstü yatacaksın ve simsiyah, uzun saçlarını çözeceksin.

Sol bacağını, dizini kırarak, hafifçe kaldıracaksın. Başını sağ omzuna doğru eğdireceksin, dudaklarını aralayacaksın ve sağ elinle çarşafın kenarını tutup uyuyor taklidi yaparak gözkapaklarını indireceksin. Kelebek kanatları gibi sapsarı bir derenin üzerine aktığını, gökyüzünden yıldızların toz gibi üstüne yağdığını ve seni yarıp geçtiklerini düşleyeceksin.

Kimsin sen?

Gustave Klimt'in *Danae*'si tabii ki. Bu tabloyu yaparken kimin modellik ettiği hiç önemli değil (1907-1908), üstat seni, yarım yüzyıl sonra okyanusun öbür kıyısında dünyaya geleceğin gibi, yani bugün olduğun gibi önceden kestirmiş, görmüş. Fırçalarıyla Helen mitolojisinden bir kadın yarattığını sanıyordu. Oysa geleceğin güzel, dost karısını, duyusal bir üveyanneyi yaratıyordu.

Tüm kadınların arasında bir meleğin tertemiz kusursuz güzelliğini, saflığını ve arılığını, tıpkı o görsel sanat fantezisinde olduğu gibi yalnızca sen toplayabilirsin benliğinde. Bugün, göğüslerinin diriliğine ve kalçalarının dövüşkenliğine övgü yağdırmaktan vazgeçip butlarının canlılığına özel bir saygı gösterisinde bulunmak, işlediğim günahları bağışlatmak için o sütunlu tapınakta zincire vurulup, kamçılanmak istiyorum.

Sen, her şeyinle duygularımı aşka getiriyorsun.

Kadife tenli, tükürüğü sarısabır kokan, dirsekleri ve dizleri hiçbir zaman solmayan zarif kadın, uyan ve aynada kendine bak ve kendi kendine 'Beni en büyük diye selamlıyor, beğeniyorlar, susamış yolcunun çölde serapları özlediği ve arzuladığı kadar özleyip arzu ediliyorlar' diye tekrarla.

Lucrecia-Danae, Danae-Lucrecia

Bunlar senin efendinin yalvarışları, ey tutsak kadın.

EŞSİZ BİR HAFTA

"Sekreterim Lufthansa'ya telefon etmiş, gerçekten de biletin hazırmış, parası ödenmiş..." dedi Don Rigoberto. "Gidiş dönüş. Birinci mevki, tabii ki."

"Sana o mektubu göstermekle iyi ettim, değil mi, sevgilim?" diye sordu Doña Lucrecia, ürkek ürkek. "Kızmadın değil

mi? Birbirimizden hiçbir şey saklamamaya söz vermiştik ya, bu mektubu da göstermem gerektiğini düşündüm."

"Çok iyi yaptın, sultanım benim," dedi Don Rigoberto, karısının elini öperek. "Gitmeni istiyorum."

"Gitmemi mi istiyorsun?" diye sordu gülümseyerek, sonra bir an ciddileşti ve yeniden gülümseyerek: "Ciddi misin?"

"Rica ediyorum," diye ısrar etti Don Rigoberto, dudaklarını karısının parmaklarında dolaştırarak. "Tabii, fikir olarak sana hoş gelmiyorsa... Ama neden hoşlanmayasın ki? Program biraz sonradan görmüşler için, biraz da bayağı ama mühendisler arasında sık rastlanmayan ince bir alaysılamayla ve şakacılıkla düzenlenmiş. Eğlenirsin, sevgilim."

"Ne diyeceğimi bilemiyorum Rigoberto," diye lafı ağzında geveledi Doña Lucrecia, yüzü kızararak. "Büyük bir cömertlik gösteriyorsun ama..."

"Tümden bencil nedenlerle kabul etmeni istiyorum," diye açıkladı kocası. "Bildiğin gibi benim felsefeme göre bencillik bir erdem. Yolculuğun benim için önemli bir deneyim olacak."

Doña Lucrecia kocasının bakışlarından ve yüzündeki anlamdan kocasının ciddi konuştuğunu anlamıştı. Daveti kabul etti ve gittikten sekiz gün sonra da Lima'ya döndü. Córpac'da onu kocası ve Fonchito karşıladı. Fonchito'nun elinde selofan kâğıdına sarılı bir demet çiçek, üzerinde de 'Vatanımıza hoş geldiniz, üveyanne' yazılı bir kart vardı. Onu büyük bir sevgi gösterisiyle selamladılar, Don Rigoberto karısını hava durumu, gümrük işlemleri, gecikmeler, *jet jag* ve yorgunluğuyla ilgili soru yağmuruna tutarak sözü hassas noktadan uzaklaştırmaya ve onu rahatlatmaya çalıştı. Barranco'ya doğru giderlerken, evden uzak kaldığı sürede bürodaki işleri, Fonchito'nun okulu, kahvaltı, öğle yemeği ve akşam yemeklerini saati saatine anlattı. Ev tertemiz ve çok derli topluydu. Justiniana tül perdeleri yıkatmış, bahçeye gübre döktürmüştü. Aslında bütün bunlar ta ay sonunda yapılması gereken işlerdi.

Öğleden sonrayı bavulları açarak, hizmetkârlarla birlikte bazı günlük işleri denetleyerek, Miami'deki Noel alışverişlerinin (kaçamak yolculuğunun resmi adı) nasıl gittiğini öğrenmek isteyen arkadaş ve akrabalarının telefonlarını yanıtlayarak geçirdi. Kocasına, Fonchito'ya ve Justiniana'ya getirdiği armağanları

dağıtırken havada en ufak bir soğukluk olmadı. Don Rigoberto Fransız kravatlarını, İtalyan gömleklerini ve Doña Lucrecia'nın New York'tan aldığı kazağı çok beğendi. Fonchito'ya aldığı *jeans*, deri ceket ve spor giysiler üzerine tam geldiler. Justiniana önlüğünün üstünden civciv sarısı elbiseyi denerken sevinç çığlıkları attı.

Yemekten sonra Don Rigoberto banyoya kapandı. Bu kez temizlik ayinleri her zamankinden kısa sürdü. Dönüğünde ışıklar sönmüştü, odanın karanlığını yalnızca Utamaro'nun iki gravürünü aydınlatan dolaylı bir ışık bozuyordu: Gravürde üstlerinde yağmur bulutları gibi şişkin kimonolar ve birbirine pek uymayan bir çiftin, kâğıt fenerler, hasır döşemeler, üzerinde porselen çay fincanlarının durduğu masalar arasında beylik sevişme sahneleri resimlenmişti. Evet uyumlu bir çift değildi, cinsel organları birbiriyle uyumsuzdu. Arka planda, uzaktan üzerinde köprüler olan kıvrım kıvrım bir nehir görünüyordu. Doña Lucrecia çarşafı üstüne çekmişti. Don Rigoberto örtünün altından kayar gibi karısının yanına uzandı. Hayır çıplak değildi, üzerinde kocasının ellerine bedeninin en ücra köşelere ulaşmak için fırsat veren yeni bir gecelik vardı –yolculuk sırasında alıp kullandığı bir gecelik mi?– Doña Lucrecia ona doğru dönünce Don Rigoberto kolunu karısının omzuna attı ve bedenini tüm bedeninde duyumsadı. Sıkmadan, dudaklarını daha sonraya bırakarak sevecenlikle, acele etmeden gözlerinden, yanaklarından öptü.

"İstemediğin hiçbir şeyi anlatma," diye çocuksu bir koketlikle yalan söyledi, dudakları karısının kulak kıvrımlarında dolanırken. Oysa her geçen an biraz daha sabırsızlanıyordu. "Sen nasıl istersen. Ya da anlatmak istemiyorsan, hiç anlatma."

"Her şeyi anlatacağım," diye mırıldandı, kocasının ağzını bulmaya çalışarak. "Bunun için göndermedin mi beni?"

"Doğru," diye kabullendi Don Rigoberto, karısının boynunu, saçlarını, alnını öperek. Burnunu, yanaklarını ve çenesini daha bir istekle bir kez, bir kez daha öpüyordu. "Eğlendin mi? İyi vakit geçirdin mi?"

"Belki iyi, belki de kötü, bundan sonra seninle aramızda olacaklara bağlı," dedi Señora Lucrecia süklüm püklüm. Don

Rigoberto bir an için karısının gerginleştiğini hissetti. "Evet eğlendim. Tadını çıkardım, evet! Ama hep korktum."

"Kızacağım diye mi?" Don Rigoberto şimdi karısının dimdik göğüslerini öpüyordu, bir milimetresini kaçırmadan ve sertleştiklerini hissederek. Dilinin ucuyla meme uçlarına dokunuyor, oynuyordu. "Kıskançlık krizine tutulmamdan mı korkuyordun?"

"Seni üzmekten," diye fısıldadı Doña Lucrecia, kocasına sarılarak.

'Terlemeye başladı,' diye geçirdi içinden Don Rigoberto.

Her an biraz daha devingenleşen bu bedeni okşamak onu çok mutlu ediyordu. Başının dönmesini engellemek için bilincini harekete geçirmesi gerekti. Karısının kulağına şimdi onu çok, yolculuk öncesinden çok, çok daha fazla sevdiğini fısıldadı.

Doña Lucrecia doğru sözcükleri bulmaya çalışarak duraklaya duraklaya konuşmaya başladı –sessizlik anları kafasının karışıklığının işaretiydi–, ama okşamalarla ve sevişerek yavaş yavaş yeniden güvenini kazanmaya başladı. Sonunda Don Rigoberto karısının rahatladığını fark etti, artık yapmacık bir nesnellikle, anlattıklarını başkasının başından geçmiş gibi anlatıyordu. Bedenini kocasının bedenine yapıştırmış, başını omzuna dayamıştı. Her ikisi de elleriyle zaman zaman yanındakinin bir organına, bir kasına ya da tenine dokunuyorlardı, belki sahiplenmek için, belki de yerinde durduğunu kanıtlamak için.

"Değişmiş miydi?" diye sordu Don Rigoberto.

"Giyim kuşamı ve konuşması Amerikalılaşmıştı, durmadan ağzından İngilizce sözler kaçırıyordu. Ama saçları ağarmış ve şişmanlamış olmasına karşın suratı aynı Pluto suratıydı, upuzun ve hüzünlü. Gene gençliğinde olduğu gibi utangaç ve çekingendi."

"Seni görünce gökten inmişsin gibi bakakalmıştır."

"Yüzü sapsarı kesildi! Bayılacak sandım. Beni kendinden büyük bir demet çiçekle bekliyordu. *Limuzin*, şu gangster filmlerinde görülen, yaldız boyalılardandı. Barlı, televizyonlu, müzik setli ve koltukları leopar derisi kaplı. Çatla sen de!"

"Zavallı çevreciler," dedi Don Rigoberto abartılı bir coşkuyla.

"Rüküşlüğün ayrımındayım," dedi Modesto özür dilercesine. Bu arada upuzun boylu, gri üniformalı Afgan şoför valizleri bagaja yerleştiriyordu. "Ama en pahalısı buydu."

"Kendiyle dalga geçebiliyor demek ki," dedi Don Rigoberto. "Sempatik."

"Plaza'ya giderken yol boyunca kulaklarına kadar kızararak birkaç kez bana iltifatlar yağdırdı," diye sürdürdü anlatmayı Doña Lucrecia. "Sohbetim çok iyiymiş, benimle evlenmek istediği zamandan çok daha güzelmişim şimdi..."

"Bak bu doğru," diye sözünü kesti Don Rigoberto, soluklanarak. "Her gün, her saat daha güzelsin."

"Bir tek yakışıksız söz, en ufak bir dokundurma çıkmadı ağzından," dedi Doña Lucrecia.. "Gittiğim için öyle çok teşekkür etti ki kendimi İncil'in iyi yürekli Samaritan'ı gibi hissettim.

"Sana bu iltifatları yağdırırken aklından neler geçirdiğini biliyor musun?"

"Nasıl yani?" dedi Doña Lucrecia, bacağını kocasının bacağına dolayarak.

"Yani Plaza'da, o anda seni bakışlarıyla soymaya başlamış mıydı, yoksa geceye ya da Paris'e kadar beklemesi gerektiğini mi düşünüyordu?" diye açıklık getirdi Don Rigoberto.

"Ne o gün ne de o gece beni çıplak görmedi. Yıkanırken ya da Metropolitan'a gitmek için giyinirken anahtar deliğinden bakmadıysa tabii. Ayrı ayrı odalar oldu; doğruydu. Benim odam Central Park'a bakıyordu."

"Ama hiç değilse operada, restoranda elini tutmuştur," diye yakındı Don Rigoberto, düş kırıklığına uğramışçasına. "Şampanyanın da yardımıyla Regina'da dans ederken yanağını yanağına yapıştırmıştır. Boynundan, kulağından öpmüştür."

Hayır, bunların hiçbirini yapmamıştı. Ne elini tutmuştu ne öpmeye yeltenmişti o geceki uzun beraberlikleri süresince. Ama uzaktan, saygılı sözlerle övgüler yağdırmaktan da geri kalmamıştı. Deneyimsizliği ile alay ederken sevimli bir hali vardı. "Utancımdan ölüyorum, Lucre, altı yıllık evliliğimiz süresince bir kez olsun aldatmadım karımı," diye itiraf etti ve itiraflarını sürdürerek ömründe ilk kez operaya gittiğini, *Le Cirque*'e, *Regina*'ya ilk kez adımını attığını anlattı.

"Tüm bildiğim Dom Perignon şampanyası istemem, şarap kadehini burnumun deliklerini açarak koklamam ve Fransızca yemekler ısmarlamam gerektiği."

Doña Lucrecia'ya sonsuz bir saygı, bir köpek sadakatiyle bakıyordu.

"Sana doğruyu söylememi istersen kendimi beğenmişliğim yüzünden kabul ettim davetini Modesto. Bir de meraktan tabii. Birbirimizi görmeden, hiç görüşmeden geçen bu on yıldan sonra bana hâlâ âşık olman mümkün mü?"

"Âşık olmak doğru sözcük değil," diye açıkladı Modesto. "Ben Dorothy'ye âşığım, evlendiğim *gringa*'ya yani. Çok anlayışlı bir kadın, yatakta şarkı söylememi hoşgörüyle karşılıyor."

"Onun için daha farklı birisin," dedi Don Rigoberto farklı bir yorum yaparak. "Gerçek dişi, bir düş, bir anı ve arzularının kadını. Ben de seni böyle sevmek istiyorum, onun seni sevdiği gibi. Bekle bir dakika."

Küçücük geceliğini sıyırdı ve yeniden, bu kez tenleri birbirine daha çok değecek şekilde yanına yerleşti.

"İlk esnememde hemen otele döndük. Ben daha odama yaklaşmadan iyi geceler ve meleklerle dolu düşler diledi. O kadar iyi, o kadar beyefendice davranıyordu ki ertesi sabah azıcık işve yaptım."

Doña Lucrecia kahvaltı etmek için iki yatak odası arasındaki salonumsu odaya yalınayak, üzerinde bacaklarını ve oyluklarını açıkta bırakan yazlık bir sabahlıkla girdi. Modesto onu duşunu almış, tıraş olmuş ve giyinmiş olarak bekliyordu. Karşısında mühendisi o halde görünce Doña Lucrecia'nın ağzı bir karış açık kaldı.

"İyi uyudun mu?" diye selamladı. Zorla konuşabiliyordu, ama yine de kahvaltı için meyve suları, kızarmış ekmekler ve reçeller dolu masaya oturmasına yardım etmekten geri kalmadı. "Sana çok güzel olduğunu söyleyebilir miyim?"

"Dur bakalım," diye karısının sözünü kesti Don Rigoberto. "Bırak da Pluto köpeğinin gözlerini kamaştıran bacakları öpeyim."

Havaalanına giderken ve Air France'ın Concord'unda öğle yemeklerini yerken Modesto bir gün önceki dikkatli, hayran tavırlarını sürdürüyordu. Lucrecia'nın, kendisiyle evlenmeyeceği-

ni anladığında mühendislik okulundan nasıl istifa edip, bütün riskleri göze alarak Boston'a gittiğini üzüntülerini abartmadan anlattı. Sonra o kış soğuk, Victoria stili taş malikâneli kentte, ilk günlerde çektiği sıkıntılardan söz etti. Sürekli bir iş bulabilmesi üç ayını almıştı. Kalbi kırılmıştı ama pişmanlık duymuyordu. Yaşam için gereken minimum güvenceyi sağlamıştı, anlaştığı bir karısı vardı ve şimdi yaşamında yeni bir çığır açılıyordu. Yeniden üniversiteye dönecekti. Her zaman özlemini çekmişti üniversitede çalışmanın. Şimdi de en büyük düşünü, bütün bu yıllar süresince sığındığı düşsel bir oyununu gerçekleştiriyordu: New York, Paris ve Venedik'te Lucre ile zengini oynamak ve eşsiz bir hafta geçirmek. Artık rahatça ölebilirdi.

"Gerçekten biriktirdiğin paranın dörtte birini bu yolculukta harcayacak mısın?"

"Benim payıma düşen toplam paranın üç yüz bini, kalanı Dorothy'nin," dedi Modesto, Lucrecia'nın gözlerinin içine bakarak. "Bütün bir hafta bile değil, yalnızca bu sabah kahvaltıda senin çıplak bacaklarını, kollarını ve omuzlarını görebilmek için de harcardım. Dünyanın en güzel şeyi için, Lucre."

Don Rigoberto:

"Ya bir de göğüslerini ve poponu görse ne derdi?" diyerek Lucrecia'yı öptü. "Seni seviyorum, seni seviyorum."

"İşte o anda Paris'te geriye kalanı da göstermeye karar verdim," dedi Doña Lucrecia, kocasının öpücüklerinden yalancıktan sıyrılmaya çalışarak. "Bu kararı pilot ses sınırını geçtiğimizi söylediği sırada verdim."

"Bu kadar centilmen birisi için az bile," diye onayladı Don Rigoberto.

Eşyalarını ayrı odalara yerleştirir yerleştirmez –Lucrecia'nın penceresinden Place Vandôme'un yükselerek kaybolan dikilitaşı ve meydanı çevreleyen mücevherci dükkânlarının pırıltılı vitrinleri görünüyordu– hemen dolaşmaya çıktılar. Modesto güzergâhı ezbere biliyordu ve zamanı hesaplamıştı. Tuilleries Parkı'nı bir uçtan öbür uca kat ettiler, Seine Nehri'ni geçtiler ve sol kıyının rıhtımlarından Saint-Germain'e doğru indiler. Manastıra konserden yarım saat önce vardılar. Ilık ve solgun bir sonbahar akşamıydı. Kestane ağaçlarının yaprakları renk değiştirmişti bile. Yol boyunca mühendis zaman zaman

elinde kent planı ve kitabı, duruyor ve Lucrecia'ya kentin tarihi, planlaması, mimarisi ya da estetik özellikleri üzerine bilgiler aktarıyordu. Kilisenin konser için sıkış sıkış düzenlenmiş rahatsız iskemlelerinde birbirlerine çok yakın oturmaları gerekti. Lucrecia Mozart'ın bol bol hüzün veren *Requiem*'ini keyifle dinledi.

Doña Lucrecia *Lipp*'in birinci katında masaya oturduklarında Modesto'yu kutladı.

"Paris'e ilk gelişin olduğuna inanamıyorum. Sokakları, anıtları, adresleri sanki hep burada yaşamışsın gibi biliyorsun."

"Bu yolculuk için üniversite bitirme sınavına hazırlanır gibi hazırlandım Lucre. Kitaplar karıştırdım, haritalara baktım, seyahat acentelerinde araştırmalar yaptım, çok gezenlere sorular sordum. Ben ne pul koleksiyonu yaparım, ne köpek merakım var, ne de golf oynarım. Yıllardır tek *hobby*'m bu haftayı hazırlamak."

"Ben başından beri bu planın bir parçası mıydım?"

"Bir cilve daha," diye dikkatini çekti Don Rigoberto.

"Her zaman sen ve yalnız sen," dedi Pluto, kızararak. "New York, Paris, Venedik, operalar, restoranlar ve tüm diğerleri yalnızca *setting*'di. Asıl önemli olan senin ve benim sahnede yalnız olmamızdı.

Ritz'e taksiyle döndüler. Yorulmuşlardı ve şampanya, Burgonya şarabı ve *choucroute*'tu beklerken, yerken ve bitirdikten sonra içtikleri konyaklarla hafifçe çakırkeyiftiler. Odaları ayıran salonda birbirlerine iyi geceler dilerken, Doña Lucrecia duraksamadan bir teklif yaptı Modesto'ya:

"Bana o kadar iyi davranıyorsun ki bende iyi kadın rolünü oynamak istiyorum. Sana bir armağanım var," dedi.

"Öyle mi?" dedi Pluto, laflar boğazında düğümlenerek. "Neymiş, Lucre."

"Bedenimin tümü," diye şakıdı Doña Lucrecia. "Çağırınca içeri gir. Yalnızca bakmak için."

Modesto'nun yanıtını duymadı ama alacakaranlıkta ses çıkarmadan peki der gibi başını sallarken yüreğinden kıvanç taştığından hiç kuşkusu yoktu. Ne yapacağını pek bilemeden soyundu, giysililerini astı ve banyoya giderek saçlarını salıverdi ("Benim en çok hoşlandığım gibi mi sevgilim?" "Tıpatıp öyle,

Rigoberto."), yeniden odaya döndü, gece lambasının dışında bütün ışıkları söndürdü, lambayı da yalnızca oda hizmetçisinin gece için serdiği çarşafları aydınlatacak gibi çevirdi. Rahat bir pozisyonda sırtüstü yatağa uzandı, hafifçe yana döndü, başını yastığa koydu.

"İstediğin zaman girebilirsin."

'Girdiğini görmemek için gözlerini kapatmıştır,' diye geçirdi içinden Rigoberto, karısının utanacağını düşünmek içini ısıttı. Olduğu yerden, henüz içeri giren mühendisin kuşkucu ve istekli siluetinin durduğu açıdan çok net bir şekilde görebiliyordu yatağı. Mavimsi tonlar içinde Rubens'in bedenlerinin aşırılığına kaçmadan, Murillo'nun cömert bakireleriyle yarışabilecek beden sırt üstü yatağa uzanmış, bir dizini hafifçe kaldırmış, diğerini upuzun uzatmıştı, göz alıcı kalça kıvrımları yatağın ortasını dolduran altın rengi tenle tam bir uyum içerisindeydi. Don Rigoberto bu bedeni defalarca seyretmiş, incelemiş, okşamış, tadını çıkarmış olsa da bir yabancı gözüyle ilk kez görüyordu. Uzun bir süre –nefesi kesilmiş, erkekliği sertleşmiş olarak– hayranlıkla seyretti. Doña Lucrecia kocasının aklından geçenleri okur gibi, sessizliği bozacak tek bir söz söylemeden, kem gözlerden uzak birinin rahatlığıyla zaman zaman ağır çekim hareketlerle kıpırdıyordu ve yatağın iki adım ötesinde mıhlanmış gibi saygıyla duran Modesto'ya sırayla böğürlerini, sırtını, poposunu, göğüslerini, tüyleri alınmış koltuk altlarını ve kasık arası üçgenini bir bir sergiliyordu. 'Gustave Courbert'nin (1866) *L'origine du monde*'una modellik eden meçhul kızın pozu' dedi içinden Don Rigoberto, epey düşündükten sonra bulmuştu: Karısının dipdiri karnı, güçlü baldırları, Venüs tepesi özel koleksiyonunun en gözde yağlıboya tablosu olan başsız kadınınkilerin tıpatıp aynısıydı. Bunu saptayınca kendinden geçti. Ama işte tam o anda zaman doldu:

"Uykum geldi Pluto, sanırım senin de. Artık uyuyalım."

"İyi geceler," diye karşılık verdi, mutluluğun ya da sonsuz acıların doruğuna varan o ses. Modesto beceriksizce sağa sola çarparak geriledi, birkaç saniye sonra kapının kapandığı duyuldu.

"Kendini kontrol edebildi demek, aç bir yırtıcı hayvan gibi üstüne atlamadı," dedi Don Rigoberto, büyülenmiş gibiydi. "Küçük parmağında oynatıyordun demek onu."

"Gözlerine inanmıyordu," dedi Doña Lucrecia, gülerek. "Ama onun bu uysallığı da oyunun bir parçasıydı."

Ertesi sabah, bir komi Doña Lucrecia'ya bir demet gül getirdi, üzerindeki kartta 'Gören gözler, duyan yürek, anımsayan bellek ve bir çizgi film kahramanı sana gönül borcunu ödemek ister!' yazılıydı.

"Seni o kadar çok arzu ediyorum ki," dedi Don Rigoberto, özür dilercesine eliyle ağzını kapatarak. "Seni çok, daha çok sevmeliyim."

"Zavallı Pluto'nun ne biçim bir gece geçirdiğini sen düşün artık."

"Zavallı mı?" diye geçirdi aklından Don Rigoberto, sevişme sonrası yorgun ama keyifli dinlenirken. "Neden Zavallı?"

"Dünyanın en mutlu erkeği benim, Lucre," dedi Modesto, o gece Crazy Horse Saloon'da iki *stiptease* numarası arasında. "On yaşımı doldurduğumda babamın doğum günü armağanı elektrikli tren bile senin bu armağanınla kıyaslanamaz."

Ertesi gün, ne Louvre'u gezerken, ne Centre Pompidou'ya gittiklerinde ne de Marais'nin yenilenmiş sokaklarında dolaşırken bir gece öncesine en ufak bir dokundurma yapmadı mühendis. Bilgili, sadık ve her an yardıma hazır yol arkadaşı rolünü sürdürüyordu.

"Bana anlattıkların onu gözümde yüceltiyor," dedi, Don Rigoberto.

"Bende de aynı duyguları uyandırıyordu," diye kabullendi Doña Lucrecia. "Bu yüzden o gün bir adım daha ileri gittim. Maxim's'deki yemek süresince dizimi dizine değdirdim. Dans ederken göğüslerimi göğsüne yasladım. Crazy Horse'ta da bacaklarımı bacaklarına sürttüm."

"Onun gibi birisi..." diye heyecanla bağırdı Don Rigoberto. "Seni yavaş yavaş, bir dizi film izler gibi bölüm bölüm tanıyor. Kediyle fare oyunu. Ne de olsa tehlikeli bir oyun."

"Senin gibi bir centilmenle oynanırsa, hayır," diye cilveli bir edayla karşı çıktı Doña Lucracia. "Davetini kabul etmiş olduğuma seviniyorum, Pluto."

Keyifli, gözlerinden uyku akarak döndüler Ritz'e. Kaldıkları süitin salonunda vedalaşırken Doña Lucrecia:

"Bir dakika, Modesto," dedi birden. "Bir sürprizim daha var. Yum gözlerini."

Mühendis hemen Lucrecia'nın buyruğunu yerine getirdi, beklenti umutlandırmıştı Pluto'yu. Lucrecia adama yaklaştı, bedenini bedenine yapıştırdı ve dudaklarından öpmeye başladı. Önce, karşısındakilere sürtünen dudaklar ve tehditkâr diline yanıt bekler gibi hafifçe öptü. Sonra gerçekten öptüğünde mühendisin bu öpücükle ona olan yıllanmış sevgi ve hayranlığını, fantezilerini, sağlığını ve de (eğer gerçekten bir ruhu varsa) ruhunu sunduğunu duyumsadı. Sakınarak, en ufak bir karşı çıkma durumunda bırakmaya hazır Doña Lucrecia'nın beline sarılınca, kadın öpmesine izin verdi.

"Gözlerimi açabilir miyim?" diye sordu Modesto.

"Açabilirsin."

'İşte o zaman Lucrecia'ya bir çapkının, bir Sade'ın, soğuk bakışlarıyla değil de trans halinde bir mistiğin temiz, aşka gelmiş, tutkulu bakışlarıyla bakmıştır,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto.

"Çok mu heyecanlanmıştı?" diye ağzından kaçırdı ve ardından hemen pişman oldu. "Ne aptalca bir soru, bağışla beni Lucrecia."

"Öyle olmasına karşın, hiç üstelemedi. İlk işaretimde hemen bıraktı."

"O gece onunla yatmalıydın," diye ısrar etti Don Rigoberto. "Haksızlık etmişsin adama. Ama belki de hayır. Belki de doğru olanı yapıyordun. Evet, evet, tabii ki doğru. Yavaş yavaş, usulüne uygun, törensel, rolümsü. Evet erotiklik bu işte. Bilgece bir bekleyiş. Acelecilik bizi hayvanlara yaklaştırır: Eşeklerin, maymunların, domuzların ve tavşanların en fazla on iki saniyede boşaldıklarını biliyor muydun?"

"Ama kurbağa kırk gün kırk gece hiç durmamacasına çiftleşebiliyor. Jean Rostand'ın *Sineklerden İnsanlara* adlı kitabında okumuştum."

"Olağanüstü doğrusu, sana imreniyorum," dedi Don Rigoberto. "Ne kadar bilgesin, Lucrecia."

"Modesto'nun sözleri bunlar," dedi Doña Lucrecia. "Ve ertesi gün, *belle époque* kompartımanımızda..." diye başlayarak bu

kez de Avrupa gecesini yararak Venedik'e doğru yol alan bir Orient Express betimlemesiyle şaşırttı kocasını.

Güneşli Guidecca'daki Hotel Cipriani'de Doña Lucrecia'yı bekleyen bir demet çiçek üzerindeki kartta ise şunlar yazılıydı: 'Yaşamda güzel, aşkta bilge Lucrecia'ya.'

"Bir dakika, bir dakika," diyerek yeniden tren yolculuğuna döndü Don Rigoberto. "Yataklıda aynı kompartımanı mı paylaştınız?"

"Çift yataklı bir kompartıman. Ben yukarıda o aşağıda."

"Yani..."

Doña Lucrecia:

"Birbirimizin üstünde soyunmak zorunda kaldık, yani kelimenin tam anlamıyla," diye tamamladı Don Rigoberto'nun yarım kalan tümcesini. "Alacakaranlıkta iç çamaşırlarımızla gördük birbirimizi. Bütün ışıkları söndürmüş bir tek gece lambasını yanık bırakmıştım."

"İç çamaşırları genel ve soyut bir terim," dedi Don Rigoberto, burnundan soluyarak. "Daha açık konuş."

Doña Lucrecia da açıklık getirdi. Soyunma zamanı geldiğinde –o sırada çağdışı Orient Express Almanya'da ya da Avusturya'da ormanların arasında bir yerlere doğru ilerliyor ve zaman zaman bir kasabadan geçiyordu–, Modesto Doña Lucrecia'ya dışarı çıkmasını isteyip istemediğini sordu. 'Gereği yok, bu karanlıkta zaten birer gölge gibiyiz,' diye yanıtladı kadın. Bunun üzerine mühendis o daracık yerde Doña Lucrecia rahatça soyunabilsin diye iki büklüm alt ranzaya oturdu. Doña Lucrecia ise zorlanmadan, doğal devinimlerle bütün giysilerini olduğu yerde dönerek tek tek üstünden attı: elbisesini, kombinezonunu, sutyenini, çoraplarını, külotunu. Kenarlarından ışık veren mantar biçiminde küçük gece lambasından süzülen ışık boynunu, omuzlarını, göğsünü, karnını, kalçalarını, baldırlarını, dizlerini, ayaklarını okşadı. Kollarını kaldırarak üstünde ejderha desenleri olan Çin ipeği geceliğini başından geçirdi.

"Saçlarımı fırçalarken ayaklarımı aşağıya sarkıtacağım," dedi Doña Lucrecia, bir yandan da saçlarını açıyordu. "İçinden öpmek geliyorsa öpebilirsin. Dizlerime kadar."

Gâvur eziyeti değil miydi? Yoksa cennetin kapısını mı açmıştı Modesto'ya? Don Rigoberto, yatağın ayakucuna doğru

kaymıştı. Doña Lucrecia kocasının aklından geçenleri okuyarak Orient Express'te Pluto'nun yaptığı gibi, kocası da tabanlarını öpsün, topuklarını yumuşatan kremleri, serinleten kolonyaları koklasın, ayak parmaklarını ısırsın, sıcacık ayak bileklerini yalasın diye yatağın kenarına oturup ayaklarını uzattı.

"Seni seviyorum, sana hayranım," dedi Don Rigoberto.

"Seni seviyorum, sana hayranım," dedi Pluto.

"Hadi bakalım, şimdi uyuyalım," diye bir buyruk geldi Doña Lucrecia'dan.

Venedik'te onları izlenimci bir sabah manzarası karşıladı, masmavi bir gökyüzü ve pırıl pırıl bir güneş. Kıvır kıvır dalgalar arasından gondol Cipriani'ye doğru ilerlerken Modesto, elinde *Guide Michelin*, Lucrecia'ya Büyük Kanal'ın çevresindeki saraylar ve kiliseler hakkında kısa bilgiler veriyordu.

"Kıskanmaya başlıyorum, sevgilim," diye sözünü kesti Don Rigoberto.

"Ciddi söylüyorsan hemen keselim, canım."

"Asla olmaz," diye geri adım attı Don Rigoberto. "Kahramanlar John Wayne gibi ayakta ölür."

Modesto'nun dediği gibi gerçekten de Cipriani'nin balkonundan, otelin önündeki parkın ağaçları üzerinden, San Marco'nın kuleleri ve kıyıdaki saraylar görünüyordu. Onları bekleyen rehberle gondol gezisine çıktılar. Kanallar, köprüler, yemyeşil sular, goldol geçerken havalanan martı sürüleri baş döndürücü güzellikteydi. Koyu renk kiliseleri süsleyen tanrı ve aziz simgelerini seçebilmek için insanın bütün dikkatini gözlerinde toplaması gerekiyordu. Tiziano ve Veronese, Bellini ve del Piombo'nun birçok yapıtlarını, San Marco'nın atlarını, katedralin mozaiklerini gördüler, Meydan'daki tombul martılara küçücük mısır taneleri serpiştirdiler. Öğlende, Florian'da, masa başında ünlü *pizzeta*'larını yerken her zamanki gibi bir anı fotoğrafı çektirdiler. Öğleden sonra gezintiyi yine rehberin gür sesinden adlar, tarihler ve öyküler dinleyerek keyifle sürdürdüler. Saat yedi otuzda, yıkanmış ve üstlerini değişmiş olarak Magrip mimarisi kemerler ve Danieli'nin kabartmalarının süslediği salonda aperitiflerini içtiler (Bellini tabii ki) ve tam saatinde –yani dokuzda– Harry's Bar'daydılar. Orada, yandaki masaya (programın bir parçasıymış gibi) güzeller güzeli Catherine Dene-

uve'ün geldiğini gördüler. Ve doğal olarak Pluto kendinden bekleneni söyledi: "Bence sen daha güzelsin, Lucre."

"E, sonra?" diye sabırsızlandı Don Rigoberto.

"Bütün gün dolanmaktan ve gördüğüm onca güzel şeyden yorgun düşünce uyuyamıyorum," diye yakındı Doña Lucrecia. "Neyse ki bu durumlarda imdadıma yetişen bir ilacım var."

"Nedir?" diye sordu Modesto.

"Hangi ilaç?" diye bir yankı duyuldu Don Rigoberto'dan.

"Bir jakuzi seansı, bir sıcak, bir soğuk suyla," diye açıkladı Doña Lucrecia odasına doğru ilerlerken. Kapıdan geçip kaybolmadan önce mühendise, yeri beyaz parke kaplı, duvarları fayans döşeli kocaman ve aydınlık banyoyu işaret etti. "Ben bornozumu giyerken jakuziyi doldurur musun?"

Don Rigoberto olduğu yerde, uykusuzluk çeken biri gibi huzursuz huzursuz kıpırdandı: "E, sonra?" Sonra Doña Lucrecia odasında acele etmeden soyundu, çıkardığı giysileri tek tek, sanki sonsuza kadar zamanı varmışçasına yavaş yavaş katlayıp yerleştirdi. Banyoya bir bornoza sarınmış, başına da türban gibi bir havlu sarmış olarak geldi. Dairesel küvet jakuzinin titreşimleriyle sesler çıkarıyordu.

"Suya tuzlar karıştırdım, iyi etmiş miyim?" diye sordu Modesto çekingen bir ses tonuyla.

"Mükemmel," diye yanıtladı Doña Lucrecia, ayak parmaklarıyla suya dokunarak.

Sarı renkli bornozu çıkarıp ayaklarının yanına bıraktı, başına sardığı havluyla jakuziye girdi ve ayaklarını uzattı. Başını mühendisin koşa koşa getirdiği bir küçük yastığa dayarken gönül borcunu ödemek istercesine iç çekti. Don Rigoberto Modesto'nun kısık bir sesle:

"Başka ne yapabilirim?" diye sorduğunu duyar gibi oldu. "Gideyim mi? Kalmamı istiyor musun?"

"Oh! Bu serin suların masajı ne kadar nefis." Doña Lucrecia keyifle kollarını ve bacaklarını uzatıyordu. "Birazdan en sıcağı açarım. Sonra da yenilenmiş olarak, hop yatağa."

"O zavallıyı kısık ateşte kavuruyordun yani," diye onayladı Don Rigoberto.

"İstiyorsan kal, Pluto," dedi sonunda Doña Lucrecia, bedenini gidip gelen suların okşamasını bırakarak. "Küvet kocaman ikimize de yer var. Niye benimle yıkanmıyorsun?"

Don Rigoberto'nun kulaklarına kadının davetini yanıtlayan –bet bir baykuş sesi, kurt uluması, kuş cıvıltısı?– tuhaf bir ses ulaştı. Ve birkaç saniye içinde mühendisi soyunmuş, küvete girerken gördü. Neredeyse kalp krizinin eşiğine dek götürebilecek fazla kiloları *aerobic* ve *jogging*'le zamanında atmış bu ellilik beden şimdi karısından birkaç milimetre ötedeydi. Modesto'nun:

"Daha ne yapabilirim?" dediğini işitti, kıskançlığı arttığı oranda, ona duyduğu hayranlık da artıyordu. "Senin istemeyeceğin hiçbir şeyi yapmak istemiyorum. Hiçbir atılımda bulunmayacağım. Davetin senden gelmesini bekliyorum. Şu anda Tanrı'nın en mutlu ve en mutsuz yaratığı benim, Lucre."

"Dokunabilirsin bana," dedi Doña Lucrecia bir bolero ezgisi mırıldanırcasına. "Bedenimi, yüzümü okşayabilirsin, istersen öpebilirsin de. Ama saçlarıma dokunmadan, eğer ıslanırlarsa yarın yüzünü kara çıkarırlar. Baksana, hazırladığın programda kuaföre gitmek için hiç boş zaman bırakmamışsın."

"Ben de dünyanın en mutlu erkeğiyim," diye mırıldandı Don Rigoberto. "Ve de en mutsuz."

Doña Lucrecia gözlerini açtı:

"Öyle korkak korkak durma. Suda uzun zaman kalamayız."

Don Rigoberto onları daha iyi görebilmek için gözlerini kıstı. Suyún faşır faşır jakuziye akışını, bedenlere çarptıkça çıkardığı sesleri işitiyor, duvarlara sıçrayan damlacıkları görür gibi oluyordu. Don Rigoberto Pluto'nun kabalık etmemek için nasıl önlem aldığını, Doña Lucrecia'nın yumuşacık devinimlerle erkeğin elleri ve dudaklarının bedeninin en uzak köşelerine erişmesini nasıl kolaylaştırıp, öpücüklere ve okşamalara karşılık vermeden oyunun nasıl tadını çıkardığını görür gibiydi. Sanki mühendis'in karısına telaşla yaklaştığını görüyor, sanki karısının tenini kavuran ateşi duyumsuyordu.

"Onu öpmeyecek misin, Lucrecia? Bir kerecik olsun sarılmayacak mısın?"

"Henüz değil," diye yanıtladı karısı. "Benim de düşünerek hazırlanmış bir programım var. Bu kadarıyla mutlu değil mi yani?"

"Hiç bu kadar mutlu olmamıştım," dedi Modesto, başını küvetin derinliklerinden, Lucrecia'nın bacakları arasından çıkararak. "Bağıra bağıra şarkı söylemek geliyor içimden," diye tamamladı sözlerini ve yeniden suya daldı.

"Tam benim duygularımı dile getiriyor," diye söze karıştı Don Rigoberto ve sonra da şaka yollu: "Bu zoraki erotik sualtı ayinleriyle bir zatürreeye yakalanmaktan korkmadınız mı?" dedi ve güldü, ama güldürü ve haz duygusunun gece ile gündüz gibi birbirine zıt olduklarını anımsayarak yaptığı şakadan hemen pişman oldu. "Bağışla, sözünü kestim," diyerek Lucrecia'dan özür diledi. Ama geç kalmıştı. Doña Lucrecia esnemeye başlamıştı. Mühendis istemeye istemeye hareketsiz kaldı. Kaderine boyun eğer gibi diz üstü, tüm bedeninden sular süzülerek, ıslak saçları tepesi iyice açılmış başına yapışmış öylece duruyordu.

"Uykun geldi galiba, Lucre," diyebildi sonunda mühendis.

"Bir anda bütün günün yorgunluğu çöktü üzerime. Artık duramayacağım."

Doña Lucrecia hafifçe sıçrayarak küvetten çıktı ve bornozu üzerine geçirdi. Modesto'ya odasının kapısından kocasının yüreğini hop ettiren bir tümceyle iyi geceler diledi:

"Yarın yepyeni bir gün, Pluto."

"Son gün, Lucre."

"Ve de son gece," diye ekledi Doña Lucrecia, eliyle bir öpücük göndererek.

Cumartesi sabahı güne, programa göre, yarım saatlik bir gecikmeyle başladılar, ama Murano gezisinde arayı kapatmayı başardılar. Cehennem gibi sıcak atölyelerde ustalar geleneksel yöntemlerle camları üflüyor, camdan dekoratif figürler, ev eşyaları üretiyorlardı. Mühendis yeni hiçbir alışveriş yapmak istemeyen Lucrecia'ya armağan olarak üç küçük hayvan (bir sincap, bir leylek ve bir hipopotam) figürünü kabul etmesi için ısrar etti. Venedik'e dönerken, rehber onlara iki Palladio villasını gezdirdi. Öğle yemeği yerine Quadri'de damları, köprüleri, suları ve kilise çanlarını kızıla boğan nefis bir gurup manzarası seyrederek çayla pasta yediler. San Giorgio'ya vardıklarında

konserin başlamasına daha zaman vardı, böylece adada bir tur atıp, gölü ve kenti farklı açılardan görme fırsatı buldular.

"Son gün hep hüzünlü olur," dedi Doña Lucrecia. "Bu serüven yarın bitecek."

"El ele miydiniz?" diye sordu Don Rigoberto, bilmek istiyordu.

"Konseri de el ele dinledik," diye itiraf etti karısı.

"Nasıl yani, mühendis gözyaşlarını tutamadı mı?"

"Avurtları çökmüştü. Elimi sıkarken küçücük gözleri parlıyordu."

'Gönül borcu ve umut,' diye aklından geçirdi Don Rigoberto. 'Küçücük gözler' sözcüğü sinirine dokunmuştu. O andan itibaren suskun kalmaya karar verdi. Doña Lucrecia ile Pluto Danieli'de Venedik ışıklarını seyrederken Don Rigoberto melankolik havalarını bozmadı, konuşmalarını kesmedi, bütün yemek süresince artık diğerini memnun etmeye çalışanın yalnızca Modesto olmadığını gözlese de duygularını yenmeyi başardı. Lucrecia mühendisin ekmeğine tereyağ sürüyor, kendi çatalıyla *rigatoni*'sinden tattırıyordu. Modesto bir buse kondurmak için elini dudaklarına götürmek istediğinde, halinden memnun, hemen uzatıyordu. Modesto bu eli bir avucunun içinden, bir parmaklardan, her bir tırnağını ayrı ayrı, öpüyor, kalbi hızla çarparak, hafif bir dikilme ile kaçınılmaz ânın gelmesini bekliyordu.

Ve sonunda, Cipriani'deki süite girer girmez, Doña Lucrecia Modesto'nun kollarını beline sardırdı ve dudakları dudaklarına, ağzı ağzına, dili diline değerek fısıldadı:

"Veda etmek için geceyi beraber geçireceğiz. Sana yalnızca kocama gösterdiğim sevecenlik, aşk ve hoşnutluğu göstereceğim."

Don Rigoberto:

"Ona böyle mi dedin?" diye dayanamayıp sorarken ağzında zehir ve bal tadını birlikte duyumsadı.

"Yanlış mı yaptım?" diye telaşla sordu karısı. "Yalan mı söylemeliydim?"

"Doğru yaptın," dedi Don Rigoberto havlar gibi. "Doğru yaptın, sevgilim."

Don Rigoberto şiddetli istek ve kıskançlığın birbirine karıştığı, birbirlerini besledikleri garip bir ruh hali içinde soyunmalarını izledi. Büyük bir doğallıkla soyunan karısına hayran hayran baktı. Mutluluktan bitkin, sıkılganlığı ve itaatkârlığı bu son gecede ödüllendirilen zavallı mühendisin beceriksiz devinimlerini ise eğlenerek izledi. Bu gece Lucre'si onun olacaktı, onu sevecekti! Elleri gömleğinin düğmelerini zorla buluyordu, pantolonun fermuarına saldırıyordu, ayakkabılarını çıkarırken sağa sola çarpıyordu. Sonunda, yörüngesinden çıkmış, karanlıkta onu yatakta isteksiz bekleyen – Goya'nın *Çıplak Maya*'sı,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto, 'ama bacakları biraz daha fazla açılmış,'– o nefis bedene yaklaşırken topuğu yatağın ayağına çarptı ve 'Ayyy!' diye bir çığlık duyuldu. Bu küçük kazaya Doña Lucrecia'nın bir kahkahayla karşılık vermesi Don Rigoberto'nun hoşuna gitti. Modesto da yatağın üstünde diz çökmüş gülüyordu: "Sevinçten, Lucre, sevinçten."

Don Rigoberto katıla katıla gülerken, karısının bir gün önceki umursamazlığı, mühendisin okşamalarına karşılık vermeden soğukkanlılıkla kabullenişi bir yana bırakıp inisiyatifi ele aldığını görünce gözlerindeki sevinç alevleri bir anda söndü. Doña Lucrecia mühendise sarılıyor, yanına çekiyor, üstüne alıyor, kendi üste çıkıyor, bacaklarını bacaklarına sarıyor, ağzını arıyor, dilini diline bastırıyor –ve 'ayyy!', Don Rigoberto isyan etti– aşka gelip fingirdeyerek gafil avlanan cinsel organı uzun parmakları arasına alıyor, sonra avucunda gezdirerek dudaklarına götürüyor ve ağzında kaybolmadan önce öpüyor, öpüyordu. İşte o zaman, mühendis, yumuşak yatakta zıplayarak, boğuk bir sesle şarkı söylemeye –kükremeye, ulumaya?– başladı: *Torna a Surriento.*

Don Rigoberto:

"*Torna a Surriento*'yu mu söylemeye başladı?" diye sordu yerinde hızla doğruldu. "Tam o anda?"

"Evet onu!" diye kahkahayı bastı Doña Lucrecia. Kendini tutamadığı için özür dileyerek sormuştu: "Beni şaşırttın, Pluto. Hoşlandığın için mi başladın şarkıya, yoksa hoşlanmadığın için mi?"

"Hoşlanabilmek için söylüyorum," diye açıkladı Modesto. Titriyor, kasılıyor, çatlak sesler ve arpejler çıkarıyordu.

"Durmamı ister misin?"

"Hayır, hayır Lucre, durma, devam etmeni istiyorum," diye yalvardı Modesto, hazdan coşarak: "Gül, fark etmez. Tam doyuma varmak için söylüyorum. Dikkatin dağılıyor ya da gülmen tutuyorsa tıka kulaklarını. Ama en çok sevdiğinin hatırı için devam et, n'olursun!"

"Ve şarkıyı sürdürdü, öyle mi?" diye bağırdı Don Rigoberto, keyiften dört köşe olmuştu.

"Bir an susmamacasına," dedi Doña Lucrecia, kahkahalar atarak. "Öperken, ben üzerindeyken ya da o üzerime çıktığında, Ortodoksça ya da heterodoksça sevişirken... Hiç durmadan şarkı söylüyordu, söylemesi gerekmiş... Çünkü söylemezse tam bir *fiasco* olurmuş."

"Hep *Torna a Surriento*'yu mu söylüyordu?" Don Rigoberto intikamın tadını çıkartıyordu.

"Gençlik günlerimin şarkılarından hangisi olursa," diye mırıldandı mühendis, İtalya'dan Meksika'ya ne kadar şarkı varsa. "*Voy a cantarles un corrido muy mentadooo...*"

"Dokuz yüz ellilerin ne kadar beylik şarkısı varsa hepsinden bir potpori," diye açıkladı Doña Lucrecia. "*O sole mio, Caminito, Juan Charresqueado, Alla en el rancho grande*'den tut da Agustin Lara'nın *Madrid*'ine varana dek. Ay, çok komik!"

"Bu müzikal rüküşlüğü yapmazsa *fiasco* mu olurmuş?" diye bir kez daha doğrulayarak emin olmak istedi Don Rigoberto. "İşte gecenin en güzel sürprizi bu sevgilim!"

"En ilgincini henüz duymadın. En ilginç sonuncusu, rezilliğin daniskası!" dedi Doña Lucrecia gözyaşlarını silerek. "Yan odalardakiler duvarlara vurmaya başladılar, resepsiyondan telefon ettiler, televizyon mu, plakçalar mı, her neyse sesini kısmamız için. Oteldeki müşteriler uyuyamıyormuş."

"Yani ne sen, ne de o sonunu getiremediniz..." diye üstü örtülü soruşturmak istedi Don Rigoberto, biraz umutlanarak.

"Ben iki kez," diyerek kocasının gerçeği görmesine yardımcı oldu Doña Lucrecia. "O da en az bir kez, eminim. Tam ikinciye hazırken koptu kıyamet ve esin perileri uçup gittiler. Gece kahkahalarla sona erdi. Ne geceydi ama! Ripley'den aşırılmış."

"Şimdi artık sen de gizimi biliyorsun," dedi Modesto, komşular ve resepsiyondakiler yatıştıktan, gülme krizi geçtikten,

coşku durulduktan sonra Cipriani'nin beyaz bornozlarına sarınarak sohbet ettikleri sırada. "İstersen bundan söz etmeyelim. Tahmin edeceğin gibi, bana utanç veriyor... Kısacası, izin ver de bir kez daha söyleyeyim: bu haftayı asla unutmayacağım Lucre."

"Ben de Pluto. Her zaman anımsayacağım. Ve yalnızca bu son konser yüzünden değil, yemin ederim."

Görevlerini yerine getirmiş insanların rahatlığı içinde bütün gece mışıl mışıl uyudular ve ertesi sabah kendilerini havaalanına götürecek olan küçük buharlı gemiye binmek için tam saatinde iskeledeydiler. Alitalia da mahcup etmedi ve gecikmesiz, saatinde kalktı. Böylece hiç zorluk çekmeden Paris-New York arasında uçan Concord'a zamanında yetiştiler. Uçaktan inmeden, bir daha birbirlerini hiç görmeyeceklerinden emin, vedalaştılar.

"Bana korkunç bir hafta geçirdiğini, ondan nefret ettiğini söyle," diye inildedi, Don Rigoberto, karısının beline sarılıp üzerine çekerken. "Hadi, Lucrecia?"

"Niye sen de avaz avaz bağırarak bir şarkı söylemeyi denemiyorsun," diye öneride bulundu Doña Lucrecia, en güzel geceleri süsleyen kadife gibi yumuşacık bir sesle. "Şu zevksiz şarkılardan birini sevgilim, *La flor de la canela, Fumando espero, Brasil, Terra de meu coraçâo* gibi bir şeyler. Bakalım ne oluyor, hadi Rigoberto."

III. TABLO OYUNLARI

"Ne gülünç, üveyanne," dedi Fonchito. "Senin koyu yeşil çorapların Egon Schiele'nin modelinin çoraplarının aynısı."

Señora Lucrecia bacaklarını dizlerinin üstüne kadar örten kalın yün çoraplarına baktı ve:

"Lima'nın nemli havası için birebir bu çoraplar," dedi çoraplarına dokunarak. "Onların sayesinde ayaklarım her zaman sıcacık."

"*Yeşil Çoraplı Çıplak*," diye anımsattı çocuk. "Schiele'nin en ünlü tablolarından biri. Görmek ister misin?"

"Peki, göster bakalım."

Fonchito her zaman olduğu gibi salonda yere halının üstüne attığı çantasını açmaya koşarken Lucrecia belli belirsiz bir tedirginliğe kapıldı. Çocuğun bu beklenmedik atılımları ona her zaman o masum görünüşün altında bir tehlikenin saklandığı duygusunu veriyordu.

"Rastlantıya bak üveyanne," dedi Fonchito, çantasından çıkardığı kitaptaki reprodüksiyonlara bakarak. "Ben Schiele'ye benziyorum, sen de modellerine. Hem de birçok yönden."

"Hangi yönden örneğin?" diye sordu Doña Lucrecia.

"Giydiğin yeşil, siyah, kahverengi çoraplar. Bir de kareli yatak örtün."

"Allah Allah, ne kadar dikkatlisin."

"Son olarak, bir de soyluluğun," diye ekledi Fonchito, kitaptan gözlerini ayırmadan. Hararetle *Yeşil Çoraplı Çıplak* tablosunu arıyordu. Doña Lucrecia gülsün mü, alaya mı alsın, bilemedi. Kur yapmada biraz ileri gitmiyor muydu, yoksa öylesine, doğal olarak mı çıkmıştı bu sözler ağzından?

"Babam sana çok soylu bir görünümün olduğunu söylemiyor muydu? Ne yaparsan yap, senin hiçbir hareketin bayağı değil demek istiyordu herhalde? Ben babamın ne demek istediğini Schiele'nin sayesinde anladım. Modelleri eteklerini kaldırıyorlar, her bir yerlerini gösteriyorlar, olmadık pozlar veriyorlar, ama hiçbir zaman bayağı bir görünümleri yok. Her zaman bir kraliçe gibi görünüyorlar. Neden? Çünkü onlar da soylu. Senin gibi üveyanne."

Doña Lucrecia'nın gururu okşanmıştı ama şaşırmış, rahatsız olmuş, biraz da telaşlanmıştı. Bu açıklamalara bir nokta koymayı hem istiyor, hem de istemiyordu. Bir kez daha kendine güvenini yitirdiğini fark etti.

"Neler söylüyorsun, Fonchito?"

"İşte, burada!" diye bağırdı çocuk kitabı Doña Lucrecia'ya doğru kaldırarak. "Görüyor musun ne demek istediğimi? Bu pozda her kim olsa kötü kadın gibi görünmez mi? Ama o öyle görünmüyor. İşte soylu olmak bu."

"Ver bakayım." Señora Lucrecia kitabı aldı ve *Yeşil Çoraplı Çıplak*'ı dikkatle bir süre inceledikten sonra çocuğa hak verdi: "Doğru, ayağındaki çoraplar benimkilerle aynı renk."

"Ne güzel değil mi?" diye üsteledi çocuk.

Doña Lucrecia:

"Evet, güzel," diyerek kitabı kapayıp Fonchito'ya geri verdi. Bir kez daha inisiyatifi elden kaçırdığı duygusuna kapılmıştı, çocuk onu yenilgiye uğratmaya başlıyordu. Ama ne kavgasıydı aralarındaki? Gözleri Alfonso'nun gözlerini buldu: kuşku verici bir ışıkla parıldıyorlardı ve taze yüzünde acı bir gülümseme vardı.

"Senden bir şey isteyebilir miyim? Çok büyük bir şey, dünyanın en büyük isteği. Yapar mısın?"

'Şimdi benden soyunmamı isteyecek,' diye aklından geçirdi içinden Doña Lucrecia. 'Bir tokat atarım, bir daha hiç karşıma çıkamaz.' Fonchito'dan da kendinden de nefret ediyordu.

"Neymiş istediğin?" diye mırıldandı, gülümsemeye çalışarak.

"*Yeşil Çoraplı Çıplak*'taki hanım gibi yapsana," diyen tatlı bir ses duyuldu.

"Sen ne dediğini biliyor musun?"

"Tabii, soyunmadan," diyerek rahatlattı onu çocuk, gözlerini, ellerini oynatıyor, burnunu kırıştırıyordu. "Aynı pozda. Çok görmek istiyorum. Bana bu iyiliği yapar mısın? Ne olursun, üveyanne."

"Bu kadar yalvartmayın, onu ne kadar sevindireceğinizi siz de biliyorsunuz," dedi Justiniana, her zamanki neşesini sergileyerek. Ne zaman bitmişti yanlarında? "Yarın Fonchito'nun doğum günü, bu da sizin ona doğum günü armağanınız olur."

"Bravo, Justita!" diye el çırptı çocuk. "İkimiz bir olup üveyannemi ikna edelim. Bana bu armağanı verecek misin? Ama bir koşulum var, ayakkabılarını çıkaracaksın."

"Hanımefendinin ayaklarını görmek istediğini itiraf et, çok güzel olduklarını biliyorsun," diye üstüne üstüne gitti çocuğun Justiniana, ama her zaman olduğundan daha çekingen davranıyordu. Getirdiği kola ile madensuyunu masaya koydu.

"Onun her yeri güzel," dedi çocuk, içtenlikle. "Hadi üveyanne, utanacak bir şey yok. İstersen sonra Justiniana ile ben de Schiele'nin başka bir tablosunun canlandırırız."

Señora Lucrecia nasıl karşı koyacağını, işi nasıl şakaya vuracağını bilemiyordu. Birden gülümsedi ve evet anlamında başını salladı: Kendi kendine 'Sana doğum günü armağanı...' diye homurdandığını fark etti ve ayakkabılarını çıkararak kanepenin üzerine yanlamasına uzandı. Fonchito sahnede başrol oyuncusuna rolünü nasıl yapacağını gösteren bir yönetmen edasıyla kitabı açmış resmi gösteriyordu. Doña Lucrecia da model kızın pozunu kopya etmeye çalıştı. Justiniana'nın yanlarında olması ona güven veriyordu, gerçi bu deli dolu kız şimdi de Fonchito'nun tarafını tutuyordu ama bu tuhaf oyuna hem tanıklık ediyor hem de tat katıyordu. Doña Lucrecia işi şakaya vurmaya çalıştı. "Böyle mi? Yok sırt biraz daha dik, boyun tavuklarınki gibi yukarı kalkık, baş biraz daha havada..." Dirseklerine dayanarak bir bacağını uzatıp, öbürünü dizinden büküyor, model kızın hareketlerinin aynısını yapmaya çabalıyordu. Fonchito ve Justiniana dikkat kesilmişler, gözlerini bir Doña Lucrecia'ya bir resme çevirip duruyorlardı. Doña Lucrecia'nın aklına birden 'Bu dünyanın en ciddi oyunu,' demek geldi.

"Tıpatıp aynısı oldunuz, hanımefendi."

"Biraz daha..." diye sözü Justiniana'nın ağzından aldı Fonchito. "Dizini biraz daha kaldırmalısın, üveyanne. Sana yardım edeyim."

Hayır demesine kalmadan çocuk kitabı Justiniana'ya verdi, kanepeye yaklaşarak bir çırpıda iki eliyle dizinin altından, çorabın bitip çıplak baldırın göründüğü yerden tuttu. Yavaşça, reprodüksiyondaki pozisyona dikkatle bakarak, bacağını kaldırdı. O incecik parmakların çıplak diz altına dokunduğunu duyumsamak Doña Lucrecia'yı huzursuz etti. Bedeninin belden aşağısı titremeye başladı. Bir çarpıntı, baş dönmesi, onu esir alan bir şeyler hissediyor, bundan hem zevk alıyor hem de rahatsız oluyordu. Ve işte tam o anda Justiniana'nın bakışlarını yakaladı. Bu esmer yüz, pırıl pırıl gözbebekleri çok şeyler söylüyordu. Doña Lucrecia, utanarak 'Ne halde olduğumu anladı,' diye geçirdi içinden. Neyse ki çocuğun çığlığı imdadına yetişti:

"Şimdi tamam, üveyanne. Oldu, değil mi Justita? Bir süre böylece kal, lütfen," dedi çocuk.

Halın n üstüne bağdaş kurmuş, gözlerini iyice açmış, büyülenmiş, ker.dinden geçmiş gibi Doña Lucrecia'ya bakıyordu. Señora Lucrecia çocuğun oyunu bu kadar ciddiye almasından etkilenerek hareketsiz beş, on, on beş saniye bekledi. Bir şeyler oluyordu. Zaman durmuş muydu? Önsezi mi? Sanatsal yetkinliğin büyüsü mü? Birden bir kuşku yüreğini hop ettirdi: 'Tıpkı Rigoberto'ya benziyor. Onun sapık fantezileri, tutkuları, baştan çıkarma yetisi kalıtım yoluyla bu çocuğa da mı geçmiş? Neyse ki çocukta ne o memur suratı, ne o Dumbo kulaklar, ne de o havuç burun yok.' Büyüyü bozmakta bayağı zorlandı:

"Tamam. Şimdi sıra sizde," dedi Doña Lucrecia.

Başmelek yüzlü düş kırıklığına uğramıştı, ama hemen kendini toparlayarak:

"Haklısın. Kural buydu," diye yanıtladı Fonchito.

"Hadi bakalım, sıvayın kolları," diye heveslendirdi Doña Lucrecia. "Hangi tabloyu yapacaksınız? Ben seçeceğim. Ver bakayım kitabı, Justiniana."

"Orada Justita ve bana göre yalnızca iki resim var," diye uyardı Fonchito. *Anne ve Çocuk*, bir de *Kucaklaşma*. Diğer resimlerde hep ya tek erkekler ya tek kadınlar ya da grup halinde kadınlar var. Sen hangisini istersen, üveyanne."

"Bilgiç bacaksız seni!" dedi Justiniana, şaşkınlıkla.

Doña Lucrecia resimleri inceledi, gerçekten de Alfonsito'nun söylediklerinden başka taklit edebilecekleri resim yoktu. İkinciyi saf dışı etti, çünkü daha sakalları çıkmamış bir çocuğun, kitabın yazarının Sanatkâr Felix Albrecht Harra diye tanıttığı bu kızıl sakallıyı oynaması pek inandırıcı olmazdı. Yağlıboyanın kitaptaki fotoğrafında Albrecht Harra kırmızı çoraplı, bacağını bir yılan gibi bükerek altına almış, yüzü görünmeyen çıplak kadına boş bakışlarla, aptal aptal bakıyordu. *Anne ve Çocuk*'ta hiç değilse yaş farkı Alfonso ile Justiniana'nın arasındakine daha yakındı...

"Bu anne ile çocuğunun pozları da tam ana oğul pozu hani," dedi hizmetçi kız, telaşlanmış numarası yaparak. "Soyunmamı istemiyorsundur herhalde, utanmaz seni."

"Hiç değilse bir siyah çorap giy," dedi çocuk, şaka etmiyordu. "Ben de ayakkabılarımı ve gömleğimi çıkaracağım, o kadar."

Alfonso'nun sesinde kötülük yoktu, ne de bir art niyet işareti. Doña Lucrecia kulak kesilmiş, bir yandan da bütün dikkatiyle bu genç yüzü inceliyordu, ama hayır, en ufak bir ize rastlamadı. Fonchito ya çok başarılı bir oyuncuydu ya da gerçekten masum bir çocuk. Ve Justiniana kötü niyetli bir budala. Justiniana'ya da ne oluyordu? Yanında çalıştığı şunca zamandır onu hiç bu halde görmemişti.

"Hangi siyah çorapları giyecekmişim? Siyah çorabım var mı ki?" diye mızıkçılık etti hizmetçi kız.

"Öyleyse üveyannemden ödünç al."

Oyunu burada kesmek yerine, mantığı öyle yapmasını söylüyordu, Doña Lucrecia'nın ağzından "A, tabii," sözü çıktı. Odasına gitti ve elinde soğuk gecelerde giydiği siyah çoraplarla döndü. Çocuk gömleğini çıkarıyordu. Bedeni zayıf ve uyumlu, teni beyazla buğday arasıydı. Doña Lucrecia çocuğun göğsünü, ince kollarını, kemikleri seçilen omuzlarını görünce bir an yeniden geçmişe döndü. Bütün o olanlar gerçekten olmuş muydu? Justiniana artık gülmüyordu, Doña Lucrecia ile göz göze gelmekten çekiniyordu.

"Hadi, giy, Justita," dedi çocuk acele etmesini istercesine. "Yardım edeyim mi sana?"

"Hayır, teşekkür ederim."

Hizmetçi kızın her zamanki doğallığı yok olmuştu. Parmakları birbirine dolanıyordu. Çorapları ters giyiyor, düzelterek yukarı çekmeye çalışırken bacaklarını örtmek için iki kat oluyordu. Başını eğmiş, halının üstünde çocuğun yanına oturmuş, ellerini oynatıp duruyordu.

"Başlayalım," dedi Alfonso. "Yüzüstü uzan, kollarını çapraz, yastık gibi başının altına koy. Sağ tarafına doğru iyice yaklaşmalıyım. Dizlerim bacaklarının üstünde, başım sırtına dayalı. Ama resimdeki çocuktan büyük olduğumdan başım ta omzuna geliyor. Biraz benzetebildik mi üveyanne?"

Doña Lucrecia elinde kitap, aniden bir mükemmellik hevesine kapılarak üzerlerine doğru eğildi. Alfonsito'nun küçük eli Justiniana'nın sağ omzunun altından biraz görünmeli. Yüzü azıcık şu yana dönük. "Sol elini Justiniana'nın sırtına daya, Foncho ve orada dursun. Evet. Şimdi oldukça benzediniz."

Koltuğa oturdu ve seyretti. Ama başka düşüncelere dalmıştı, onları görmüyordu. Olanlar onu afallatmıştı. Rigoberto bu çocuk. Kusurlarından arınmış ve güzelleşmiş bir Rigoberto. Güzelleşmiş ve kusurlarından arınmış. Kendinden geçtiğini, içinde bir şeylerin değiştiğini duyumsadı. Çocukla hizmetçi kız oyunu çok ciddiye almışlar, kımıldamadan aynı pozda duruyorlardı. Gülümsemiyorlardı. Artık muziplik yapmayı bırakan Justiniana'nın olduğu pozda görünen tek gözünden uyku akıyor gibiydi. Onda da istek mi uyanmıştı yoksa? Evet, evet. Kendisi gibi, hatta daha da çok isteklenmişti. Yalnızca Schiele'nin yüz hatları belirlenmemiş çocuğuna daha çok benzemek için gözleri kapalı duran Fonchito oyunu hakkıyla oynuyordu, mızıkçılık etmeden, başka şeyler düşünmeden. Havaya bir ağırlık çökmüştü, Olivar'ın gürültüleri duyulmuyordu artık, sanki zaman durmuştu. Ve ev, San Isidro, dünya buharlamıştı.

Sonunda Fonchito ayağa kalkarak:

"Bir tane daha yapacak kadar vaktimiz var," dedi. "Şimdi siz ikiniz. Ne dersiniz? Tam olarak yapabileceğiniz yalnızca bir resim kaldı, sayfayı çevir üveyanne, işte şu: *İki Kadın*. Yerinden kımıldama Justita. Biraz dön, o kadar. Sen de başın Justita'nın ayak ucuna doğru sırtüstü yat üveyanne. Elini şöyle, kalçasının altına koy. Justita, sen sarı elbiseli kadınsın. Onun gibi yap. Bu

kolunu şöyle uzat, sağ kolunu da üveyannemin bacaklarının altından geçir. Üveyanne, sen de bacağını, dizin Justita'nın omzuna değecek gibi kıvır ve biraz eğdir. Sağ elini kaldır ve üveyannemin bacağına koy Justita. Parmaklarını da aç. Hah oldu, işte böyle. Çok güzel!"

Kadınlar ses çıkarmadan söylenenleri yerine getiriyorlardı. Kıvrılıp bükülüyorlar, yayılıyorlar, dönüyorlar, bacaklarını, kollarını, boyunlarını eğiyorlar, uzatıyorlardı. Uysallıktan mı? Büyülenmiş miydiler? Doña Lucrecia 'Yenik düşmüştük,' diye pes etti. Başı hizmetçi kızın bacaklarının üstündeydi, sağ eliyle belini yakalamıştı. Zaman zaman elini bastırarak Justiniana'dan gelen ıslak sıcaklığı duyuyordu. Justiniana'nın parmakları da sol bacağına dokunuyordu, elinin basıncını duyumsadığını belli etmek istercesine. Yaşıyordu. Tabii ki yaşıyordu, içine çektiği bu yoğun, kışkırtıcı koku Justiniana'nın bedeninden başka nereden gelebilirdi? Yoksa kendi bedeninden mi geliyordu? Bu çılgınca oyunu oynamayı neden kabul etmişlerdi? Nasıl olmuştu da ayrımında olmadan –ya da olarak– bu çocuk onlara bu oyunu oynatmıştı? Artık umurunda değildi. Bu tabloda kendini çok iyi hissediyordu. Kendi kendinden, bedeninden, Justiniana'dan, içinde olduğu durumdan çok hoşnuttu. Fonchito'nun uzaklaştığını duydu.

"Ne yazık ki artık gitmem gerek. Ne güzel oynuyorduk oysa. Ama siz oyuna devam edin. Armağanın için teşekkür ederim üveyanne."

Önce kapının açıldığını, sonra da kapandığını duydu. Gitmişti. Onları yalnız, yere uzanmış, birbirine dolanmış, en sevdiği ressamın fantezilerine terk edecek.

KLİTORİSİN BAŞKALDIRISI

Anlıyorum hanımefendi, temsilcisi olduğunuz feminist akım cinsiyetlere savaş ilan etmiş ve başını çektiğiniz hareketin felsefesinin özünde klitorisin töresel, fiziksel, kültürel ve erotik yönden penisten, yumurtalıkların ise, soylu özellikleri nedeniyle, hayalardan daha üstün olduğu yatıyor.

Tezlerinizin savunulabilir olduğunu kabul ediyorum. Karşı çıkma gibi bir amacım yok. Feminizme sempati duyuyorum, ama bu sempatim sonsuz değil. Kişisel özgürlükler ve insan haklarına duyduğum yakınlıktan sonra geliyor feminizme duyduğum yakınlık. Bu nedenle ve ileride söyleyeceklerimin anlam kazanması için bazı açıklamalar yapmak istiyorum. Öncelikle, bir genelleme yaparak ve görüşlerimin en ılımlı olanından başlayarak, kadınların erkeklerle aynı sorumlulukları alabilmesini önleyen tüm yasal engellerin kaldırılmasından yana olduğumu belirteyim. Ayrıca kadın haklarının kısıtlanmasına gerekçe olan önyargılara karşı akılcı ve ahlakçı bir savaş verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ama şunu da hemen eklemek isterim: benim için önemli olan çalışma, eğitim, sağlık hakları falan değil, haz ve zevk alma hakları –aynı şey erkekler için de geçerli–. Eminim, ilk ayrı düştüğümüz nokta bu olacak.

Ama bunlardan çok daha önemlisi ve korkarım asla ödün veremeyeceğim, sizin ve benim aramda –bilimsel tarafsızlık açısından ele almak isterseniz, benim kamışım ve sizin vajinanız arasında– kapatılması imkânsız bir uçurum açacak bir nokta, bence feminizmin kolektivist bir kategori olması. Yani feminizm bir yanıltmaca, çünkü bu akım, farklı bireylerden oluşan ve aralarındaki diğer farklılık ve ayrımlar en az (aslında kuşkusuz çok fazla) klitorisin ve yumurtalıklara sahip olmanın sağladığı ortak payda kadar önemli olan, insanları genel ve homojen bir kavrama sığdırmaya çalışıyor. Laf cambazlığına kalkışmadan demek istediğimi açıklayayım: Bir penise ya da bir klitorise (daha sonra açıklayacağım gibi aralarındaki sınır oldukça belirsiz) sahip olmak bir insanın bir diğerinden farklı olduğunu kanıtlamak için bireyin diğer özelliklerinden (kötü alışkanlıklar, erdemler, kusurlar) daha az önemlidir. Bunu unutmak, çok kez, ideolojileri karşı geldikleri despotik baskı yöntemlerinden daha beter yöntemler geliştirmeye sürüklemiştir. Korkarım sizin savunduğunuz feminizm akımı da, tezleriniz başarıya ulaşacak olursa, bu yolda ilerleyecek. Bu da kadınlar için, kaba bir benzetme yapacak olursak, tükürük yutmaktansa sümüğünü çekmek olacak.

Yukarıda saydıklarım benim için töresel ve estetik ilkeler. Doğal olarak sizin de aynı düşünceleri paylaşmanız gerekmi-

yor. Neyse şansım varmış ki bilim de benden yana. Örnekse, Brown Üniversitesi Genetik ve Tıp Bilimleri Profesörü Anne Fausto-Sterling'in çalışmalarına bir göz atacak olursanız söylediklerimin doğru olduğunu göreceksiniz. Doktor Fausto-Sterling'in yıllardır, kalıplar ve mitlerle aptallaşmış ve gerçeği görmeyen topluma, bizi inandırmaya çalıştıkları gibi, insanların yalnızca iki cinse –kadın ve erkek– ayrılmadığını ve en azından beş cinsin –ya da daha fazla– var olduğunu bağıra bağıra söylemekten sesi kısılmış. Erkek ve kadın arasında biyolojik, genetik ve seksolojik açıdan saptanan üç ara cinse Doktor Fausto-Sterling'in bulduğu adlara (*herms, merms ve ferms*) fonetik açıdan her ne kadar karşı olsam da, onun ve bu konuda araştırmalar yapan diğer bilim adamlarının çalışmalarını alkışlıyorum. Onlar gibi bu satırları yazan korkak da inanıyor ki insanlığı iyi-kötü sınıflaması yapar gibi kadın erkek diye ikiye bölmek, bireyin egemenliğine karşı –ve bu nedenle de özgürlüğe karşı– hazırlanmış komplolardan güç alan kolektivist bir yanılsamadan başka bir şey değil. Ayrıca devletlerin geleneksel tutumları, dinler ve hukuk sistemlerinin, doğaya tümüyle ters düşse de, inatla desteklediklerı bilimsel bir yalan.

Helen mitolojisinin eşsiz düş gücü bu sınıflandırmanın yanlış olduğunu anlamış, Hermes'le Aphrodite'i birleştirerek genç Hermaphrodite'in patentini almıştı. Hermaphrodite bir peri kızına âşık olunca bedeni peri kızının bedeni ile bütünleşerek bir erkek-kadın ya da bir kadın-erkek doğmuştu (Doktor Fausto-Sterling'e göre: erkeklik ya da kadınlık bezleri, hormonlar, kromozomlarla her bireyde farklı oranlarda birleşerek erkek ve kadın diye tanıdığımız iki cinsten farklı cinsler yaratıyorlar. Örneğin, kakafonik ve tüylü *herms, merms ve ferms*'ler). Önemli olan bu olgunun bir mitos değil de su götürmez bir gerçek olduğunu anlamak. Zira Yunanlı Hermaphrodite'ten önce de sonra da bu tür, iki cins arası (alışılmış anlamıyla ne erkek ne dişi olan) yaratıklar dünyaya gelmiştir. Bu farklı yaratıklar aptallık, bilgisizlik, fanatizm ve önyargılarla mahkûm edildikleri için hep saklı yaşamışlar. Sırları keşfedildiğinde ya yakılmış ya boğulmuş ya da ayinlerle içlerindeki şeytanı kovmaya zorlanmışlar. Modern zamanlarda ise, beşikten başlayarak, cerrahi yöntemler ya da bilinen iki yüzlü sınıflandırmaya hizmet eden

ideolojinin ışığında, erkek ve kadın dışında başka hiçbir cinsiyet tanınmıyor, bu cinslerin dışındaki hem erbezi hem de yumurtalığa sahip olanlar dışlanıyor, bu cinsler arası kahramanlar –bütün kalbimle onlarla beraberim– anormal bir yaratık, bir gudubet, bir fiziksel aşırılık olarak adlandırılıyor ve sözüm ona genetik bilim uygulanarak 'normalleştiriliyorlar'. Bilginiz olsun diye söylüyorum, ender rastlanan diye nitelenen bu tür insanlar sanıldığı kadar da ender değiller. John Hopkins Üniversitesi'nden doktor John Money'nin bulgularına göre bu tür yaratıklar insan olarak doğanların yüzde dördünü oluşturuyorlar (hesaplarsanız siz de göreceksiniz ki yalnızca onlarla bir kıta doldurulabilir).

Bilimsel olarak kanıtlanmış, normalin dışındaki bu çok sayıda insanın (böyle bir topluluğun varlığından adından söz ettiğim kitapları okuyarak haberim oldu ve bu olgu özellikle erotik açıdan ilgimi çekti) özgürlükleri ve oldukları gibi kabul edilmeleri için olanaklarım elverdiğince savaşım vereceğim (olanaklarım derken haz düşkünü, bedensel sanatlar ve keyifler âşığı, rızkını rahatça sigorta şirketi müdürlüğüne sığınarak kazanan biri olduğumu ve bu koşullarda yapabileceklerimin sınırlı olduğunu belirtmek istiyorum). Siz ve sizin gibi, insanlığı cinslere göre kesin bir sınıflandırmaya sokmaya kalkışanlara (kamışı olan buraya, klitorisi olan şuraya, dölyollular sağa, safenliler sola) da fena halde bozuluyorum. İnsanlığı sürüye indirgeyen basitleştirilmiş bu model gerçekdışı. Biz insanlar cinsiyetler konusunda da çeşitlilikler gösteren bir yelpaze oluşturuyoruz: aileler, kuraldışılıklar, özgünlükler ve farklılıklar. İnsanlığın en büyük ve değiştirilemez gerçeğine ulaşmak için, bütün diğer alanlarda olduğu gibi bu alanda da sürüden, kalabalığı öngören görüşlerden uzaklaşmak ve bireyselliğe sığınmak gerek.

Kısacası, belli bir topluluğun –sınıf, ırk, cins, ulus, cinsiyet, etnik grup, kilise, kötü alışkanlıklar– çıkarları adına bireysel özgürlüğü önemsemeyen (ya da ikinci plana atan) her hareket bence zaten kısıtlanmış özgürlükleri daha beter engellemek için girişilmiş bir komplodan başka bir şey değildir. Bütünüyle bölünmez sevgili vatanımız olan özgürlüğe tam anlamıyla ancak ve ancak bireysellikle kavuşabiliriz. Siz mücadeleci klitorisiniz, ben sünnetsiz erkeklik organımla (hâlâ sünnet derim tastamam

yerinde duruyor, oğlum Alfonso'nunki de ve sırası gelmişken şunu da belirtmek istiyorum: Dini inançlar bahane edilerek doğar doğmaz yapılan sünnete karşıyım –bireylerin bilinçli seçimiyse bir diyeceğim yok–, aynı nedenlerle ve şiddetle, Afrika'daki İslam ülkelerinde klitoris ya da dölyolu dudaklarına uygulanan 'sünneti' de kınıyorum) bireysel özgürlüğü birlikte savunmalıyız. Ve en çok da, bu şekilsiz ve kısıtlayıcı topluluklara sığınarak bizleri yok etmek isteyen, erke susamışlara karşı savunmalıyız özgürlüğümüzü. Anladığım kadarıyla siz ve arkadaşlarınız hemen yukarıda söz ettiğim bu karanlık gruplardansınız. Durum böyle olunca, bu mektup aracılığıyla sizlere karşı duyduğum düşmanca duyguları, sizinle uzlaşamayacağımı belirtmek benim görevim. Ancak mektubu postalamayı düşünmüyorum.

Bu tezkerenin kâbuslu havasını biraz bozmak ve mektubumu hoş bir gülümsemeyle noktalamak için size Ürolog Hugh H. Young'ın (sözünü ettiğim diğer doktor gibi bu kişi de John Hopkins Üniversitesi'nden) sağaltımını üstlendiği yararcı erdişi Emma (yoksa dişi-er mi demeliydim?) olayını anlatayım. Emma kız olarak yetiştirilmiş, ancak penis büyüklüğündeki klitorisi ve konuksever dölyolu sayesinde hem erkekler hem de kadınlarla cinsel ilişkilerde bulunabiliyormuş. Genç kızlığında, erkek rolünü üstlenerek, daha çok kadınlarla ilişkide bulunmuş. Sonra bir erkekle evlenmiş ve onunla da kadın olarak sevişmiş, her ne kadar bu rol ona diğer rolü kadar zevk vermese de. Doktor Young'a akıl danıştığında, doktor asıl istediğinin görünüşte bu olduğunu düşünerek, ona kolay bir ameliyatla tümden erkek olabileceğini söylemiş. Emma'nın yalın yanıtı insanların dar kafalılıklarını göstermesi açısından kütüphaneler dolusu kitaptan daha anlamlı: 'Doktor bey, bu ameliyatla vajinamı alacaksınız, değil mi? Bunun bana yararlı olacağını sanmıyorum, çünkü geçimimi o sağlıyor. Ameliyat olursam kocamdan ayrılıp iş aramam gerekecek. Bu durumda yaşamımı olduğum gibi sürdürmeyi yeğlerim.' Alıntı Anne Fausto-Sterling'in *Myths of Gender: Biological Theories about Women and Men*. Kitabı okumanızı öneririm.

İyi günler ve bol meniler, sayın arkadaşım.

SARHOŞ VE KARAMBOL

Don Rigoberto Barraquina gecesinin sessizliğinde, büyücünün kavalını duyan bir kobra yılanı gibi dikilmişti yatağında. Doña Lucrecia oracıkta, omuzlarını ve kollarını açıkta bırakan straples, siyah şifon elbisesiyle gülümseyerek konuklarını ağırlıyordu. İçki servisi yapan şef garsona, beyaz önlük ve lacivert üniformasıyla konuklara çerez (özel Peru soslu kızarmış *yuca*,[1] peynirli batonsaleler, peynirli midye, çekirdeksiz zeytin) ikram eden Justiniana'ya becerikli evsahibesi edasıyla emirler yağdırıyordu. Don Rigoberto'nun yüreği hop etti, dolaylı anılarında (geceye katılamamış ve olayları Doña Lucrecia'dan dinledikleriyle düş gücünü de ekleyerek gözünde canlandırıyordu) en çok Fito Cebolla'nın acayip sesi geliyordu kulağına. Şimdiden sarhoş muydu? Değilse de olmak üzereydi. Viski bardakları elinden bir dindarın parmakları arasından geçen tespih taşları gibi geçiyordu.

"Madem yola çıkacaktın, kokteyli iptal etmeliydik," diye söylendi Doña Lucrecia kocasının kollarında. "Sana söylemiştim."

Don Rigoberto bedenini karısının bedenine iyice yapıştırarak sordu: "Neden? Bir şey mi oldu?"

Doña Lucrecia:

"Bir değil, çok şey oldu!" dedi ve gülümseyerek dudaklarını kocasının göğsünde gezdirdi.

"Birisi rahatsızlık mı verdi?" diye ateşe körükle gitti Don Rigoberto. "Fito Cebolla örneğin, çizmeden yukarı mı çıktı?"

"Başka kim olacak?" dedi karısı. "O tabii ki."

Don Rigoberto 'Ah Fito, Fito Cebolla!' diye geçirdi aklından. O adamı seviyor muydu, yoksa ondan nefret mi ediyordu? Bilemiyordu. Bu adam, kendine özgü becerileriyle, Don Rigoberto'da karışık ve çelişkili duygular uyandırıyordu. Don Rigoberto onu firmanın halkla ilişkiler müdürlüğüne atandığında tanımıştı. Fito'nun her yerde tanıdıkları vardı. O sıralar serbest düşüşe geçmiş ve aşırı içki düşkünü olmasına karşın ne yapıp

[1] Manyok türünden, kökü yenen zambakgillerden bir bitki. (Çev.)

ediyor, atandığı görkemli görevin –ilişkiler kurmak ve ortalıkta görünmek– gereğini yerine getirmeyi beceriyordu:.

"Gene ne patavatsızlıklar yaptı?" diye sordu Don Rigoberto merakla.

"Bana el attı..." diye utanarak kaçamak bir yanıt verdi Doña Lucrecia. "Justiniana'nın ise neredeyse ırzına geçiyordu."

Don Rigoberto Fito Cebolla'yı daha çok hakkında anlatılanlardan tanıyordu ve işe başlamak için büronun kapısından girdiği ilk gün ondan hoşlanmayacağını anlamıştı. Görgüsüz, spor aleminde yaşam tüketen bir serseriden başka ne beklenebilirdi ki. Don Rigoberto'nun anıları pek net değildi ama adı ona su kayağı, tenis ve golf maçlarını, moda defileleri ve jüri üyesi olduğu güzellik yarışmalarını çağrıştırıyordu. Suratını ise gazete ve dergilerin sosyete sayfalarında sık sık rastladığı dişetlerini ve dünyanın bütün plajlarında yaktığı tenini sergilediği, bazen resmi giysiler, bazen de spor kıyafetler ya da Hawaii gömlekleriyle akşam üzeri, gece, sabaha karşı elinde bir kadeh, güzel kadınlarla çevrili fotoğraflarından tanıyordu. Ondan Lima yüksek sosyetesinin tüm budalalıkları beklenebilirdi. Bütün bu becerilerinin (uçarılık, lüks düşkünlüğü, utanmazlık, asalaklık, eski sporcu ve eski kokteyl müdavimi) yanı sıra önceden ne yapacağı kestirilemeyen, özgün bir kişiliğe de sahipti üstelik. Bir de sarhoş olduğunda çok eğlendirirdi çevresindekileri. Bütün bu nitelikleri kendinde toplaması Don Rigoberto'yu çok şaşırtıyordu. Bir tarihlerde okuduğu birkaç önemsiz kitap, yazıdan vb., yararlanmayı çok iyi bilir, Fernando Casós'dan alıntı yaparak 'Peru'da hiçbir yenilik olmaması hayranlık verici!' deyip ardından kahkahalarla Paul Groussac'tan bir başka alıntıya geçerdi: 'Floransa, sanat kenti, Liverpool ticaret kenti, Lima kadın kenti.' (Anlattıklarını istatistiklerle kanıtlayabilmek için cebinde sokakta yanından geçen güzel ve çirkin kadınları not ettiği bir defter taşırdı) Tanışmalarından kısa bir süre sonra bürodan iki meslektaşıyla Club de la Union'a gitmişler, birkaç kadeh atıştırıp sohbet ederken aralarında bir bahse girişmişlerdi: en ukalaca tümceyi kim söyleyecek? Fito Cebolla'nın tümcesi ('Avustralya'da Port Douglas'tan her geçişimde mideye bir krokodil bifteği indiririm ve bir yerli kadına atlarım.') oybirliği ile birinciliği kazanmıştı.

Gecenin yalnızlığında bir kıskançlık krizi ile Don Rigoberto'nun kalp atışları hızlandı. Düş gücü bir daktilo kız gibi çalışıyordu. İşte Doña Lucrecia yine oracıktaydı. Alabildiğine güzel, pırıl pırıl omuzları, upuzun kolları, ince topuklu ayakkabıları üzerinde birer sütun gibi yükselen, tüyleri alınmış bacaklarıyla konukların arasında, Don Rigoberto'nun sigorta şirketinin bir işi için o gün öğleden sonra nasıl apar topar Rio de Janeiro'ya uçtuğunu anlatıyordu.

"Bize ne!" diye bir şaka yaptı Fito Cebolla ve centilmenlikle karışık çapkın bir hava takınarak evsahibesinin önce eline, sonra yanağına bir öpücük kondurdu. "Haberin bundan iyisi can sağlığı."

Gençliğinde kazandığı onca spor başarısına karşın uzun boylu ama çelimsiz, yerinde duramayan, kurbağa gözlü, ağzından edepsiz olmayan tek söz çıkmayan, çenesi düşük bir adamdı. Tabii ki o gece kokteyle karısını getirmemişti. –Don Rigoberto'nun balta girmemiş Amazon ormanlarının üzerinde uçtuğunu bildiğinden mi?– Fito Cebolla ilk üç yasal karısının mütevazı varlıklarını dünyanın en gözde dinlence yörelerinde har vurup harman savurmuş, mallar suyunu çekince birinden boşanıp öbürüyle evlenmişti. Dinlenme günü gelip çatınca da mal varlığı lüks turistik geziler, giyim kuşam, yemek masraflarını karşılamayacak kadar sınırlı olan ve Fito Cebolla'ya ancak La Planicie'de iyice bir ev, günlük yiyecek ve yeterli skoç sağlayan dördüncü ve hiç kuşkusuz son karısına razı olmuş, yetmişini geçmesine izin vermeyecek sirozunu besliyordu. Karısı zayıf, ufak tefek, zarif, Adonis'in geçmişine hayran bir kadıncağızdı. Evet Fito Cebolla bir zamanlar bir Adonis'ti.

Şimdi ise gözünde kalın gözlükler kent merkezinin kırmızı trafik ışığında, modası geçmiş koyu şarap rengi Cadillac'ının içinde beklerken, defterine her zamanki istatistiklerin (çirkin, güzel) yanı sıra bir de ayrıntılı istatistikler (daha biçimli bacaklar, daha kuğumsu bir boyun, daha duyusal dudaklar, daha büyüleyici gözler) kaydeden göbekli bir altmışlık olarak sürdürüyordu yaşamını. Kadın bedeninin bazı kısımlarına adanmış eksiksiz ama bir o kadar da keyfi araştırması için bazen bütün bir gün ve hatta bir hafta harcıyordu, tıpkı Don Rigoberto'nun temizlik ayinleri için harcadığı zaman gibi: pazartesi kıç, salı gö-

ğüs, çarşamba bacaklar, perşembe kollar, cuma boyun, cumartesi ağız ve pazar günü gözler. Sıfırla yirmi arasında verdiği notların ortalamasını her ay hesaplardı.

Fito Cebolla'nın istatistiklerini gördüğü günden beri Don Rigoberto sonu gelmeyen kaprisler ve tutkular açısından, kendisi ve bu adam arasında endişe verici bir benzerlik sezmiş ve onca garip tutkusunu bu kadar küstahça sergileyen (bu yönden benzemiyorlardı, Don Rigoberto'nun tutkuları gizli ve evlilik içiydi, ayrıca onun korkaklığı ve utangaçlığının zerresi yoktu Fito Cebolla'da) bu adama sempati duymaktan kendini alamamıştı. Evet bir anlamda, Fito Cebolla kendisine benziyordu. Gözlerini kapadı –aslında boş yere çünkü oda zifiri karanlıktı– kulağına kadar gelen denizin sesini dinleyerek alyansın ve küçük parmaktaki altın yüzüğün süslediği kıllı eli ve karısının poposuna yapılan ihaneti düşündü. Gırtlağını Fonchito'yu derin uykusundan uyandıracak kadar yüksek perdeden hayvani bir çığlık yırttı: "Orospu çocuğu!"

"Öyle olmadı," dedi Doña Lucrecia, kocasına sürtünerek. "Üç-dört kişilik bir grupla sohbet ediyorduk. Fito da bizimle beraberdi ve daha o saatte bir sürü viski devirmişti. Justiniana tepsiyi uzattı ve işte o anda, son derece yüzsüz, kıza laf atmaya başladı."

"Ne güzel bir hizmetkâr," diye bağırdı Fito Cebolla çatlak bir sesle; gözleri dönmüş, ağzından salyalar süzülüyordu. "Çıtır çıtır ye bu karakızı. Ne beden ama!"

"Hizmetkâr çirkin, aşağılayıcı ve ırkçı bir sözcük," diye tepki göstermişti Doña Lucrecia. "Justiniana yanımızda çalışan biri, Fito. Sen de çalışıyorsun, senin gibi. Rigoberto, Alfonsito ve ben onu çok seviyoruz."

"İşçiniz, kıymetliniz, arkadaşınız, korumanız, her neyse onurunu kırmak istemedim," diye sürdürdü Fito Cebolla, uzaklaşan genç kızının albenisine vurulmuş. "Evimde böyle bir karakız olsun isterdim doğrusu."

Ve tam o anda, Doña Lucrecia sol kalçasının altında, kalça kıvrımının baldırla birleştiği hassas noktaya güçlü, sıcak ve ıslak bir erkek elinin dokunduğunu duyumsadı. Bir an nasıl bir tepki göstermesi gerektiğini kestiremedi. Eli tutup çekmeli miydi? Oradan uzaklaşmalı mıydı, yoksa kızmalı mıydı? Bilemedi. Fi-

to Cebolla hemen arkalarındaki bol yapraklı yeşil bitkinin arkasına saklanarak kimse fark etmeden yapmıştı bu hareketi. Don Rigoberto'nun aklına Fransızca bir deyim takıldı: *la main baladeuse.* Nasıl çevrilebilirdi? Gezici el? Göçek el? Seyyar el? Kayan el? Dolaşan el? Bu dilbilim sorununu çözemeden yeniden öfkesi kabardı. Gözüpek bir Fito Cebolla imlemeli bir gülümsemeyle Lucrecia'ya bakıyor, aynı anda parmakları hareket etmeye, elbisenin şifonunu kıpırdatmaya başlıyordu. Doña Lucrecia hışımla yanından uzaklaştı.

"Kızgınlıktan başım dönmüştü, hemen bara gidip bir bardak su içtim," diye anlattı.

"Ne oldu hanımefendi?" diye sormuştu Justiniana.

"O iğrenç herif elini burama koydu. Nasıl bir yumruk atmadım bilmiyorum."

'Gece uzun,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto. Fito Cebolla'ya bir böcekbilimcinin koleksiyonluk bir böceğe duyduğu ilgiye benzer bir ilgi duyuyordu. Bu şişkonun, kendisinin kabullenmediği ahlak kuralları, kötü alışkanlıklar, eblehlik, soysuzlaşma olarak nitelediği tikler ve fantezileri bu kadar pervasızca sergilemesi Don Rigoberto'yu imrendiriyordu. Fito Cebolla aşırı bencilliği sayesinde, bilincinde olmadan, Don Rigoberto'dan daha özgür, her şeyden haberi olan bir ikiyüzlüydü; üstelik o da sigortacıydı ('Kafka ve ozan Wallace Stevens gibi,' diyerek kendi kendini temize çıkarmaya çalıştı, boş yere). Don Rigoberto Fito Cebolla'nın Cesar's Bar'da yaptığı itirafları anımsayarak güldü. Bunları defterine de not etmişti. O gün Fito Cebolla tüm yaşamında onu en fazla heyecanlandıran şeyin ne sevgililerinin yontu gibi bedenleri, ne körpecik Folies Bergere kızları olmadığını, onu asıl heyecana boğan şeyin ne olduğunu anlatmıştı. Tüm yaşamında onu en çok heyecanlandıran ânı gösterişsiz Louisiana'da, düşler peşinde koşan babasının kimya mühendisi olur umuduyla kaydettirdiği, soylu aile çocuklarının eğitim gördüğü Baton Rouge Üniversitesi'nde yaşadığını itiraf etmişti. Bir ilkbahar akşamı, hemen orada, yatakhanenin penceresinin içinde, dinozorların cinsel ilişkilerinden bu yana görülmemiş bir cinsel boğuşmaya tanık olmuştu.

"İki örümcek arasında mı?" diye sorarken Don Rigoberto'nun burun delikleri açılmış ve tir tir titremeye başlamıştı.

Kocaman Dumbo kulakları da olağanüstü bir istekle kanat çırpıyordu.

"Şu büyüklükte..." diye gördüğü sahneyi canlandırmaya çalıştı Fito Cebolla, on parmağını müstehcen hareketlerle kaldırıp indirerek. "Birbirlerini gördüler, arzuladılar ve biri ötekine doğru yaklaştı, sevişmeye ya da ölmeye hazır. Daha doğrusu ölesiye kadar sevişmeye... Biri öbürünün üstüne atlarken deprem oluyormuş gibi sarsıldı her yer. Pencerenin içi ve tüm yatakhane meni kokusuyla doldu. "

"Çiftleştiklerini nereden biliyorsun," diye meydan okumuştu Don Rigoberto. "Neden kavga ediyor olmasınlar?"

"Hem dövüşüyor hem de çiftleşiyorlardı, hem de tam hakkını vererek, her sevişmede olması gerektiği gibi." Fito Cebolla oturduğu yerde kıpırdanıyor, parmaklarını birbirinin arasına geçirerek kıtırdatıyordu. "Her biri diğerine ayakları, tüyleri, gözleri, bedenindeki tüm organlarıyla, her şeyiyle saldırıyordu. Hiç bu kadar mutlu yaratıklar görmemiştim. Hiç bu kadar heyecan verici, istek uyandırıcı bir şey görmemiştim, rahmetli anacığımın başı üzerine yemin ederim, Rigo."

Fito Cebolla'nın anlattıklarına bakılırsa örümcekler arası bu cinsel gösteri, havaya boşalma ve birkaç soğuk duş alacak kadar bir süre tanımıştı ona. Kırk yıl ve sayısız maceralara karşın Baton Rouge'daki acımasız gökyüzü altında birbirlerine sarılmış bu tüylü iki haşaratın anısı aklına geldikçe Fito Cebolla hâlâ allak bullak oluyordu ve şimdi bile, yaşanmış uzun yıllar her ne kadar ölçülü olmayı salık verse de, uzak geçmişteki o imge birden bilincinde uyandığında esrar çekmişe dönüyordu.

"Folies Bergere'de ne yaptığını anlatsana Fito," diye arandı Teté Barriga, başına gelecekleri çok iyi bildiği halde. "Yalan da olsa, öyle komik ki!"

"Yalanlar icat etmesi için resmen kışkırtıyordu, ateşle oynuyordu Teté," dedi Señora Lucrecia sözü uzatmak için. "Ama o zaten cayır cayır yanmaya bayılır."

Fito Cebolla viskinin etkisiyle yarı devrik uzandığı koltukta kıpırdandı.

"Nasıl? Yalan ha! Hayatımın en zevkli işiydi. Kocanın büroda bana davrandığı gibi çok kötü davransalar da, Lucre. Gel yanımıza otur, evsahipliği yap."

Gözleri cam gibi olmuştu, pis bir ses tonuyla konuşuyordu. Konuklar saatlerine bakmaya başlamışlardı. Doña Lucrecia yiğitliğe toz kondurmadan Barrigaların yanına oturdu. Fito Cebolla o yazı anlatmaya başladı. Paris'te beş parasız kalınca bir kız arkadaşının yardımıyla 'Richer Sokağı'ndaki tarihi tiyatroda' *pezonero* olarak iş bulmuştu.

'*Pezonero, pezón*'dan geliyor, yani memeden, *pesas*, yani ağırlıktan değil, kısaca memeci demek" diye bir açıklama getirdi Fito Cebolla, müstehcen bir hareketle kırmızı dilinin ucunu göstererek ve bir şeyleri daha iyi seçebilmek istercesine şehvet dolu gözlerini fırıl fırıl çevirerek ("Ve gördüğü dekoltemdi, canım," dedi Doña Lucrecia. Don Rigoberto'nun yalnızlıklar köşesi kalabalıklaşmaya, kızışmaya başlamıştı). "Gerçi en aşağılık ve en az paralı işti ama show'un başarısı bana bağlıydı. Allah'ın belası bir sorumluluk!"

"Hangi iş?" diye telaşla sordu Teté Barriga.

"Sahneye çıkmadan önce kızların memelerini sertleştirmek," dedi Fito Cebolla.

Bu iş için sahne arkasındaki hücrede bir kova buz duruyordu. Uzun tüyler, çiçeklerle süslenmiş, egzotik saç modelleri, upuzun kirpikler, takma tırnaklar, saydam çoraplar, tavuskuşu kuyruklarıyla kaplı kıçları ve iri memelerini cömertçe sergileyen kızlar bir bir Fito Cebolla'ın önünde eğiliyorlar, o da meme uçlarını ve çevresini bir parça buzla sıvazlıyordu. Ve kızlar bir çığlık atarak memeleri taş gibi sahneye fırlıyorlardı.

"Bu yöntem gerçekten işe yarıyor mu?" diye ısrarla sordu Teté Barriga, düşük göğüslerine bakarak. Kocası yanında esniyordu.

"Gergin, sert, dik, kibirli, havalı, gösterişli, kabarık, öfkeli..." diye eşanlamlılar konusundaki bilgisini gösterdi Fito Cebolla. "Bu durumları on beş dakika sürüyordu. Kronometrelenmiş."

'Evet, işe yarıyor,' diye yineledi içinden Don Rigoberto. Panjurların arasından soluk bir aydınlık seziliyordu. Lucrecia'dan uzakta bir şafak daha. Fonchito'yu uyandırma saati gelmiş miydi? Hayır, daha erken. Ama, Lucrecia burada değil miydi? Don Rigoberto Folie, Bergere reçetesinin doğruluğunu kanıtlamak için onun nefis memelerine de aynı yöntemleri uygu-

ladığı geceki gibi? Altın renkli aylaları o koyu renk meme uçlarının dikilişlerini ve kendilerini buz gibi, taş gibi sert, onun dudaklarına sunduklarını görür gibi oldu. Bu deneyim Lucrecia'ya bir soğuk algınlığına mal olmuştu, üstelik Don Rigoberto'ya da geçirmişti.

"Tuvalet nerede?" diye sordu Fito Cebolla. "Aklınıza kötü şeyler gelmesin, ellerimi yıkamak için."

Lucrecia aralarında belli bir mesafe bırakarak koridora kadar eşlik etti Fito Cebolla'ya. Yeniden o vantuz gibi eli bir yerlerinde duyumsamaktan korkuyordu.

"Senin şu karakızdan gerçekten hoşlandım," dedi Fito. Dili dolaşıyor, sağa sola yalpalar vuruyordu. "Ben demokratik bir adamım, güzel tasarlanmışsa fark etmez, gelsin siyahlar, gitsin beyazlar ya da sarı da gelebilir! Bana armağan eder misin? Ya da istersen adıma geçir. Sana iyi bir bahşiş veririm."

"İşte tuvalet orada," diye lafı ağzına tıkadı Doña Lucrecia. "Ağzını bir güzel temizle, Fito."

"Emirlerin başım üzerine," diye sulandı Fito Cebolla ve daha uzaklaşmasına kalmadan o Allah'ın cezası eli dosdoğru Doña Lucrecia'nın göğüslerine gitti. Ama hemen "Pardon, pardon, kapıyı şaşırdım," diyerek çekti elini ve tuvalete girdi.

Doña Lucrecia salona döndü. Konuklar yavaş yavaş gitmeye başlamışlardı. Sinirden tir tir titriyordu. Bu kez kovacaktı onu evden. Beylik sözlerle bahçede gidenlerle vedalaştı. 'Edepsizliğin, rezilliğin daniskası!' Dakikalar geçiyor, ama Fito Cebolla ortalıkta görünmüyordu.

"Yani gittiğini mi söylemek istiyorsun?" diye sordu Don Rigoberto.

"Öyle sandım. Tuvaletten çıkınca arka kapıdan sessizce kirişi kırdı diye düşündüm. Ama, hayır, gitmemiş Allah'ın cezası."

Bütün konuklar gitmişti, o gece için tutulan garson da. Kâhya ve aşçı kadın Justiniana'ya yardım ederek bardakları, tabakları toplamışlar, sonra da bahçenin ışıklarını söndürüp, alarmı çalıştırdıktan sonra Doña Lucrecia'ya iyi geceler dileyerek, havuzun arkasında kalan müştemilattaki odalarına çekilmişlerdi. Don Rigoberto'nun çatıdaki çalışma odasının yanındaki

odada kalan Justiniana ise mutfakta bulaşıkları makineye yerleştiriyordu.

"Fito Cebolla içeride saklanmış, öyle mi?"

"Evet, ya saunada ya da avluda. Herkesin gitmesini, kâhya ve aşçı kadının yatmasını beklemiş mutfağa girmek için. Bir hırsız gibi!"

Doña Lucrecia yorgun argın, salonda bir divana uzanmıştı. O tatsız olaydan sonra bir türlü kendini toparlayamamıştı. Namussuz Fito Cebolla bir daha bu eve adımını atamaz. Olanları Rigoberto'ya anlatıp anlatmayacağını düşünüyordu ki bir çığlık koptu. Çığlık mutfaktan geliyordu. Kalktı ve koşarak mutfağa gitti. Kapıdan bembeyaz –duvar fayansları floresan ışıkta pırıl pırıl parlıyordu– mutfakta gördüğü sahne karşısında dondu kaldı. Don Rigoberto bakışlarını panjurun arasından günü müjdeleyen soluk çizgiye çevirmeden önce birkaç kez gözlerini kırptı. Hepsini görüyordu: Justiniana sürüklenerek götürüldüğü çam masaya sırt üstü yatırılmış, kolları ve bacaklarıyla bedenini ezen, öpmeye çalışan, gırtlaktan boğuk sesler çıkararak yakışıksız sözler eden, üzerine abanan bu gevşek kütleyi ittirmeye çalışıyordu; yüzü gözü birbirine karışmış, gözleri yerinden fırlamıştı. Doña Lucrecia kapıda, gözleri yerinden fırlamış, inme inmiş gibi dingin duruyordu. Ama bu hali uzun sürmedi. Don Rigoberto'nun yüreği hızla çarptı ve Delacroix'nın kadınları gibi öfkeyle eline ilk gördüğü şeyi, merdaneyi geçirip, hakaretler savurarak Fito Cebolla'nın üstüne yürüyen bu kadına sonsuz bir hayranlık duydu. 'Azgın, Allah'ın cezası, pis sarhoş.' Acımadan merdaneyi rastgele sırtına, kalın boynuna, kel kafasına, kıçına indiriyordu. Kendini savunmak için ellerini kurbanından çekene kadar rahat bırakmadı adamı. Don Rigoberto işi yarıda kesilen ırz düşmanın kemiklerine, kaslarına güm güm inen darbeleri duyar gibiydi. Sonunda Fito Cebolla yediği dayaktan ve sarhoşluktan yenik düşmüştü, zorlukla döndü ve elleriyle Doña Lucrecia'yı durdurmak isterken tökezledi, kaydı ve külçe gibi yere yığıldı.

"Vur, vur sen de, hıncını al!" Doña Lucrecia bir yandan avaz avaz bağırıyor, bir yandan da elindeki merdaneyi doğrulmayı, ellerini kaldırarak dayaktan korunmaya çalışan pislik

içindeki lacivert takım elbiseli gövdeye indirmeyi sürdürüyordu.

"Justiniana tabureyi kafasında mı kırdı?" diye sordu Don Rigoberto, keyiften dört köşe.

Justiniana tabureyi iki eliyle havaya kaldırmış ve bütün kuvvetiyle adamın kafasına indirmişti. Tabure paramparça olmuş, parçalar havada uçuşmuştu. Don Rigoberto mavi üniformalı, beyaz önlüklü ince siluetin yaylanarak bir göktaşı fırlatırcasına eğilişini görür gibi oldu. Bacakları iki yana ayrılarak düşen Fito Cebolla'nın gür sesle çıkardığı 'Ayyy!' Don Rigoberto'nun kulaklarında çınladı. ('Nasıl yani, kâhya ve aşçı kadın, Fonchito çığlığını duymadılar mı?') Fito Cebolla yüzünü örtüyordu, elleri kan içindeydi. Birkaç saniye baygın kaldı. Yoksa onu hâlâ hakaretleri sürdüren iki kadının bağrışmaları mı kendine getirmişti? 'Soysuz, sarhoş herif, ırz düşmanı, ibne!'

"İntikam ne tatlı," diye güldü Doña Lucrecia. "Gizli kapıyı açtık ve dört ayak üstünde, sürünerek kaçtı, yemin ederim. 'Ay başım, ay başımı yardılar,' diye sızlana sızlana."

Alarm tam o sırada ötmeye başladı. Ne korktuk ama! Fonchito, kâhya, aşçı kadın o zaman bile uyanmadılar mı? İnanılır şey değil! Ama iyi olmuş diye geçirdi aklından Don Rigoberto.

"Alarmı nasıl susturduk, nasıl içeri girip kapıyı kapattık ben de bilmiyorum. Sonra yeniden koyduk alarmı," diyerek kahkahalarla gülüyordu Doña Lucrecia. "Ve nihayet yavaş yavaş sakinleşmeye başladık."

Ancak o zaman o sersem herifin Justiniana'ya neler yapmış olduğunu fark etmişti Doña Lucrecia. Elbisesini paramparça etmişti. Hizmetçi kız şaşkındı, ağlıyordu. Zavallıcık. Eğer Doña Lucrecia odasına daha önce çıkmış olsaydı Fonchito, kâhya ve aşçı kadın gibi o da duymayacaktı Justiniana'nın çığlıklarını. O serseri herif de resmen iğfal edecekti kızı. Justiniana'yı kucaklamış: 'Geçti artık, gitti, hadi ağlama,' diye teselli etmişti. Kızın gövdesi kendisininkine yaslanmış –böyle, yakından olduğundan daha da genç görünüyordu– tepeden tırnağa tir tir titriyordu. Doña Lucrecia kızın kalp atışlarını duyuyor, hıçkırıklarını tutmak için ne büyük bir çaba sarf ettiğini görüyordu.

"Öyle acıdım ki," diye fısıldadı Doña Lucrecia. "Üniformasını yırttığı yetmiyormuş gibi bir de dövmüş kızı."

"Ama kendi de hak ettiğini bulmuş," dedi Don Rigoberto, el kol hareketleri yaparak. "Buradan aşağılanmış, kan revan içinde gitmiş. Oh olsun!"

Doña Lucrecia Justiniana'dan uzaklaşarak 'Bak ne hale sokmuş seni ahlaksız herif!' diye hayıflandı. Paramparça olan üniformasına baktı, yüzünü okşadı. Kızın yüzünde o her zamanki coşkulu anlatım yoktu: yanaklarından iri iri yaşlar süzülüyordu, ağlar gibi ağzını büzmüştü. Gözlerindeki pırıltı da yok olmuştu.

"Bir şey olmuş mu?" diye üstü kapalı bir soru yöneltti Don Rigoberto.

"Henüz olmamıştı sanırım," dedi Doña Lucrecia. "Olduysa da ben anlamadım."

Anlayamamıştı. Kızdaki tedirginliğin, sinirliliğin, heyecanın korkudan kaynaklandığını sanıyordu. Hiç kuşkusuz daha çok öyleydi de. Doña Lucrecia sevecenlik ve acıma duygularıyla doluydu, Justiniana'yı o ruh halinden kurtarmak için bir şeyler yapmak, yardım etmek istiyordu. Elinden tuttu ve merdivenlere doğru götürdü. 'Hadi gel, şu üstündekileri çıkartalım. En iyisi bir doktor çağırmak.' Mutfaktan çıkınca alt katın ışıklarını söndürdü. Don Rigoberto'nun çalışma odası ve Justiniana'nın odasına giden döner merdivenleri karanlıkta, el ele, basamaklarda dura dura çıktılar. Merdivenlerin yarısına geldiklerinde Doña Lucrecia kolunu kızın beline doladı. 'Çok korktun, değil mi?' 'Ölüyorum sandım, hanımcığım, ama yavaş yavaş geçiyor.' Hayır, geçmiyordu, eli patronun elini sıkıyor, çok üşüyormuş gibi dişleri birbirine vuruyordu. El ele, bir kollarıyla birbirlerinin beline sarılarak sanat kitaplarının durduğu rafların yanından geçtiler ve odaya girince onları Miraflores'in ışıkları, Malecon'un lambaları ve sarp kayalara vuran dalgaların beyaz köpükleri karşıladı. Doña Lucrecia ayaklı lambayı yakınca lal rengi kartal pençesi şeklinde kocaman ayaklı *chaise longue*, üstü dergi dolu komodin, porselen biblolar, yerde halının üzerine atılmış küçük yastıklar ve *poufs* aydınlandı. Geniş yatak, gece lambaları, İran ve Japon işi gravürlerle kaplı duvarlar alacaka-

ranlıkta kaldı. Doña Lucrecia vestiyerden bir sabahlık çıkardı ve kollarıyla göğsünü kapamaya çalışan Justiniana'ya verdi.

"Bu kıyafeti çöpe atmalı, yakmalı hepsini. Evet, en iyisi yakmalı, Rigoberto'nun sevmediği kitapları ve gravürleri yaktığı gibi. Giy şunu, bakayım. Sana başka ne verebilirim?"

Banyoda havlunun ucunu ıslatırken aynada kendini gördü ('Güzeller güzeli,' diye övdü karısını Don Rigoberto). Kendisi de çok korkmuştu. Yüzü sararmış, gözlerinin altı torbalanmış, makyajı akmıştı. Elbisesinin fermuarının patlamış olduğunu o zaman fark etti.

"Ben de bu savaşta gazi oldum Justiniana!" diye kapı aralığından seslendi. "Mendebur Fito'nun yüzünden benim de elbisem yırtılmış. Üstüme bir sabahlık geçireyim bari. Gelsene, burası daha aydınlık."

Justiniana banyoya girdiğinde Doña Lucrecia elbisesini aşağı doğru sıyırıyordu, sutyen giymemişti, yalnızca siyah ipekten küçücük üçgen bir külot vardı üzerinde. Kızı lavabonun aynasından gördü, sureti küvetin aynasına da yansıyordu. Lucrecia yalnızca baldırlarını örten beyaz bornozun içinde daha zayıf ve esmer görünüyordu. Kemeri olmadığı için, bornozun önünü elleriyle kapatıyordu. Doña Lucrecia sabahlığı –'kırmızı ipekten, sırtında kuyrukları birbirine değen iki sarı dragon olan sabahlık' diye gözünde canlandırdı Don Rigoberto– askıdan alarak üstüne geçirdi ve Justiniana'yı yanına çağırdı:

"Yaklaş biraz. Yaran beren var mı?"

"Yok, sanmıyorum, şu iki ufak şeyden başka bir şey yok," Justiniana sabahlığın önünü açarak bacağını uzattı. "Yalnızca bu çürükler, bacağımı masaya vurdum."

Doña Lucrecia eğilip bir eliyle kızın baldırını tuttu ve kolonyalı havluyla hafifçe ovuşturdu.

"Bu bir şey değil, çabucak geçer. Ya öbürü?"

Omzunun ön tarafındaydı. Justiniana yine sabahlığın önünü açarak şişmeye başlayan çürüğü gösterdi. Doña Lucrecia kızın da sutyensiz olduğunu gördü. Memeleri tam göz hizasındaydı ve meme uçlarını görebiliyordu. Küçük ve körpe göğüslerdi Justiniana'nın göğüsleri, meme uçlarının çevresinde de açık renk bir taç vardı sanki.

"Bunun durumu daha kötü," diye fısıldadı Doña Lucrecia. "Dokununca acıyor mu?"

"Azıcık," dedi Justiniana, Doña Lucrecia'nın dikkatle ovduğu kolunu çekmeden. Şimdi kızın çürüğünden çok kendi sıkıntısını düşünüyordu.

"Yani," diye ısrar etti Don Rigoberto. "O anda şey mi oldun?"

"Evet o anda..." diye doğruladı Doña Lucrecia. "Ne olduğunu bilmiyorum ama bir şeyler oldu bana. Birbirimize o kadar yakındık ki, üstelik sabahlıkla. Hiç bu kadar yakın olmamıştım Justiniana'ya. Belki mutfakta olanların etkisi altındaydım hâlâ. Ya da ne bileyim ben. Aniden artık kendimde değildim. Her tarafım kor gibi yanıyordu."

"Ya o?"

"Ne bileyim, belki de? Ama sanmıyorum," dedi Doña Lucrecia, aklı karışmıştı. "Bir şeyler değişmişti, bir tek bundan eminim. Anlıyor musun Rigoberto? O korkunun ardından... Düşünsene!"

"Olur hayatta böyle şeyler," dedi Don Rigoberto, kendi kendine yüksek sesle, odanın yalnızlığında sesinin yankısını dinleyerek. Sabahın ilk ışıkları odayı aydınlatmaya başlamıştı. "İşte uçsuz bucaksız, sürprizlerle dolu, olağanüstü güzel ve korkunç arzular dünyası. Karıcığım, şimdi ta uzaklarda bana ne kadar yakınsın!"

"Bu akşamın heyecanını üstümüzden atmak için bize ne lazım biliyor musun Justiniana? Bir içki," dedi Doña Lucrecia.

"O uzun ellinin düşümüze girip de bizi korkutmaması için," diye ekledi hizmetçi kız gülerek, Doña Lucrecia önde o arkada yatak odasına doğru yürürlerken. Yüzündeki anlatım değişmeye başlamıştı. "Doğrusu, ancak sarhoş olursam kurtulabilirim bu gece o herifi düşümde görmekten."

"Öyleyse gel kafaları çekelim," dedi Doña Lucrecia bara doğru giderken. "Viski ister misin? Sever misin viski?"

"Ne olursa, siz ne içerseniz. Siz bırakın ben getiririm."

"Dur durduğun yerde," diye seslendi Doña Lucrecia çalışma odasından. "Bu gece servisi ben yapıyorum."

Doña Lucrecia güldü, kız da neşelenerek ona öyküdü. Çalışma odasında ellerin denetleyemediğini fark etti. İki büyük

bardağa bol bol viski koydu, azıcık da soda damlattı ve içlerine ikişer tane de buz attı ve odaya döndü. Bir kaplan çevikliğiyle yere rasgele serpilmiş yastıkların arasından kayarcasına geçerek, ayaklarını yerden kaldırmadan şezlongta oturan Justiniana'nın yanına geldi. Kız kalkmak ister gibi bir hareket yaptı.

"Kal olduğun yerde," diye yeniden durdurdu kızı. "Biraz kenara çekil, ikimiz de sığarız." Kız ilk kez biraz afallamış gibi kararsızlık içinde baktı Doña Lucrecia'ya. Ama hemen kendini toparladı. Ayakkabılarını çıkararak bacaklarını yukarı çekti ve pencere tarafına kayarak Doña Lucrecia'ya yer açtı. O da kızın yanına yerleşti. Başının altındaki yastıkları düzeltti. Sığıyorlardı sığmasına ama bedenleri neredeyse birbirine değiyordu. Omuzları, kolları, bacakları, kalçalarıyla her an birbirlerinin varlığını duyumsuyorlardı.

"Kimin şerefine kaldıralım kadehlerimizi?" dedi Doña Lucrecia. "O hayvanın yediği dayağa mı?"

"Başına indirdiğim taburenin şerefine," dedi Justiniana, şakacı ruhu yavaş yavaş geri dönüyordu. "O öfkeyle öldürebilirdim onu. Ne dersiniz, kafasını yardım mı?"

Doña Lucrecia içkisinden bir yudum daha aldı ve gülmesi tuttu. Kıkır kıkır, isterik bir gülme. "Sen kafasını yardın, ben de merdaneyle başka yerlerini kırdım." Böylece bir süre, Tehlike atlatmış, eğlenceli bir sır paylaşan iki arkadaş gibi şaşkın şaşkın kahkahaları bastılar. "İnan bana Fito Cebolla'nın her yanı senden beter çürük içindedir Justiniana. Bakalım karısına nasıl açıklayacak o yaraların, çürüklerin nedenini?" "Sözde hırsızların saldırısına uğramışmış da beter ıslatmışlarmış!" Böylece bir biri, bir öteki dalga geçmeyi sürdürerek viskilerini bitirdiler. Sakinleştiler. Yavaş yavaş kendilerine geldiler.

"Birer içki daha koyacağım," dedi Doña Lucrecia.

"Ben koyarım, gerçekten biliyorum servis yapmasını," diye atıldı Justiniana.

"Tamam, hadi bakalım. Ben de bir plak koyayım."

Ama Doña Lucrecia kızın geçmesi için *chaise longue*'tan kalkmak yerine belinden tutarak üstünden yavaşça kaymasına yardım etti. Kızı uzun süre tutmadı üzerinde ama acele de etmiyordu. Bir an bedenleri –patron altta, hizmetçi kız üstte– birbirine dolandılar. Doña Lucrecia alacakaranlıkta Justiniana'nın

yüzünü kendi yüzünde –kızın nefesi suratını ısıtıyor, ağzına giriyordu– duyumsadığında simsiyah gözbebeklerinde telaşlı bir pırıltı görür gibi oldu.

"E, o anda ne gördün gözlerinde?" diye gözdağı verdi Don Rigoberto, boğuk bir sesle. Doña Lucrecia'nın kolları arasında, tıpkı sevişirlerken olduğu gibi hayvansı bir uyuşuklukla kıpırdadığını duyumsadı.

"Öyle aman aman şaşırmadı, yalnızca biraz ürkmüştü belki. Ama şaşkınlığı uzun sürmedi," dedi Doña Lucrecia boğazında bir şeyler düğümlenmiş gibi boğuk bir sesle. "Onu belinden tutup üstümden geçirtecek kadar samimiyet de ne demek oluyordu? Belki de bana bir şeyler olduğunu anlamıştı. Bilmiyorum işte, hiçbir şey bilmiyordum o anda, umurumda da değildi. Ben, uçuyordum. Ama tek bildiğim şey kızmadığı. Şakaya vurmuştu, o her zamanki muzipliğiyle. Fito haklıydı, çekiciydi Justiniana. Üstelik yarı çıplak. Koyu, sütlü kahve bedeni ipeğin beyazlığıyla tam bir çelişki oluşturuyordu."

"O anda sizi görebilmek için ömrümün bir yılını verirdim," dedi Don Rigoberto ve işte deminden beri aradığı kitabın adını anımsamadı: Gustave Courbet'nin *Tembellik ve Kösnüllük, ya da Düş.*

"Bizi gözünde canlandırmaya mı çalışıyorsun?" diye alay etti Doña Lucrecia.

Canlandırıyordu, hem de çok net olarak. Gündüz olmasına karşın –anlatılanlar gece olmuştu ve odanın oldukları bölümü karanlıktı, ayaklı lambanın ışığı orayı ulaşmıyordu–. Hava ağırlaşmıştı. Başdöndüren o kuvvetli parfüm Don Rigoberto'yu zehirledi. Burun deliklerinden giriyor, sonra çıkıyor, daha sonra yeniden içine doluyordu. Uzaktan fon müziği gibi denizin homurtusu geliyor, çalışma odasında Justiniana'nın içki bardaklarını doldurduğu duyuluyordu. Doña Lucrecia bol yapraklı yeşil bitkinin yarı yarıya örttüğü *chaise longue*'dan kalkarak üstüne çöken tembelliği atmak istercesine gerindi, plakçaları çalıştırdı. Odaya harp eşliğinde koronun söylediği Paraguay ezgileri yayıldı. Doña Lucrecia yeniden doğru giderken, gözlerini kısmış, Justiniana'nın dönüşünü öyle şiddetle arzuluyordu ki Don Rigoberto'nun burun direği sızladı, kulakları uğuldadı. Karısının üzerindeki Çin işi kimono beyaz baldırlarını ve kollarını dışarı-

da bırakmıştı. Saçları darmadağınık, ipekimsi kirpiklerin örttüğü gözleri Justiniana'nın yolunu gözlüyordu. 'Avına pusu kuran bir yaban kedisi,' diye geçirdi içinden Don Rigoberto. Hizmetçi kız elinde bardaklar içeri girdiğinde artık patronuyla arasına mesafe koymaktan vazgeçmiş, günaha yadırgamadan ortak olmayı kabul etmişçesine rahatça hareket ediyor ve gülümsüyordu.

"Paraguay ezgilerini sever misin? Adı neydi bu parçanın, unuttum," diye fısıldadı Doña Lucrecia.

"Hem de çok, çok güzel. Ama bununla dans edilmez, değil mi?" dedi Justiniana *chaise longue*'un kenarına ilişirken. Bardağı Doña Lucrecia'ya uzattı: "İyi mi yoksa daha su koymalı mıydım?"

Üstünden geçmeye cesaret edemiyordu. Doña Lucrecia daha önce kızın uzanmış olduğu tarafa kaydı ve bir el hareketiyle onu boş bıraktığı yere uzanmaya davet etti. Justiniana davete uydu ve uzanırken sabahlığın önü açıldı, çıplak sağ bacağı hanımının da çıplak olan bacağından birkaç milimetre uzakta kaldı.

"Şerefe Justiniana," dedi Doña Lucrecia, bardağını kızınki ile tokuşturarak.

"Şerefe hanımefendi."

İçkilerini yudumladılar. Doña Lucrecia yarı şaka:

"Fito Cebolla neler vermezdi şu halimizle ikimizin birden yanında olmak için," dedi ve güldü. Justiniana da onu yalnız bırakmadı. Şimdi kahkahaları birlikte yükselip alçalıyordu. Kız da cesaretlenmişti, bir şaka da o yaptı:

"Genç ve yakışıklı olsa bari. Ama o kurbağa suratlı herifle, üstelik sarhoş, kim oynaşır ki."

"Ama doğrusu zevk sahibi adam." Doña Lucrecia'nın boş eli Justiniana'nın saçlarını okşadı. "Gerçekten de çok güzelsin. Erkeklerin akıllarını başlarından almana şaşmıyorum. Yalnız Fito mu? Kimbilir kimlerin başını yaktın?"

Justiniana'nın saçlarını düzeltiyormuş gibi yaparak bacağını kızın bacağına değecek gibi uzattı. Kız bacağını çekmedi, öylece dingin, yüzünde hafif bir gülümsemeyle kalakaldı. Birkaç saniye sonra Doña Lucrecia Justiniana'nın ayağının ayağına değdiğini duyumsadı. Uzun parmaklar hafifçe tırmalar gibi ayağının üstünde kıpırdıyorlardı. İlk kez, Fonchito'nun dediği gi-

bi: "Seni çok seviyorum Justita," dedi Doña Lucrecia. "Bu gece farkına vardım. O şişkonun sana yaptıklarını görünce, bir kızdım ki! Sanki kız kardeşime saldırılmış gibi."

"Ben de sizi çok seviyorum, hanımcığım," diye mırıldandı Justiniana, yan dönerek. Şimdi bacakları ve ayaklarından başka kalçaları da birbiriyle temas halindeydi. "Nasıl söyleyeyim bilemiyorum ama size öyle imreniyorum ki. Böyle, bu kadar zarif... Tanıdığım bütün kadınlardan daha hoşsunuz."

"Seni öpmeme izin verir misin?" diye sordu Doña Lucrecia. Başını eğerek Justiniana'nın başına dayadı. Saçları birbirine karıştı. Biraz kaygıyla ama koyu renk gözlerini kırpmadan, korkusuzca bakıyordu. "Öpebilir miyim? Öpüşelim mi? İki arkadaş gibi?"

Justiniana'nın yanıtı geciktikçe –iki, üç, on saniye?– Doña Lucrecia kendini kötü hissetmeye başlamıştı, neredeyse pişman olacaktı. Ama sonunda, yüzünün hemen altındaki yüz evet der gibi yaklaşıp dudaklarını uzatınca ruhu yeniden bedenine döndü –kalbi öyle hızla atıyordu ki zorla nefes alıyordu–. İki kadın dilleri birbirine karışarak, bir yaklaşıp bir ayrılarak, heyecan ve coşkuyla öpüşürken Don Rigoberto uçuyordu. Karısıyla övünç mü duyuyordu? Elbette. Ona her zamankinden daha mı çok âşıktı? Tabii ki. Daha iyi görmek ve duymak için hafifçe geri çekildi. Justiniana'nın Doña Lucrecia'nın kulağına:

"Size bir şey söylemeliyim hanımcığım," diye fısıldadığını duydu. "Çoktan beri bir düş görüyorum. Durmadan yineleniyor, uyanık olduğumda bile. Soğuk bir gece. Beyefendi yolculukta. Siz hırsızlardan korkuyorsunuz ve beni yanınıza çağırıyorsunuz, size eşlik etmem için. Ben bu koltukta uyumak istiyorum, sizse 'Yok, hayır, buraya gel,' diyorsunuz. Ve beni yatağınızda yatmaya zorluyorsunuz. Bu düşü gördükten sonra... Nasıl söyleyeyim? Sırılsıklam oluyorum. Ne utanç verici!"

"Öyleyse düşünü gerçekleştirelim," dedi Señora Lucrecia, doğrulup Justiniana'ya yatağı göstererek. "Yan yana uyuyalım, ama yatakta, şezlongtan daha yumuşak ve rahat. Hadi gel, Justita."

Çarşafların arasına girmeden sabahlıkları çıkarıp iki kişilik yatağın ayak ucuna, yatak örtüsünün üstüne attılar. Harptan gelen Paraguay ezgilerini eskilerden kalma bir vals izledi, ke-

manlar valsin notalarını okşar gibi seslendiriyordu. Çarşafların üstünde, yatak örtüsü kıvrılıp bükülerek, kalkıp inerek altında oynaşır, sevişirlerken ışığı söndürmüş olmalarının ne önemi vardı! Don Rigoberto'nun sıçramaları, birbirlerine dalmaları ayrıntılı olarak görmesine gerek yoktu, o da iki kadınla sarmaş dolaş gibiydi, onlara sarılıp, onlarla oynaşıyordu. Eli göğsü mıncıklayan elin hemen yanında, parmakları kalçaları okşayan her parmakta, ağzı kalp atışlarına tempo tutan ağızda ve dudakları birkaç denemeden sonra gölgelerle örtülü haz kraterini, o ılık çukuru, titreşen kasları bulan dudaklardaydı. Burun delikleri kadınların mis gibi ten kokularıyla dolup kendinden geçiyor, dudakları coşkulu çiftin saçtığı zemzemle yıkanıyordu.

"Daha önce hiç yapmamış mıydı bunu?" diye sordu Don Rigoberto.

"Ben de yapmamıştım," oldu Doña Lucrecia'nın yanıtı. "İkimiz de, asla. İki acemi yani. Oracıkta, yaparak öğrendik. Keyiflendim, keyiflendik. O gece olanlar tuhafına gitmedi mi, canım? Anlattıklarıma kızmadın ya?"

"Anlatman hoşuma gitti," diyerek sarıldı karısına. "Ya o, sonradan utanıp sıkılmadı mı?"

Hayır, en ufak bir sıkıntı işareti bile sezmemişti Doña Lucrecia kızda. Öyle doğal, öyle ağzı sıkı hareket ediyordu ki şaşırtmıştı Doña Lucrecia'yı. Ertesi sabah çiçekler geldiğinde (ev sahibesine gönderilen çiçeklerin üzerindeki kartta şu satırlar vardı: 'Fito Cebolla sargıları arasından takdir ettiği arkadaşı Lucrecia'nın dersine tüm kalbiyle teşekkür eder,' ve hizmetçi kızınkinde ise: 'Fito Cebolla Flor de la Canela'ya teşekkür eder ve özür diler.') bakıştılar ve konuya bir daha değinmediler. Dışarıdan bakıldığında eski ilişkileri sürüyor gibiydi, birbirlerine karşı tutumları da. Doña Lucrecia'nın zaman zaman Justiniana'ya ufak armağanlar verdiği, bir çift ayakkabı, bir yeni elbise ya da bazen sokağa çıkarken onu beraberinde götürdüğü doğruydu. Ama bütün bunlar, her ne kadar kâhya ve aşçı kadını kıskandırsa da, evdeki herkes, bunu Don Rigoberto ve Fonchito da dahil, Justiniana'nın açık gözlülüğü ve pohpohlamalarıyla Doña Lucrecia'nın gönlünü çalmış olmasına veriyorlardı.

KEPÇE KULAKLARA SEVİ DUYURUSU

Gözler görmek için, burun koku almak için, parmaklar dokunmak için ve boynuz gibi kulaklar ise parmak uçlarını, tıpkı şans getirsin diye insanların parmaklarını kamburuna sürttüğü gibi –ya da Buda'nın muhteşem göbeğine– sürtmek ve sonra da yalamak ve öpmek için.

Ben seni seviyorum Rigoberto, seni ve yine seni, ama her şeyden çok da o havalı kulaklarını. Önlerinde diz çökerek, senin her sabah (nasıl yapılacağını bilen bilir) ucu pamuklu küçük bir çöple temizlediğin gibi, o küçücük delikleri temizlemek ve ayin sırası onlara geldiğinde bir cımbızla kıllarını –aynanın önünde ay bir kıl, ay bir kıl daha diyerek!– çekmek istiyorum. Bu derin çukurda ne görebilirim? Bir uçurum. Ve böylece senin gizlerini öğrenebilirim. Hangi gizini, örneğin? Ayrımında olmadan beni sevdiğini, Rigoberto. Daha başka ne görebilirim? Hortumlarını havaya dikmiş iki filcik. Dumbo, Dumbocuk, seni çok seviyorum.

Zevkler ve renkler tartışılmaz. Sen, başkaları burnun ve kulaklarınla Peru'nun Fil Adam yarışmasını kazanabileceğini söyleseler de, dünyada gördüğüm en çekici, en yakışıklı adamsın. Bil bakalım Rigoberto Robert Redford ve senin aranda gönlüm en çok kimi çeker diye sorsalar ne yanıt verirdim? Evet benin koca kulaklım, koca burunlum, evet Pinokyo'cuğum: seni, seni.

Duyu organının kenarına gelip derinliklerine baksam daha ne mi görürüm? Tüm yoncaların dört yapraklı olduğu bir yonca tarlası. Ve de her bir yaprağı sevecen bir yüz yansıtan bir demet gül. Hangi yüz? Benim yüzüm.

Ben kimim, Rigoberto? Seni seven, sana tapan ve yakın bir gelecekte, başkalarının Himalayalara ve Huascaran'a tırmandıkları gibi, kulaklarına tırmanacak dağcı kim?

Senin, senin, senin,
Kulaklarına çılgınca âşık.

IV. FONCHITO'NUN GÖZYAŞLARI

Fonchito San Isidro'ya geldiğinden beri yüzü sapsarı, başı önüne eğikti. Doña Lucrecia çocuğun şiş gözleri ve kaçamak bakışlarının öğleden sonra ziyaretlerinin şaşmaz konusu Egon Schiele'yle ilgili olduğunu hemen anlamıştı. Çaylarını içerlerken ağzını bıçak açmamıştı, Justiniana'nın bisküvilerini övmeyi haftalardır ilk kez unutmuştu. Okulda kötü not mu aldın? Rigoberto buraya gelmek için akademiden kaçtığını mı öğrendi? Fonchito hüzünlü bir sessizliğe bürünmüş tırnaklarını yiyordu. Bir ara sevgili ressamının anne ve babası, Marie ve Adolf'la ilgili çok kötü bir şeyler mırıldanmıştı.

"İnsanın içini kemiren bir şeyler varsa, sıkıntılarını birisiyle paylaşmak en iyisi," dedi Doña Lucrecia. "Bana güvenmiyor musun? Anlat, ne oldu, belki yardımcı olabilirim."

Çocuk korkuyla Doña Lucrecia'nın gözlerinin içine baktı. Ağladı ağlayacak, gözlerini kırpıştırıp duruyordu. Doña Lucrecia şakaklarının atışını, boynundaki mavi damarların şiştiğini gördü.

"Düşünüyorum da..." dedi sonunda. Ama pişman olmuşçasına gözlerini kaçırarak hemen sustu.

"Ne düşünüyorsun Fonchito? Hadi söyle. Neden bu çift seni bu kadar düşündürüyor? Kim bu Adolf ve Marie?"

"Egon Schiele'nin babasıyla annesi," dedi çocuk, bir sınıf arkadaşından söz edercesine. "Ama beni düşündüren Bay Adolf değil. Babam."

"Rigoberto mu?"

"Sonu onun gibi olsun istemiyorum." Yüzü daha beter asılmıştı ve eliyle gözlerinin önünden bir hayaleti kovmak ister gi-

bi bir hareket yaptı. "Korkuyorum. Ne yapmam gerek bilmiyorum. Seni üzmek istemezdim. Babamı hâlâ seviyorsun değil mi, üveyanne?"

"Tabii seviyorum. Beni şaşırtıyorsun Fonchito, ressamın yarım yüzyıl önce dünyanın öbür ucunda ölen babasıyla Rigoberto'nun ne ilgisi var?" dedi Doña Lucrecia.

Başlangıçta bu tuhaf, tam ona özgü oyun eğlenceli gelmişti Fonchito'ya. Egon Schiele'nin tabloları ve yaşamı gözlerini kamaştırmış, kendini Egon Schiele ile özdeşleştirmiş, daha doğrusu kendini Egon Schiele'nin yeniden dirilişi sanmış ve onun gibi parlak bir yaşamdan sonra yirmi sekiz yaşında trajik bir şekilde öleceğine inanmıştı. Ama artık kafası karışmıştı..

"Babasının kaderi babamın yaşamında yineleniyor," diye kekeledi Fonchito, boğazı düğümlenir gibi. "Bay Adolf gibi çıldırmasını ve frengiden ölmesini istemiyorum, üveyanne."

"Neler saçmalıyorsun," diye sakinleştirmeye çalıştı çocuğu Doña Lucrecia. "Yaşam ne miras kalır, ne de yinelenir. Bu saçmalıklar nereden geliyor aklına?"

Çocuk kendini tutamıyordu, yüzü allak bullak olmuştu. İncecik bedeni sarsılarak ağlamaya başladı. Señora Lucrecia oturduğu koltuktan sıçrayarak kalktı, yere, halının üzerine, çocuğun yanına oturdu. Çocuğu kucakladı, saçlarını ve alnını öptü, mendiliyle gözyaşlarını sildi, burnunu temizledi. Fonchito da ona sımsıkı sarıldı. Göğsü kabarıyor, derin iç çekişlerle kalkıp kalkıp iniyordu. Doña Lucrecia kalbinin hızla çarptığını duydu.

"Sakin ol, geçti, ağlama artık, saçma şeyler bunlar," dedi saçlarını düzeltip öperek. "Rigoberto tanıdığım en sağlıklı ve kafası en yerinde adam."

Egon Schiele'nin babası frengili miymiş, çıldırarak mı ölmüş? Fonchito'nun durmadan Egon Schiele'yi anıştırması Doña Lucrecia'da merak uyandırmıştı ve evinin iki adım ötesindeki La Casa Verde adlı kitabevine gidip ressamın bir kitabını aramıştı, ama yalnızca birkaç sayfalık bir bölümünün ressama ayrılmış olduğu dışavurumculuk tarihi üzerine bir kitap bulabilmişti, o kadar. Orada da ressamın ailesinden söz edildiğini anımsamıyordu. Çocuk Doña Lucrecia'nın anlattıklarını onaylıyormuş gibi başını salladı, ağzını büzmüş, gözlerini hafifçe

yummuştu. Zaman zaman üşüyormuş gibi bir titreme tutuyordu. Yavaş yavaş durulur gibi oldu, ama hâlâ Doña Lucrecia'nın kollarına sığınmış olmaktan mutlu görünüyordu. Yeniden konuşmaya başladı. Doña Lucrecia Bay Adolf Schiele'nin yaşamöyküsünü bilmiyor muydu? Hayır, hayır bilmiyordu, ressamın özgeçmişiyle ilgili bilgi bulamamıştı. Oysa Fonchito babasının kitaplığında Egon Schiele üzerine ne kadar kitap varsa okumuş, ansiklopedileri karıştırmıştı. Korkunç bir öykü, üveyanne. Okuduklarına bakılırsa Bay Adolf Schiele ile Bayan Marie Soukup'un başına gelenleri bilmeden Egon'u anlamak olanaksız. Tablolarındaki giz bu yaşamöyküsünde saklı çünkü.

"Tamam, tamam," dedi Doña Lucrecia konuyu kişisellikten uzaklaştırmaya çalışarak. "Neymiş resimlerindeki giz?"

"Babasının hastalığı. Frengi," diye cevabı yapıştırdı çocuk duraksamadan. "Zavallı Bay Adolf Schiele'nin çılgınlığı."

Doña Lucrecia gülmemek için dudaklarını ısırdı, çocuğu incitmek istemiyordu. Fonchito'yu dinlerken Doktor Rubio'yu –Don Rigoberto'nun tanıdığı bir psikanalist– duyuyormuş gibi oldu. Doktor Rubio, William Reich'ın örnek alarak, hastalarının düşlerini daha iyi yorumlayabilmek için, terapi seanslarında soyunmaya ve aynı inançlarla kokteyllerde de benzer şeyler yapmaya başladığından beri arkadaşları arasında bir hayli popüler olmuştu.

"Ama Fonchito," dedi, çocuğun terden parlayan alnına üfleyerek, "Sen frenginin ne olduğunu biliyor musun ki?"

"Cinsel ilişkiyle bulaşan bir hastalık, Venüs'ten kaynaklanıyor. Venüs bir tanrıçaymış, kim olduğunu tam olarak bilmiyorum," diye itiraf etti çocuk, insanı korumasız bırakan bir içtenlikle. "Sözlükte bulamadım. Ama hastalığın Bay Adolf'a nasıl bulaştığını biliyorum. Anlatayım mı nasıl olduğunu?"

"Sakinleşmen ve bir daha böyle aslı astarı olmayan saçma fantezilerle kendine eziyet etmemen koşuluyla. Ne sen Egon Schiele'sin, ne de Rigoberto'nun bu aptal adamla ilgisi var."

Çocuk söz vermedi ama karşı da çıkmadı. Bir süre üveyannesinin koruyucu kolları arasında başını omzuna dayamış sessiz kaldı. Yeniden konuşmaya başladığında, gerçekten tanık olmuş gibi tarihler vererek, hiçbir ayrıntıyı unutmadan anlattı Adolf'un tüm öyküsünü. Sanki kahraman kendisiymiş ve olay-

ları yaşamış gibi heyecanla anlatıyordu. Sanki, yirminci yüzyılın sonlarına doğru Lima'da doğmuş bir çocuk değil de, Birinci Dünya Savaşı sırasında yaşanan insan kıyımına, *belle époque* ve imparatorluğun yok oluşuna tanık olmuş Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun son kuşak genç uyruklarından Egon Schiele'ymiş gibi, Rigoberto'nun o pek sevdiği ve evliliklerinin ilk yıllarında sabırla ders verir (şimdi de Fonchito sürdürüyordu dersleri) gibi durmadan öykülerini anlattığı o parıltılı, kozmopolit, yazınsal, müzikal ve yapay toplumun bir parçasıymış gibi. Mahler'in, Schönberg'in, Freud'un, Klimt'in, Schiele'nin ait oldukları o toplum. Fonchito'nun ürkütücü anlatısında, tarihsel uyuşmazlıklar ve çocuksu davranışlar bir yana bırakılacak olursa, ortaya şöyle bir öykü çıkıyordu: Tulln adlı, Tuna Nehri kıyılarında, Viena yakınlarında (Viyana'ya 25 kilometre olduğunu söylüyordu) bir kasaba. Yüzyıl sonlarında, İmparatorluk demiryollarında çalışan, Protestan, Alman kökenli, 26 yaşını yeni doldurmuş Adolf Eugen Schiele ile 17 yaşındaki Çek asıllı Katolik bir genç kız olan Marie Soukup evleniyorlar. Gelinin ailesi bu evliliğe karşı çıktığından kaçamak, törelere aykırı bir düğün oluyor. ('Senin ailen de babamla evlenmene karşı çıktı mı?' 'Tam tersi, Rigoberto'yu çok sevdiler.') O dönem çok püriten, batıl inançlarla dolu bir dönem, değil mi üveyanne? Evet, öyle olmalı, neden? Çünkü Marie Soukup yaşam üzerine hiçbir şey bilmiyor. Ona çocukların nasıl dünyaya geldiğini anlatmamışlar, zavallıcık bebekleri leyleklerin Paris'ten getirdiğine inanıyor. (Üveyannesi evlendiğinde bu kadar saf değildi herhalde? Hayır, Doña Lucrecia bilmesi gereken her şeyi biliyordu.) Marie öylesine saf ki neden hamile kaldığını bile anlayamıyor, rahatsızlığının çok sevdiği elmalardan geldiğini düşünüyor. Ama bu çok sonra. Önce yeni evlilerin yolculuğuna dönmek gerek. Her şey o zaman başlıyor.

"Bu balayında neler olmuş?" diye sordu Doña Lucrecia.

"Hiçbir şey," diye yanıtladı çocuk ve burnunu silmek için doğruldu. Gözleri hâlâ şişti ama rengi yerine gelmişti, kendini bütün bedeni ve ruhuyla anlattıklarına vermişti. "Marie çok korkuyor ve ilk üç gün Bay Adolf'un kendine dokunmasına izin vermiyor. Yani evliliğin gereği yerine getirilemiyor. Niye gülüyorsun üveyanne?"

"Küçücük bir çocukken yaşlı bir adam gibi konuşmana. Kızma, devam et, çok ilginç bir öykü. Yani ilk üç gün Adolf ve Marie nanay."

"Bunda gülünecek bir şey yok," dedi Fonchito, üzgün bir tavır takınarak. "Ağlanacak bir durum. Balaylarını Trieste'de geçiriyorlar. 1906'da ebeveynlerinin balaylarını geçirdikleri yeri tanımak için Egon Schiele ve en sevdiği kız kardeşi Gerti, aynı yolculuğa çıkmışlar."

Trajedi Trieste'de, düş kırıklığına uğratan balayı sırasında başlıyor. Karısının kendisine dokunmasına izin vermediğini –ağlıyor, tekmeliyor, tırmıklıyor, öpmek için her yaklaşmasında bir skandal çıkarıyordu belki de– gören Bay Adolf kendini sokağa atmaya başlıyor. Nereye gidiyor? Kötü kadınlarla gönlünü avundurmaya. Ve bu yerlerden birinde, Venüs'ten frengi kapıyor. Bu hastalık o günden başlayarak yavaş yavaş Adolf'u ölüme götürüyor, aklını yitiriyor ve bütün aileye uğursuzluk getiriyor. O günden sonra Schiele ailesinin başı beladan kurtulamıyor. Dördüncü gün evliliğin gereğini yerine getirince, Adolf bilmeden hastalığı karısına da bulaştırıyor. Bu yüzden Marie ilk üç hamileliğinde düşük yapıyor ve küçücük Elvira on yaşında ölüyor. Yine bu yüzden Egon zayıf bünyeli ve hastalıklara karşı dayanıksız bir çocuk. Onun da çocukken öleceğini sanıyorlar, sık sık doktorlara taşınıyorlar. Doña Lucrecia sonunda Egon'u gözünde canlandırdı: Oyuncak trenlerle oynayan, resim yapan, hiç durmamacasına okul defterlerine, İncil'in kenar boşluklarına, çöpten çıkardığı kâğıt parçalarına varana dek her yere resimler yapan yalnız bir çocuk.

"Gördün mü hiç benzemiyorsun ona. Rigoberto'nun anlattıklarına göre sen dünyanın en sağlıklı çocuğuymuşsun. Ve sen trenlerle değil uçaklarla oynamışsın."

Fonchito çok ciddiydi, şakaya vurmak istemiyordu:

"Öyküyü bitirmemi bekleyecek misin, yoksa sıkıldın mı?"

Hayır sıkılmamıştı, tam tersine eğleniyordu. Ama onu asıl eğlendiren yüzyıl sonu Avusturya-Macaristan uyruklu kahramanlar ve yaşamlarındaki olaylar değildi, Fonchito'nun öyküyü anlatış şekliydi: büyük bir tutkuyla, içi titreyerek, melodramatik el ve yüz hareketleriyle anlatıyordu. Bu hastalığın en kötü yanı yavaş yavaş ve sinsice ilerlemesi ve kurbanlarının şere-

fiyle oynaması. Bay Adolf bu yüzden hastalığını hiçbir zaman kabul etmiyor. Akrabaları bir doktora görünmesini önerdiklerinde yanıtı hazır: 'Hepinizden daha sağlıklıyım.' Hangi sağlıklı? Zaman zaman aklını yitirmeye başlıyor. Egon babasını çok seviyor, ilişkileri çok iyi, babası kötüleşince çok üzülüyor. Bay Adolf tek başınayken arkadaşlarıyla iskambil oynuyor gibi yapıyor. Kartları dağıtıyor, sohbet ediyor, sigara ikram ediyor. Oysa Tulln'daki evin masasının çevresinde kendisinden başka kimse yok. Marie, Melanie ve Gerti ona gerçeği göstermek istiyorlar: 'Ama baba karşında konuşacak, oynayacak kimse yok, görmüyor musun?' Egon hemen lafa karışıyor, kardeşlerine karşı çıkıyor: 'Doğru değil baba, komiser, posta müdürü, öğretmen, hepsi buradalar. Dostların yanında, baba. Senin gibi ben de görüyorum onları.' Babasının hayal gördüğünü kabullenmek istemiyor. Bazen de Bay Adolf'un aklına bayramlık üniformasını giymek geliyor, başına simli kasketini, ayağına pırıl pırıl çizmeleri geçiriyor ve çıkıp köşe başında duruyor. 'Burada ne yapıyorsun baba?' 'İmparator ve İmparoteriçe'yi karşılayacağım oğlum.' İşte artık delirmiş. Demiryollarında çalışamaz olmuş, bu yüzden emekliye ayrılmak zorunda kalıyor. Schiele'ler utançtan Tulln'dan ayrılarak onları kimsenin tanımadığı bir yere göçüyorlar. Klosterneuburg'a taşınıyorlar. Klosterneuburg Almancada 'yeni manastır kasabası' demek. Bundan sonra babanın durumu daha da kötüleşiyor, konuşmayı unutuyor. Günlerce odasından çıkmıyor, ağzını açmıyor. İşte böyle, üveyannesi? Fonchito aniden korkuya kapılarak:

"Tıpkı babam gibi," diye yerinden sıçradı ve bir çığlık attı. "O da işten gelince odasına kapanıyor ve kimseyle konuşmuyor. Benimle bile. Cumartesi, pazar günlerini de böyle geçiriyor, bütün gün çalışma masasının başında. Onunla konuşmak istediğimde ağzından 'Evet', 'Hayır', 'İyi'den başka laf çıkmıyor."

Frengi ye mi tutuldu acaba? Çıldırıyor mu? Ona da Bay Adolf'a bulaştığı gibi mi bulaştı hastalık? Çünkü Doña Lucrecia onu bırakınca yalnız kaldı. Belki kötü bir eve gitmiştir ve Venüs'ten hastalık kapmıştır. Hayır, hayır, babasının ölmesini istemiyor!

Fonchito yeniden ağlamaya başladı. Şimdi sessizce, içinden, elleriyle yüzünü kapatarak ağlıyordu. Bu kez Doña 'Lucrecia'nın çocuğu sakinleştirmesi daha zor oldu. Sevecenlikle okşayarak avutmaya çalıştı, ne saçmalıklar sayıklıyordu, Rigoberto Doña Lucrecia'dan da, Fonchito'dan da daha aklı başındaydı. Bu sapsarı yumaktan akan yaşların elbisesinin önünü sırılsıklam ettiğini fark etti. Bir sürü dil döktükten sonra yatıştırabildi ancak çocuğu. Rigoberto odasına kapanıp gravürleriyle, kitaplarıyla, defterleriyle olmaktan, okumaktan, müzik dinlemekten, randevularını ve düşüncelerini defterine geçirmekten hoşlanırdı. Bilmiyor muydu? Her zaman böyle yapmaz mıydı?

"Hayır, hayır, her zaman değil," diye yadsıdı çocuk. "Eskiden bana ressamların yaşamöykülerini anlatırdı, tablolarını gösterir, onlarla ilgili bilgiler verirdi. Bana hep bir şeyler öğretirdi. Defterlerinden notlar okurdu. Seninle gülerdi, gezmeye giderdi, normaldi. Sen gittikten sonra değişti. Üstüne hüzün çöktü. Artık notlarımla bile ilgilenmiyor, karneme bakmadan imza atıyor. Tek ilgisini çeken şey çalışma odası. Saatlerce oraya kapanıyor. Bay Adolf gibi delirecek. Belki de delirdi bile."

Çocuk üveyannesinin boynuna sarılmış, başını omzuna dayamıştı. Olivar'dan çocukların çığlıkları ve koşuştururken çıkardıkları sesler geliyordu. Her gün öğleden sonra, okul çıkışında kentin dört bir yanından öğrenciler gelirdi buraya; gizli gizli sigara içmek, top oynamak ve mahallenin kızlarıyla flört etmek için. Fonchito neden bunların hiçbirini yapmıyordu?

"Babamı hâlâ seviyor musun, üveyanneciğim?" diye sordu Fonchito. Kaygı yüklü bir soruydu, sanki yaşam ve ölüm üveyannesinin vereceği yanıta bağlıydı.

"Söyledim ya Fonchito. Hep sevmeye devam ettim. Şimdi yeniden bu soru da ne demek oluyor?"

"Böyle oldu, çünkü seni özlüyor. Çünkü seni seviyor üveyanne ve bizimle oturmamana üzülüyor."

"Olan oldu bir kez," dedi Doña Lucrecia, artan sıkıntısını yenmeye çalışarak.

"Yeniden evlenmeyi düşünmüyorsun, değil mi üveyanne?"

"Yeniden evlenmek mi? Hayatta en son yapacağım iş. Bir daha mı? Asla. Üstelik Rigoberto ve ben boşanmadık bile, ayrıldık o kadar."

"Öyle ise barışabilirsiniz,"diye ünledi Fonchito, rahatlamış görünüyordu. "Kavga edenler barışabilirler. Ben okuldaki çocuklarla her gün kavga edip barışıyorum. Justita da döner eve. Her şey eskisi gibi olur."

'Böylece babacığını da iyileştiririz,' diye geçirdi aklından Doña Lucrecia. Kendi kendine kızmıştı. Fonchito'nun fantezilerine oyuncak oluyordu. Kötü anılar aklına geldikçe içine suskun bir öfke, burukluk ve kin yayılıyordu. Çocuğu omuzlarından tutup uzaklaştırdı. Yüz yüze geldiler. Ağlamaktan şişmiş, kıpkırmızı olmuş o masmavi gözlerin sitem dolu bakışlarına bunca saflıkla karşılık verebilmesi Doña Lucrecia'yı çileden çıkardı. Daha erginlik çağına erişmemiş bir çocuk bu kadar iki yüzlü olabilir miydi? Rigoberto'dan ayrılmasından nasıl böyle uzak, onu hiç ilgilendirmeyen bir şeymiş gibi söz edebilirdi, sanki ayrılmalarının nedeni kendisi değilmiş gibi? Rigoberto'nun her şeyi öğrenmesi için ortamı o hazırlamamış mıydı? Gözyaşlarıyla yıkanmış bir yüz, fırçayla çizilmiş gibi kusursuz yüz hatları, pespembe dudaklar, kıvrık kirpikler, dimdik küçük çene... Bu çocuğun yüzünde bir bakire masumiyeti okunuyordu.

"Sen neden ayrıldığımızı herkesten iyi biliyorsun," dedi Doña Lucrecia, dişlerini sıkarak. Kızgınlığının bir öfke parlamasına neden olmaması için çaba gösteriyordu. "Şimdi de karşıma geçmiş ayrıldığımız için üzülen iyi çocuk rolünü oynuyorsun. Sen de en az benim kadar suçlusun. Daha fazla değilsen tabii!"

"Onun için üveyanne," diye sözünü kesti Fonchito. "Kavga etmenize ben neden oldum, barıştırmak da bana düşer. Ama bana yardım etmelisin. Edeceksin değil mi? Evet de üveyanne."

Doña Lucrecia ne yanıt vereceğini bilemiyordu, içinden hem tokatlamak geliyordu, hem de öpmek. Yanakları kor gibi olmuştu. En kötüsü de şu Fonchito yüzsüzü ani bir değişimle şimdi yeniden mutlu görünüyordu. Birden bir kahkaha savurdu:

"Yüzün kızardı," diyerek bir kez daha kollarını Doña Lucrecia'nın boynuna sardı. "Öyleyse yanıtın evet. Seni öyle çok seviyorum ki, üveyanneciğim!"

"Önce gözyaşları, şimdi de kahkahalar," dedi Justiniana kapıda belirerek. "Burada neler oluyor, öğrenebilir miyim?"

"Çok iyi bir haberimiz var," dedi çocuk keyifle. "Söyleyelim mi, üveyanne?"

"Vidaları gevşeyen Rigoberto değil sensin," dedi Doña Lucrecia, sıkıntısını belli etmemeye çalışarak.

"Yoksa Venüs bana da frengi bulaştırmış olmasın," diye dalga geçti Fonchito, gözlerini kaydırarak. Ve kıza döndü: "Babam ve üveyannem barışacaklar Justita! Ne diyorsun bu habere?"

SPORCUYA YERGİ

Anladığım kadarıyla siz yaz aylarında, kıpır kıpır Pasifik dalgaları üstünde su kayağı yapıyorsunuz, kışın ise (Peru Andları bu tür beceri gösterilerine elverişli olmadığı için) Şili'de Portillo ve Arjantin'de Bariloche pistlerinde kış kayağı. Her sabah ya jimnastik salonlarında aerobik yaparak ter döküyorsunuz ya da üzerinizde büyükannelerimizin soluğunu kesen korseler gibi kıçınızı ve göbeğinizi sımsıkı sıkan termik eşofmanınız, atletizm pistlerinde, parklarda ya da sokaklarda koşuyorsunuz. Milli takımın bir tek maçını bile kaçırmıyorsunuz, ne de bir Alianza Lima-Universitario de Deportes klasiğini. Güney Amerika, Latin Amerika, Kuzey Amerika, Avrupa, Dünya boks şampiyonalarını da hiç kaçırmıyorsunuz. Şampiyonalar sırasında televizyonun karşına mıhlanıp gösteriyi bira, Cuba libre, Whisky on the Rocks'la ıslatıp, avaz avaz bağırıyorsunuz, bağırmaktan sesiniz kısılıyor, uluyorsunuz, kol bacak hareketleriyle idollerinizin zaferini kutluyor, başarısızlıkları karşısında üzülüyorsunuz. Kısacası bir taraftardan bekleneni yapıyorsunuz. Yaşadığımız dünya ile ilgili kuşkularımı pekiştirmek ve sizi beyinsiz, rezil, geri zekâlı ilan etmek için bir sürü nedenim var (İlk ve son sıfatları mecazi anlamda, ikinciyi ise harfi harfine yerinde kullanıyorum).

Evet, körelmiş anlama yetiniz harekete geçmiş ve doğru anlamışsınız: Spor yapmanın ve kişisel düzeyde sporu bir ayin haline getirmenin insanları koyunlara, kazlara ve karıncalara (sürüde yaşama alışkanlığının en seçkin üç örneği) yaklaştırdığını

ve salaklıkların en büyüğü olduğunu düşünüyorum. Beni un ufak etme isteğinizi bastırın ve dinleyin. Greklerden ve o *mens sana in corpore sano* deyiminden daha sonra söz edeceğim. Önce, size şunu söyleyeyim, darağacına götürmeyeceğim yalnızca iki spor var: Masa (ping-pong dışında) ve yatak (tabii ki buna abaza çekmek de dahil) sporları. Çağdaş kültür diğer bütün sporları ruhun, duyarlılığın, imgelem yetisinin (dolayısıyla haz almanın) gelişmesini önleyen bir engel haline getirdi. Tüm sporlar özellikle de bilinçlenmeye ve bireysel özgürlüğün gelişmesine engel oluyorlar. Son zamanlarda olduğu gibi, zavallı sürü insanı ve şartlı reflekslerle koşullandırılmış robot sayısının her gün artmasına, ilkel dövme kültürünün hortlamasına ve çağdaşlık maskesi altında *'aslan asker'*ler yetiştirilmesine beden eğitiminin ve spor oyunlarının kutsanması kadar hiçbir şey (buna ideolojiler ve dinler de dahil) bu derece çok katkıda bulunmadı.

Şimdi biraz da Greklerden söz edelim de ikide birde Platon, Aristoteles diye başımı şişirmekten vazgeçin. Ama sizi uyarıyorum: Atinalı delikanlıların Gymnasium'da, tepelerinde Ege'nin masmavi gökyüzü, bedensel güçlerini ölçmeye ya da disk ya da mızrak atmaya başlamadan önce bedenlerine sürdükleri merhemler de sizin imdadınıza yetişemez. Tam tersine sizi daha beter kepaze ederler, testosteron akımınız azalır, kaslarınız sertleşir, IQ'nuz daha da düşer ve tam bir budala olur çıkarsınız. Sansualist ve filozofik spor gösterilerinden sonra bedenlerini reçineyle ovan, Platon'un tunikli Fedroları ile, aynı renk üniformalar giydirilerek bireylikten çıkarılmış yirmi iki palyaçonun dikdörtgen bir çim sahada, bir topun ardından koştuğu çağdaş futbol maçlarının yapıldığı çağdaş stadyumların tribünlerini dolduran, tribünleri yakmadan önce aslanlar gibi kükreyen çapulcu alayları arasında nasıl kıyaslama yapabilirsiniz? Böyle bir bağlantı kurmaya kalkmak ancak futbolda ve boksta başa inen top darbeleri, yenen yumruklar, bisiklet yarışlarında saatlerce fıldır fıldır dönen tekerleklere bakmanın neden olacağı erken bunama (cinsel arzularda eksilme, çişini tutamamak ve iktidarsızlık gibi başka yan etkileri de var) ile açıklanabilir.

Platon'un yaşadığı dönemde spor bir araçtı, yaşamın belediyelerce kontrol altına alındığı modern zamanlarda olduğu gibi bir amaç değil. O zamanlar spor insanların (daha doğrusu er-

keklerin çünkü kadınlar spor yapmıyordu) daha fazla haz duymalarına ve keyiflenmelerine yardımcı oluyor, güzel, diri, yağsız, orantılı bedenler sergileyerek istekleri kamçılıyor ve hazzın sürekliliğini sağlıyordu. Bu gösteriler farklı hareketler, pozisyonlar, bedensel sürtünmeler, ritmik hareketler, danslar, dokunmalar gibi önerotik alıştırmalarla istekleri coşturuyor ve sporcularla seyircilerin kaynaşmalarını sağlıyordu. Sporcuların ve seyircilerin genellikle eşcinsel olmaları ve bu satırların yazarının cinsel ilişkiler konusunda can sıkacak kadar alışılmışın dışına çıkmayan ve yalnızca kadın seven –üstelik de *bir tek* kadın–, aktif ya da pasif sübyancılığa hiç mi hiç heveslenmeyen biri olması bu savların doğruluğunu asla etkilemez. Beni yanlış anlamayın: *gay*'lerin hiçbir tutumlarını kınamıyorum. Yaşamdan keyif almaları beni sevindiriyor ve ayrımcı yasalara karşı düzenledikleri kampanyaları destekliyorum. Pratik nedenlerle bunun dışında yapabileceğim başka bir şey yok. Quevedovari bir deyimle '*kıç gözü*'yle ilgili hiçbir şey bana hoş gelmiyor. Doğa, ya da varsa ve bu tür konulara zaman harcıyorsa, Tanrı, bu gizemli deliği bütün diğerlerinden daha hassas yaratmış, süpozituar yaralıyor, lavman şırıngası kanatıyor (bana bir kez, kabız olduğumda soktular, aman Tanrım korkunçtu!). Demek istediğim, bu ters ilişkiyi eğlenceli bulan iki ayaklılar olması fikri beni hem ürkütüyor, hem de böylelerine hayranlık duymaktan kendimi alamıyorum. Eminim, böyle bir iş başıma gelecek olsa kıyamet koparmaktan başka, bilinen kitleleri dışarıya atmaya yarayan bu nazik kanalın başka türlü kullanıldığını düşünmek beni ruhsal çöküntüye uğratırdı. Hayatta orama tek darbeyi, haberim olmadan ve apandisitim olup olmadığını araştırmak bahanesiyle, bir doktordan yedim. Bu adam bana 'makattan yoklama' bilimsel adı altında kamufle edilmiş bir işkence uyguladı. Bütün bu söylediklerime karşın, kuramsal olarak insanların istedikleri gibi sevişmelerinden yanayım: Kısacası düşleyebileceğiniz ne kadar iğrençlik varsa hepsini yapabilmeliler, karşılıklı anlaşma ve zevk için yapma koşuluyla. Ve asla üremek, ki bu sadece cinselliğin bir kazası olarak kabullenmemiz gereken küçük bir bela ve asla tensel şöleni kutsamak için kullanılabilecek bir özür değil (Kilise'nin bu konudaki sabuklamaları beni en az bir basket maçı kadar çileden çıkarıyor). Yeniden kaldığı-

mız yere dönerek şunu belirtmek istiyorum: o moruk Helenlerin, o bilge filozofların, o yasa yapan saygınların, o savaşçı generallerin, o başrahiplerin Gymnasium'a giderek diskçi, güreşçi, maratoncu, mızrak atıcı genç bedenlerle libidolarının uyuşukluğunu gidermeye çalışmaları beni duygulandırıyor doğrusu. Bu tür istek kabartmaya çöpçatanlık eden sporları bağışlayabilirim ve sağlığım, yaşım, gülünç duruma düşme korkum ve zamanım elverdiği ölçüde hiç düşünmeden katılırım onlara.

Her ne kadar bugünkü kültürel çevremize (sizi neden bu 'biz'den sayıyorum bilmiyorum, siz zaten futbolda yediğiniz tekme ve kafalar, bisiklet üstünde döktüğünüz terler, karate yaparken yere kakılmalarınızla kendi kendinizi bu ortamdan dışlamışsınız) uzak düşse de sporun sözde neden olarak kullanılabileceği bir başka durum daha var. O da insanların spor yaparak hayvanlıktan kurtularak kutsala yaklaşması ve ruhsallığa erişmesi savı. Bu bağlamda isterseniz biraz riskli olan 'mistik' sözcüğünü kullanalım. Hiç kuşkusuz artık çok az rastlanan bu tür sporlara örnek olarak Japon güreşçilerini gösterebiliriz. Ama çocukluklarından beri korkunç sebze çorbalarıyla beslenerek filleşen ve kırk yaşına bile gelemeden yürekleri çatlayarak ölen, yaşamları süresince de kendisi gibi bir başka et yığını tarafından sihirli küçük dairenin dışına atılmamak için didinen bu *seçkin* güreşçiler tabii ki post-endüstriyel toplumun 'spor şehitleri' diye adlandırdığı zavallılarla bir tutulamaz. Motorların insan emeğinin yerine geçtiği zamanımızda, bir '*göktaşı*'nın direksiyonunda kıyma haline gelmek ya da insanlıktan çıkmış, çılgın kitleler toplu halde tapınmalar ve belirli aralıklarla boşalmalarla cinselliklerini tatmin etsinler diye gol atmak ya da attırmamak için beynini ve hayalarını ezik büzük etmek kahramanlık mı, sorarım size? Beden eğitimi ve yarışmalar çağdaş insanı kutsallığa ve dinselliğe yaklaştırmıyor, tam tersine en tiksinç içgüdülerini doyurarak (kabileye bağlılık, maçoluk, egemen olma isteği, *ben*'i yok etme), onu ruhsallıktan uzaklaştırıyor ve aptallaştırıyor.

Çocukların kafalarına kazınmak istenen 'sağlam vücutta sağlam kafa' sözünden daha iğrenç bir yalan duymadım ömrümde. Kim demiş 'sağlam kafa'nın düşlenen bir ideal olduğunu? Bu bağlamda 'sağlam' salak, geleneklere bağlı, düş gücün-

den yoksun, kurnazlık bilmeyen, geçerli ahlak ve resmi din kurallarına uyarak 'birörnekleştirilmiş' anlamına geliyor. Bu mu 'sağlam kafa'? Resmi ideolojinin kurallarına kolayca uyum sağlayacak bir kafa yapısı, dindar, noter, sigortacı, kilise oğlanı, bakire, izcinin kafası mı sağlıklı? Bu sağlık değil geri zekâlılık. Zengin bir ussal yaşam için merak, kurnazlık, düşsel fanteziler, tatmin olmamış istekler gerek, başka bir söyleyişle 'kirli' bir us, kötü düşünceler, yasaklanmış imgelerin filizlenmesi, bilinmeyenleri araştırmayı ve bilineni yenilemek isteyen bir iştah gerek. Miras alınmış düşüncelere, fazlaca orta malı olmuş bilgilere ve moda olan değerlere sistematik olarak saygısız olmayı gerektirir.

Oysa, çağımızda spor yapmanın, bu sözcüğün sıradan anlamıyla, sağlam kafalar yarattığı asla doğru değil. Aslında tam tersi oluyor. Böyle olduğunu sen herkesten daha iyi biliyorsun. Evet sen bilmem hangi pazar günü yapılacak yüz metre engelsiz yarışı kazanmak için rakibinin çorbasına arsenik ve siyanür katan, zaferini güvenceye almak için kendin de bitkisel, kimyasal, büyülü ne kadar uyarıcı ilaç varsa yutan, hakemleri rüşvet ya da şantajla satın alan, rakiplerini diskalifiye ettirmek için tıbbi ya da yasal komplolar icat eden sen. Seni profesyonel sporcu, medyatik bir yaratık, bir antisosyal, bir sinir hastası, bir isterik, bir pisikopat yapan da zaten bu zafer, madalya, podyuma çıkma saplantın. Bu saydığım sayrılıkların karşıtı sosyal, cömert, başkalarının yardımına koşan, 'sağlıklı' insan. 'Sporcu ruhu' deyimini uygar erdemlerle yüklü saygın bir atlet anlamında kullanmaya cüret eden budala aklınca yukarıda saydığım ikinci özellikleri anıştırıyor. Oysa 'sporcu ruhu' denen saçmalığın ardında hakemlerin kökünü kazımaya, karşı takımın tüm fanatiklerini cayır cayır yakmaya, stadlarını ve yaşadıkları tüm kentleri yerle bir etmeye ve kıyamet koparmaya hazır potensiyel caniler yatıyor. Bu sporcu ruhlu canilerin emelleri arasında Roma'nın yanışını seyreden Ozan Neron'un estetik kaygısından bile eser yok. Onların tek kaygısı tuttukları kulübün sahte gümüşten bir kupaya sahip olması, on bir *idol*'ün çizgili donları ve gömlekleriyle podyuma çıkarak elleri kalplerinde, gözleri kamaşmış ulusal marşlarını (!) söylediklerini görmek.

KORSİKALI KARDEŞLER

O sıkıcı pazar günü, öğleden sonra, Don Rigoberto çalışma odasında bulutlarla kaplı bir gökyüzüne ve kurşuni denize bakarak düş gücünü kamçılayacak bir şeyler bulmak için hevesle eski defterlerini karıştırdı. Karşısına ilk çıkan, ozan Philip Larkin'in *Sex is too good to share with anyone else*'i (Cinsellik bir başkasıyla paylaşılamayacak kadar güzeldir) oldu. Bu satırlar ona suya yansıyan suretini seyrederek keyiflenen genç Narkisos'un farklı görsel versiyonları ve Louvre'daki yatan Hermaphrodit yontusunu anımsattı. Ama her nedense, bu kez gözünde canlanan imgeler ona hüzün verdi. Oysa o zamana kadar haz alma biçimini seçmeyi bireye bırakan felsefeyle aynı düşünceleri paylaşmıştı. Doğru muydu? Gerçekten öyle mi düşünüyordu şimdiye kadar? Aslına bakılırsa en katıksız yalnızlık anlarında bile ruhsal bir ikilenme yaşamıştı hep. Yalnız kaldığı anlar aslında Lucrecia'nın asla kaçırmadığı randevulardı. Ruhunda hafif bir canlanma, içinde yeni bir umut doğdu: Bu randevuya da gelmemezlik etmeyecekti. Larkin'in savı (defterin bir başka sayfasındaki) Lytton Strachey'nin *Eminent Victorians*'da sözünü ettiği San Cuberto'nun öyküsüne tıpatıp uyuyordu: San Cuberto kadınlara öylesine güvenmiyordu ki onlarla konuşunca, konuştuğu kadın geleceğin Azizesi Ebba bile olsa, 'sonraki saatleri, gölgede, boğazına kadar suyun içinde, dua ederek' geçiriyordu. Bu dindar adamın Larkinvari yalnız zevklere inancı kimbilir kendisine kaç soğuk algınlığı ve zatürreeye mal olmuştur.

Azorin'in İspanyolcada *capricho*, yani kaprisin, *cabra*'dan, yani keçiden geldiğini açıkladığı sayfaları çabucak geçti. Diplomat Alfonso de la Serna'nın Haydn'ın *Veda Senfonisi* üzerine tuttuğu notların olduğu sayfaları büyülenmişçesine uzun süre yeniden gözden geçirdi. Serna şöyle diyordu senfoniden söz ederek: "Her müzisyen kendi parçasını bitirince sehpasını aydınlatan mumu söndürüp sahneden ayrılıyor, sonunda tek bir viyolonist kalıyor sahnede ve son melodiyi yalnız başına çalıyor." Bir rastlantı mıydı? Haydn'ın keman monoloğu ile cinselliğin bir başkasıyla paylaşılmayacak kadar önemli olduğunu düşünen egoist, zevk düşkünü Philip Larkin gizemli bir biçimde,

gizli bir tarikatın emirlerine uyarcasına, aynı noktada buluşmuyorlar mıydı?

Oysa o, cinselliği en baş köşeye oturtmasına karşın her zaman paylaşmıştı, en acılı, en yalnız olduğu dönemlerde bile, örneğin şu sıralar olduğu gibi. Belleği ona bir oyun oynadı ve hiç ilgisi yokken, çocukluğunda gördüğü, Douglas Fairbanks'in iki kardeşi birden oynadığı filmi anımsadı: *'Korsikalı Kardeşler'*. Kuşkusuz cinselliği Lucrecia ile paylaştığı kadar ciddi hiç kimseyle paylaşmamıştı. Bir de çocukluğunda, erginlik çağında ve yetişkin yaşında, kendi öz Korsikalı kardeşiyle paylaşmıştı. Narkissos? Çok ayrı yaradılışta olmalarına karşın her zaman iyi geçinmişlerdi. Ancak iki kardeşin beraberce icat ettikleri, oynadıkları oyunlar, ozan-kütüphanecinin paylaşmak eyleminden anladığı anlamda paylaşmak değildi. Sayfalara göz gezdirirken karşısına *Venedik Taciri* çıktı:

> *The man that hath no music in himself*
> *Nor is not moved with concord of sweet sounds,*
> *Is fit for treasons, stratagems, and spoils*[1]
>
> (V. Perde, Sahne I)

'Müziği içinde duymayan / Tatlı ezgilerin uyumundan haz alamayan bir insan / Her zaman entrikalara, şikeye ve ihanete hazırdır' diye özgün bir çeviri yaptı. Narkissos müziği içinde duymazdı, Melpomene'in büyüsüne tümden kapalıydı, Haydn'ın *Veda Senfonisi*'ni Perez Prado'nun *Mambo No.5*'inden ayırt edemezdi. Shakespeare sanatların en soylusuna karşı duyarsızlığın insanı fitneci, hilekâr, sahtekâr bir iki ayaklı yaptığını söylerken haklı mıydı? Evet, belki de doğruydu. Sevimli Narkissos hiçbir zaman bir erdemlilik örneği olmamıştı, ne bir yurttaş olarak, ne de Tanrı'nın katında. O kesin işlediği günahlarla övünerek yaşlanacak ve Piskopos Harold gibi (Kimdendi bu alıntı? Dipnot Lima'nın gizemli neminin ya da çalışkan bir kitap kurdunun azizliğine uğramıştı) ölüm döşeğinde, bir yandan piskoposluğun çanları çalarken, tüm kötülükleri büyük bir

[1] *Müziği içinde duymayan,*
Tatlı melodilerle duygulanmayan insan,
Hileye, hainliğe, çapulculuğa yatkındır. (Çev.)

özen ve titizlikle yaptığını anlatacaktı. Eğer Narkissos'nun ahlak anlayışı bu olmasıydı, o gece Korsikalı kardeşine, Don Rigoberto'ya –ruhunun en gizli köşesinde Shakespeare'in sözünü ettiği müziği duyar gibi oldu. Evet, her zaman müziği içinde taşıdığına inanıyordu– o korkunç değiş tokuşu önermezdi. Narkissos'nun La Planicie'deki evinin hayvanları koruma derneklerine meydan okurcasına mumyalanmış kaplan, buffalo, ayı, gergedan ve geyiklerle dolu, zevksizliğe adanmış bir anıt olan salonunda, o maceralı gecede, Lucrecia ve Ilse'yle (Narkissos'nun sarışın karısı) yan yana oturmaları canlandı gözünde. Ozan haklıydı: müziğe karşı duyarsızlık ruhsal bayağılığın belirtisiydi (yoksa nedeni demek daha mı doğru olur?). Hayır genelleme yapmamalı, öyle olsaydı müziğe olan duyarsızlıkları yüzünden Jorge Luis Borges ve Andre Breton'u Yahuda ya da Kain olarak tanımlamak gerekirdi, oysa her ikisinin de çok iyi insanlar oldukları biliniyor.

Kardeşi Narkissos bir şeytan değildi, yalnızca bir serüvenciydi. Yasak olan her şeye, her türlü giz ve tuhaflıklara duyduğu merak ve eğilimden büyük kârlar elde etmekte üstüne yoktu. Ama bir mitoman olduğu için, anlatı gösterilerine sahne olan evindeki (ay ne korkunç!) yemek davetlerinde, düğünlerde ve kokteyllerde dinleyenleri büyüleyen öykülerin hangisinin gerçek hangisi düş gücünün ürünü olduğunu anlamak olanaksızdı. Örneğin Don Rigoberto Narkissos'nun servetinin büyük bir bölümünü zengin Asya ülkelerine kaçak gergadan boynuzu, kaplan taşağı, mors ve fokların (ilk ikisi Afrika'dan, diğer ikisi ise Alaska, Grönland ve Kanada'dan) erkeklik organlarını satarak elde ettiği masalına hiçbir zaman tümden inanmamıştı. Bu organlar Tayland, Hong Kong, Tayvan, Kore, Singapur, Japonya, Malezya ve hatta Komünist Çin'de altın fiyatına satılıyormuş, çünkü bu işten anlayanlar bu organların afrodizyak güçleri olduğunu ve iktidarsızlığa karşı en etkili ilaçların bu organlardan elde edildiklerini söylüyorlarmış. O mahut gece, Korsikalı kardeşler ve iki elti, Ilse ve Lucrecia, Costa Verde'deki restoranda akşam yemeklerini yerken, Narkissos afrodizyaklarla ilgili, hem kahramanı hem de kurbanı olduğu ipe sapa gelmez bir öykü anlatmıştı. Bir seferinde, dört karısı ve haremindeki seksen cariyeden yorgun düşen Şeyh Abdülaziz Abu Amid'in cinsel ik-

tidarına yeniden kavuşup, koruyabilmesi için kaçak Captagon (*fenicilina cloridrica*) tabletleri Suudi Arabistan'a (ayrıntılı coğrafya bilgileri vererek ve üstüne basa basa söylenen *h*'leri bol, akılda zor tutulan Arapça isimler sayarak) nasıl sokup, yaptığı kaçak iş meydana çıkınca Riyad'ın en büyük meydanında başını kesilmekten bin bir güçlükle nasıl kurtardığını anlatmıştı yeminler ederek. Bu şeyh anfetamin tabletleri için bir çuval altın ödüyormuş.

"Ya *yobimbina*[1]?" diye sordu Ilse, kocasının anlattıklarını, tam da sarıklı kadıların karşında mahkemeye çıkacağı sırada keserek. "Herkesin üzerinde dedikleri etkiyi gösteriyor mu?"

Yakışıklı kardeşi hiç zaman kaybetmeden *yohimbina* (Peru yerlileri sesli okunan *h* harfini telaffuz etmekte zorluk çektikleri için bir tür fonetik tembellikle '*h*' yerine '*b*' kullanıyor ve yobimbina diyorlardı) konusundaki bilgisini göstermek için sıkıcı bir söyleve başladı –Don Rigoberto en ufak bir imrenme duygusuna kapılmadan, çocukluk ve gençlik yıllarında birbirlerinden ayırt edilemeyecek derecede benzedikleri halde, erginlik çağında yavaş yavaş nasıl farklılaşmış olduklarını anımsadı, artık Narkissos'nun kulakları Don Rigoberto'nun başını süsleyen koca kanatlar yanında ve düz ve mütevazı burnu da yaşamın hoş kokularını almak için kullandığı tirbuşonu ya da karınca yiyen ayınınkini andıran burnu yanında normal görünüyorlardı–. Narkissos'nun söylevi aperitifler alınıp (baylar *pisco sauer*[2], bayanlar buz gibi beyaz şarap içiyorlardı) deniz ürünleriyle hazırlanmış pilav ve tavukgöğsülü *pancakes*'leri yedikleri sürece devam etti ve üzerlerinde cinsel şehvet öncesi gıdıklanmayı andıran bir etki yarattı. Tam bunları düşünürken, kaderin bir cilvesi, defteri Narkissos'nun Shakespeare'den yaptığı bir aktarmayı çıkarttı karşısına: turkuvaz renkli taşlar onları taşıyanları yaklaşan tehlikeye karşı uyarmak için renk değiştirirler (bir kez daha *Venedik Taciri*'nden). Narkissos ciddi mi konuşuyordu, yoksa daha sonraki önerisine uygun psikolojik ve ahlakdışı ortamı mı hazırlıyordu?

---

[1] Apocynacéegillerden bir ağacın kabuğundan çıkarılan ve afrodizyak özellikleri olan bir alkali. (Çev.)

[2] Peru'da ilk olarak Pisco'da, daha sonraları ülkenin her yerinde şekerkamışından imal edilen anasonlu alkollü içki. *Pisco-sauer*: sek pisco. (Çev.)

Don Rigoberto gülmeye başladı ve öğleden sonranın grimsi karanlığı aydınlanır gibi oldu. Bu sayfadaki dipnotta Monsieur Teste de Valery kendini övüyordu: 'Aptallık benim harcım değil' (*La betise n'est pas mon fort*). Onunki de ne şanstı ama, Don Rigoberto'nun, sigorta firmasında yirmi beş yılı aptallıklarla çevrili, öylesine aptallıklara batmış, boğulmuş olarak geçmişti ki bu konuda neredeyse uzmanlaşmıştı. Narkissos gerçek bir budala mıydı? Yoksa kendi kendilerini 'nezih' insanlar diye niteleyen tipik Lima plazmasının bir üyesi mi? Evet, ama bu üyelik onun istediği zaman hoş bir insan olmasını engellemiyordu. Örneğin o gece olduğu gibi. Koca ahmak işte oradaydı, sinek-kaydı tıraşı ve boş zamanlarında (bol boş zamanı oluyordu) bronzlaştırdığı teniyle karşısında bir ağaç kabuğundan elde edilen, doğal tıpta şifalı otlar arasında ün yapmış, yohimbina denilen alkaloidin özelliklerini anlatıyordu. Damarları açmaya, dikilmeyi kontrol eden ganglionları harekete geçirmeye ve aşırı cinsel isteği önleyen *serotonin* akımını kontrol etmeye yarıyordu bu madde. Deneyimli çapkınlara has sıcacık sesi ve konuşurken yaptığı el kol hareketleri, lacivert ceketi, gri gömleğine, koyu renk ipek mendili ve aynı ipekten boynuna doladığı beyaz benekli fularıyla tam bir uyum içindeydi. Arasına kahkahalar serpiştirerek sürdürdüğü konuşmasını bilgilendirmekle imlemek, fıkrayla fantezi, bilgelikle dedikodu, eğlenceyle kösnüllük arasındaki hassas çizgide tutmayı başarıyordu. Bir ara Don Rigoberto Ilse'nin deniz yeşili gözleri ve Lucrecia'nin koyu topaz boncuklarının parıldadıklarını fark etti. Çok bilmiş kardeşi hanımları heyecanlandırmış mıydı? Sinirli sinirli gülmelerine, yaptıkları esprilere, sorularına, sık sık bacak bacak üstüne atıp indirmelerine ve Concha y Toro[1] kadehlerini neşeyle kaldırmalarına bakılırsa evet, heyecanlanmışlardı. Neden onlar da kendisinin duyumsadıklarını duyumsamasınlar ki? Gecenin bu aşamasında artık Narkissos'nun planı hazır mıydı? Elbette, Don Rigoberto böyle olduğuna karar verdi.

Narkissos bu yüzden nefes aldırmıyor, sohbetin ustalıkla çizdiği çizgiden uzaklaşmasına izin vermiyordu. Yohimbinadan Japonların *fugu*'suna geçti. *Fugu* bir balığın hayalarından elde edilen, çok güçlü bir tonik olmanın yanı sıra zehirleyerek kor-

[1] Bir Şili şarabı markası. Çev.)

kunç bir ölüme neden olabilen bir sıvıydı –her yıl yüzlerce sırıtkan Japon bu yüzden ölüyordu– ve daha sonra yıldızlı bir Kyoto gecesinde, etekleri uçuşan bir geyşanın elinden nasıl *fugu*'nun tadına baktığını anlattı. İlacın etkisinin hırıltılar çıkararak ölmek mi, yoksa hazdan yüz kere çatlamak mı olduğunu bilmediği için –bir sıfır eksiğiyle ikinci olasılık gerçekleşmişti– soğuk terler dökmüştü. Lufthansa Havayolları'nın eski hostesslerinden, yerlileştirilmiş, yontu gibi sarışın bir Walkyrie olan Ilse kocasını hiç kıskanmadan alkışlıyordu. Tatlılarından sonra Planicie'deki evlerinde bir içki içmek fikri Ilse'den gelmişti (Yoksa o da saman altından su yürüterek kocasına yardımcı mı oluyordu?). Don Rigoberto Lucrecia'nın heveslendiğini görünce sonunda neler olabileceğini düşünmeden 'iyi fikir' demişti.

Yarım saat sonra Ilse ve Narkissos'nun rüküş mü rüküş –Peru zevksizliği ve Prusya düzeninin olağanüstü başarılı bir sentezi– salonlarında rahat koltuklara yerleşmişlerdi. Viskilerini korkusuzca, buz gibi cam gözlerle onları izleyen mumyalanmış hayvanlar arasında, hafif ışıkta, Nat King Cole ve Frank Sinatra dinleyerek ve salonun bahçeye bakan penceresinden aydınlatılmış havuzun fayanslarını seyrederek içtiler. Narkissos, silindir şapkasından rengârenk mendiller çıkaran bir Grand Richard rahatlığıyla –Don Rigoberto derin bir iç çekerek çocukluğunun sirklerini anımsadı–, afrodizyak otlar üzerine edindiği geniş kültürü paylaşmayı sürdürüyordu. Bilgiçlik taslamaya egzotik bir hava ekleyerek, İtalya'nın güneyinde erkeklerin yaşamları boyunca en az bir ton fesleğen yediklerini, çünkü geleneklere göre erkeklik organının büyüklüğünün yemeklere farklı bir tat veren bu kokulu ottan yenen miktara bağlı olduğunu açıkladı. Bir de Hindistan'da pazarlarda sarmısak ve maymun gözünden alınan çapaklarla yapılan bir merhem satıyorlarmış –Narkissos elli yaşını dolduran arkadaşlarına bu merhemden armağan olarak veriyormuş–, bilinen yere sürülünce, alerjik hapşırmalarda olduğu gibi, birbiri ardından dikilmelere neden olduğunu anlattı. Dinleyicilerine soluk aldırmadan istiridyelerin, kerevizin, Kore'den gelen Ginseng'in, saparnanın, meyankökünün, polenin, domalanın ve havyarın gizemlerini ve güçlerini birbiri ardına saydı durdu. Don Rigoberto, Korsikalı kardeşini üç saat boyunca dinledikten sonra dünyadaki tüm hayvan ve bitkilerden elde

edilen bu ürünlerden hiçbirinin insanların (kendisi de bu gruptandı) çok önem verdikleri bedenlerin birleşmesini, çiftleşmeyi, günah işlemeyi, yani tensel aşkı özendirmekte gerçekten etkili olduklarından kuşku duymaya başladı.

Tam bunları düşünürken, Narkissos koluna girdi ve baston koleksiyonu (bu kamışı sürekli kalkık gezgin, mumyalanmış hayvanlardan başka ne koleksiyonu yapabilirdi? Elbette ki baston!) için aldığı son parçayı göstermek bahanesiyle Don Rigoberto'yu kadınların yanından uzaklaştırdı. *Pisco sauer*, şarap ve konyak etkisini göstermişti. Don Rigoberto, Narkissos'nun kitaplığına doğru ilerlerken ayaklarının yerden kesildiğini duyumsadı. Kitaplığın raflarında kapakları açılmamış *Britannica*, *Ricardo* Palma'nın *Peru Gelenekleri* ve karı koca Dupontların *Uygarlık Tarihi* ve Stephen King'in bir romanı nöbet tutuyorlardı. Narkissos zaman kaybetmeden hemen konuya girdi. Eğilerek Don Rigoberto'nun kulağına alçak sesle artık çok uzakta kalan o günlerde, Leuro Sineması'nın alt katında kızlarla yaptıkları çapkınlıkları anımsayıp anımsamadığını sordu. Hangi çapkınlıklar? Ama kardeşinin yanıtlamasına gerek kalmadan neden söz ettiğini anlamıştı tabii ki Don Rigoberto: Değiş tokuş! Firmanın avukatınca bu suçun adı sahte kimlik kullanmaktı. Benzerliklerinden yararlanarak ve bu benzerliği aynı giysiler, saç biçimiyle artırarak biri diğerinin yerine geçerdi. Böylece, film boyunca her ikisi de diğerinin sevgilisini öpüp okşardı. Mahallede bunun adını 'plan kurmak' koymuşlardı.

"Ne zamanlarmış, o zamanlar!" diye gülümsedi Don Rigoberto, özlemle.

"Sen hep farkına varmadıklarını sanır, bizi karıştırdıklarına inanırdın," diye anımsattı Narkissos. "Hiçbir zaman sana bu oyun onlara da eğlenceli geldiği için inanırmış gibi yaptıklarını kabul ettiremedim."

"Hayır! Hayır ayrımında değillerdi," diye inat etti Don Rigoberto. "Yoksa kesin razı gelmezlerdi. O günlerin ahlak anlayışı buna izin vermezdi. Lucerito ve Chincilla mıydı adları? Ne kadar da uslu, ne kadar sofuydular. Hayır! Anlasalar kesin bizi babalarına şikâyet ederlerdi."

"Sen hâlâ kadınları melek sanıyorsun," dedi Narkissos azarlayan bir ses tonuyla.

"Nasıl istersen öyle düşün! Aslında ben ölçülü bir insanım, sense ölçüsüz. Ama ekmek parası kazanmak için gereken zamanın dışındaki her boş dakikayı keyfim için harcıyorum."

(Defteri ona, tam o anda, Borges'den içinde olduğu ruh haline uyan bir alıntı sundu: 'Tüm nesneler mutluluk vermelidir, eğer bunu yapmıyorlarsa yararsızdırlar, dahası zararlıdırlar.' Don Rigoberto'nun aklına maço bir dipnot düşmek geldi: 'Nesne yerine kadın desek nasıl olur?')

"İnsan dünyaya bir kez gelir kardeşim. İkinci bir şansın yok."

"Sinemadaki bu matinelerden sonra, Fransızların sokağındaki Huatica'nın kucağına atıyorduk kendimizi," diye tınladı Don Rigoberto. "O zamanlar daha AIDS yoktu, adı, salt zararsız kılbiti tehlikesi vardı, bir de arada bir sevimli müshil tedavisi."

"O tehlikeler yok olmadılar, hâlâ buradalar," diye onayladı Narkissos. "Ama ölmedik işte, öleceğimiz de yok. Dönüşü olmayan bir seçim."

Gözleri ateş saçıyordu, genizden gelen bir sesle konuşuyordu. Don Rigoberto duyduklarının hiçbirinin doğaçlama olmadığını anlamıştı, kurnazca anımsıyormuş gibi yaparak söylenen bu sözlerin ardında çoktan hazırlanmış bir darbe yatıyordu.

"Dilinin altında ne var, söyler misin?" diye sordu Don Rigoberto merakla.

"Ne olduğunu çok iyi biliyorsun. Ah Korsikalı kardeşim, ah!" Kurnaz tilki ağzını Don Rigoberto'nun kanat çırpan kulaklarına yaklaştırdı ve başka formaliteye gerek görmeden önerisine geçti: "Değiş-tokuş. Bir kez daha. Bugün, hemen şimdi. Ilse'yi beğenmiyor musun? Ben Lucrecia'ya bayılıyorum. Lucerito ve Chincilla ile yaptığımız gibi. Karılarımızı birbirimizden mi kıskanacağız yani? Azıcık gençleşiriz be kardeşim!"

Melankolik pazar yalnızlığında Don Rigoberto kalp atışlarının hızlandığını duyumsadı. Şaşkınlıktan mı, heyecandan mı, meraktan mı, arzu uyanmasından mı? Ve o geceki gibi gene içinden Narkissos'yu öldürmek geldi.

"Artık yaşlandık, üstelik karılarımız bizi karıştıracak kadar birbirimize benzemiyoruz," diyebildi şaşkınlıktan başı dönüyordu.

"Karıştırmalarına gerek yok ki," diye karşı çıktı Narkissos, kendinden emin. "Onlar çağdaş kadınlar, kandırılmaları gerekmiyor. Sen merak etme, her işi bana bırak, budala sen de."

'Bu yaşımda değiş-tokuş mu? Hayır, oynayamam.' diye geçirdi aklından Don Rigoberto, ağzını açmadan. Biraz evvelki baş dönmesi geçmişti. Vay canına! Narkissos yamandı doğrusu. Bunları aklından geçirirken Narkissos onu kolundan tutmuş, kurutulmuş hayvanatların durduğu salona doğru çekiştirmiş, olağanüstü fırsatlar için sakladığı özel Dom Perignon şişesini açma zamanı geldiğini ilan etmişti bile. O sırada Ilse ile Lucrecia salonda tüm sevecenlikleriyle, bir süre önce *lifting* yaparken gözleri sonsuza (ya da en azından çukura ya da krematoryuma) dek açık kalan bir arkadaşlarını harcıyorlardı.

Birkaç dakika sonra da köpükler arasından duyulan patlamanın ardında dördü birden bu nefis içkiyle dolu kadehlerini kaldırıyorlardı. Yemek borusundan aşağıya süzülen kabarcıklar gece boyunca Korsikalı kardeşinin tekeline aldığı konuyla ilgili bir çağrışım yaptırdı Don Rigoberto'ya: Narkissos sözde kaçakçılığını yaptığı ve uzman olduğu sayısız afrodizyaklardan birini katmış olmasın sakın bu keyfe keder şampanyaya? Zira Lucrecia ve Ilse'nin kahkahaları arttıkça dirençleri azalıyor ve daha cüretkârlaşıyorlardı. Beş dakika önce, kardeşinin teklifi karşısında donup kalmış, aklı karışmış, korkmuş, kızmış olan kendisi bile –gene de hayır demeye cesaret edememişti– şimdi biraz önceki kadar hoşnutsuzluk duymuyordu. Sıkı bir Katolik olduğu gençlik günlerindeki gibi onu günah işlemeye sürükleyip sonra da tövbekârlıkla günah çıkarmak zorunda bırakan karşı durulamaz kışkırtmalardan biri olarak kabullenmişti kardeşinin önerisini. Sigara dumanları –Korsikalı kardeşi mi içiyordu sigarayı?– ve Amazon Arslanının sivri dişleri arasından, hayvanat mezarlığını andıran salonun kaplan derisi desenli halısının üzerinde bacak bacak üstüne atarak oturan yengesinin uzun, bembeyaz, tüyleri alınmış bacaklarını gördü. Arzu uyanması kendini midesinde duyduğu hafif yanmayla hissettirdi. Walkyrie'nin yuvarlak ve yumuşacık, zarif bir Fransız çapkının *polies* diye laf atacağı diz kapakları da meydandaydı. Hamamböceği renkli, pilili etekliğin ucundan görünen o dizler kuşkusuz hafif ıslak, muhteşem derinliklerin habercisiydiler. İsteklenme tüm bedeni-

ne yayıldı. Bu duygular şaşırtmıştı onu ama 'Sonuçta, neden olmasın?' diye geçirdi aklından. Narkissos Lucrecia'yı dansa kaldırmıştı. Birbirlerine sarılmış, geyik boynuzları ve ayı başlarının saldırısına uğramış duvarın yakınında, hafifçe sallanıyorlardı. Mayhoş düşüncelerine (tamamen yok etmeden ve tümden değiştirmeden) kıskançlık karıştı. Bir anda kararlılıkla eğilerek Ilse'nin elinden kadehini aldı ve "Dans edelim mi sevgili yenge?" diyerek kadını kendine doğru çekti. Kardeşi birbiri ardından sımsıkı dans edilen şu mayışık bolerolardan koymuştu müzik setine, tabii ki.

Walkyrie'nin saçları arasından Korsikalı kardeşinin Lucrecia ile yanak yanağa dans ettiğini görünce kalbine bir şeylerin saplandığını duyumsadı. Kardeşi sıkı sıkı karısının beline sarılmıştı, Lucrecia da kavalyesinin boynuna. Don Rigoberto'nun kafasından binbir kuruntu geçerken, sağ kolu yengesini kendine doğru çekiyordu. Baldırlarının birbirine sürtündüğünü ve karınlarının temasını duyumsadığında içinden, biraz endişeyle, artık dikilmenin önlenemeyeceğini tekrarlıyordu. Ve sonunda, Ilse'nin yanağı yanağına deyince olanlar oldu, dikilme gerçekleşti. Parçanın sona erişi Don Rigoberto'nun üzerinde acımasız bir boks maçının sonunu müjdeleyen gong etkisi yarattı. "Çok teşekkürler, güzeller güzeli Brunegilde!" diyerek yengesinin elini öptü. İçleri alçı ya da *papier maché* dolu kuru kafalara çarparak Lucrecia ile Narkissos'nun yanına gitti. Şimdi birbirlerinden ayrı duruyorlardı –istemeye istemeye mi ayrılmışlardı?–. Buruk bir tonla "Bu dansı bana lütfeder misin karıcığım?" diye fısıldayarak Lucrecia'yı kolları arasına aldı. Göz ucuyla Narkissos ve Ilse'nin de birbirlerine sarıldıklarını ve uyumlu bir devinimle öpüşmeye başladıklarını gördü.

Kuşkulu bir isteksizlikle karısının bedenine sıkıca sarılınca dikilme yeniden baş gösterdi. Şimdi o bildik kıvrımlara yapmacıksız, iyice yapışıyordu. Dudakları Lucrecia'nın dudaklarında fısıldadı:

"Narkissos bana ne önerdi, biliyor musun?"

"Tahmin edebiliyorum," diye yanıtladı Lucrecia, son derece doğal bir edayla. İkisi yalnızken bile kullanmadıkları bir eylemi ilk kez ağzından duymak Don Rigoberto'yu afallattı: "Sen Ilse'ye atlarken, o da bana atlayacak."

İçinden karısının canını yakmak geldi, ama zaman zaman uğradığı coşku saldırılarının dürtüsüyle canını yakmak yerine Lucrecia'yı öptü. Kendinden geçmişti, içinden ağlamak geliyordu, kulağına onu sevdiğini, arzu ettiğini, kendisine verdiği mutluluktan dolayı ona nasıl teşekkür edeceğini bilemediğini fısıldadı. "Evet, evet, seni seviyorum," dedi yüksek sesle. "Tüm düşlerimde sen varsın, Lucrecia." Barranquino'nun gri tonlarına bürünmüş pazar günü biraz olsun renklendi, çalışma odasının yalnızlığı azalır gibi oldu. Don Rigoberto yanağından kayan bir damla yaşın Monsieur Teste'in *Valeries*'den (Valeria ve Valery, mutlu bir çift) not ettiği bir pasajı lekelediğini fark etti: *Tout ce qui m'était facile m'étais indiferérent et presque ennemi.*[1] Bu söz sanki Don Rigoberto'nun aşk ilişkileri için söylenmişti...

Yeniden hüzne kapılmadan, biraz önceki tatlı duygu iç kemiren bir melankoliye dönüşmeden, gözlerini kısarak dikkatini toplamaya çalıştı ve bir kez daha duvarları hayvan mumyalarıyla kaplı, sigara dumanından havası ağırlaşmış –sigarayı Narkissos mu içiyordu, yoksa Ilse mi?– salona dönmeye zorladı kendini. Tehlikeli karışımlar, şampanya, konyak, viski ve müziğin etkisiyle insanın gevşediği o ortamda artık gecenin başlangıcında, Costa Verde'deki restorana gitmeden önceki gibi durağan, belirli çiftler değillerdi. O ne olduğu belirsiz atmosfere uygun birbirine karışmış, oyuncak bir dürbündeki figürler gibi değişken çiftler oluşturuyorlardı. Işığı söndürmüşler miydi? Ne zamandan beri? Kim söndürmüştü? Kim olacak, Narkissos elbette. Cansız hayvanlarla dolu salon sadece havuzdan gelen hafif ışıkla aydınlanıyordu. Alacakaranlıkta ancak kime ait oldukları belli olmayan gölgeler, siluetler seçiliyordu. Sonunda Don Rigoberto'nun ruhuyla bedeni birbirinden ayrılmıştı işte. Ruhu Narkissos'nun önerdiği oyunu sonuna kadar oynayıp oynayamayacağını soruşturarak başıboş dolanırken, bedeni ikircimden arınmış, oyunu rahatça oynamaya başlamıştı bile. Müziğin durup yeniden başladığını belli belirsiz duyumsadığı o anda dans eder gibi yerinde sallanarak kimi okşuyordu? Lucrecia'yı mı, Ilse'yi mi? Bilmek istemiyordu. Ne hoş bir duyguydu! Bedenine yapışan o kadın hatları, bluzun içinden tatlı tatlı bedenine dokunan o göğüsler, dudaklarıyla hafifçe ısırdığı o boyun. Boyundan

[1] Kolay elde edilen her şeye karşı ilgisizdim, neredeyse düşmandım. (Çev.)

usulcacık kulakların kavisine doğru kaydı ve dilinin ucu istekle araştırdı. Hayır, bu kıkırdak, bu kemikimsi şey Lucrecia'ya ait değildi. Başını kaldırdı ve alacakaranlığı delmeye çalışarak Lucrecia ve Narkissos'yu biraz önce dans ederlerken gördüğü köşeye baktı. Kulağında Ilse'nin monoton sesi çınladı:

"Çoktan yukarı çıktılar onlar." Ilse'nin sesinde hafiften bir alay seziliyordu.

"Nereye?" diye sordu aptal aptal. Ama daha ağzından çıkarken sorunun aptallığından utandı.

"Sen nereye gittiler dersin?" diye yapıştırdı Ilse, sinsi sinsi kıkırdayarak. "Ayı seyretmeye mi? Çiş yapmaya mı? Aklına ne geliyor kayınbirader?"

"Lima'da ay hiçbir zaman görünmez ki..." diye kekeledi, Ilse'den uzaklaşarak. "Güneşse yalnızca yazları. Şu Allah'ın cezası sis yüzünden."

"Narkissos çoktan beri Lucre'yle yapmak istiyordu," diye Don Rigoberto'nun soluklanmasına fırsat vermeden konuya girdi Ilse. Sanki olanların onunla bir ilgisi yokmuş gibi konuşuyordu. "Fark etmediğini söylemeyeceksin umarım. O kadar enayi olduğuna inanmıyorum."

Esrikliği yok olmuştu, heyecanı da. Ter içinde kalmış, aptallaşmış, içinden kendi kendine Lucrecia'nın nasıl olup da bu kadar kolay Korsikalı kardeşinin oyununa geldiğini soruyordu ki bir kez daha Ilse'nin sinsi sesi kulaklarında yankıdı:

"Azıcık kıskandın galiba, Rigo?"

"Şey, evet..." diye kabullendi. Ve daha bir içtenlikle ekledi: "Aslına bakarsan çok, hem de çok kıskandım."

"Başlangıçta ben de kıskançlık duyuyordum," dedi Ilse, sanki briç oynarken gevezelik ediyormuş gibi. "Sonradan alışıyorsun ve yağmuru seyreder gibi bakıyorsun."

"Tamam, tamam," dedi Don Rigoberto, aklı karışmıştı. "Siz, yani sen ve Narkissos sık sık değiş-tokuş oyunu oynar mısınız?"

"Üç ayda bir," diye kesin bir yanıt geldi Ilse'den, tam bir Alman şaşmazlığıyla. "Çok sık değil. Narkissos, sık tekrarlanırsa tadının kaçacağına inanıyor. Sıradanlaşırsa eğlenceli olmazmış. Hem de oyuna katılacakları iyi seçmek gerekmiş."

'Şimdi soymuştur,' diye geçirdi içinden Don Rigoberto. 'Artık kollarındadır'. Lucrecia da Korsikalı kardeşin açgözlülüğüyle mi öpüp okşuyordu onu? Bunları düşünerek cin çarpmış gibi titrerken Ilse'nin sorusunu duyunca tüm bedeni elektrik akımı verilmiş gibi sarsıldı:

"Görmek ister misin?"

Ilse bu soruyu yüzünü Don Rigoberto'nun yüzüne iyice yaklaştırarak sormuştu. Yengesinin uzun sarı saçları ağzına, gözlerine giriyordu.

"Ciddi mi söylüyorsun?" diyebildi şaşkınlıkla. Ilse, dudaklarını Don Rigoberto'nun kulağında gezdirerek:

"İstiyor musun?" diye ısrar etti.

"Evet, evet," diye boyun eğdi Don Rigoberto. Kemikleri eriyormuş, buharlaşıyormuş gibi bir duyguya kapılmıştı.

Ilse sağ elini tuttu. "Usulcacık, ses etmeden," diye akıl verdi. Yatak odalarına çıkan demir parmaklıklı yuvarlak merdivenlere doğru sürükledi Don Rigoberto. Gerçi bahçedeki reflektörlerin parıltısı oraya kadar yansıyordu ama koridor yine de karanlıktı. Yer halısının üstünde ayaklarının ucuna basarak sessizce ilerliyorlardı. Don Rigoberto kalbinin hızlı hızlı attığını duyumsadı. Onu hangi manzara bekliyordu? Ne görecekti? Yengesi bir an durdu ve kulağına bir buyruk daha fısıldadı: "Ayakkabılarını çıkar!" Kendisi de eğildi ve ayakkabılarını çıkardı. Don Rigoberto buyruğa itaat etti. O haliyle kendini çok aptal buldu: ayakkabılarını çıkarmış, çoraplı bir hırsız gibi karanlık koridorda Ilse elinden tutmuş ona yol gösteriyor: Sanki koskoca bir adam değil de Fonchito gibi bir çocuktu: "Sakın gürültü etme, her şeyi berbat edersin," dedi Ilse duraklayarak. Don Rigoberto hiç düşünmeden tamam dercesine başını salladı. Ilse yeniden ilerledi, kapıyı açtı ve Don Rigoberto'ya içeri girmesi için işaret etti. Artık yatak odasındaydılar, oldukları yer yataktan yarıya kadar, tuğla bir duvarla ayrılmıştı ve baklava biçimindeki yarıklardan yatak görülüyordu. Don Rigoberto tavana gömülü ampulden inen konik ışıkta Korsikalı kardeşi ve Lucrecia'nın kendilerinden geçmiş, aynı tempoda devindiklerini gördü. Usul usul, ahenkli solumaları kulaklarına ulaştı.

"Oturabilirsin," diye yer gösterdi Ilse. "Buraya, kanepeye."

Don Rigoberto söyleneni yaptı. Bir adım geriledi ve yengesinin yanına, üstü yastıklarla dolu bir kanepe olduğunu tahmin ettiği yere bıraktı kendini. Kanepe öyle bir yere yerleştirilmişti ki orada oturan gösterinin en ufak bir ayrıntısını kaçırmıyordu. Bu da ne demek oluyordu? Don Rigoberto gülmesini tutamadı: 'Korsikalı kardeşim sandığımdan çok daha sapıkmış.' Ağzı kupkuru olmuştu.

İnsan bu çiftin ustaca birlikteliklerini, mükemmel uyumlarını görünce ömür boyu seviştiklerini düşünebilirdi. Uyumlu devinimleri hiç bozulmuyor, tam tersine her yeni pozisyonda bacaklar, dirsekler, omuzlar, kalçalar daha iyi sarıyordu birbirini ve her geçen an, saklamaya çalıştıkları hazzı daha açıkça ortaya koyuyorlardı. Don Rigoberto'nun sevdiği kadının dolgun çizgileri, siyah kehribar rengi dalgalı saçları, hırçın denize meydan okuyan bir yiğidi anımsatan dimdik kalçaları hemen oracıkta, gözlerinin önündeydi. 'Hayır,' dedi kendi kendine. Bu Man Ray'in (1930) *La Priere* adlı nefis fotoğrafındaki muhteşem kız. Defterini karıştırdı ve birkaç dakika sonra resim karşısındaydı. Birlikte oldukları gecelerde Lucrecia'nın böyle, topuklar üstüne oturarak, elleriyle yarı küremsi kalçalarını tutarak defalarca sadece onun için poz verdiğini anımsayarak yüreği cız etti. Defterde, bu fotoğrafın hemen yanında Man Ray'in başka bir fotoğrafında, *Kiki de Montparnasse* (1925), görünen melodik sırt da Lucrecia'nın sırtının o andaki görüntüsünün aynıydı. Don Rigoberto gözleri karısının kalça kıvrımlarında birkaç saniye daldı gitti. Ama Lucrecia'nın bedenini saran kıllı kollar, oyluklarını sıkıştıran, bacaklarını aralayan bacaklar kendi kolları ve bacakları değildi ve şimdi de dolanarak karısının sırtını inceleyen yüz –karanlıkta Narkissos'nun yüz hatlarını tam seçemiyordu– ve nereye konacağına, neyi öpeceğine bir türlü karar veremeyen aralanmış dudaklar... Don Rigoberto'nun iyice karışan kafasında sirkteki trazpezci çiftin, 'Kartal Adamlar', imgesi belirdi. Yerden on metre yükseklikte uçarken –numaralarını ağ germeden yapıyorlardı– bir perende atarak havada buluşuyorlardı. Onlar kadar antrenmanlı, onlar kadar kusursuz ve birbirleriyle onlar kadar uyum içindeydi Lucrecia ve Narkissos. İçini üçlü bir duygu (hayranlık, imrenme ve kıskançlık) kapladı, yine duygulanarak yanaklarından yaşlar süzülmeye başladığı sırada.

Ilse'nin yetenekli ellerinin pantolonunun fermuarını indirmeye çalıştığını ayrımsadı.

"Allah Allah, senin de hiçbir şeyle isteğin kabarmıyor," dediğini işitti. Ilse bu sözleri yüksek sesle söylemişti.

Don Rigoberto yatakta, şaşkın bir kıpırdama seçebildi. Ilse'yi onlar da duymuşlardı kuşkusuz. Artık dikizlendiklerini bilmemezlikten gelemezlerdi. Bir an hareketsiz kaldılar, Doña Lucrecia yüzünü yarıklı tuğla duvara doğru çevirdi, ama Narkissos öpmeyi sürdürerek onu aşk oyununa yeniden döndürdü.

"Özür dilerim Ilse," diye fısıldadı Don Rigoberto. "Seni düş kırıklığına uğratıyorum, çok yazık! Ama ben, ben, nasıl anlatayım? Ben tek eşliyim, monogamım. Yalnız karımla sevişebilirim."

"Tabii öylesin," dedi Ilse, sevecenlikle gülümsedi. Sesini öyle yükseltmişti ki, odanın ta öbür ucundaki Doña Lucrecia Korsikalı kardeşin kollarından saçları darmadağınık, iri gözlerini açmış, Don Rigoberto ile Ilse'nin durduğu tarafa bakıyordu. "Tıpkı Korsikalı kardeşin gibi. Narkissos da yalnız benimle sevişmekten hoşlanır. Ama onun canı ara sıra bir peşrev, bir aperitif, bir çerez çeker. O senin kadar tekdüze değil."

Don Rigoberto Ilse'nin gülerek seyrelmiş saçlarını, bir öğretmenin öğrencisine yaptığı gibi, okşayarak uzaklaştığını fark etti. Gözlerine inanamıyordu, Ilse ne zaman soyunmuştu? Giysilerini kanepenin üstünde bırakmış, çırılçıplak sportmen adımlarla karanlığı yararak, tarihe karışmış büyükanneleri Walkyrieler gibi, yatağa doğru yürüyordu. Tam o anda Narkissos Lucrecia'dan uzaklaştı, odanın ortasına doğru koştu –yüzünde tarifsiz bir mutluluk okunuyordu– kollarını açtı ve hayvanca bir kükremeyle Ilse'ye sarıldı. Havasını kaybeden Lucrecia artık fazlalık ettiğinin bilincinde, iç çekerek yatağın öbür yanına sığınmış, sağa sola bakarak ona ne yapması gerektiğini söyleyecek birini arıyordu. Lucrecia'nın bu hali Don Rigoberto'nun içini sızlattı. Ağzını açmadan işaret ederek karısını yanına çağırdı. Yataktaki mutlu çiftin rahatlarını bozmamak için parmaklarının ucuna basarak yataktan kalktığını, yerdeki giyeceklerini toplayarak örtünmeye çalıştığını ve ona doğru yürüdüğünü gördü. Don Rigoberto kollarını açmış onu bekliyordu, Lucrecia güm güm atan göğsüne yumuldu.

"Sen bir şey anlıyor musun, Rigoberto?" dediğini duydu karısının.

"Ben yalnızca seni sevdiğimi biliyorum," diye yanıtladı, Don Rigoberto. "Gel, gel, seni hiç bu kadar güzel görmemiştim." Uzaktan kulaklarına Walkyrie'nin sesi geldi:

"Hey gidi Korsikalı kardeşler, hey!" Ilse'nin sözlerine yaban domuzu homurtularını andıran sesler ve Wagner'in trompetleri eşlik ediyordu.

KANATLARINI AÇMIŞ, ASLAN KESİLMİŞ HARPYA[1]

Neredesin? Viyana'da Aşağı Belvede'de, Avusturya Barok Sanatı Müzesi'nin Grotesk Galerisinde mi?

Orada ne yapıyorsun? Dikkatle Jonas Drentwertt'in salonun duvarlarını süsleyen ünlü düşlemsel dişi yaratıklarını mı inceliyorsun?

Aralarından hangisini? Göğsünü meydana çıkarmak için uzun boynunu daha da uzatan o dişi yaratığı mı, eğer sen kendin için saklamasan evrendeki tüm hareket eden yaratıkların sipsivri kırmızımsı uçlu memesini emmek için koşarak gelecekleri o yaratığı mı?

Kimin için? Uzaktaki sevgilin için, senin kimliğini yaratan, seni paramparça eden ve sonra gözlerini kırpmadan, canının istediği gibi seni yeniden yaratan düşsever ressam için.

Ne mi yapmalısın? Bu düşsel yaratığı yakalayıp yatak odanın yalnızlığında geleceğim geceyi beklerken onunla yarışmalısın. Kuyruksuz olduğuna, yırtıcı bir kuşun pençelerine sahip olmadığına, dört ayak üzerinde yürüme alışkanlığın olmadığına üzülme. Eğer gerçekten beni seviyorsan kuyruğun da olur, pençelerin de, dört ayakla üzerinde bile yürüyebilirsin ve zamanla aşkın gereği olan süreklilik ve değişmezlik sayesinde Olivarlı Lucrecia olmayı bırakıp, Grek söylencelerinden ve mitosların-

[1] Harpyalar söylencede adları 'kapıp kaçan' anlamına gelen, kadın yüzlü, yaygın kanatlı, sivri pençeli bir çeşit yırtıcı kuşlar (A.ERHAT, *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1997 (7. Basım,), s. 122). İspanyolcada '*arpia*' aynı zamanda şirret kadın, cadaloz kadın anlamına geliyor. (Çev.)

dan çıkıp (Jonas Drentwert'in seni yaratmak için model olarak aldığı Romalıların fresklerinde bir süre mola vererek) yüreğime ve arzularıma giren mitolojik Harpya-Lucrecia olursun.

Artık benzedin mi ona? Sağrın içe doğru çökük, göğsün kabarık, başın dimdik mi? Kuyruğunun boy gösterdiğini, kızılımsı bulut rengi, kat kat kanatlarının irileştiğini duyumsuyor musun? Şimdilik tek eksiğin başına takacağın taç, topaz kolyen, taptaze göğsünü kaldıracak altın ve değerli taşlardan oluşan geniş korse. Seni tüm gerçek ve gerçeküstü yaratıklardan çok seven bunları sana hayranlığının ve saygısının simgesi olarak sunacak.

Sen ey masal kuşlarının en özençlisi!

V. FONCHITO VE KIZLAR

Señora Lucrecia zaman kazanmak için, gülerken gözlerinden inen yaşları bir kez daha sildi. Fonchito'ya Teté Barriga'nın kendisine anlattıklarının doğru olup olmadığını sormaya cesaret edemiyordu. İki kez soracak oldu, ama ikisinde de korkarak vazgeçti.

"Niye gülüyorsun, üveyanne?" diye sordu çocuk. Neden güldüğünü merak etmişti, öğrenmek istiyordu. Olivar de San Isidro'daki eve girdiğinden beri Señora Lucrecia gözlerini ondan ayırmıyor ve durmadan ani kahkahalarla gülmekten kendini alamıyordu.

"Bir arkadaşımın bana anlattıklarına," diye yanıtlarken kıpkırmızı kesildi "Utancımdan sana soramıyorum ama doğru olup olmadığını öğrenmezsem meraktan çatlayacağım."

"Kesin babamla ilgili bir dedikodudur."

"Çok ayıp bir şey ama olsun soracağım," diye kararını verdi Señora Lucrecia. "Merakım terbiyeme üstün geliyor."

Teté'nin söylediğine göre kocası biraz gülerek biraz da kızgın anlatmış olanları. Kendisi oradaymış, Don Rigoberto'nun çalışma odasında yapılan toplantılardan birinde. Her iki-üç ayda bir, Don Rigoberto'nun beş-altı gençlik arkadaşı, liseden, üniversiteden ve mahalleden, yalnız erkekler, toplanmayı alışkanlık haline getirmişlerdi. Pek hevesli olduklarından değil ama gene de kimse bu randevuları kaçırmak istemiyor, çünkü kör bir inançla içlerinden biri bu geleneğe uymayacak olursa onun ya da gruptakilerin hepsinin başına kötü bir şey geleceğine inanıyorlardı. Böylece ne onlar ne de Don Rigoberto, her iki ya da üç ayda bir konyak içip peynirli poğaça yiyerek ölenlerin liste-

sini yaptıkları, siyaset haberlerinden söz ettikleri bu toplantılardan zevk almasalarda katılmamazlık etmiyorlardı. Doña Lucrecia bu toplantılardan sonra Don Rigoberto'nun hep sıkıntıdan başının ağrıdığını ve valeriana içtiğini anımsıyordu. Olay bir hafta önceki son toplantıda olmuş. Bir ara toplantıya katılanlar –hepsi de ellinin üstünde, altmışa merdiven dayamış, emekliliğin eşiğinde– Fonchito'nun sarı saçları darmadağınık, eve girdiğini görmüşler. Çocuğun iri mavi gözleri onları orada görünce şaşkınlıktan daha da büyümüş. Üzerindeki okul üniformasının perişanlığı güzel bedenine bir özgürlük havası veriyormuş. Beyler güler yüzle çocuğu selamlamışlar. Merhaba Fonchito, ne kadar büyümüşsün, kocaman çocuk olmuşsun...

Don Rigoberto hafiften öksürerek:

"Selam vermeyecek misin?" diye çocuğa çıkıştı.

"A, tabii," diye yanıtladı oğlu en tatlı sesiyle. "Ama, lütfen babacığım, arkadaşların beni okşayacaklarsa, popomu okşamasınlar."

Señora Lucrecia öğleden sonranın beşinci kahkahasını attı.

"Böyle mi dedin, Fonchito?"

"N'apalım, onlar da okşamak bahanesiyle hep oramı ellemesinler," dedi çocuk ve olaya fazla önem vermediğini göstermek için omuz silkti. "Oramı ellemeleri hoşuma gitmiyor, sonra hep kaşınıyor. Kaşıyınca da kızarıyor."

"Öyleyse o sözleri söylemiş olduğun doğru." Señora Lucrecia bir gülüyor bir şaşkın şaşkın çocuğa bakıyordu. "Tabii, Teté böyle bir şeyi aklından uyduramazdı. Ya Rigoberto? Ne yaptı?"

"Ters ters baktı ve ödevlerimi yapmam için beni odama gönderdi," dedi Fonchito. "Konuklar gittikten sonra içinden geldiği gibi bir güzel patakladı ve pazar harçlığımı kesti."

"Ah o eli uzun moruklar..." diye bağırdı Doña Lucrecia, kızgın. "Utanmazlar. Keşke bir gün yolda yürürken karşılaşsam onlarla. Ya baban duyunca bir şey demedi mi, öyle sakin sakin durdu mu? Ama önce yemin et. Doğru mu yaptıkları? Popocuğunu gerçekten elliyorlar mı? Senin aklına gelen muziplerden biri olmasın?"

"Elbette elliyorlardı. Buramı..." diyerek kaba etlerine bir şaplak indirdi. "Tıpkı okuldaki rahipler gibi. Niye üveyanne? Popomda ne var, neden herkes ellemek istiyor?"

Señora Lucrecia yalan söylemediğinden emin olmak için çocuğun yüzünü inceliyordu.

"Haklısın, hepsi birer reziL, utanmaz," dedi sonunda, ama hâlâ emin değildi. "Okulda da mı? Rigoberto'ya söylemedin mi? Söylesen kıyameti koparır!"

Çocuk melek yüzünü takınarak:

"Babamı daha fazla üzmek istemiyorum. Hele şu günlerde, öyle üzgün görüyorum ki onu."

Doña Lucrecia'nın aklı karışmıştı, başını eğdi. Bu ufaklık kendini kötü hissetmesi için ne söylemek gerekse bulup çıkarmakta çok ustaydı. Evet, yaptıkları doğruysa, o utanmazlara kötü bir an yaşatmakla iyi etmişti. Teté Barriga'nın kocası kaskatı kesildiklerini ve Don Rigoberto'nun yüzüne bakamadıklarını anlatmıştı. Sonra dalga geçip şakalar yapmışlardı ama gerginlikleri geçmemişti. Doña Lucrecia lafı değiştirerek Fonchito'ya okulda ne yaptığını sordu. Akademide ders bitmeden çıkması kötü olmuyor muydu, sinemaya, futbol maçlarına, partilere gidiyor muydu... Ama Justiniana çay ve bisküvilerle içeri girince yeniden konuya dönüldü. Her şeyi duymuştu ve boşboğaz kız fikir yürütmeye başladı. Doğru olmadığından emindi: "İnanmayın, hanımcığım. O beyleri Don Rigoberto'nun karşısında rezil etmek için bu haylazın uydurduğu şeytanlıklarından biridir. Siz bu çocuğu bilmiyor musunuz?" "Bisküvilerin bu kadar lezzetli olmasa sana gücenirdim, Justita." Doña Lucrecia merakına yenilmekle hata ettiğini, belki de uyuyan yılanı uyandırdığını –Fonchito'nun ne yapacağı hiç belli olmaz– düşündü. Nitekim, Justiniana fincanları ve tabakları toplarken çocuğun sorusu bir kılıç darbesi gibi indi tepesine:

"Acaba neden büyük adamlar çocuklardan hoşlanırlar, üveyanne."

Justiniana gülmesini tutmak istercesine gırtlağından mı, karnından mı geldiği anlaşılmayan garip bir ses çıkararak yanlarından kaçtı. Doña Lucrecia Fonchito'nun gözlerinin içine baktı. Sapık, kötü niyetli bir şeyler gizleyip gizlemediklerini incelemek istiyordu. Hayır, tam tersine saydam bir gökyüzünün aydınlığını buldu çocuğun mavi gözlerinde.

"Herkes hoşlanır çocuklardan," dedi, ikiyüzlülük ederek. "İnsanların çocuklara sevecenlik göstermeleri normal. Küçücük-

ler kırılgan olurlar ama aynı zamanda çok tatlıdırlar," dedi. Söylediklerini çok aptalca buldu. Gözlerini çocuğun endişe dolu tertemiz gözlerinden kaçırmak için can atıyordu.

"Egon Schiele de çocukları çok seviyormuş," dedi Fonchito üveyannesine hak vererek. "Bu yüz yılın başında Viyana sokaklarında yaşayan bir sürü terk edilmiş çocuk varmış. Kiliselerde, kafélerde yatıp kalkıyorlarmış."

"Lima'da olduğu gibi," dedi Doña Lucrecia, ne dediğinin farkında olmadan. Yine kendini örümceğin ağına yakalanmış bir sinek gibi hissediyordu.

"Schiele bir sürü sokak çocuğunun toplandığı Schönbrunn Parkı'na gider, çocukları alıp evine götürürmüş. Onlara yemek ve para verirmiş," diye sürdürdü sözlerini, pes etmeden. "Bay Paris von Gütterlash, Schiele'nin portresini yaptığı bir arkadaşı, şimdi sana göstereceğim portreyi, Schiele'nin atölyesinde her zaman birkaç sokak çocuğu bulunduğunu söylüyor. Çocuklar orada yaşarlarmış ve bakımlarını Schiele üstlenirmiş. Resim yaparken onlar da ya uyur ya da oyun oynarlarmış. Bunda bir kötülük var mı sence?"

"Çocukları yedirip onlara yardım ediyorduysa bunda ne kötülük olabilir," dedi Doña Lucrecia.

"Ama onları soyup poz verdiriyormuş. Çıplak resimlerini yapıyormuş," diye ekledi çocuk. Doña Lucrecia 'Artık kaçamak yapamam,' diye geçirdi içinden. "Egon Schiele'nin yaptığı kötü bir şey mi?"

"Bilmem, sanmıyorum," diyerek yutkundu, üveyanne. "Ressamlara model gerek. İnsan aklına kötü şeyler getirmemeli. Degas *küçük farelerin*, Opera'nın küçük balerinlerinin resimlerini yapmıyor muydu? Belki Egon Schiele de küçük kızlardan esinleniyordu."

"Öyleyse niye küçükleri kaçırmakla suçlayarak tutuklamışlar onu? Neden ahlak dışı resimler yapıyor diye hapse atmışlar? Niçin çocuklar atölyesinde yakışıksız şeyler görüyorlar diyerek bir tablosunu yakmışlar?"

"Nedenini bilmiyorum," diye yatıştırmaya çalıştı çocuğu Doña Lucrecia, heyecanlandığını görerek. "Schiele hakkında hiçbir şey bilmiyorum Fonchito. Onu yakından tanıyan sensin. Sanatkârlar anlaşılması zor insanlardır, babana sor, sana o anlat-

sın. Birer aziz olmaları gerekmiyor. Onları idealize etmemek gerek, ne de şeytanlaştırmak. Önemli olan yapıtları, yaşamları değil. Schiele'nin arkasında bıraktığı bu kızları nasıl resmettiği, atölyesinde onlarla yaptıkları değil."

"Onlara o çok sevdiği renkli çoraplardan giydirirmiş," diye anlatmayı sürdürdü Fonchito. "Kanepeye ya da yere yatırırmış. Tek başlarına, ikişer ikişer... Sonra kendisi de merdivenlere çıkıp onlara yukarıdan bakarmış. Ta yukarı tırmanıp, orada, yukarıda, defterine eskizler çizermiş. Bu eskizleri kitap halinde basmışlar. Babamda var ama Almanca olduğu için okuyamıyorum, resimlere bakıyorum yalnızca."

"Merdivenin üstünde mi? Oradan mı çizermiş resimlerini?"

Lucrecia işte artık örümcek ağına yakalanmıştı. Ufaklık her zaman beceriyordu bu işi. Konuyu değiştirmeye çabalamıyor, çocuğun kapanına kısılmış onu izliyordu. Doğru söylüyorum, üveyanne. En büyük düşü yırtıcı bir kuş olmakmış, öyle dermiş. Dünyayı yukarıdan resmetmek, bir kartalın ya da bir akbabanın gördüğü gibi görmek istiyormuş dünyayı. Üveyannesi inanmalıydı gerçeğin ta kendisiydi söyledikleri. Hemen şimdi gösterecekti doğru söylediğini. Yerinden sıçrayarak çantasını almaya gitti ve çabucak dönerek Doña Lucrecia'nın ayaklarının dibine çömeldi –Doña Lucrecia her zamanki gibi koltukta oturuyordu, Fonchito ise yerdeydi–. Egon Schiele'nin reprodüksiyonlarının olduğu yepyeni, kalın bir kitabı üveyannesinin dizlerine koydu ve sayfalarını çevirmeye başladı. Gerçekten Fonchito'nun ressamla ilgili söyledikleri tüm bilgiler doğru muydu? Nereden öğrenmişti bütün bunları? Sonra bu Schiele düşkünlüğü de nereden geliyordu? Rigoberto'dan duyduklarından mı? Bu ressam eski kocasının son tutkusu muydu? Eğer öyleyse, çocuğun Rigoberto hakkında söyledikleri haksız sayılmazdı. Bu uzanıp yatmış kızlar, bu birbirine sarılmış sevgililer, bu bomboş sokaklı, insansız, hayvansız, otomobilsiz hayalet kentler, bu kurumuş nehir kıyılarında donmuş gibi sıralanan evler gerçekten de yukarıdan bakılıyormuş gibiydi, yırtıcı bir kuşun yükseklerden acımasız bakışı. Evet, yırtıcı bir kuşun bakış açısından. Melek yüz gülümsedi: "Sana söylemedim mi, üveyanne?" Doñna Lucrecia istemeye istemeye kabul etmek zorunda kaldı. Bu meleği andıran yüz hatlarının, bu olağanüstü saflı-

ğın ardında keskin, erken gelişmiş bir zekâ, Rigoberto'nunki kadar karmaşık bir ruh hali yatıyordu. Ve tam aklından bunları geçirirken ayrımına vardı açık sayfadaki resmin ne resmi olduğunun. Bir anda tüm bedeninin kor gibi yandığını duyumsadı. Fonchito'nun açık bıraktığı sayfada farklı kırmızı tonlarda, yer yer krem rengi lekeli, bir de eflatunumsu bir şerit olan bir suluboya vardı. Doña Lucrecia ancak şimdi dikkatle baktığında anlamıştı: ressamın otururken ince uzun silueti, bacaklarının arasında çıplak ve arkası dönük bir kız,

"Bu çift de yukarıdan bakarak çizilmiş gibi," diye dikkatini çekti berrak ses. "Ama eskizi nasıl yapmış acaba? Merdivenin üstündeyken yapmış olamaz, çünkü aşağıda oturan kendisi. Ne demek istediğimi anlıyorsun değil mi, üveyanne?"

"Ressamın çok açık saçık bir portresi olduğunun ayrımındayım," dedi Doña Lucrecia. "En iyisi sen sayfaları çevirmeye devam et, Foncho."

"Bana çok hüzünlü geliyor," diye ısrar etti çocuk, içten bir inançla. "Schiele'nin yüzüne bak. Yıkılmış gibi, sanki acı çekiyor ve bu acıya daha fazla dayanamıyor. Ağladı ağlayacak. Yalnızca yirmi bir yaşında, üveyanne. Acaba bu tabloya neden *Kızıl Kurban* adını vermiş, biliyor musun?"

"Fazla irdelememek daha iyi, çok bilmiş bacaksız seni," diye çıkıştı Señora Lucrecia, huysuzlanmaya başlıyordu. "Adı öyle mi tablonun? Müstehcenliği yetmiyormuş gibi bir de kutsal şeylere dil uzatıyor demek. Sayfayı hemen çevir yoksa yırtarım."

"Ama üveyanne," diye suçlarcasına karşı çıktı Fonchito. "Sen de Egon Schiele'yi mahkûm eden yargıç gibi resmini yırtmayacaksın herhalde. Bu kadar hak tanımaz, bu kadar önyargılı olamazsın."

Kırgınlığı içtenlikli görünüyordu. Gözbebekleri parlıyor, burnunun incecik delikleri tir tir titriyordu, kulakları bile sivrilmiş gibiydi. Doña Lucrecia söylediklerinden pişman oldu.

"Tamam, haklısın, resimlere karşı, sanata karşı açık fikirli olmak gerek," dedi sinirli sinirli ellerini oğuşturarak. "Ama sen tepemi attırıyorsun, Fonchito. Yaptıklarını, söylediklerini düşünmeden mi söylüyorsun, yoksa ikirciklikle mi, bilemiyorum. Karşımdaki bir çocuk mu, yoksa Çocuk İsa'nın suratının arka-

sına saklanmış kötü huylu, aklı pislikte bir moruk mu, anlamıyorum."

Çocuk afallamış gibi bakıyordu Doña Lucrecia'nın suratına; şaşkınlığı ta içinin derinliklerinden yükseliyordu sanki. Anlayamadan gözlerini kırpıştırıyordu. Kuşkuculuğuyla kendisi mi şaşırtıyordu bu yavrucağı? Pek tabii ki hayır. Yine de Fonchito'nun yaşlanan gözlerini görünce kendini suçladı.

"Ne dediğimi bilmiyorum işte. Unut söylediklerimi, bir şey dememiş olayım. Gel yanıma, bir öpücük ver bakayım. Hadi, barışalım."

Çocuk kendini toparladı ve hemen boynuna sarıldı. Doña Lucrecia narin yapıyı, ince kemikleri, o erginliğin eşiğindeki, o kız mı erkek mi ayırt edilemeyen yaştaki bedeni yeniden duyumsadı.

"Ne olur kızma bana, üveyanneciğim," dediğini işitti çocuğun. "Yanlış bir şey yapıyorsam düzelt beni, bana öğüt ver. Ben senin istediğin gibi bir çocuk olmak istiyorum. Ama ne olur kızma."

"Tamam tamam geçti artık, unutalım," dedi Doña Lucrecia.

Fonchito Doña Lucrecia'nın boynuna sardığı küçücük kollarıyla onu esir almıştı ve öyle alçak sesle konuşuyordu ki dedikleri anlaşılmıyordu. Ama birden çocuğun dilinin ince bir hançer gibi kulağına girdiğini duyumsadı, tükrüğü kulağını ıslatmış, tüm sinirleri gerilmişti. Çocuğu itmemek için kendini zor tuttu. Bir an sonra ince dudakların kulak memesine dolaştığını, öpücükler kondurduğunu fark etti. O zaman Fonchito'yu yavaşça uzaklaştırdı –sanki bütün bedeninde yılanlar geziniyordu– ve çapkınlık akan yüzüyle burun buruna geldi.

"Gıdıklandın mı?" diye sordu, yaptığıyla övünür gibi. "Her yanın titremeye başladı. Elektrik akımına tutulmuşsun gibi, üveyanne?"

Doña Lucrecia ne diyeceğini bilemedi. Zorla gülümsemeye çalıştı.

"Az kalsın anlatmayı unutuyordum," diye Fonchito imdadına yetişti ve her zamanki yerine, kanepenin yanında yere yerleşti. "Babam üzerinde çalışmaya başladım."

"Ne çalışması?"

"Sizi barıştırmak için, ne olacak," diye açıkladı çocuk, sözlerine el kol hareketleriyle eşlik ederek. "Ne yaptım, biliyor musun? Seni şımşık bir beyefendinin kolunda Virgien del Pilar'dan çıkarken gördüğümü söyledim ona. Balayındaki bir çifte benzediğinizi söyledim."

"Niye yalan söyledin?" diye çıkıştı Doña Lucrecia.

"Kıskandırmak için. Kıskandı da. Çok sinirlendi!"

Sonsuz bir yaşam sevincini müjdeleyen bir gülüşle gülüyordu çocuk. Bu haberi duyunca babasının rengi uçmuş, yüzü kireç gibi olmuş, gözleri dönmüştü. İlk başta bir şey dememişti ama meraktan çatladığı, her şeyi öğrenmek istediği besbelliydi. Fonchito'nun ağzından laf almak için çırpınıyordu. İşini kolaylaştırmak için Fonchito da ilk taşı attı:

"Sence üveyannem yeniden evlenmeyi mi düşünüyor baba?"

Don Rigoberto yüzünü ekşitti ve yanıtlamadan önce tuhaf bir yüz hareketi yaptı.

"Bilmiyorum. Kendisine sor," dedi ve bir anlık bir duraklamadan sonra doğal görünmeye çalışarak: "Kimbilir. Gördüğün kadarıyla sana bu beyle ilişkisi arkadaşlıktan öte bir ilişki gibi mi geldi?"

"Bilmiyorum ki," dedi çocuk. Pek emin olmadığını göstermek için de saatlerde çıkan guguk kuşu gibi başını salladı. "Kol kolaydılar. Adam üveyanneme filmlerdeki gibi bakıyordu. O da adama çapkın çapkın göz süzüyordu."

"Seni geberteceğim, seni gidi haydut, yalancı!" Doña Lucrecia kafasına bir yastık fırlattı. Fonchito abartılı hareketlerle kendini korumaya çalıştı. "Numaracının tekisin. Hiçbir şey söylemedin babana, benimle istediğin gibi dalga geçiyorsun."

"Neyin üstüne istersen yemin ederim," derken kıkırdayarak haç çıkarıyor ve parmak uçlarını öpüyordu.

"Senin kadar utanmazını görmedim," derken Doña Lucrecia da gülüyordu ve çocuğa doğru bir yastık daha fırlattı. "Büyüyünce kimbilir ne olursun. Seni sevecek zavallı kızın Tanrı yardımcısı olsun."

Çocuk Doña Lucrecia'yı şaşırtan, o birdenbire uğradığı bir değişimle ciddileşiverdi. Kollarını göğsünde kavuşturmuş, Buda

gibi oturduğu yerden ürkek ürkek Doña Lucrecia'yı inceliyordu.

"Şaka yapıyordun, değil mi üveyanne? Yoksa gerçekten kötü olduğumu mu düşünüyorsun?"

Doña Lucrecia elini uzatarak saçlarını okşadı.

"Kötü mü? Hayır kötü değilsin," dedi. "Yalnızca ne yapacağın belli olmuyor. İmgelem yetisi çok gelişmiş bir çokbilmişsin, evet öylesin."

"Barışmanızı istiyorum," diye sözünü kesti Fonchito, enerjik bir el hareketiyle. "Onun için uydurdum bu hikâyeyi. Bir planım var."

"Beni ilgilendirdiğine göre hiç değilse bırak da ben de onaylayayım."

"Şey..." Fonchito ellerini kıvırıp büker gibi hareketler yaptı. "Daha henüz tamam değil. Bana güvenmelisin üveyanneciğim. İlişkinizle ilgili bazı şeyleri bilmem gerekiyor. Örneğin, babamla nasıl tanıştınız. Nasıl evlendiniz."

Bir dizi melankolik imge Doña Lucrecia'nın belleğinde yeniden canlandı: Birilerinin yirmi beşinci evlenme yıldönümünü kutlamak için verdikleri o kalabalık ve sıkıcı davette –on bir yıl geçmişti o günden beri!– kendisini asık suratlı, kepçe kulaklı, kocaman burunlu, kelleşmeye yüz tutmuş elli yaşlarında bir adamla tanıştırmışlardı. Çöpçatanlığa meraklı bir arkadaşı hemen Doña Lucrecia'yı adam hakkında bilgilendirmişti: 'Taze dul, bir de oğlu var, La Perricholi Sigorta Şirketi'nin üst düzey yöneticilerinden, biraz delişmen bir adam ama iyi ve varsıl bir aileden geliyor.' Doña Lucrecia'nın Rigoberto'yla ilgili ilk izlenimleri cenazemsi görünüşü, yabaniliği ve ne kadar yakışıksız olduğuydu. Ama daha o gece genel görünümüyle hiçbir albenisi olmayan bu adam çekici gelmişti ve yaşamında karmaşık bir şeyler, bir giz olduğunu düşünmüştü. Doña Lucrecia çocukluğundan beri dik kayalıkların ucundan uçurumlara bakmaya, köprü parmaklıklarında denge oyunları oynamaya bayılırdı. Çekici bulduğu bu adamın *La Tiendesita Blanca*'da çay içme davetini kabul edip, Santa Ursula Koleji Flarmoni Orkestrası'nın konserine gidince ilgisi daha da artmıştı. Hele ilk kez evine gittikten sonra... Rigoberto ona gravürlerini, resim kitaplarını ve bütün gizlerinin saklı olduğu defterlerini göstermiş, koleksiyo-

nunu nasıl yenilediğini, kitapları ve tabloları alevlerle nasıl cezalandırdığını anlatmıştı. Don Rigoberto'nun anlattıkları, ona karşı takındığı tutum, aşırı ciddiyeti Doña Lucrecia'yı çok etkilemişti. Ailesini ve arkadaşlarını şaşırtarak ('Evlenmek için ne bekliyorsun, Lucre?' 'Beyaz at üstünde gelecek prensi mi?' 'Bütün taliplerini geri çevirmek, olacak iş değil!') Don Rigoberto evlenme teklif eder etmez ('Bir kerecik bile öpüşmeden') kabul etmişti. Hiçbir zaman da pişman olmadı. Kocasının tutkular, tuhaf alışkanlıklar ve düşler dolu dünyasını yavaş yavaş keşfetmek, on yıl boyunca bu özel dünyayı onunla paylaşmak, beraberce yeniden yaratmak olağanüstü eğlenceli, heyecan verici olmuştu. Ta ki üvey oğluyla olan o aptalca, anlamsız, çılgın olaya kadar. Ve şimdi bu yumurcak olanları anımsamıyordu bile. O, Doña Lucrecia, herkesin aklı başında, tedbirli, düzenli, her attığı adımı çok iyi tartarak attığına inandığı Lucrecia! Küçücük bir okulluyla nasıl böyle bir serüvene atılmıştı? Kendi üveyoğlu hem de. Aslında Rigoberto çok efendice davranmış, hemen ayrılmalarını önermiş ve böylece skandal çıkmasını önlemişti. Üstelik de yalnız yaşayabilmesi için maddi yardımda bulunuyordu. Başkası olsa öldürür, beş parasız kapının önüne atar, sübyancılık suçuyla herkese rezil ederdi. Rigoberto ile barışabileceklerini düşünmek ne büyük aptallık. Ölesiye kırgın olmalı, asla affetmez. İncecik kolların yeniden boynuna dolandığını duyumsadı.

"Neden hüzünlendin," diye teselli etti Fonchito. "Kötü bir şey mi yaptım?"

"Birden bir şey anımsadım da... Duygusalım ya ben. Ama artık geçti."

"Seni böyle görünce öyle korktum ki!"

Çocuk yine küçücük öpücüklerle kulağını öpmeye, dilinin ucuyla kenarlarını ıslatmaya başladı. Doña Lucrecia'nın öylesine canı sıkkındı ki kendinde çocuğu uzaklaştıracak gücü bulamadı. Kısa bir süre sonra farklı bir ses tonuyla:

"Sen de mi, üveyanne?" dediğini duydu.

"Ne diyorsun?"

"Sen de babamın arkadaşları, okuldaki rahipler gibi popomu elliyorsun. Popocuğum size ne yaptı ki!"

ROTARY KULÜBÜ BAŞKANINA MEKTUP

Yöneticisi olduğun Rotary Kulüp'e üye olmayı kabul etmediğim için kızdığını biliyorum, sayın arkadaşım. Rotaryli olmak konusunda çekingen davranmam, Lions Kulüp'e ya da yeni kurulan Kiwanis'in Peru şubesine üye olacağım anlamına gelmiyor. Ama sanırım sen söylediklerime inanmadığın için biraz kaygılısın. Bu dernekler yardımseverlik, yurttaşlık bilinci, dayanışma, sosyal güvence vb. konularda verilen ödülleri kapmak için sizin derneğinizle amansız bir rekabet içinde. Merak etme bu tür kulüp, dernek ya da kuruluşlara uzaktan yakından benzeyen topluluklardan (Boy Scouts, Eski Cizvitler, masonlar, Opus Dei[1] vb.) hiçbirine üye değilim, olmayacağım da. Derneklere olan düşmanlığım öylesine köklü ki Touring Otomobil Kulübü'ne dahi üye olmadım. Sosyal kulüp adı altında Limalıların etnik kökenlerini ve mal varlıklarını araştıran kulüpleri ise tabii ki baştan saf dışı ettim. Bir zamanlar Katolik Hareket militanlığı yaptıktan sonra –toplumla ilgili tüm ütopyalara karşı gözlerimi açan ve beni hazcılık ve bireyciliğin savunucusu yapan bu deneyimim oldu– her türlü grup çalışmasına karşı moral, psikolojik, ideolojik bir tiksinti duymaya başladım. Öyle ki sinema kuyruklarında bile ezildiğimi, özgürlüğümün kısıtlandığını (bu yüzden, bazen çaktırmadan araya sıkışıveriyorum çaresiz), sürü insanı durumuna düştüğümü hissediyorum. Anımsadığım kadarıyla, aşırı kiloların tehdidi karşısında, bir tek kez bu ilkelerimden ödün verdim (ben de Cyril Connolly gibi 'şişmanlığın psikolojik bir hastalık' olduğuna inanıyorum) ve bir jimnastik okuluna yazıldım. Bu okulda beyinden yoksun bir tarzan bizi, yani on beş budalayı, kükremeleri eşliğinde *aerobics* adını verdiği maymunumsu kasılma hareketleri yaptırıp terletiyordu. Bu jimnastik işkencesi sürü insanına karşı duyduğum önyargıları bir kez daha doğruladı.

[1] 1928'de Papalığın izniyle İspanyol rahip José Maria Escriva tarafından, 'Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz y Opus Dei' adı altında kurulan ve propagandaları genellikle aydınlara yönelik, dini bir dernek. Diğer dini tarikatlardan farklı olarak Opus Dei üyeliği açıklanmıyor ve üyelerine rahiplik rütbesi verilmiyor. (Çev.)

İzin verirsen, defterimi dolduran alıntılardan konuyla ilgili bir tanesini olduğu gibi aktarayım. Bu satırlar sürü insanı hakkındaki düşüncelerimi olağanüstü bir açıklıkla özetliyor. Yazarı Guatemala'ya yerleşen Asturyalı bir gezgin, Francisco Pérez de Anton: 'Bilindiği gibi sürüler konuşma yeteneği olmayan, az çok güçsüz yaratıklardan oluşur. Ayrıca, kargaşa ânında sürünün düzensizliği değil itaatkârlığı yeğlediği deneylerle birçok kez doğrulanmıştır. Yani keçiler gibi hareket edenlerin başını çeken liderler değil tekelerdir. Bu yaratıklardan bizlere de bir şeyler bulaşmış olmalı ki, insan sürüleri arasında da teke gibi yöneticiler insan kitlelerini sarp kayaklıklara sürükleyip, kayalıkların doruğundan denize atlatabiliyor. Bu tür durumlar uygarlığı kasıp kavuruyor olmasa da oldukça sık rastlanan durumlar.' Haftada bir gün toplanarak, üzerinde 'Rotary Kulüp'e hoş geldiniz' diyen bir levha asılmış kireçtaşını hangi kente dikeceklerini tartışan ve egemen bireyi bir kitle bireyi durumuna getirecek bu taşın dikilmesi için gereken masrafları ortaklaşa ödeyen birtakım zararsız adamların ardında başka şeyler görmeye çalışmanın paranoyaklık olduğunu söyleyeceksin bana. Abartıyor olabilirim. Ama dikkatli olmam gerek. Dünya hızla bireysellikten uzaklaştığı ve zaten ancak seyrek rastlanan durumlarda varolabilen özgür ve egemen birey (kuşkusuz bu tür insanların sayısı çok az, ülkeler ise yok denecek kadar az), bu tarihsel kaza, yok edilmeye çalışıldığı için beş duyumla, yirmi dört saat hiç durmamacasına, kavgaya hazır olmam ve bence aslında varoluşun yenilgisi olan bu yenilgiyi elimden geldiğince geciktirmem gerek. Benim savaşım, topyekün yok olmaya karşı verilen ölesiye bir savaştır. Şişko profesyonellerin, üst düzey yönetici ve bürokratların haftada bir hazır mönü yemek için toplandıkları (Özel Tacama Reservé[1] patates dolması, biftek, pirinç pilavı ve tatlı olarak tavukgöğsülü *pancakes*) bu derneklerin robotlaşma, aydınlık düşmanları lehine atılan bir ileri adımdır. Planlılığın, örgütlülüğün, zorunluluğun, toplumculuğun ilerlemesi ve ancak bireysel düzeyde var olabilen doğallığın, yaratıcılığın ve özgünlüğün gerilemesi demektir.

Buraya kadar okuduklarından herhalde benim renksiz ellilik görüntüm altında toplum karşıtı, çok tüylü anarşist bir heri-

[1] Peru'da üretilen bir şarap markası. (Çev.)

fin yattığından kuşkulanmış olmalısın. Bingo! Tam üstüne bastın, abi (Şaka yapacaktım beceremedim: bu *abi* lafı bana elimde olmadan, omza vurulan babacan bir şaplağı ve hemen ardından, biradan sarhoş olmuş, acılı mezeyi fazla kaçırdığından hazımsızlık çeken, gizli düşlerinden ve egosundan vazgeçmiş, dernek kurma hevesindeki bir erkekler topluluğunu anımsattı). Hakkımda böyle düşünmen doğru: Gücüm yettiğince, yazık ki pek az güçlüyüm, topluma karşıyım, yaşamımı ve yüksek yaşam düzeyimi sürdürmemi tehlikeye atan sürü halinde yaşama alışkanlığına karşı direniyorum. Evet, tıpatıp böyle. Bireyci olmak egoist olmaktır (Ayn Rand, *The Virtue of Selfishness*), budala olmak değil. Budalalık genetikse, kalıtım yoluyla geçmişse bir diyeceğim yok, saygı duyarım. Yok bir insan isteyerek, bilerek budalalık ediyorsa, hayır! Korkarım Rotary, Lion's, Kiwanis, mason, Boyscout, Opus olmak (bağışlayacağını umarım) korkakça budalalıktan yana olmak demektir.

En iyisi bu hakarete biraz açıklık getireyim. Böylece hem hafifletmiş olurum, hem de iş icabı bir araya geldiğimizde bir yumrukla kafamı yarmandan (ya da bir tekmeyle uyluk kemiğimi ikiye ayırmandan, bu bizim yaşımızdakiler için daha uygun) kurtulmuş olurum. Bu derneklerin erdemi ve iyi niyeti kurumlaştırmasını bilmem doğru olarak başka nasıl niteleyebilirim: kişisel sorumluluklardan feragat etme ve kolayca 'toplum' bilinci elde etme (bende doğurduğu hoşnutsuzluğun altını çizmek için toplum sözcüğünü tırnak içine alıyorum). Pratikte, senin ve dernek arkadaşlarının tüm yaptıklarınız hiçbir şekilde kötülüğü azaltmaya (ya da istersen iyiliği artırmaya diyelim) yardımcı olmuyor. Bu çoğulcu cömertlikten en fazla yararlanan gene sizlersiniz, haftalık mönüleri midelerinize indirerek bu kardeşlik (dehşet verici bir kavram) gecelerinde dedikodu ederek, her renkten yakası açık fıkralar anlatarak ve o gün aranızda olmayanı paramparça ederek zevkle içinizdeki pislikleri kusma fırsatını buluyorsunuz. Bu tür eğlencelere karşı değilim, ilke olarak haz veren hiçbir şeye karşı değilim. Benim kaldıramadığım, bu hakkı doğrudan değil de ikiyüzlülükle, yurttaşlık görevi örtüsü arkasına gizlenerek kullanmak. Gözlerini şehvetle kısarak, birkaç pornografik dokundurmayla bana kendin söylemedin mi Rotary Kulüp'e üyeliğinin bir başka avantajı daha olduğunu? Ku-

lüp toplantıları bahanesiyle haftada bir gün karılarınızı kuşkulandırmadan akşamları evden çıkabildiğinizi? Bir itirazım daha var, sırası gelmişken onu da ekleyeyim. Üyeleriniz arasında kadınların olmaması yönetmelik gereği mi, yoksa salt alışkanlık mı? Beni kaçamak götürdüğün öğle yemeklerinde hiç eteklik görmedim. Hepinizin birden eşcinsel olmadığından eminim, öyle olsaydı Rotary üyelerinin (ya da Lion's, Kiwanis, Boyscout vb.) pantolon düşkünlüğünü az çok anlardım. Bu konuda şöyle bir tezim var: Rotary üyesi olmak, sizce, bir kadınla beraber yaşamanın yaptırımlarından, gözetim altında olmak, tutsaklık ve resmiyetten uzak, erkekçe hoş bir an geçirmek için iyi bir neden. Bence bu tutum cinsiyetlere savaş açan katı feministlerin tutumları kadar ilkel. Benim felsefeme göre sürüye katılmanın kaçınılmaz olduğu durumlar dışında –okul, iş, eğlence– cinslerin (ve de ırk, dil, töre ve inançların) kadın erkek birlikteliği, çeteciliği özendiren aptal tutumu bir ölçüde önler. Ayrıca bu karışım insan ilişkilerine tat veren, takılganlık (her zaman kararlı bir uygulayıcısı olduğum kötü düşünceler) katan bir etken olduğundan benim açımdan ilişkileri estetik ve moral açıdan da yüceltir. Bu iki öğenin –estetik ve moral– benim için aynı şey olduğunu söylemeyeceğim, çünkü anlamazsın.

Dolaylı da olsa, husye ve yumurtalıkları harekete geçirmeyen, meni ve yumurtacıkların buluşmasını sağlamayan bir insan etkinliği değersizdir. Örnekse, sen ve benim otuz yıldır gerçekleştirdiğimiz sigorta poliçeleri satışı ya da kadın düşmanı Rotary üyelerinin öğle yemeği toplantıları. Tüm bu etkinlikler bence insanı, yaşamının en önemli ereği olması gereken arzuları doyurmaktan uzaklaştırıyor. Eğer amacımız bu değilse şu boş evrende bir topaç gibi dönerek ne yapıyoruz, anlamıyorum. İnsan, senin ve benim yıllarca yaptığımız gibi sigorta poliçeleri satabilir –ve bunda oldukça başarılı da olabilir, ikimiz de çalıştığımız firmalarda üst düzey yöneticiliğe eriştik–, çünkü yemek, giyinmek, bir çatı altına sığınmak ve arzularımızı tatmin edebileceğimiz bir gelir düzeyini sağlamamız gerek. Bu gereksinimlerin dışında poliçe satmak için hiçbir geçerli gerekçe yok. Durum barajlar inşa edenler, kedi hadım edenler, daktiloluk yapanlar için de aynı. 'Ey huzursuz Rigoberto, ya başka biri, senin aksine, yangın, hırsız, hastalıklara karşı sigorta poliçeleri

satmaktan hoşlanıyor ve bu iş ona manevi bir doyum sağlıyorsa? Ya Rotary Kulüp'teki öğle yemeklerine katılmak, yol kenarına üzerinde *Yavaş giden ırak gider* yazılı bir levha konulması için para yardımında bulunarak en ateşli isteklerini gerçekleştiriyor, onu en az senin gravür ve genç kızlara yaraşmayan kitap koleksiyonun ya da defterlerinle yaptığın beş para etmez monologların kadar mutlu ediyorsa? Herkesin istediği şeyi arzu etmeye hakkı yok mu?' diye sorduğunu duyar gibiyim. Evet, var! Ama bir insanın en değer verdiği arzusu (sözlükteki en olağanüstü, en güzel sözcük!) sigorta poliçeleri satmak ve Rotary Kulüp'e (ya da benzeri derneklere) üye olmaksa, o iki ayaklı boku yemiş demektir. İnsanlığın yüzde doksanının durumu bu, tamam! Bakıyorum anlamaya başlıyorsun, sigortacı!

Bu kadarcık bir anlayış gösterebildiğin için kendini kutsuyor musun? İstavroz çıkarman başka bir konuyu getirdi aklıma. Zaten bu konuda da aynı kapıya çıkıyor. Bu eleştiride dinin yeri nedir? Bu dönek Katolik Hareket militanı, bir zamanların ateşli San Agustin, Kardinal Newmann, Aziz Juan de la Cruz ve Jean Guitton okurunun şamarı dine de mi inecek? Hem evet, hem de hayır. Bu konularda bildiğim tek şey hiçbir şey bilmediğim. Tanrıtanımazlara da, inançlılara da güvenim yok. Aslında insanların bir dine inanmaları ve uygulamalarından yanayım, aksi halde tinsel dünyaları olamaz ve barbarlık daha da artar. Kültür –sanat, felsefe, tüm entelektüel ve sanatsal etkinlikler– Tanrı'nın ölümü ve yaşamın yüce değerlerinin yok olmasının doğuracağı tinsel boşluğu ancak küçük bir azınlık (ben de bu azınlıktan biriyim) için doldurabilir. Bu boşluk da insanların genelde olduklarından daha yıkıcı ve vahşi olmalarına neden olur. İnançlardan yana olmama karşın, içimden dinlere karşı burnumu tıkamak gelir hep, çünkü bütün dinler ayin alayları oluşturur ve insanı tinsel bağımsızlıktan vazgeçmeye sürükler. Tüm dinler insanların özgürlüklerini kısıtlar ve arzularına gem vurmaya çalışır. Estetik açıdan dinlerin –ve bütün dinler arasında Katoliklik belki de güzelim katedralleri, görkemli ayinleri ve dini törenleri, şatafatlı gösterileri, ikonları, müziğiyle diğerlerinden daha fazla– gözlerimizi okşadığını, duygusallığımızı artırdığını, imgelem yetimizi coşturduğunu, kötülükleri körüklediğini ve görkemli birer zevk kaynağı olduğunu yadsımıyorum.

Ama tüm bu güzelliklerin ardında bir sansürcü, bir komiser, bir fanatik ve engizisyoncunun sopaları ve falakaları gizli. Dinin yasakları olmasaydı günahlar, tinsel aşırılıklar, arzular –özellikle de cinsel arzular– bazı dönemlerde eriştikleri inceliğe, gelişmeye hiçbir zaman ulaşamazlardı. Bu savlarım salt düşünce ürünü değil, deneyimlerime dayanıyor. Fazla kapsamlı olmayan, kendi çapımda yaptığım bir anketin sonuçlarına göre din baskısının fazla olduğu ülkelerde laik ülkelerden (İrlanda'da İngiltere'den, Polonya'da Danimarka'dan), Katolik ülkelerde ise Protestan ülkelerden (İspanya'da Almanya'dan) daha ateşli sevişiliyor. Ve rahibe okuluna giden kadınlar sevişirken laik okullarda eğitim gören kadınlardan çok daha yaratıcı, daha cüretkâr ve daha nefis oluyorlar (Roger Vailland'ın bu konudaki kuramlarını *Le Regard Froid*'da bulabilirsin). Beni on yıl boyunca, gece gündüz (ama özellikle geceleri) sonsuz mutluluğa boğan Lucrecia, Kutsal Yürek rahibelerinin katı disiplininden geçmemiş olsaydı aynı Lucrecia olamazdı. Rahibelerin öğretilerinden biri de bir kız çocuğunun dizlerini ayırarak oturmasının günah olduğudur. Kendini efendilerine adayan bu tutsaklar, aşırı duyarlılıkları ve aşk konusunda iğneleyici tutumlarıyla tarih boyunca Mesalina Hanedanları üretmişler. Allah onlardan razı olsun!

Öyleyse? Ne diyorduk? Senin ne dediğini bilemem, sevgili meslektaşım (işte, mide bulandırıcı bir terim daha). Ama ben çelişkilerimden vazgeçmiyorum. Sonuçta her bir çelişki benim gibi yasa dinlemez ve sınıflandırılamaz kafalar için bir başka haz kaynağıdır. Duygular ve inançlardan yanayım, ama her ikisinin de kurumlaştırılmasına karşıyım... Kiliseden uzağım ama ürettiklerinin hayranıyım ve düş dünyamı zenginleştiren ürünlerinden yararlanmaya hazırım. Sırası gelmişken erguvan kırmızısını ve meniyi yüceltmeyi başaran kilise prenslerinin coşkulu bir hayranı olduğumu da söylemeden geçemeyeceğim. Defterlerimi karıştırıyorum ve örnek olarak karşıma şu çıkıyor: Büyük usta Azorin'in 'Rafine bir kuşkucu, içinde yaşadığı komediyle için için alay eden, aptal insanlığın bu komediyi cebinden verdiği paralarla nasıl ayakta tuttuğuna şaşan' dediği bir kardinal. Sakın bu sözü edilen kardinal Venedik'te iki lezbiyen rahibeyi Giacomo Casanova'yla paylaşan (Bk. Anılar'ına) ve Roma'da Sade Markisi'ni –aşırı çapkınlıkları yüzünden Fransa'dan kaçmak zo-

runda kalmış ve Mazan Kontu sahte adı altında İtalya'yı dolaşıyordu–, kim olduğunu bilmeden ağırlayan ve on sekizinci yüzyılda İtalya'da Fransa elçiliği yapan Kardinal Bernis olmasın?

Ama görüyorum ki esnemeye başladın, çünkü bu ad bombardımanı –Ayn Rand, Vailland, Azorin, Casanova, Sade, Bernis– senin için anlamsız bir gürültüden başka bir şey değil. Bu yüzden misyonuma burada son verip, sözlerimi noktalıyorum (korkma bu mektubu da göndermeyeceğim).

Bol bol öğle yemekleri ve yaldızlı plakalar dileğiyle, sayın Rotary üyesi.

DUL KADIN KOKUSU

Denizin fazlaca çırpıntılı olduğu, nemli bir gece... Don Rigoberto birden ter içinde sıçrayarak uyandı: Karniji tapınağının fareleri Brahmanların neşeli çan sesleriyle yaptıkları çağrıya uyarak öğleden sonra kahvaltısına koşuyordu. Devasa kazanlar, madeni sahanlar ve tahta çanaklar parça etler ve farelerin çok sevdikleri koyu şurupla doluydu. Mermer duvarda onlar için açılmış ve yardımsever keşişlerin hayvancıkların rahat geçebilmeleri için samanlarla kapladıkları deliklerden binlerce gri kemirgen iştahla, itiş kakış çıkıyor ve kaplara doğru koşturuyordu. Şurubun içine dalıyor, yalayarak yutuyor, etlere ısırıklar atıyorlardı. Aralarında ağızlarının tadına en fazla düşkün olanlar beyaz, sivri dişleriyle nasırları ve çıplak ayakların sertleşmiş derilerini kemiriyordu. Keşişler bu deri artıklarıyla farelerin keyfine keyif katmaktan ve artık yaşamayan erkekler ve kadınların bir anlamda yeniden dirilmelerine böylece katkıda bulunmaktan mutlu, fareleri istediklerini yapmakta serbest bırakıyorlardı.

Tapınak beş yüz yıl önce, Rajastan'ın kuzeyinde, Tanrıça Karniji'nin şişman bir fareye dönüşen genç ve yakışıklı oğlu Lakhan'ın onuruna fareler için inşa edilmişti. O zamanlardan beri kapıları gümüş kaplamalı, yer döşemeleri, duvarları ve ulu kubbeleri mermerden bu görkemli yapıda aynı sahneler günde iki kez yaşanıyordu. Baş Brahman Chotu-Dan işte oradaydı, büyük şurup kazanının yanında oturuyordu ve onlarca boz

renkli yaratık şuruba erişebilmek için omuzlarına, kollarına, bacaklarına, sırtına tırmanıyordu. Ama Don Rigoberto'nun midesinin altını üstüne getiren ve neredeyse kusmasına neden olan şey bu sahneler değildi, bir kokuydu. Yoğun, tüm havayı saran, taze hayvan gübresinden, çöplük kokusundan, çürümüş hayvan leşinden daha çarpıcı olan bu boz hayvanların pis kokusu şimdi içine işliyordu. Damarlarından tüm bedenine yayılıyor, ter bezlerinden süzülüyor, iliklerine işliyordu. Bedeni Karniji Tapınağı'na dönüşmüştü. Korkarak 'Fare kokusuyla doluyum,' dedi kendi kendine.

Pijamasıyla yataktan fırladı, sabahlığını bile giymeden, ayağına terlikleri geçirerek çalışma odasına koşturdu. Kitaplarını karıştırarak, müzik dinleyerek, defterlerine birkaç satır karalayarak kâbusun kalıntılarını başka imgelerle kovuşturmak istiyordu.

Şansı yaver gitti. İlk açtığı defterde bir tür anofelin en çarpıcı özelliğinin dişilerinin kokusunu inanılmaz uzaklıktan duymak olduğunu anlatan bilimsel bir açıklama buldu. 'Ben de onlardan biriyim,' diye düşündü, burun deliklerini iyice açarak havayı içine çekti. 'Şimdi hemen, istersem, Olivar de San Isidro'da uyuyan Lucrecia'nın saç diplerinin, koltuk altlarının, kasıklarının saldığı kokuları alabilirim.' Ama düşündeki pis fare kokusunu sabah rüzgârının gecenin sisini dağıttığı gibi dağıtan başka bir koku geldi burnuna –zararsız, yazınsal, hoş ve düşlere boğan bir koku–. Quevedo'nun çevirisiyle François de Sales'in *Dindar Yaşama Giriş* adlı kitabının saldığı kutsal, ilahi, zarif bir koku: 'Kokulu yağlarla yanan lambalar söndürüldüklerinde daha hafif bir koku çıkarırlar. Tıpkı bu lambalar gibi, evlilik yaşamları süresince saf bir aşkla seven dul kadınlar da ışıkları sönünce, yani ölüm kocalarının ışığını söndürünce, değerli ve mis gibi bir erdem kokusu salarlar.' Erdemli dul kadınların yalnızlığa mahkûm edilmiş bedenlerinin, tatmin olmamış arzuları buharlaşınca yayılan bu koku Don Rigoberto'yu endişelendirdi. Biraz önceki kokuyu yeniden duyabilmek, hâlâ havada olduğundan emin olmak ister gibi burun delikleri telaşla açılıp kapandı. Dul kadın kokusunun salt düşüncesi bile onu alarma geçirmek için yeterli oldu. Kâbustan artakalan imgeler tümden kafasından silindi, uykusu açıldı, içini sağlıklı bir güven kapladı.

Ve onu –neden?– Klimt'in tablolarında yıldızlar arasında yüzen mis kokulu, çapkın yüzlü kadınları düşünmeye sürükledi: *Goldfish*, rengârenk dişi balık, bir gitarı andıran kıvrık kıç hatlarını sergileyerek uyur gibi yapan *Danae* işte oracıktaydı. Hiçbir ressam, kadın kokusunu resmetmeyi bu sefahat düşkünü Viyanalı kadar iyi becerememişti. Klimt'in havalı, kıvır kıvır kadınları aynı anda gözlerinden ve burnundan Don Rigoberto'nun belleğine yerleşmişlerdi. (Ha! Viyana'yı anımsamışken, diğer Viyanalının, Egon Schiele'nin, Fonchito'nun üzerindeki aşırı etkisiyle ilgilenmenin zamanı gelmemiş miydi? Belki de evet, ama o anda değil.)

Ayrıldıklarından beri Lucrecia'nın bedeni Sales'in sözünü ettiği bu kutsal kokuyu yayıyor muydu? Eğer öyleyse, bu onu hâlâ seviyor anlamına gelir. Aziz François de Sales'e göre bu koku, mezarda bile devam eden, sadık bir sevginin işaretiydi. Ölen kocanın yerini başkası almamış demekti. Evet, Lucrecia hâlâ bir 'dul' kadındı. Yeni sevgilileriyle ilgili kulağına gelen söylentiler, sadakatsizlik dedikoduları, suçlamalar –Fonchito'nun anlattıkları da dahil– iftiraydı. Hırsla çevresindeki havayı koklayarak keyiflendi. Koku orada mıydı? Alabiliyor muydu? Lucrecia'nın kokusu muydu? Hayır! Gece, nem, kitap, yağlıboya, ahşap ve çalışma odasının kumaş ve deri kokusuydu burnuna gelen.

Gözlerini kapayarak geriye dönmeye, on yıl boyunca geceleri içine çektiği kokuları, ona sonsuz mutluluklar veren ıtırları, çevresini saran pislikler ve çirkinliklerden koruyan parfümleri duyumsamaya çalıştı. İçine bir sıkıntı çöktü. Defterin sayfalarını çevirince Neruda'nın mısraları imdadına yetişti:

Ve karanlıkta, evin arkasında, yumuşacık balı akıtır gibi,
titrek, gümüşi,
inatçı, işediğini görmek için
içimden yükselen gölgeler korosunu,
ruhumdan gelen bu anlamsız kılıç seslerini
binlerce kez feda ederdim...

Bir Dulun Tangosu adlı şiirden alıntı olan bu mısraların karşısına çıkması olağanüstü bir rastlantı değil miydi? Hiç za-

man kaybetmeden Lucrecia'yı tuvalete oturmuş olarak gözünün önüne getirdi ve neşeyle çişin, onu şükranla bekleyen klozete şıpır şıpır akışını dinledi. Tabii ki bu sıvı konserinin keyifli dinleyicisi de oradaydı: Protezli Manuel, ses etmeden bir köşeye çömelmiş, kendinden geçmiş, mistik bir dikkatle dinliyor ve kokluyordu. Ama tam o sırada Gulliver belirdi ve bol köpüklü sidiğiyle Liliput İmparatoriçesi'ni alevler içindeki sarayından kurtardı. Bedenin güzelliğiyle bedensel işlevlerin çirkinliği arasındaki çelişkilere kafayı takan Jonathan Swift'i anımsadı. Defter de anımsıyordu bu ozanı: en ünlü şiirinde, bir âşığın sevgilisini terk etmeye nasıl karar verdiğini şu mısralarla anlatıyordu:

Nor wonder how I lost my wits
Oh! Celia, Celia,Celia shits[1]

'Ne aptallık!' diye ahkâm kesti Don Rigoberto. Lucrecia da *shitted* ve bu onu Don Rigoberto'nun gözünden düşüreceği yerde yüceltiyordu, gözlerine ve burnuna dolarak. Yüzünde beliren gecenin ilk gülümsemesi birkaç saniye sürdü ve eski karısının tuvalette bıraktığı gazların kokusu burnuna geldi. Artık seksoloji uzmanı Havelock Ellis de karışmıştı anılarına. Havelock Ellis'in en büyük ve gizli mutluluğu, sevgilisinin idrar kesesini boşaltmasını dinlemekti. Bir mektubunda tüm yaşamının en mutlu gününün, onu memnun etmek isteyen kadının, kabarık Victoria modası juponu altından, hiçbir şeyden habersiz yanlarından geçenlerin burnunun dibinde, Trafalgar Square'in heybetli taş aslanlarının bakışları arasında, Amiral Nelson'un ayaklarının dibine işemesi ve bunu Havelock Ellis'e, kendisine ithaf ettiği gün olduğunu açıklıyordu.

Ama Manuel ne Neruda gibi bir ozandı, ne Swift gibi bir ahlakbilimci, ne de Ellis gibi bir seksoloji uzmanı. O yalnızca iğdiş edilmiş bir erkekti. Ya da daha doğrusu bir hadım. Döllendirme yetisini kaybetmenin bu iki şekli arasında dağlar kadar fark vardı. Birincisinde kamış hâlâ yerinde duruyor ve dikiliyordu. İkincisinde ise hem takım taklavatını hem de döllendirme işlevini yitiriyordu ve kasıklarının arasında bir dişide oldu-

[1] *Tabii aklım başımdan gider*
Ah! Celia, Celia, Celia, sıçıyor. (Çev.)

ğu gibi yalnızca bir kabarıklık kalıyordu. Manuel neydi? Hadım mı? Lucrecia ona ne vermişti, nasıl hoşnut etmişti onu? Cömertlik mi, merak mı, acıma duygusu mu? Lucrecia Manuel'i kazadan önce tanımıştı, başında pırıl pırıl bir kask, göğsünü örten plastik bir yelek, borular, gidon ve tekerleklerle kuşatılmış ve Japon malı (Honda, Kawasaki, Suzuki ya da Yamaha) olmazsa olmaz, metalik bir binek hayvanı üstünde motosiklet şampiyonalarına katıldığı sıralarda. O zamanlar Manuel kulakları sağır eden bir gürültüyle, mancınıkla gülle atar gibi kendini havaya savurarak traversler üzerinde saatte iki-üç yüz kilometre hızla yapılan ve *motocross* denen yarışlara katılıyordu. Bazen de *Trail* ya da *Enduro* (bu ikincisi Albililerden kalma kuşkulu bir yarıştı) gibi abuk subuk gösterilerde boy gösteriyordu. Hendekler üzerinden uçarak, tepelere tırmanarak, kumluklarda tozu dumana katarak, kayalıkların ve uçurumların üzerinden atlayarak kupalar kazanıyor, gazetelerde şampanya şişeleri patlatırken ve manken kızlar yanaklarına öpücükler kondururken çekilen resimleri basılıyordu. Sonunda, bu katıksız budalalık gösterilerinden birinde önce havalara uçtu, sonra da yanlış bir tepenin üzerinden bir göktaşı gibi koyarak iniş yaptı. Tepenin arkasında, sandığı gibi yumuşak, kumlu pist yerine onu sarp kayalıklar bekliyordu. Metal yarış hayvanının üstünde kayaların derinliklerine doğru hızla uçarken 'Ananın a...!" diye modası geçmiş bir küfür duyuldu. Kemik çatırtıları, ezilip parçalanırken demirin çıkardığı sesler eşliğinde dibi bulması çok sürmedi. Mucize! Başına bir şey olmamıştı, tüm dişleri yerli yerindeydi, görme ve işitme duyuları hiç zarar görmemişti; kolları ve bacaklarında kırılan kemiklerin, kasılan ve ezilen kasların neden olduğu hafif yaralar vardı. En büyük zarar, bedeninin diğer yerlerindeki hafif hasarları telafi edercesine, cinsel organında yoğunlaşmıştı. Esnek kasıkbağı kullanmasına karşın vidalar, çiviler, sivri uçlu demirler hayalarına saplanmış ve ikizleri macunla *ratatouille* arası bir maddeye dönüştürmüştü. Erkekliğinin simgesi penisi ise keskin bir nesneyle kökünden budanmıştı. Bu keskin nesne büyük bir olasılıkla –yazgının cilvesi– çok sevdiği ve zaferlerinin aracı motosikletinin bir parçası değildi. Öyleyse neydi onu iğdiş eden? Motosikleti üzerindeki yiğitlik gösterilerinde kendine

şans getirsin ve onu korusun diye boynuna astığı kenarları keskin büyükçe bir haç.

Miami'de, eli işe yatkın operatörler kırılan kemikleri kaynaştırdılar, kısalan, büzülen yerleri çekiştirerek uzattılar, uzayan yerleri kısalttılar, yırtıkları yamadılar ve kaba etinden aldıkları parçalarla yapay bir erkeklik organı yaptılar. Bu penis, yalnızca görünüşte, her zaman dik duran plastik bir protezin üzerini kaplayan deri bir kılıftan başka bir şey değildi. Kısacası çok gösterişli ama beş para etmez... Salt işemeye yarıyordu, o da istediği zaman değil de her sıvı içişinde. Zavallı Manuel içtiği sıvıların durmadan akıp gitmesini kontrol edemediği için, altına konan bezler ıslanmasın diye, her zaman sularını toplayan plastik bir torbayla dolaşıyordu. Bu sıkıntıyı önemsemeyecek olursak Bay Hadım normal yaşamını sürdürüyor ve –her delinin bir saplantısı vardır– bir türlü motosiklet sevdasından vazgeçmiyordu.

"Yine Manuel'i ziyarete mi gideceksin?" diye sordu Don Rigoberto, biraz bozuk çalıyordu.

"Beni çaya davet etti. Biliyorsun iyi arkadaşım ve ona çok acıyorum," dedi Doña Lucrecia. "Ama istemiyorsan gitmem."

"Hadi, hadi yürü," dedi Don Rigoberto, özür dilercesine. "Sonra bana ne yaptığınızı anlatır mısın?"

Manuel ve Lucrecia çocukluklarından beri tanışıyorlardı. Aynı mahallede oturmuşlar, lisedeyken flört etmişlerdi. O zamanlar flört etmek saat on birdeki pazar ayininden çıkışta Miraflores Parkı'nda el ele gezmek ve bol öpücüklü, utangaç ve kibarca okşamalarla geçiştirilen iki matinesinden çıkıp Salazar Parkı'nda, yine el ele tur atmak demekti. O günlerde Manuel tekerlekler üzerindeki kahramanlıklarını sürdürüyor, fotoğrafları hâlâ gazetelerin spor sayfalarında boy gösteriyor, güzel kızlar hâlâ onun için yanıp tutuşuyorlardı. Manuel'in duygusal maymun iştahlılığı Lucrecia'yla flörtlerinin sonu oldu. Kazaya kadar bir daha görüşmediler. Kaza ertesinde Lucrecia onu hastanede ziyaret etmiş ve bir kutu Cadbury götürmüştü. Böylece yeniden görüşmeye başladılar, ama bu kez arkadaş olarak –en azından Don Rigoberto böyle olduğunu sanmıştı, acı gerçeği öğrenene dek–. Arkadaşlıkları Doña Lucrecia evlendikten sonra da devam etmişti.

Don Rigoberto Manuel'i bir kez, Javier Prado'ya gelmeden hemen önce, engelli pist alanının yakınındaki dükkânında, camların ardından görmüştü. Henüz yeşermekte olan yeni işi ABD ve Japonya'dan (üzerlerinde hiyeroglifimsi markalar olan Japon motosikletleri Amerikan malı Harley Davidson ve Truimph'la Alman yapımı BMW'leri fena sıkıştırıyordu) ithal ettiği motosikletleri sattığı dükkânında. Manuel kazadan sonra bir daha yarışçı olarak katılmamıştı turnuvalara, ama belli bir sadizm-mazoşizm karışımı bir ruh haliyle bu kanlı katliamların sponsorluğunu üstlenmişti. Don Rigoberto onu televizyon haberlerinde, yarışın başlangıç ya da bitiş çizgisinde, Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcını ilan edercesine, kareli gülünç bir bayrağı indirirken ya da sahte gümüşten kupayı yarış birincisine verirken görmüştü kaç kez. Lucrecia'nın dediğine göre bu etkinliklerin örgütlenmesine katılmak kaza kurbanının görkemli motosikletlere olan hastalık derecesindeki düşkünlüğünü biraz olsun yatıştırıyordu.

Ya diğeri? Diğer eksiklik? Bir şeyler, birileri onu da yatıştırıyor muydu? Belirli aralıklarla tekrarladıkları çaylı, pastalı öğleden sonra sohbetlerinde Manuel özenle bu konuya değinmemeye dikkat ediyor ve tabii ki Lucrecia da patavatsızlık edip lafı oraya getirmiyordu. Sohbet konuları dedikodular, Miraflores'te geçirdikleri çocukluk ve San Isidro'daki gençlik anıları, evlenen, ayrılan, yeniden evlenen, hastalanan, doğum yapan ve bazen de ölen eski mahalle arkadaşlarıydı. Bu konuların arasına ara sıra, çeşni olarak son filmler ve yeni çıkan plaklar üzerine yorumlar, felaketle sona eren bir evlilik ya da iflas haberi, yenilerde ortaya çıkan bir dolandırıcılık olayı, son uyuşturucu ya da boynuz takma skandalı, AIDS vb. konular karıştırıyorlardı. Sohbetler Doña Lucrecia –Don Rigoberto kafasında teker teker iyice belirginleşen imgelerle ilgili notlarını bulmak için defterin sayfalarını hızla çevirdi– Manuel'in sırrını keşfedene kadar böylece sürüp gitmişti. Gerçekten Doña Lucrecia mı keşfetmişti? Yoksa Manuel bir yolunu bulup öyle olduğuna inandırmış mıydı Lucrecia'yı? Her nasıl olduysa, önemli olan bir gün Manuel Planilla'da okaliptüs ve defne ağaçları ile çevrili evinde çay içerlerken Lucrecia'yı yatak odasına götürmüştü. Neyi bahane ederek? San Antonio Koleji'nde yıllarca önce bir voleybol maçında

çekilmiş fotoğrafı göstermek için. Ve orada Doña Lucrecia'yı muhteşem bir sürpriz bekliyordu. İnsanın tüylerini diken diken eden iğdiş ve hadım etme üzerine bir kütüphane dolusu kitap! Bu konuda uzmanlaşmış bir kütüphane! Raflarda, genellikle Manuel'in anlamadığı, birçok dilde kitaplar vardı (Manuel yalnızca İspanyolca, daha doğrusu Peru İspanyolcası biliyordu, daha da açık konuşmak gerekirse Miraflores-San Isidro şivesiyle konuşurdu). Ya *castrati* ses tonuyla ya da benzer seslerle doldurulmuş plak ve CD koleksiyonuna ne demeli!

"Bu konuda uzmanlaşmış," diye anlattı Lucrecia Don Rigoberto'ya. Bu müthiş keşiften çok heyecanlanmıştı.

"Anlaşılır nedenlerle," diye karşılık verdi Don Rigoberto.

Manuel'in stratejisinin bir parçası mıydı? Lambanın masayı aydınlatan yuvarlak ışığında Don Rigoberto koca kafasını sallayarak kendi kendine onayladı bu sanıyı. Tabii ki öyleydi. Böylece tehlikeli bir yakınlaşma, gizli bir suç ortaklığının doğmasını sağlayarak isteyeceği yardım için zemin hazırlıyordu. Lucrecia'ya o hoyrat ameliyattan sonra hadımlıkla ilgili konuların onda bir saplantı haline geldiğini, hatta yaşam nedenine dönüştüğünü itiraf etmişti –bir eksikliğin yapmacık utangaçlığıyla mı? Büyük bir olasılıkla öyle–. Bu konuya tarihsel, dinsel, bedensel, klinik ve psikanalitik açıdan açıklık getiren uzun söylevler verebilecek bir bilirkişi olmuştu. (Eski motosikletçi Viyanalıdan söz edildiğini duymuş muydu? Daha önceleri, hayır; kazadan sonra, evet. Yapıtlarını bile okumuştu, tek bir kelime anlamasa da.) Çay saatinde, görünüşte masum sohbetler sırasında yavaş yavaş birbirlerine daha yakınlaşmışlar ve Manuel Lucrecia'ya hadımlıkla iğdiş edilme arasındaki farkı anlatmıştı. Hadımlık özellikle ortaçağda Müslümanlar arasında, saray haremlerinde uygulanan bir yöntemdi. Bu uygulamanın yapıldığı kimse penis ve hayaları insafsızca kesilip atılarak hadım ediliyordu. İğdiş etmenin Batılı, Katolik, Havari ve Roma versiyonunda ise ameliyat kurbanı yalnızca ikizlerden yoksun kılınıyor, diğer aygıtlar yerli yerinde bırakılıyordu. İstenen, ameliyat edileni kubbeciğinden yoksun bırakmak değildi. Sadece erginlik çağına eriştiğinde sesinin değişmesini önlemek ve belli bir oktavda kalmasını sağlamaktı. Manuel Lucrecia'ya, *Castrati* Cortona'nın öyküsünü anlatmıştı ve beraberce bu ünlü *Castrati*'nin

cüretini kutlamışlardı. Cortona Papa XI. Innocencio'ya bir mektup yazarak evlenmek için izin istemişti, açıklamasında da iğdiş edilmiş olmasının keyif indirmesini önlemediğini belirtmişti. Hiç de saf olmayan Papa başvurunun kenarına 'Şunu doğru dürüst hadım edin' diye not düşmüştü. ('İşte Papa dediğin böyle olur,' dedi Don Rigoberto, keyiflenerek.)

O, evet o, Manuel, motosikletçilerin ası, çay davetlerinde Kilise'yi eleştiren çağdaş erkek pozu takınarak Lucrecia'ya savaş dışı, sanatsal amaçlarla yapılan iğdiş etmenin Kilise'nin kadınların dini ayinlerde koroya katılmalarını yasaklaması üzerine XVII. yüzyılda İtalya'da başlatıldığını anlatmıştı. Bu yasak bir tür kadın-erkek karışımı, kadın sesli erkekler yaratma gereksinimini doğurmuştu (Don Rigoberto'nun defterine aldığı notlarda Üstat Carlos Gómez Amat bu tür sesleri 'keçi sesi' ya da 'tiz ses' 'titreşimli ve titrek' diye betimliyordu). Çaylarını içip kuru pastalarını yerken Manuel Lucrecia'ya gençlerin ameliyatla nasıl iğdiş edildiklerini belgelerle açıklamıştı. Birincisi ilkel bir yöntemdi: güzel sesli çocukların hayalarını ezmek; kanamayı önlemek için de operasyondan önce çocukları buzlu suya sokuyorlardı ('Ayyyy!' diye bir çığlık attı Don Rigoberto, fareleri unutmuş, çılgınlar gibi eğleniyordu). İkincisi daha gelişmiş bir yöntemdi: Cerrah-berber çocuğu lavdonomla uyuşturduktan sonra apış aralarını yararak körpecik hayaları çekip çıkarıyordu. Bu operasyondan sağ olarak kurtulan çocuklar üzerinde ameliyatın etkisi ne oluyordu? Şişmanlık, göbeklenme, gür ama ince bir ses ve alışılmışın dışında diyezler. Bazı *castrati*'ler, örneğin Farinelli, bir dakikadan daha uzun bir süre soluk almadan arya söyleyebiliyordu. Alacakaranlık çalışma odasının sessizliğinde, uzaktan gelen denizin homurtusu eşliğinde, Don Rigoberto, keyiften çok merakla ve eğlenerek, *castrati*'lerin ses tellerinin sonsuza kadar süren, Barranco gecesini yaralayan ince ve tiz titreşimlerini duyar gibi oluyordu. İşte şimdi almaya başlamıştı Lucrecia'nın kokusunu. 'Ölümün zehrini tatmış protezli Manuel,' diye düşündü, buluşu hoşuna gitmişti. Ama hemen kendi buluşu olmadığını, bir alıntı yaptığını fark etti. Ölümün zehrini tatmış? Eli defterinin sayfalarını çevirirken, belleğinde o tuhaf gece, Lucrecia'nın onu sürükleyerek götürdüğü, İspanyol kökenlilerin gittiği, dumanlı, tıka basa dolu eğlence yerini can-

landırmaya çalışıyordu. Sigorta poliçeleri sattığı, nüfus kayıtlarına göre vatandaşı olduğu, bir köşesinde sessiz sedasız kendine kurtarılmış bölge yarattığı bu garip ülkede gece hayatına karıştığı nadir, unutulmaz anlardan biriydi o gece. İşte *Küçümseme* adlı valsin sözlerini bulmuştu:

Sen de, Tanrılar gibi
horlayıcı, yine de
ben şansımı deneyeceğim
korku veren seslerini dinlemeden
ölümün zehrini tadanların.

Gitar ve şarkıcının iç bayıltıcı, monoton sesi olmadan salt şiirde besteci ozanın melankolik ve özsever küstahlığı kayboluyordu. Ama dizeler müziksiz olsa da dâhice bir edepsizlik ve gizemli bir felsefe içeriyordu. Lucrecia'ya sorduğunda karısı parçayı İspanyol kökenli 'klasik vals' diye tanımlamıştı. Kim bestelemişti? Soruşturdu ve öğrendi: Chiclayalı Miguel Paz adında birisi. Gözünde dağlı, boynunda bir atkı ve omzunda gitarla geceleri sokak sokak dolaşan, serenatler veren, folklor müziği çalınan küçük barlarda yonga ve kusmuklar arasında bütün gece şarkı söylemekten gırtlağı şişmiş bir adamcağız canlandı. Gerçekten bravo yani! Vallejo ve Neruda bile bu dizelerle yarışacak dizeler üretememişler, üstelikte dans etmeye bile yarıyorlar. İçinden gülmek geldi ve kayıplara karışmak üzere olan protezli Manuel'i yeniden yakaladı.

Çaylarla ıslatılan birçok akşamüstü sohbetlerinde Doña Lucrecia'yı Türk ve Mısırlı harem ağaları, Napolili ve Romalı *castrati*'ler hakkında bilgi yağmuruna tutan eski motosiklet yarışçısı ('Protezli Manuel, Islak, Damlayan, Küçük Şapkalı, Plastik Torbalı, Ölümsüz Pipili' diye yeni yeni adlar uydurarak bir doğaçlama yaptı Don Rigoberto, her an biraz daha keyifleniyordu) ilk adımı attı.

"İlk duyduğunda tepkin ne oldu?" diye sordu Don Rigoberto.

Televizyonda Visconti'nin *Senso*'sunu izliyorlardı, Stendhalvari nefis bir melodram ve Don Rigoberto karısını kucağına

oturtmuştu. Doña Lucrecia'nın üzerinde gecelik vardı, Don Rigoberto ise pijamaylaydı.

"Aptallaştım," diye yanıtladı Doña Lucrecia. "Doğru olabilir mi?"

"Sana parmaklarını ısırarak, ağlayarak anlattıysa doğru olmalı. Neden yalan söylesin ki?"

"Doğru, yalan söylemesi için bir neden yok," diye mırıldandı Doña Lucrecia, huzursuz olmuşçasına kıpır kıpır kıpırdanarak, kıvranarak. "Beni böyle boynumdan öpmeyi sürdürürsen bağırırım. Neden anlattı bütün bunları bana, onu anlamıyorum."

"Bu ilk adım." Don Rigoberto'nun dudakları karısının ılık boyundan kulaklara doğru tırmandı ve bu kez de kulaklarını öpmeye başladı. "İkinci adım seni çiş yaparken görmek ya da en azından işitmek."

"Bana anlattı, çünkü sırrını paylaşmak istiyordu," dedi Doña Lucrecia, Don Rigoberto'yu uzaklaştırmaya çalışarak. Don Rigoberto tedirgin olmuştu. "Gizini benim de bildiğimi bilmek yalnızlığını azaltıyordu."

"Bundan sonraki çay toplantınızda sana teklif edeceğine bahse girer misin?" dedi kocası, kulağını öpmeyi sürdürerek.

"Kapıyı suratına kapar, evden çıkarım," dedi ve o da öpmek için kocasına sarıldı. "Ve bir daha da ayağımı basmam o eve."

Bu dediklerinin hiçbirini yapmamıştı Doña Lucrecia. Protezli Manuel öyle alçakgönüllülükle, öyle boynu bükük ve öyle zavallıca özür dileyerek ve binbir dereden su getirerek teklif etmişti ki kendinde kızacak gücü bulamamıştı (yoksa kızmak istememiş miydi?). "Ben edepli, evli bir kadınım," demiş miydi? Hayır. Peki "Arkadaşlığımızı kötüye kullanıyorsun ve senin hakkındaki iyi düşüncelerimi zedeliyorsun," demiş miydi? Hayır, bunu da söylememişti. Utançtan yüzü bembeyaz kesilmiş, bu isteğini kötüye almaması, ondan arkadaşlığını esirgememesi için yalvaran Manuel'i teselli etmekle yetinmişti. Başarılı ve iyi planlanmış bir strateji, başarıyla gerçekleştirilen bir eylem, tam acındırır bir psikodram türü. Lucrecia o günden sonra da Manuel'le çay içmeyi sürdürmüş (Don Rigoberto akupunkturcunun iğnelerinin şakaklarına saplandığını duyumsadı) ve sonun-

da isteğini kabul etmişti. Böylece Ölümün Zehrini Tadan şırıltılı müziği dinlemiş, o sıvının arpejiyle esrimişti. Yalnızca dinlemekle mi kalmıştı? Görmemiş miydi?

"Hayır, yemin ederim," diye karşı çıktı Doña Lucrecia, yüzünü kocasının göğsüne yumarak ekledi. "Zifiri karanlıktı. Bu koşulla kabul ettim. Yerine getirdi. Hiçbir şey görmedi. Yalnızca duydu."

Daha önceki pozisyonlarını değiştirmeden bu kez de Seiji Osawa'nın yönettiği ve Pekin Korosu eşliğinde Berlin Operası'nda çekilen *Carmina Burana*'yı izlemişlerdi videoda.

"Olabilir," diye karşılık verdi Don Rigoberto, koronun çınlayan büyülü sesleriyle (bu çekik gözlü korocular arasında *castrati*'ler olabilir miydi?) imgelem yetisi şevke gelmişti. "Ama belki de Manuel görme duyusunu olağanüstü geliştirmiştir ve sen onu göremesen de o seni görüyordur."

"Sanılardan yola çıkacak olursak, tüm seçenekler olası," diye sürdürdü tartışmayı Doña Lucrecia, ama pek emin değildi. "Gördüyse de pek fazla bir şey görememiştir."

Koku kesinlikle oradaydı, hiç kuşkusuz: bedensel, kendine özgü, biraz deniz ve meyve kokusunu andıran bir koku. Gözlerini kapayıp burun deliklerini iyice açarak ihtirasla içine çekti kokuyu Don Rigoberto. 'Lucrecia'nın ruhunu kokluyorum,' diye geçirdi aklından sevecenlikle. Klozetin içine damlayan sıvının neşeli şırıltısı kokuyu bastıramıyordu. Yalnızca ona fizyolojik bir temel oluşturuyordu, bezelerden yayılan koku, kıkırdaklardan boşanan ter, kas salgıları yoğunlaşarak koyu, cesur, evcil bir koku olarak yayılıyordu havaya. Bu koku Don Rigoberto'ya çocukluğunu –bezler ve talk pudrası, kusmuk ve dışkılar, kolonya ve ılık suda ıslatılmış süngerler ve cömert bir memeden oluşan bir dünya– ve Lucrecia'yla birlikte geçirdiği geceleri anımsattı. Ah ne denli iyi anlayabiliyordu budanmış motosiklet yarışçısını. Bu kültürü özümsemek, bu dine inanmak için Farinelli ile boy ölçüşmek ya da protez taktırmak gerekmiyordu. Ve sevdiği insanın, çömelmiş ya da oturarak görünüşte masumane, işlevsel mesaneyi boşaltma seremonisini (bu seremoni yüce bir gösteri, bir sevgi dansı, sevişmeye –belden aşağıdaki başını kaybeden Manuel için sevişme yerine geçen– bir giriş, bir son deyişti) izleyerek ve dinleyerek göklerde uçmak için bir ze-

hirlenmiş Manuel, Neruda'nın dul adamı ya da işitme, koku alma duyuları ve düş gücü çok gelişmiş bir sürü anonim kişiler gibi (Söylevlerini okurken durup kendi çişini içen Hindistan Başbakanı, doksanlık Rarji Desai'yi düşündü, 'Ah keşke karısınınkini içseydi!') olmak da gerekmiyordu. Don Rigoberto'nun gözleri doldu. Barranco gecesinin katıksız sessizliğinde, gravürler ve kitaplar arasındaki yalnızlığının bir kez daha bilincine vardı.

"Sevgili Lucrecia, en sevdiğinin hatırı için," diye sevgilisinin çözülmüş saçlarını öperek rica etti, yalvardı. "Benim için de işe."

"Önce kapıları ve pencereleri iyice kapadıktan sonra tuvaletin tamamen karardığından emin olmam gerek," dedi Doña Lucrecia, işini bilen pratik bir vasi edasıyla. "Zamanı gelince çağırırım seni. Kesmemem için sessizce girmelisin. Köşeye oturursun. Hareket etmeyeceksin ve tek bir kelime söylemeyeceksin. O zamana kadar dört bardak su etkisini göstermiş olur. Ne bir çığlık, ne bir iç çekme, ne de en ufak bir hareket istemiyorum Manuel. Aksini yapacak olursan hemen gider bir daha da bu eve adımımı atmam. Silinip, donumu çekerken köşende kalabilirsin. Çıkma zamanı geldiğinde sürünerek yanıma geleceksin ve gönül borcunu sunmak için ayaklarımı öpeceksin."

Bu buyruğu yerine getirmiş miydi? Büyük bir olasılıkla evet. Fayans kaplı zeminde Lucrecia'nın yanına kadar sürünerek gelmiş ve gönül borcunu ödemek için bir köpek gibi dudaklarını ayakkabılarına yaklaştırmıştır. Sonra ellerini ve yüzünü yıkamıştır ve yaşlı gözlerle salona, Lucrecia'nın yanına gitmiştir ve yılışık yılışık kendisi için yaptıklarına nasıl teşekkür edeceğini bilemediğini, onu ne denli mutlu ettiğini anlatacak söz bulamadığını söylemiştir. Ve Lucrecia'yı bunaltana kadar övgüler yağdırarak, ona aslında çocukluğundan beri böyle olduğunu, bu durumun uçuruma yuvarlanmasından sonra olmadığını anlatmıştır. Kaza ona yalnızca daha önce başkalarından ve hatta kendi kendinden saklayacak kadar utanç veren gerçeğin şimdi keyiflenmek için tek çıkar yol olduğunu kabul ettirmişti, o kadar. Her şey ilk çocukluğunda başlamıştı. Kız kardeşiyle aynı odada yatıyorlardı ve dadı gece yarısı kalkıp çişlerini döküyordu. Bu işi yaparken kapıyı kapamak zahmetine katlanmıyordu; Manu-

el saydam sıvının şakır şakır akışını, sıçrayışını duyuyordu. Bu ses ona ninni gibi geliyor ve kendini gökyüzünde bir melekmiş gibi hissediyordu. Bu anlar onun çocukluğundan kalan en güzel, en müzikal, en duygusal anlardı. Lucrecia anlıyordu, değil mi? Güzeller güzeli Lucrecia çok anlayışlıydı. İnsanların içinden çıkılamayacak kadar karmaşık kaprisleri onu ürkütmüyordu. Manuel böyle olduğunu biliyordu, zaten bunun için ona hayrandı ve bu yüzden istemeye yüzü tutmuştu. Motosiklet felaketi olmasaydı hiçbir zaman cüret edemezdi. Motosikleti sarp kayalıklara uçmadan önceki yaşamı aşk ve seks konusunda bir karabasandı. Onu gerçekten ateşlendiren şeyi iyi aile kızlarından asla isteyememişti, bu işi yalnız fahişelerle, o da bir sürü pazarlıktan sonra yapabilmişti. Parasıyla bile ne aşağılanmalara katlanması gerekmişti, gülmeler, dalga geçmeler, küçümseyici ve alaycı bakışlar sindirmişti onu, kendini bir pislik gibi hissetmişti.

Bu yüzden birçok sevgilisiyle bozuşmuştu. Hiçbiri Doña Lucrecia'nın biraz evvel verdiği olağanüstü ödülü, bir çiş şırıltısı vermemişti. Acıma duygusuyla karışık bir kahkahayla sarsıldı Don Rigoberto. Zavallı bahtsız! Kimin aklına gelirdi parlak *motocross* yıldızı, çelik alet binicisinin ona âşık olan, onunla flört eden, onunla gülen, yontu kadar güzel kızları okşamak, soymak, öpmek, içine girmek yerine yalnızca ayakyolunda işemelerini dinlemek isteyeceği... Ve işte soylu, alicenap Lucrecia kazazede Manuel için işemişti. Bu işeme kitaplardaki kahramanlık öyküleri, azizlerin yaşamlarındaki mucizeler gibi belleğine kazınmıştı Manuel'in. İnsanların zaaflarını hoş gören, insanları sevindirmek isteyen Lucrecia! Latince şanslı anlamına gelen isim. Lucrecia! Lucrecia mı? Sayfaları hızla çeviriyordu. Aradığı kaynakça çok geçmeden çıktı karşısına:

'Lucrecia, Romalı hanımefendi, güzelliği ve namusuyla ünlü. Ulu Kral Tarquino'nun oğlu Sexto Tarquino tarafından iğfal edilmiş. Babası ve kardeşine namusuna yapılan saldırıyı anlatıp onları öç almaları için kışkırttıktan sonra karşılarında göğsüne hançer saplayarak intihar etmiş. Lucrecia'nın intiharı, İsa'dan önce 509 yılında kralların Roma'dan kovulup yeniden Cumhuriyet'in kurulmasına neden olmuş. Lucrecia adı erdemin ve dürüstlüğün, özellikle de dürüst eşin simgesi haline gelmiş.'

'Evet bu o!' diye aklından geçirdi Don Rigoberto, karısı tarihe geçecek tufanlara yol açabilir ve simge olarak sonsuza dek yaşayabilirdi. Dürüst eş olarak mı? Hıristiyanların anladığı anlamda dürüstlükten söz edilmiyorsa, tabii ki dürüst eşin simgesi olabilirdi. Hangi kadın kocasının inanılmaz kaprislerini onca sadakatle paylaşabilirdi? Hiçbir kadın! Ya Fonchito ile olanlar? En iyisi o kaygan bölgeden uzak durmak. Sonunda her şey aile içinde kalmamış mıydı? Ya o da Sexto Tarquino'nun iğfal ettiği Romalı hatunun yaptığını yapmış olsaydı? Don Rigoberto'nun yüreği buz kesti. Yüzünü korkuyla buruşturarak Lucrecia'nın kalbine hançer saplı, yerde yatan imgesini gözünün önünden uzaklaştırmaya çalıştı. Feci sahneyi defetmek için yeniden kadın mesanesinden çiş süzdürerek gözleri parlayan motosiklet yarışçısını gözünde canlandırmaya çalıştı. Salt kadınlar mı? Yoksa erkekler de mi? Bir beyefendinin fıskiyesi de aynı şekilde duygulandırıyor muydu Manuel'i?

"Asla," diye hemen karşı çıkmıştı Manuel ve sesi öylesine içtendi ki Doña Lucrecia inanmıştı söylediğine.

Aslında bu gereksinimden (kötü alışkanlık deyimini kullanmamak için hangi sözcük kullanılabilir?) dolayı hayatının zehir olduğu da pek doğru değildi. Yoksunlukların ve doyumsuzlukların oluşturduğu çölümsü manzarayı renklendiren, genelde hep bir rastlantı eseri, korku ve sıkıntılarını ödüllendiren gösterişsiz ama hoş ve coşkulu anlar da olmuştu yaşamında. Örneğin, çocukluk anılarını süsleyen teyzeler, büyükanneler, vaftiz anneleri nasıl sevgiyle anımsanırsa o da öyle sevgiyle anımsıyordu çamaşırcı kadını. Haftada birkaç gün çamaşırları yıkamak için evlerine geliyordu. Sistitten mustarip olmalı ki dakika başı çamaşırı ya da ütüyü bırakıp hizmetkârlara ait olan, kilerin yanındaki tuvalete koşuyordu. Ve her seferinde küçük Manuel orada, çatı arasında, yüzü yere yapışık, kulaklarını dikmiş bekler oluyordu. Ve konser başlıyordu: Suyu bol ve gürültülü bir çağlayan, gerçek bir şelale. Bu kadın futbolcu bir mesane, işemelerinin hız, bolluk, sıklık ve sesliliğine bakılırsa canlı bir barajdı. Bir seferinde de Manuel kadını görmüştü –Doña Lucrecia protezli motosikletçi bunları anlatırken ağzının nasıl sulandığını, gözbebeklerinin nasıl büyüdüğünü görmüştü–. Evet, doğru, tamamını değil ama görmüştü işte... Kurnazca, gözleri tuvaletin

küçük penceresi hizasına gelecek gibi bahçe duvarının parmaklıklarına tırmanmıştı ve oradan anlı şanlı birkaç saniye süresince tuvalete oturmuş, keyifli bir aldırmazlık içinde işeyen kadının gür saçlarını, omuzlarını, yün çoraplı bacaklarını ve topuksuz ayakkabılarını dikizlemişti. Aman Tanrım, ne mutluluk!

Bir de o Amerikalı kız vardı. Sarışın yanık tenli, hafifçe erkeksi, her zaman kovboy çizmeleri ve şapkasıyla dolaşan. Los Andes yarışına katılmak için gelmişti. Öyle atılgan bir motosikletçiydi ki az kalsın birinciliği kazanıyordu. Ama Manuel'in anımsadığı motosiklet (tabii ki bir Harley Davidson'du) üstündeki ustalığından çok rahat, temiz, kırıtkan olmayan tavırlarıydı. Yarış süresince konaklamalarda odaları erkek sürücülerle paylaşıyor, bir tek banyo olan otellerde onların gözü önünde yıkanıyor ve ihtiyaçlarını rahatça bir sürü motosikletçinin olduğu odadan bir bölme ile ayrılmış tuvalette görüyordu. Ah, ne günlerdi o günler! Manuel sürekli bir şırıltı içinde, kaybettiği organı dimdik, özgür Sandy Canal'ın işemesini dinleyerek yaşamıştı. Ve bu yarış onun için bitmeyen bir bayrama dönüşmüştü. Ama ne çamaşırcı kadın, ne Sandy Canal, ne de diğer rastlantılar ve tabii ki paralı deneyimler bu sonuncusuyla, katmerli güzellikle, sıvı kudret helvasıyla, kıyaslanamazdı. Doña Lucrecia'nın verdiği armağanla kendini bir tanrı gibi hissetmişti.

Don Rigoberto memnun, gülümsedi. Görünürde tek bir fare kalmamıştı. Karniji Tapınağı, Brahmanlar, kemirgenler ordusu ve şurup dolu çanaklar okyanusların, kıtaların, ormanların ötesinde kalmıştı. O, burada, son bulan gecede, gravürler ve kitaplarla dolu sığınağında yalnızdı. Ufukta tan çizgisi aydınlanıyordu. Bugün de büroda esnemeyi sürdürecekti. Ne kokusu vardı havada? Dul kadın kokusu dağılmış, yok olmuştu. Duyduğu ses neydi? Dalgalar ve dalgalar arasında işeyen bir kadından gelen şırıltı.

'Ben,' diye geçirdi Don Rigoberto aklından gülümseyerek, 'ellerini çişini yaptıktan sonra değil, yapmadan önce yıkayan bir adamım.'

KÜÇÜLTMELİ YEMEK LİSTESİ

Biliyorum, biliyorum, azıcık, azıcıcık sağlıklı ve azıcık lezzetli yemecikler yemekten hoşlanıyorsun. Ve ben, sen küçüğümü masacıkta *da* memnun etmeye azıcıcık hazırım.

İlk sabahtan pazardan taptazecik süt, fırından yeni çıkmış sıcacık ekmekçikler, portakalcıkların en sulucasını alacağım. Mis kokulu çiçekciklerle süslü kahvaltı tepsiciğini önüne koyup, yanacığına minicicik bir öpücük kondurarak uyandıracağım seni. 'İşte bardacığında çekirdeksiz portakal suyun, kızarmış ekmekçiklerin, çilek reçelciğin ve şekersiz kahveciğin, küçücük beyciğim.'

Öğle yemeciğin için yalnızca bir salatacık ve yoğurtçuk getireceğim önüne, tam istediğin gibi. Körpecik marulcukların yapraklarını pırıl pırıl olana dek yıkayacağım, ufacıcık domatesleri kesmek için kitaplığındaki resimlerden esinleneceğim. Üzerine birazcık yağ, azıcıcık sirke, birkaç damlacık da tükürüğümü gezdirip, tuz yerine minicicik gözyaşlarımı dökeceğim.

Her akşam sevdiğin yemeciklerden birini (bir yıl boyunca bir kezcik olsun aynı yemeciği yinelemeden). Olluquitos con charquicito, frejolitos colados, pepiancito, causita, caucaucito, sequito de lomito y de chabelito, bistecito a la chorrillana, cevichito de corvina, chupicito de camarones o a la limeña, arrocito con patito, carrocito tapadito, tacutacucito, rocotitos rellenitos, ajicito de gallina[1] hazırlarım. Ama en iyisi buracıkta kesivereyim, iştahını daha fazla açmadan. Ve pek tabii ki bir kadehçik kırmızı şarapçığını ya da buz gibi biracığını, hangisini istersen, getireceğim önceğizine.

Tatlı olarak *los guargüeritos de la abuelita, suspiritos de la limeña, frituritas con miel, sopaipillitas, buñuelitos, peditos de monja, mazapancitos rosquillitas, turroncitoa de Doña Pepa, mazamorrita morada y pastelitos de higocon recosonsito.*[2]

Beni biricik aşçın olarak kabul eder misin? Tertemiz bir kadıncağızım, günde en az iki kez yıkanıyorum. Çiklet çiğnemiyorum, sigara içmiyorum, koltuk altımda tüycükler yok ve

[1] Peru mutfağının kimi çeşitli etlerle, kimi balık ya da diğer deniz ürünleri kimisi ise farklı kümes hayvanlarıyla hazırlanan özel yemekleri. (Çev.)

[2] Çeşitli yerel tatlı ve pastalar. (Çev.)

ellerim ve ayacıklarım en az memeciklerim ve popocuğum kadar güzel ve kusursuz. Damacığını ve mideciğini memnun etmek için kaç saat çalışmam gerekiyorsa o kadar saat çalışırım. Eğer istersen seni soyar, giydirir, sabunlar, tıraş eder, tırnacıklarını keser ve kakacığını yaptığında popocuğunu tertemiz ederim. Geceleri yatakta üşümeyesin diye bedenciğimle bedenciğini örterim. Yemeciklerini yapmaktan başka senin valeciğin, fırıncığın, tıraş makineciğin, makasçığın, küçücük tuvalet kâğıdın olurum. Kabul eder misin beyciğim?

Senin, senin, senin,
Nasırsız ayaklı aşçıcığın.

VI. İMZASIZ MEKTUPLAR

Señora Lucrecia o gece, elinde buruşturduğu bir kâğıtla yatağa girerken kızgındı, ama ertesi sabah uyandığında keyifli ve mutluydu. İçinde hoş bir duygu vardı. Elini uzattı ve açık mavi, dokununca ele hoş gelen kâğıda küçük harflerle yazılmış mektubu aldı.

'Aynanın karşısında, bir yatak ya da kanepeye...' Bir yatağı vardı ama ne elde boyamalı Hint ipeği örtüsü vardı, ne de Endonezya *batiği*, yani tanımadığı efendisinin bu buyruklarını yerine getiremeyecekti. Buna karşılık, kendini çıplak ve saçlarını dökmüş, bir bacağını kıvırarak ve boynunu uzatarak yatağın üzerine sırt üstü atıp Klimt'in Danae'si olduğunu düşünebilir (Danae'ye benzediğine kendisi inanmasa da) ve uyuyormuş gibi yapabilirdi. Ve tabii aynaya bakarak 'Keyiflendiriyorum ve beğeniliyorum, hayranlarımın düşlerindeyim ve seviliyorum,' diyebilirdi. Alaycı bir gülümseme ve ateş böceklerini andıran pırıl pırıl gözlerle tuvaletin aynasına bakarak çarşafları üstünden attı ve verilen talimatları yerine getirme oyunu oynadı. Ama aynada bedeninin ancak yarısını görebiliyordu. Bu yüzden hayalet yazarın mektupla beraber gönderdiği Klimt'in tablosunun kötü reprodüksiyonundaki poza tam olarak benzeyip benzetemediğini kestiremedi.

Justiniana ile çene çalarak kahvaltısını ederken, duş yaparken, daha sonra giyinirken hep mektubu yazanın kim olduğunu ve bu mektubu neden yazdığını keşfetmeye çalıştı. Don Rigoberto muydu? Yoksa Fonchito mu? İkisi söz birliği edip yazmış olamazlar mıydı? Çok saçma! Hayır, hayır olamazdı. Mantıklı düşününce Rigoberto'nun yazmış olması olasılığı daha ağır

basıyordu. Bütün olanlara ve ayrılmalarına karşın hâlâ çılgın düşlerinde olduğunu göstermek için bir yol. Barışma olasılığı olup olmadığını yoklamak için bir taktik. Hayır. O olay Don Rigoberto'ya çok ağır gelmişti. Onu kendi oğluyla, kendi evinde aldatan kadınla asla barışmazdı. İçini kemiren kurt, özsaygısı buna izin vermezdi. Eğer imzasız mektubu eski kocası göndermediyse, mektubu Fonchito yazmıştı. O da babası gibi resim sanatına hayran değil miydi? Onun da tabloları gerçek yaşamla karıştırma alışkanlığı yok muydu? Evet, o yazmıştı. Üstelik, Klimt'i de işe karıştırarak kendini ele vermişti. Fonchito'ya onun yazdığını bildiğini söyleyecek ve utandıracaktı çocuğu. Hem de hemen o gün.

Doña Lucrecia, Fonchito'nun gelmesini beklerken saatler geçmek bilmedi. Salonda oturmuş, ikide bir saate bakıyor, tam da o gün gelmeyeceği tutarsa diye tasalanıyordu. Onu bu halde gören Justiniana "Allah Allah, sevgilisiniz ilk kez ziyaretinize gelecekmiş gibi bir haliniz var, hanımcığım," diye laf attı. Doña Lucrecia kızı tersleyeceği yerde kızardı. Fonchito güzel yüzü ve okul üniformasının içindeki narin bedeniyle kapıdan girip çantasını halının üstüne atarak yanağına bir öpücük kondurur kondurmaz Doña Lucrecia:

"Sen ve ben çok ciddi bir konu üzerinde konuşmalıyız, küçükbey," diye bir çıkış yaptı.

Çocuğun mavi gözlerini merak ve endişeyle açarak yüzüne baktığını gördü. Tam karşısına, bağdaş kurarak yere oturmuştu. Doña Lucrecia ayakkabılarından birinin tokasının açık olduğunu fark etti.

"Hangi konuda, üveyanne?" diye sordu Fonchito.

"Çok ciddi, çok kötü bir şey," diye yineledi Doña Lucrecia, mektubu ve kartı göstererek. "Çok pis ve en büyük korkaklık örneği konusunda: imzasız mektuplar göndermek."

Çocuk ne sarardı, ne kızardı, ne de gözlerini kırpıştırdı. En ufak bir şaşkınlık göstermeden merakla bakmayı sürdürdü. Doña Lucrecia gözlerini çocuktan ayırmadan mektubu ve kartı uzattı. Fonchito büyük bir ciddiyetle, dilinin ucu dişlerinin arasında, heceleyerek imzasız mektubu okurken Doña Lucrecia da onu inceliyordu. Gözleri fıldır fıldır satırların üstünden bir kez, bir kez daha geçiyordu.

"İki sözcüğü anlamadım," dedi sonunda, saydam bakışlarını Doña Lucrecia çevirerek. Helen ve *Batik*. Akademide Helen adlı bir kız var. Ama burada başka anlamda kullanılıyor, değil mi? *Batik* sözünü hiç duymadım. *Batik* ne demek üveyanne?"

"Karşıma geçip saf numarası yapma," dedi Doña Lucrecia sinirli sinirli. "Neden yazdın bu mektubu? Senin yazdığını anlamayacağım mı sandın?"

Bu kez Fonchito'nun iyice şaşırdığını görmekten biraz rahatsız oldu. Çocuk aklı karışmışçasına birkaç kez başını salladıktan sonra gözlerini yeniden mektuba çevirdi ve dudaklarını oynatarak bir kez de içinden okumaya başladı. Başını mektuptan kaldırınca Doña Lucrecia oğlanın ağzı kulaklarında güldüğünü görünce iyice afalladı. Fonchito aşırı bir neşeyle kollarını havaya kaldırıp, zafer çığlıkları atarak Doña Lucrecia'nın üstüne atılarak boynuna sarıldı:

"Kazandık, üveyanne! Anlamıyor musun?"

"Neyi anlayacakmışım, küçük dahi?" diyerek uzaklaştırdı çocuğu.

"Ama üveyanne..." acıyormuş gibi sevecenlikle bakıyordu Doña Lucrecia'ya. "Planımız canım. Sonuç veriyor işte. Sana kıskandırmak gerek dememiş miydim? Sevinmelisin, işler yolunda gidiyor. Babamla barışmak istemiyor musun?"

"Bu imzasız mektubu Rigoberto'nun gönderdiğinden hiç emin değilim," dedi Doña Lucrecia duraksayarak. "Ben daha çok senden kuşkulanıyorum."

Sustu, çünkü çocuk ancak bir zavallıya bakar gibi hoşgörülü bir sevecenlikle bakıyor ve gülüyordu.

"Klimt'in Egon Schiele'nin hocası olduğunu biliyor musun?" diye bağırdı, Doña Lucrecia'nın sorusunu ağzına tıkayarak. "Schiele ona hayrandı. Klimt'in ölüm döşeğinde bir portresini yapmıştı. Çok güzel bir karakalem resim, *Agony*, 1912'de. Yine aynı yılda, *Keşişler* adlı bir resim daha yapmıştı. Kendisi ve Klimt'in rahip giysileriyle bir resmi."

"Mektubu senin yazdığından eminim. Büyümüş de küçülmüş! Çok bilmiş seni!" diye isyan etti Doña Lucrecia. Çelişkili sanılar arasında bocalıyor, Fonchito'nun kaygısızlığı ve kendinden emin halinden rahatsız oluyordu.

"Fesatlıklarla kafa yoracağına sevinmelisin üveyanne. Babam bu mektubu seni bağışladığını anlayasın ve barışasınız diye gönderiyor. Nasıl anlamıyor..."

"Saçma. Küstah bir imzasız mektup, üstelik edepsiz, hepsi o kadar."

"Haksızlık etme," diye karşı çıktı çocuk, heyecanlanarak. "Seni Klimt'in bir tablosuyla kıyaslıyor ve kızın resmini yaparken senin nasıl olacağını düşündüğünü söylüyor. Edepsizlik bunun neresinde? Ne güzel iltifat ediyor. Babam seninle yeniden ilişki kurmak için bu yolu seçmiş. Yanıtlayacak mısın?"

"Yanıtlayamam, onun gönderdiğinden emin değilim." Doña Lucrecia'nın kuşkuları dağılmış gibiydi. "Gerçekten barışmak istiyor mu?"

"Görüyorsun işte, kıskandırmak işe yaradı," diye yineledi çocuk. "Ona seni bir beyefendinin kolunda gördüğümü söylediğimden beri kafasından neler geçiriyor kimbilir. İyi bir dedektif olabilirim, değil mi üveyanne?"

Doña Lucrecia düşünceli, kollarını göğsünde kavuşturdu. Rigoberto'yla barışma fikrini ciddi olarak hiç düşünmemişti. Bütün yaptığı Fonchito'nun oyununa katılmaktı, biraz eğlenmek için. Birden, ilk kez, uzak bir düş değil de olabilecek bir şey gibi geldi barışma fikri. İstiyor muydu? Barranco'daki eve dönmek, eski yaşama yeniden başlamak?

"Babamdan başka kim seni Klimt'in bir tablosuyla kıyaslayabilir?" diye üsteledi çocuk. "Görmüyor musun? Gece oyunlarınızı sana tablolarla anımsatıyor."

Señora Lucrecia soluğunun kesildiğini duyumsadı.

"Neden söz ediyorsun sen?" diyebildi kekeleyerek. Yalanlayacak gücü bulamamıştı kendinde.

"Aman üveyanne neden olacak," dedi çocuk el kol hareketleri yaparak. "Şu oyunlarınızdan işte. Seni bir gün Kleopatra, bir gün Venüs, bir gün Afrodit yaparak oynadığınız oyunlar. Sen de onu hoşnut etmek için resimlere öykünüyordun."

"Ama? Ama..." Doña Lucrecia öyle utanmıştı ki kızamıyordu bile ve bir şey söylerse kendini daha fazla ele vereceğini duyumsuyordu. "Nereden çıkarıyorsun bunları, çok sapık bir düş gücün var."

"Kendin anlattın ya," diye karşılık verdi çocuk. "Unuttun mu? Sendeki de ne kafa yani, üveyanne!"

Dili tutuldu. O mu söylemişti Fonchito'ya? Onunla bu konuya değindiğini anımsamıyordu. Dolaylı olarak bile sözü geçmemişti. Asla! Tabii ki hayır! Öyleyse? Rigoberto söylemiş olmasın? Mümkün değil. Rigoberto düşlerinden, arzularından hiç kimseye söz etmezdi. Gündüzleri onunla bile bu konularda konuşmazdı. On yıllık evlilikleri süresince bu kurala uymuşlar, geceleri yaptıklarından ve konuştuklarından, ne ciddi ne de şaka yollu, asla söz etmemişlerdi gündüzleri. Aşkı bayağılaştırmamak ve gizemli kutsal aylasını koruyabilmek için derdi Rigoberto. Doña Lucrecia kocasının yaşamının öbür yüzünü tanımaya başladığı ilk evlilik günlerini, Johan Huizinga'nın kitabı, *Homo Ludens*, üzerine yaptıkları sohbetleri anımsadı. Don Rigoberto Lucrecia'ya bu kitabı okumasını rica etmişti, okumasını istediği ilk kitap. Gelecekteki mutluluğun anahtarının yaşamın kutsal mekânlarda oynanan bir oyun olduğu fikrine bağlı olduğunu söylemişti. Doña Lucrecia 'Kutsal mekân yatak oldu,' diye geçirdi aklından. O gece oyunlarını oynayarak mutlu olmuşlardı. İlk başlarda bu oyunlar Doña Lucrecia'da sadece merak uyandırıyordu, ama yavaş yavaş onu fethetmeye, her an yenilenen roman gibi yaşamını –gecelerini– darmadağın etmeye başlamışlardı. Bu veletle çılgınlıklara varana dek.

"Yalnız gülen, muzırlıklarına güler." Justiniana'nın genç ve kıvrak sesi Doña Lucrecia'yı düşüncelerinden uzaklaştırdı. Hizmetçi kız elinde çay tepsisi içeri girmişti. "Merhaba Fonchito," diyerek çocuğu selamladı.

"Babam üveyanneme mektup yazmış, yakında barışacaklar. Sana dediğim gibi Justita. Bana bisküvi yaptın mı?"

"Tereyağ ve çilek reçelli bisküvi," dedi Justiniana ve gözleri faltaşı gibi açılmış Doña Lucrecia'ya döndü: "Beyle barışacak mısınız? Yeniden Barranco'ya taşınacağız öyleyse?"

"Saçmalıyor," dedi Doña Lucrecia. "Bilmiyor musun onu?"

"Saçmalıyor muyum göreceğiz bakalım," diye karşı çıktı Fonchito, Doña Lucrecia çayları koyarken bisküvilerden yemeye başlamıştı bile. "İddiasına var mısın? Barışırlarsa ne veriyorsun bana?"

"Yanık bir boynuz," dedi Doña Lucrecia, çocuğun meydan okumasına boyun eğerek. "Ya sen, kaybedersen ne vereceksin bana?"

"Bir öpücük," diye, gülerek göz kırptı Fonchito.

Justiniana bir kahkaha attı ve ekledi:

"En iyisi kumruları baş başa bırakıp gideyim ben."

"Kes sesini, deli kız," diye payladı Doña Lucrecia, ama hizmetçi kız dışarı çıkmıştı bile, onu duymadı.

Çaylarını hiç konuşmadan içtiler. Doña Lucrecia içine kapanmış, olanlardan üzgün Don Rigoberto ile yaşadığı anılara dalmıştı. Bu ayrılığın çaresi yoktu. Üçünün bir arada yeniden aynı evde yaşamaları olası mıydı? O anda İsa'nın on iki yaşındayken tapınaktaki saygın kişilerle Tanrıbilim üzerine tartışarak onları nasıl şaşırttığını anımsadı. Evet, ama Fonchito İsa gibi dahi bir çocuk değildi. Karanlıklar Prensi Luzbel'e benziyordu daha çok. Olanlardan sorumlu olan Doña Lucrecia değil oydu, o sözde çocuk.

"Başka neyim benziyor Egon Schiele'ye biliyor musun, üveyanne?" diyerek düşüncelerini yarıda kesti çocuk. "İkimiz de şizofreniğiz!"

Doña Lucrecia kendini tutamadı ve gülmeye başladı, ama aklına bir şey gelmiş gibi gülmesi yüzünde dondu kaldı. Sık sık olduğu gibi bu kez de bu çocukça saçmalıkların altında korkunç şeyler yatıyor olmasın.

"Sen şizofrenik ne demek biliyor musun ki?"

"Tek bir insan olduğun halde iki ya da daha çok insan olduğunu sanıyorsun," diye dersi abartarak tekrarladı. "Dün gece babam anlattı bana."

"Güzel, sen öyle olabilirsin," diye fısıldadı Doña Lucrecia. "Çünkü senin içinde bir büyük adam var, bir de çocuk. Bir küçük melek ve bir şeytan. Ama bunun Egon Schiele'yle ne ilgisi var?"

Fonchito'nun yüzü yeniden hoşnutluk ifade eden bir gülümsemeyle aydınlandı. Ve hemen "Bir dakika, üveyanne," diye fısıldayarak çantasından eksik etmediği Schiele'nin kitabını aramaya koyuldu. Daha doğrusu kitaplardan birini, Doña Lucrecia en az üç farklı kitap gösterdiğini anımsıyordu. Her zaman çantasında hep bu kitaplardan biriyle mi dolanıyordu? Bu ressamın

her şeyi ile özdeşleşme tutkusunu fazla ileri götürüyordu artık. Doña Lucrecia Rigoberto'yla konuşabilseydi ona çocuğu bir psikoloğa göstermesini önerirdi. Ama hemen bu fikri gülünç buldu. Ne parlak fikir, eski kocasına ayrılmalarına neden olan çocuğun terbiyesi üzerine akıl vermek! Son zamanlarda iyice aptallaşmaya başlamıştı.

"Bak üveyanne, şuna ne dersin?"

Doña Lucrecia kitabı aldı, Fonchito'nun gösterdiği sayfaya baktı ve bir süre sayfaları çevirmeyi sürdürdü. Bütün dikkatini resimlerde toplamaya çalışarak gözlerinin önünden geçen ikili ya da üçlü, çelişkili erkek figürlerine bakıyordu. Kimisi tunikler içinde, kimisi çıplak ya da yarı çıplak. Kimi resimlerde dikilmiş iri cinsel organlarını örtüyorlar, kimisinde ise hiç utanmadan teşhir ediyorlardı.

"Evet, otoportreleri," dedi sonunda, bir şey söylemiş olmak için. "Kimileri iyi. Öbürleri pek iyi sayılmaz."

"Yüzden fazla otoportresini yapmış," diye açıkladı çocuk. "Rembrandt'dan sonra en çok otoportre yapan ressam Schiele."

"Bu şizofrenik olduğunu kanıtlamaz. Daha çok özsever olduğunu gösterir. Sen de özsever misin, Fonchito?"

"Dikkat etmiyorsun," dedi çocuk, sayfaları çevirirken açıklamaya çalışarak. "Fark etmedin mi? Kendini yineliyor, iki-üç kez. Örneğin şuna bak, 1911'de yaptığı *Kendine Bakarken Otoportre*? Kim bu resimdekiler? Hepsi kendisi. Ve yine 1911'de yaptığı *Peygamber* (İkili Otoportre). Görüyorsun işte, biri çıplak ve biri giyinik kendisi. *Üçlü Otoportre*, (1913). Yine üç kez kendisi. Ve şurada üç tane daha var, şu küçük resimde, sağ taraftaki. Kendini böyle görüyor, sanki bir sürü Egon Schiele varmış gibi. Bu şizofrenlik değil mi?"

Konuşurken heyecandan zorlanıyor, gözleri parıldıyordu. Doña Lucrecia yatıştırmaya çalıştı:

"Tamam, şizofrenik eğilimli olabilir, birçok sanatkâr gibi," diye çocuğa hak verdi. "Ressamların, ozanların, müzisyenlerin bazen kafaları öylesine coşkulu duygularla dolu oluyorlar ki bu kadar duygu bir insana sığmıyor. Ama sen dünyanın en normal çocuğusun."

"Geri zekâlıymışım gibi konuşma benimle üveyanne," dedi Fonchito, gücenmişçesine. "Ben de onun gibiyim, bunu sen de

çok iyi biliyorsun, çünkü öyle olduğumu biraz önce kendin söyledin. Aynı anda hem büyük adam: hem de çocuksun demedin mi? Hem melek, hem şeytan. Yani şizofrenik."

Doña Lucrecia Fonchito'nun saçlarını okşadı. Karmakarışık, yumuşacık sarı bukleler parmaklarının arasından kaydı ve çocuğa sarılmamak, kucağına alıp sallamamak için kendini zor tuttu.

"Anneni özlüyor musun?" diye ağzından kaçırdı, hemen ardından kırdığı potu düzeltmek istercesine ekledi: "Yani, onu çok düşünüyor musun demek istedim," dedi.

"Çok az," diye yanıtladı Fonchito istifini bozmadan. "Yüzünü pek anımsamıyorum bile, daha çok fotoğraflarından tanıyorum. Ben asıl seni özlüyorum, üveyanne. Onun için de babamla barışmanızı istiyorum."

"Bu o kadar kolay değil. Anlamıyor musun? Bazı yaralar kolay kolay kapanmazlar. Rigoberto'yla aramızda geçenlerin açtığı yaralar da bu türden. Çok kırıldı ve kırılmakta haklı. Benim yaptığım bağışlanacak çılgınlık değil. Bilmiyorum, hiçbir zaman da bilemeyeceğim neden yaptığımı. Düşündükçe daha da inanılmaz geliyor. Sanki ben değildim, sanki içimde başka birisi benim yerimi almıştı."

"Öyleyse sen de şizofreniksin, üveyanne," diye güldü çocuk, yüzünde yeniden onu suç üstü yakalamış gibi bir anlatım belirmişti.

"Biraz öyle galiba, yok hayır, öyle," diye onayladı Doña Lucrecia. "En iyisi bu tatsız konuları bırakalım. Ne yapıyorsun, bana onu anlat. Ya da babanı."

"O da özlüyor seni," dedi Fonchito ciddi ve ağırbaşlı bir tavır takınarak."Bu imzasız mektubu onun için yazmış. Onun yarası kapandı ve barışmak istiyor."

Doña Lucrecia kendinde Fonchito'yla tartışacak gücü bulamadı. Şimdi içi hüzün ve melankoliyle doluydu.

"Rigoberto nasıl? Her zamanki yaşamını sürdürüyor mu?"

"Her gün işten eve, evden işe," dedi Fonchito. "Eve gelir gelmez müzik dinleyip gravürlerini seyretmek bahanesiyle çalışma odasına kapanıyor. Ama okumak, resimlerine bakıp plaklarını dinlemek için kapanmıyor odasına. Seni düşünüyor."

"Nereden biliyorsun?"

"Çünkü seninle konuşuyor," dedi çocuk, alçak sesle ve Justiniana orada mı diye sağına soluna bakındı. "Duydum. Yavaşça kapıya yaklaşıp kulağımı yapıştırıyorum. Tek başına konuşuyor ve sık sık senin adın geçiyor. Yemin ederim."

"Hadi yalancı, inanmıyorum."

"Sana böyle bir yalan uydurmayacağımı bilirsin, üveyanne. Bak söylüyorum. Senin geri dönmeni istiyor."

Fonchito öylesine özgüvenle söylüyordu ki bunları insanın onun aynı anda çok çekici ve yapay, masumluk, iyilik ve kötülük, saflık ve fesatlık, içtenlik ve çıkarcılık dolu dünyasına sürüklenmemesi olanaksızdı. 'O olaydan beri bir çocuğum olmadığı için üzüntü duymaz oldum,' diye aklından geçirdi Doña Lucrecia. Şimdi nedenini anladığını sanıyordu. Fonchito yere çömelmiş, önünde açık duran kitabı inceliyordu.

"Biliyor musun Fonchito?" dedi Doña Lucrecia, düşünmeden. "Ben seni çok seviyorum."

"Ben de seni çok seviyorum, üveyanne," diye hemen yapıştırdı çocuk.

"Sözümü kesme. Seni çok sevdiğim için öbür çocuklar gibi olmadığına üzülüyorum. Böyle vaktinden önce büyümüş olunca ancak belli bir yaşta yaşanılabilecek şeylerden mahrum kalıyorsun. Senin yaşında olmak çok güzel bir şey. Sen bu güzelliği harcıyorsun."

"Ne demek istediğini anlamıyorum, üveyanne," dedi Fonchito, sabırsızlanarak. "Daha biraz önce dünyanın en normal çocuğu olduğumu söylemedin mi? Yine ne kusur ettim?"

"Hayır, hayır," diye çocuğu sakinleştirmeye çalıştı Doña Lucrecia. "Demek istediğim, seni futbol oynarken, stadyuma giderken, mahalledeki çocuklarla ve okul arkadaşlarınla gezerken görmek istiyorum. Aynı yaşta arkadaşların olmalı. Partiler düzenlemeli, dans etmeli, okullu kızları kendine âşık etmelisin. Bunları yapmak gelmiyor mu içinden?"

Fonchito küçümseyen bir tavırla omuz silkti.

"Öf, sıkıcı şeyler!" dedi alçak sesle, dinlediklerini önemsemiyormuş gibi. "Ders aralarında futbol oynuyorum, yeter o kadar. Bazen mahalledeki çocuklarla beraber çıkıyorum. Ama onların hoşlandıkları saçma sapan şeyler canımı sıkıyor. Kızlara gelince, onlar daha da aptallar. Onlara Egon Schiele'den söz

edebileceğimi mi sanıyorsun? Arkadaşlarımla olduğumda zaman kaybediyormuşum gibi geliyor bana. Seninle olunca kazanıyorum. Burada sohbet etmek Barranco'da, Malecon'da çocuklarla sigara içmekten bin kez daha keyifli. Hem sen varsın ya üveyanne, kızları ne yapayım."

Doña Lucrecia ne diyeceğini bilemedi. Gülümsemeye çalıştı ama beceremedi, bundan daha yapay bir gülümseme olamazdı. Çocuk üveyannesinin tedirgin olduğunun ayrımındaydı, dahası bundan emindi. Doña Lucrecia çocuğun yaşından büyük gösteren yüzünü, iyimserlikle gerilmiş yüz hatlarını, erkeksi bir pırıltıyla onu yutacakmış gibi bakan gözlerini görünce, bir an üzerine atlayıp dudaklarından öpecekmiş gibi geldi. Neyse ki tam o anda yanlarında Justiniana'nın siluetini fark etti ve rahatladı. Ama bu rahatlığı uzun sürmedi. Hizmetçi kız elinde beyaz bir zarf getiriyordu. Ne olduğunu keşfetmesi zor olmadı.

"Bu zarfı kapının altından atmışlar, hanımefendi."

"Babamın bir imzasız mektubu daha, bahse var mısınız?"

FOBİLERE ÖVGÜ VE SAVUNMA

Sayın arkadaşım Peter Simplon (tabii eğer bu sizin gerçek soyadınız ve sizi daha beter karikatürize etmek için dili uzun gazeteciliğin bir hilesi değilse).[1]

Dünyanın bu uzak köşesinden size hayranlık ve dayanışma duygularımı iletiyorum. Bu sabah büroma giderken arabada Radio America'nın haberlerinde New York Eyaleti, Syracusa Mahkemesi'nin sizi, birçok kez komşunuzun damına tırmanarak onu yıkanırken dikizlemek suçundan üç ay hapse mahkûm ettiğini duyduğumdan beri çalışma gününü tamamlayıp eve dönmek ve size bu satırları karalamak için dakikaları saydım. Size hemen şunu söylemek istiyorum, göğsümde böylesine coşkulu duyguların patlamasına (ve bunu mecazi anlamda söylemiyorum, kaburgalarım arasında bir bombanın alev aldığını duyumsadım) neden olan size verilen ceza değil. Sizin yargıca verdiğiniz yanıt (ve zavallı bahtsız bunu ağırlaştırıcı suç olarak gör-

[1] Simplon İspanyolca'da koca budala, basit insan anlamına geliyor. (Çev.)

nüş): 'Dama çıkıp dikizledim çünkü komşumun koltuk altı tüyleri bana dayanılmaz derecede çekici geliyordu'. (Haberleri okuyan çığırtkan spiker bu cümleyi yılışık, alaycı bir sesle okudu ve böylece dinleyicilere mesleğinin gerektirdiğinden daha fazla salak olduğunu gösterdi.)

Sayın fetişist arkadaşım,

Syracusa'yı hiç görmedim ve hakkında pek bilgim yok. Yalnız kışın çok soğuk ve kar fırtınalı geçtiğini duymuştum. Ama kesin çok özel topraklar olmalı ki sizin gibi duygusal ve fantezileri bol, salt küçücük bir eksantriklik (küçük derken zararsız, sağlıklı, iyiliksever demek istiyorum –çünkü ikimiz de çok iyi biliyoruz ki yücelikten yoksun bir tutku, bir fobi olamaz, çünkü bir bireyin özgürlüğünün, egemenliğinin en belirgin göstergesi tutkuları ve fobileridir–) uğruna itibarını ve sanırım, işini kaybetme tehlikesine, arkadaşlarının ve tanıdıkların alaylarına meydan okuyan cesur bir insan yaratabilmiş.

Bu açıklamadan sonra yanlış anlamalara meydan vermemek için şunu belirtmek istiyorum: Sizin ağzınızı sulandıran nefaset, benim midemi bulandıran bir musibettir. Onca zengin istek ve fanteziler evreninde, kadınların koltuk altlarında yeşeren tüyler (ve sanırım, bu tüyleri tatmak, onlara dokunmak ve koklamak) sizi mutluluğa boğarken benim üzerimde moral kırıklığı, tiksinti ve cinsel iştahsızlık yaratıyor. (Bir seferinde Ribera'nın *Sakallı Kadın*'ını gördüğümde üç hafta cinsel iktidarsızlık çekmiştim). Bu yüzden sevgili Lucrecia'm her zaman gergin koltuk altlarında en ufak bir kılın başgöstermesine izin vermez. Teni gözlerime, dilime ve dudaklarıma meleklerin pırıl pırıl tenleri gibi gelir. Kadınların tüyleri arasında bana zevk veren yalnızca pubisteki tüylerdir, fazla uzun, yün yumağı gibi sık ve karışık olmamak koşuluyla.

Size öykünerek, özel yaşamımla ilgili ayrıntıları itiraf ederken şunu da ekleyeyim: tüylerle (kıl diyecek olursam yağ ve kepek gibi öğeleri da anımsatarak gerçeği daha da çirkinleştirmiş olurum) kararmış koltuk altları bende cinsiyet düşmanlığı derecesine varan bir dehşet uyandırır. Bu duygu ancak çiklet çiğneyen ya da bıyıklı bir kadın ya da hangi cinsten olursa kürdan denen o rezil nesneyle dişlerini karıştırarak, aralarında pislik arayan ya da tırnaklarını kemiren ya da herkesin gözü önünde

utanıp sıkılmadan mango, portakal, nar, şeftali, üzüm, *chirimoya*,[1] yahut benzer yumuşaklıkta herhangi bir meyve yiyen bir iki-ayaklının karşısında hissettiklerimle kıyaslanabilir. Meyveler deyince salkım, lif, çekirdek, kabuk, zar gibi şeyler geliyor aklıma ve lafı (görüntüsü demiyorum) bile tüylerimi diken diken ediyor. Hemen içimde birilerini öldürmek isteği kabarıyor. Size meyve yiyen ve yutulamayacak pislikleri ağzından çıkaran ya da tüküren birini her gördüğümde midemin bulandığını ve suçlunun ölümünü istediğimi söylersem, dostum, hiç mi hiç abartmış olmam. Bunların yanı sıra yemek yerken, çatalı ağzına götürmek için eliyle beraber dirseğini de kaldıran bir konuğun bir yamyam olduğunu düşünmüşümdür her zaman.

İşte biz böyleyiz ve böyle olmaktan utanç duymuyoruz. Bence hayatta bir insanın tutkuları uğruna şerefsizliği ve hapse girmeyi göze alması kadar değerli bir şey olamaz. Ben o insanlardan değilim. Sizin, herkesin gözleri önünde ulaştığınız ahlak yüceliğini ben gizli olarak, aile içinde yaşıyorum. Yaşamımı sessizce, alçakgönüllülükle, misyonerlik ve teşhircilik kaygısına kapılmadan; iş, aile ya da toplum bağları nedeniyle beraber olmak zorunda olduğum insanları düşmanlığa ve alaycılığa kışkırtmadan sürdürüyorum. Eğer benim korkak olduğumu düşünüyorsanız –hele sizin insanların karşısına olduğunuz gibi çıkma rahatlığınızla kıyaslayacak olursanız– çok haklısınız. Şimdilerde fobilerim ve tutkularımdan –aşağılayıcı bir kavram kargaşası yarattıkları, psikologları ve psikanaliz divanlarını çağrıştırdıkları için bu iki terimden de hiç mi hiç hoşlanmıyorum, ama gerçek anlamlarına ihanet etmeden başka hangi terimi kullanabilirim? Ayrıksılıklar? Kişisel arzular? Şimdilik sonuncu en az kötü olanı diyelim– gençliğimde korktuğum kadar korkmuyorum. O zamanlar tam bir Katoliktim. Katolik Hareket'e önce militan, sonra lider olarak katıldım. Jacques Maritain gibi düşünenler beni çok etkiliyordu. Yani toplumsal ütopyalara tapıyor, kötülüklerin –bunlara günah diyorduk– İncil'in öğretilerine dayanan ateşli bir havarilikle yok edileceğine içten inanıyor ve böylece insanlık tarihine hükmedip ruhsal değerlerden yola çıkarak homojen bir toplum kurulacağını sanıyordum. Gençliği-

[1] Yaklaşık elma büyüklüğünde; kalın yeşil kabuklu; içi yumuşak, ortası iri siyah çekirdekli dilimimsi beyaz parçalardan oluşan bir tropik ülke meyvesi. (Çev.)

min en güzel yıllarını, bana ve arkadaşlarıma öcün benimsetilmek istenen insanlık yalanına –farklı yapıları nedeniyle birbirleriyle asla özdeşleşemeyecek özellikleri olan insanlardan uyumlu ve eşitlikçi bir toplum yaratmak– inanarak Hıristiyan Cumhuriyeti denen bu tinsel ortaklaşacı ütopyayı gerçekleştirmek için, dönme bir dindar bağlılığıyla çabalamakla geçirdim. Beni diğer hemcinslerimden ayıran ve örnek bir insan yapan tutkularımı, önceleri bir tür sempati duyarak, sonraları utançtan yüzüm kızararak o yıllarda keşfettim, Syracusalı arkadaşım Peter Simplon. (Her insanın diğerinden farklı olduğunu ve yaratıcılığın ve özgürlük duygusunun bu farklılıklardan kaynaklandığını öğrenmem için uzun yıllar ve birçok deneyimler geçirmem gerekti.) Bir zamanlar yakın arkadaşım olan birini elleriyle portakal soyarken ve dilimleri, iğrenç ipliklerin dudaklarından sarkmasına aldırmadan, ağzına tepiştirip, yutamadığı beyazımsı çekirdekleri sağa sola tükürürken görünce ona karşı duyduğum yakınlığın önüne geçilmez bir hoşnutsuzluğa dönüştüğünü ve kısa bir süre sonra herhangi bir bahaneyle arkadaşlığımıza son verdiğimi, yine o sıralar hayretle fark ettim.

Günah çıkartan papaz Peder Dorante, geleneksel Ignacio Lisesi'nin babacan bir papazı, benim telaş ve pişmanlıklarımdan kaygılanmıyordu. Bu 'önemsiz tutkuların' bağışlanabilir küçük günahlar, fazlasıyla şımartılmış her zengin aile çocuğunda rastlanabilecek kaprisler olduğunu düşünüyordu. Ve gülerek 'Sen neden diğer gençlerden farklı olasın ki. Devasa kulakların ve karınca yiyen ayının burnunu andıran burnun dışında senin kadar normal başka bir insan düşünülemez. En iyisi posalı ve çekirdekli portakal yiyen birini gördüğünde başını öbür yana çevir ve rahat rahat uyu,' diyordu. Ama rahat uyuyamıyordum, ikide bir sıçrayarak uyanıyordum. Hele uyduruk bir bahaneyle Otilia'yla aramız bozulduktan sonra. O kadar sevdiğim ve beni dinlemesi için o kadar üstüne gittiğim örgülü saçlı, paten kayan, kalkık burunlu Otilia... Neden kavga ettim onunla? Villa Maria Koleji'nin beyaz üniformasıyla gezinen güzel Otilia ne suç işledi? Karşıma geçip üzüm yedi. Büyük bir zevkle üzümleri teker teker ağzına atıyor ve benim dehşetle yüzümü buruşturduğumu gördüğünde –daha önceden fobilerimden haberdar etmiştim onu– derin bir iç çekiyor, gözlerini devirerek benimle alay edi-

yordu. Sonra da ağzını iyice açarak eliyle iğrenç çekirdekleri ve pis posaları çıkarıp evlerinin bahçesine fırlatarak –bahçe duvarının üstünde oturuyorduk– bana meydan okurcasına bu korkunç gösteriyi tamamlıyordu. Ondan tiksindim! Nefret ettim! Büyük aşkım güneşte bırakılan bir dondurma gibi eridi ve günlerce dalgalara kapılsın, bir otomobil kazası geçirsin ve kızamık olsun diye dua ettim. Peder Dorante 'Bu günah değil,' dediğinde beni teselli edecek sandım, ama 'Bu bir çılgınlık. Sana günah çıkaracak bir papaz değil bir deli doktoru gerek,' diye tamamladı sözlerini.

Bütün bunlardan dolayı, Syracusalı arkadaşım ve sevgili rakibim, anormal olduğumu sanıyordum. O zamanlar normal olamamak fikri beni bunaltıyordu, çünkü birçok insan gibi –korkarım insanların büyük bir çoğunluğu– ben de başka olmak fikrini bağımsızlık isteğine bağlayamıyordum, yalnızca toplumun yaptırımlarına uymayanın, sürünün yüzkarası olanın cezalandırılacağını düşünüyordum. Damgalanmış, kurallara uymayan biri olmayı felaketlerin en büyüğü olarak görüyordum. Ama sonraları bütün bu tutkuların korkulacak bir şey olmadığını, dahası bazı tutkuların gizemli birer keyif kaynağı olduğunu keşfettim. Kızların dizleri ve dirseklerine tutkun olmak örneğin. Arkadaşlarım güzel gözlerden, ince ya da dolgun bedenlerden, ince bellerden hoşlanıyorlardı. Aralarında daha cüretkâr ve küstah olanlar dik kıçları ve eğri bacakları beğeniyorlardı. Bir kızın fiziğini incelerken eklemlere öncelik tanımak yalnız benim aklıma gelmişti. Şimdi defterlerimle baş başa kalınca yüzüm kızarmadan itiraf edebiliyorum bu tutkuları. İtiraf ediyorum ve sözümden dönmüyorum. Dolgun, girinti çıkıntısı olmayan, yuvarlak, ipek gibi dizler ve perdahlanmış gibi pırıl pırıl, dümdüz, dokununca yumuşacık, sünger gibi dirsekler beni heyecanlandırıyor, şahlandırıyor. Bakmaktan, dokunmaktan, öpmekten mutlu oluyorum, sanki başım göklere değiyor. Siz bu fırsatı pek bulamazsınız, ama Lucrecia'ya soracak olsanız, sevdiğim kadın size saatlerce –çarmıha gerilmiş İsa karşısındaki çocuk gibi– diz çökerek dua edercesine nasıl onun o mükemmel dizlerini, o zarif, tek bir buruşuğu olmayan, eşsiz dirseklerini seyrettiğimi, önüne atılan bir kemikle oynayan köpek yavrusu gibi zevkten esrimiş, dilim uyuşana, dudaklarıma kramp girene

dek nasıl öpüp ısırdığımı anlatırdı. Sevgili Lucrecia! Onu kutsayan bütün güzellikler arasında en çok değer verdiğim yanı zaaflarıma anlayış göstermesi ve düşlerimi gerçekleştirmemde bana yardımcı olması. Bu yüzden ona duyduğum gönül borcu sonsuz.

Sonunda bu tutkumdan dolayı bir vicdan muhasebesi yapmak zorunda kaldım. Katolik Hareket'te beraber olduğumuz ve kızların en çok nerelerini beğendiğimi –dizler ve dirsekler– çok iyi bilen psikoloji meraklısı bir arkadaş beni uyarmıştı... Bu uyarı, işleri daha beter karıştırdı. Arkadaşımın tutkular konusunda sıkı Ortodoks fikirleri vardı. Ona göre insanların davranış ve güdülerinin ahlaka ve Kilise'nin öğretilerine uygun olması gerekiyordu. Bana sapmalardan söz etti ve açıklamalarında fetişçilik, fetişist sözcüklerini kullandı. Şimdilerde bu iki sözcüğün sözlükteki tüm sözcükler arasında en saygıdeğer sözcükler olduğunu düşünüyorum (biz, yani siz ve ben ve tüm duyarlı insanlar birer fetişistiz), ama o dönemde bu söz ahlaksızlık ve tiksinç kötülük eğilimi demek gibi gelmişti bana.

Akademi Sözlüğü'nün dediği gibi fetişçiliğin 'fetişlere tapmak' olmadığını siz de ben de, Syracuselı arkadaşım, çok iyi biliyoruz. Fetişçilik her şeyden önce çok özel bir anlatım biçimidir. Kadınların ve erkeklerin uzamdaki yerlerini belirlemek, başkalarıyla aralarındaki ayrımları belirginleştirmek, hayal güçlerini harekete geçirmek, sürüden ayrılmak ve özgür olmak için seçtikleri bir yoldur. Fetişçiliğin birey yaşamı üzerindeki etkin rolünü nasıl keşfettiğimi ve bu keşfimin toplumsal ütopyalara karşı duyduğum hayranlığı yok etmede ne denli etkili olduğunu size, ulu çam ağaçları ve bembeyaz tepelerle dolu olarak düşlediğim kentinizin eteklerindeki bir köy evinde karşılıklı oturup viskilerimizi yudumlarken, şöminedeki odunların çıtırtılarını dinlerken anlatmayı ne kadar isterdim. Daha önce sözünü ettiğim toplumsal ütopyalar mutluluğun, iyiliğin, ya da herhangi bir etik ya da estetik değerin nasıl ortaklaşa inşa edildiğini söylüyorlardı. İnançlılıktan agnostikliğe geçiş yaptığımdan beri ve bugünkü inançlarım ışığında –ne kadın ne de erkekler ütopyasız yaşayamazlar–, ütopyaları gerçekleştirmenin tek gerçekçi yolunun onların toplumsal düzeyden bireysel düzeye geçirilmesi olduğuna inanıyorum. Ortak yaşam insanların özgürlükleri-

ni, bireyler arasındaki güzelim ayrılıkları, dehşet verici ortak paydalar adına yok etmeden asla yetkin bir örgütlenmeye erişemez. Buna karşılık, birey tek başına –iştah, tutku, fetişizm, fobi ya da arzularına göre– yaşanan ve arzulananın çakıştığı o yüce ideale çok yakın bir dünya yaratabilir kendine (azizlerin ve olimpiyat şampiyonlarının yaptıkları gibi). Seyrek de rastlansa, çok özel durumlarda –bir spermle bir yumurtanın buluşup döllenmesi gibi– iki insan düşlerini birbirlerini tamamlayarak birlikte gerçekleştirebilir. Anlayışlı karısı tarafından kaleme alınan özgeçmişinde okuduğuma göre mizah yazarı, eleştirmen, animatör ve uçarı gazeteci Kenneth Tynan bu talihlilerden biri. Gizli bir mazoşist olan Kenneth Tynan bir rastlantı eseri, kendisi gibi sadistliğini saklayan bir kızla tanışıyor. Böylece haftada iki ya da üç kez, Kensington'un bodrumunda sonsuz mutluluklar yaşıyorlar; Tynan yediği kırbaç darbeleriyle, kız ise kırbaçlayabileceği birini bulduğu için. Ussal açıdan tentürdiyot kokan, öküzgözü merhemi gerektiren bu oyunlara saygı duyuyorum, ama kendim uygulamıyorum.

Fıkra anlatmaya başladığımıza göre –bu konuda bende binlerce fıkra var– ağzı kalabalık sigorta satıcıları arasında birinciliği elden bırakmayan Cachito Arnilla'nın libidosunu Kore hastalığına tutulmuş gibi ayaklandıran fanteziden söz etmeden geçemeyeceğim. Cachito Arnilla'nun tutkusu –ulusal bayramlarda ya da Noel'de verilen ve kesinlikle gitmem gereken kokteylllerin birinde itiraf etmişti– üstünde sivri topuklu ayakkabılardan başka hiçbir şey olmayan, çırılçıplak, sigara içerek bilardo oynayan bir kadını seyretmekmiş. Çocukluğunda bir dergide gördüğünü sandığı bu imge ilk ereksiyonlarına eşlik etmiş ve o zamandan beri de bu tutku cinsel yaşamının kutbu olmuş. Hey gidi Cachito hey! Muhasebe bölümünden çıtı pıtı bir esmerle evlendi, eminim bu kızcağız kaprislerini yerine getirmiştir. Evlenme hediyesi olarak kendisine, La Perricholi Sigorta Şirketi adına –şirketin yöneticisi olarak–, boyutları kurallara uygun bir bilardo masası armağan ettim ve bir kamyonla düğün günü evine gönderttim. Şirkettekilere göre anlamsız bir armağandı ama Cachito'nun bakışlarından ve ağzı sulanarak teşekkür etmesinden tam üstüne bastığımı anladım.

Çok sevgili, koltuk altı süpürgesi hayranı, Syracusalı arkadaşım,

Tutku ve fobilerin neden olduğu coşkular sınırsız olamaz. Bazı kısıtlamaları kabullenmek gerek. Bu kısıtlamalar olmazsa ağır suçlar, cinayetler patlak verebilir ve yeniden yabansıllığa dönebiliriz. Ama düşlerin barınağı olan özel yaşamda, birlikte hoş vakit geçirmek, keyiflenmek için oyunu kurallarıyla kabul eden yetişkin insanlar arasında hiçbir kısıtlama olmamalıdır. Bu tür oyunlardan birçoğunun benim üzerimde aşırı tiksinti yaratması (örneğin, XVII. yüzyıl Fransız soylularının pek sevdiği osuruk hapları, özellikle de Sade Markizi'nin kadınlara kötü davranmakla yetinmeyip, onları kendisini osuruk yağmuruna tutmaya zorlaması) evrenin farklılıklarla dolu olduğunu bir kez daha kanıtlanmış oluyor. Farklılıkları hoşgörmek ve saygıyla karşılamak gerek, çünkü hiçbir şey insan yapısının gem vurulamayan karmaşasını farklılıklardan daha iyi özümleyemez.

Damına tırmanıp, koltuk altındaki fiyonklara saygılarınızı sunmakla, tüylü komşunuzun insan haklarını ve özgürlüğünü çiğnemiş mi oluyorsunuz? Kuşkusuz evet. Toplumsal yaşam kuralları adına cezalandırılmanız mı gerekiyordu? Ah, elbette ki! Ama siz bunu biliyordunuz ve tehlikeyi göze aldınız, komşunuzun tüylü koltuk altlarını dikizlemenin bedelini ödemeye hazırdınız. Daha önce de söylemiştim, bu aşırı kahramanlıklara öykünmem olanaksız. Bu konuda alay konusu olma korkusu, kahramanlıkları hor görmem ağır basıyor. Ayrıca fiziksel beceriksizliğim başkalarının damına tırmanarak tüysüz bir beden, yuvarlak dizler, biçimli dirsekler seyretmem için başka engel. Doğal korkaklığım beni –kimbilir belki de aslında hastalık derecesine varan bir yasallık içgüdüsüdür– tutkularım, fobilerim ve fetişlerim için genelde yasal olarak kabul edilmiş mekânlar bulmaya zorluyor. Yasallığı yeğlemem beni olağanüstü kösnüllüklerden yoksun mu bırakıyor? Kuşkusuz. Ama, gerektiği gibi yararlanabilirsem, elimdeki olanaklar da yeterli. Ben de bunu başarmaya çalışıyorum zaten. Dilerim üç ay çabuk geçer. Parmaklıklar ardındaki gecelerinizi tüy ormanları, kara, sarı, kızıl ipek tüylerle dolu düşler süslesin.

Hoşça kalın, türdeşim.

PROFESÖR HANIMIN DONU

Don Rigoberto gözlerini açtı. Profesör hanımın kenarı dantelli, baştan çıkarıcı, şiir gibi donu orada, üçüncü ve dördüncü basamaklar arasında duruyordu. Cin çarpmış gibi tir tir titredi. Hayır uyumuyordu, uzun süredir karanlıkta, yatağa uzanmış, denizin mırıltısını dinleyerek, bir görünüp bir kaybolan düşlere dalmıştı. O mahut gece, onu uykusundan uyandıran telefonun sesini yeniden duyana kadar.

"Alo, alo?"

"Rigoberto? Siz misiniz?"

Alçak sesle, almacı eliyle kapamaya çalışarak konuşmasına karşın eski hocasının sesini tanımıştı. Neredeydi? Atalardan kalma bir üniversite kampusunda. Hangi ülkede? Amerika Birleşik Devletleri'nde. Hangi eyalette? Virginia eyaletinde. Hangi üniversitede? Devlet üniversitesinde, mimarı Thomas Jefferson olan beyaz sütunlu, neoklasik stilde inşa edilmiş o nefis binada.

"Siz misiniz, hocam?"

"Evet, evet, Rigoberto. Ama yavaş konuş. Uyandırdığım için özür dilerim."

"Üzülmeyin hocam, ziyanı yok. Profesör Lucrecia'yla yemek nasıl gitti? Döndünüz mü?"

Saygıdeğer hukukçu ve filozof Nepomuceno Riga'nın sesi boğuklaştı ve anlaşılmaz bir şeyler kekeledi. Rigoberto eski hukuk felsefesi hocasının başına ciddi bir iş geldiğini anlamıştı. Hâlâ Lima Katolik Üniversitesi'nde profesördü ve Rigoberto'nun master yaptığı (sigorta hukuku üzerine) Virginia Üniversitesi'ne bir sempozyuma katılmak üzere gelmişti. Rigoberto hocasının kılavuzluk ve şoförlüğünü yapmış, onu Monticello'ya, Jefferson'un müzeevine ve Manassas savaşının yapıldığı tarihi yerleri gezmeye götürmüştü.

"Şey, Rigoberto, rahatsız ettiğim için özür dilerim, ama güvenebileceğim tek insan sensin. Öğrencim oldun, aileni tanıyorum ve şu son günler bana çok nazik davrandın, benimle o kadar ilgilendin..."

"Rica ederim, Don Nepomuceno," diye yüreklendirmeye çalıştı hocasını Rigoberto. "Bir şey mi oldu?"

Don Rigoberto yatağa oturmuş, içinden kıkır kıkır gülüyordu. Bir an öyle geliyordu ki banyo kapısı her an açılabilir; insanı düşlere boğan ve Venüs tepesini zar zor örten, siyah ya da beyaz dantel, kenarları ipek biyelerin arasından başını uzatan birkaç tüyle, üzerinde fantezi külotlarından biri, Doña Lucrecia'nın çıplak silueti kapıda belirebilirdi. İşte iyi yürekli ve temiz kalpli Don Nepomuceno'nun çıkması gereken merdivenlerde de bu külotun bir benzeri duruyordu; gerçeküstü Katalan ressam Joan Punç ya da Romen Victor Brauner'in tahrik edici nesnelerinden biri. Don Rigoberto'nun yedi yıllık o tatsız hukuk eğitimi süresince anımsamaya değer tek ders zavallı tahtayı kravatıyla silen Don Nepomuceno'nun, unutulmaz dersleriydi.

"Ne yapmam gerek bilemiyorum, Rigoberto. Zor durumdayım. İleri yaşıma karşın bu taraklarda hiç bezim olmadı."

"Hangi taraklar hocam? Söyleyin, çekinmeyin." Neden Don Nepomuceno'yu sempozyumun diğer davetlileri gibi Holiday Inn'de konuk etmek yerine uluslararası hukuk profesörünün evine yerleştirmişlerdi? Ününe saygı gösterdiklerinden kuşkusuz. Yoksa dünyanın her yerinde kongrelerde, konferanslarda, açık oturumlardaki beraberlikten doğan arkadaşlığa dayanarak ve belki de Latince deyimlerle dolu, bol dipnotlu, sonunda bitip tükenmek bilmeyen bir bibliografya bulunan ve Buenos Aires, Tubingen ya da Helsinki'de çıkan bir dergide yayımlanacak bilimsel bir bildiriyi dört elle yazmaları için mi? Kim bilir? Her ne ise, ünlü üstat Don Nepomuceno Holiday Inn'in soğuk, kişiliksiz, pencereli küplerinden birinde kalacağına, gecelerini Profesör Lucrecia'nın dekorasyonu modernle rustik karışımı, rahat evinde geçiriyordu. Rigoberto bu evi çok iyi biliyordu, çünkü o dönem Bayan Lucrecia'nın verdiği Uluslararası Hukuk II seminerini alıyordu ve birçok kez *papers*'ları götürmek ya da nezaket göstererek ödünç verdiği kalın kitapları geri vermek için kapısını çalmıştı. Don Rigoberto gözlerini kapattı ve ürpererek boylu boslu hukukçu bayanın arkasını dönüp uzaklaşırken kalçalarının ahenkli kıvrılışını bir kez daha anımsadı.

"İyi misiniz, hocam?"

"Evet, evet, Rigoberto. Aslında saçma bir şey. Bilsen benimle dalga geçerdin. Ama daha önce de söyledim, bu konuda hiç deneyimim yok. Aklım karıştı, afalladım, delikanlı."

Söylemesine gerek yoktu, dili tutulmuş gibi kekeleyip duruyor, sözcükler ağzından zorla çıkıyordu. Buz gibi ter dökü-yor olmalıydı. Anlatmak cesaretini bulabilecek miydi?

"Evet, şey... Şerefimize verilen kokteylden sonra, Profesör Lucrecia burada, evinde mütevazı bir yemek hazırlamış. Yalnız ikimiz için. Büyük incelik. Sempatik bir akşam yemeği. Bir şişe şarap içtik. Ben alkol almaya alışkın değilim. Kim bilir belki de alkol başıma çıktı, aklımın karışması ondan. Sanırım bir Kaliforniya şarabıydı.. Ama biraz kuvvetliydi galiba."

"Hocam, lafı ağzınızda gevelemeyi bırakın da ne oldu, onu söyleyin."

"Bir dakika bekle canım. Yemekten ve o şişeden sonra Doktor hanım bir kadeh konyak içmemiz için ısrar etti. Ayıp olmasın diye reddedemedim tabii. Ama gözlerimde şimşekler çakıyormuş gibi oldu. Konyak değil sanki sıvılaşmış alev. Öyle bir öksürük tuttu ki kör olacağım sandım. Ama komik bir şey oldu, oracıkta uyuyakalmışım oğlum. Evet, evet, olduğum yerde, koltukta, aynı zamanda çalışma odası ve kütüphane olarak da kullandığı salonda. Ve sonra, uyandığımda, aradan ne kadar zaman geçti bilemiyorum, on ya da on beş dakika, doktor hanım yok olmuştu. Yatmaya gitmiş olduğunu düşündüm. Ben de aynı şeyi yapmak için yerimden kalktım. Odama çıkmak için merdivenlere doğru gittim, ama merdivenleri çıkmaya başlayınca pat diye neyle karşılaştım, bil bakalım! Bilemezsin, bir külot! Evet, tam yolumun üstünde. Gülme delikanlı, gülme! Her ne kadar sana komik gelse de iyice aptallaştım. Ne yapacağımı bilemiyorum, dedim ya sana."

"Güler miyim hiç, Don Nepomuceno. Bu çok kişisel, özel giysinin salt rastlantı eseri orada olduğunu düşünmüyorsunuz herhalde?"

"Ne rastlantısı, delikanlı. Deneyimim yok belki ama henüz bunamadım. Doktor hanım özellikle bıraktı tabii ki. Bu çatı altında ev sahibesinden başka kimse yok. Tabii ki o koydu durduğu yere."

"Öyleyse bir konuk için akla gelebilecek en güzel şey olmuş, hocam. Ev sahibenizden size bir davetiye... Her şey çok açık."

"Öyle mi dersin, Rigoberto? İlk şaşkınlığım geçip de düşünmeye başlayınca bana da öyle geldi. Bu bir davet, öyle değil mi? Rastlantı olamaz, bu ev doktor hanımın kendisi gibi, örnek bir ev. Bu giysi merdivenlere bilerek öyle bir konmuş ki hemen görülüyor, inan bana."

"Küçük bir şaka yapmama izin verirseniz biraz kalleşçe konmuş derim, Don Nepomuceno."

"Evet, evet, Rigoberto, ben de içimden gülüyorum. Şaşkınlığıma karşın demek istiyorum. Bu yüzden senin öğütlerine ihtiyacım var. Ne yapmam gerek? Böyle bir durumla karşılaşacağım hiç aklıma gelmezdi."

"Yapmanız gereken ayan beyan meydanda, hocam. Doktor Lucrecia'yı beğeniyor musunuz? Çok çekici bir kadın. Ben de arkadaşlarım da öyle buluyoruz onu. Virginia Üniversitesi'nin en albenili hocası."

"Kuşkusuz öyle, aksini kim söyleyebilir. Çok güzel bir hanım."

"Öyleyse hiç zaman kaybetmeyin. Hemen kapısını tıklatın. Sizi beklediğini görmüyor musunuz? Uyuyakalmadan, acele edin."

"Bunu yapabilir miyim? Yani kapısını tıklatayım, o kadar mı?"

"Şimdi neredesiniz?"

"Nerede olacağım, salonda, merdivenlerin başında. Neden yavaş sesle konuşuyorum sanıyorsun? Yani gidip kapısını tıklatayım, öyle mi?"

"Bir dakika bile kaybetmeden. Size işaret vermiş, anlamamazlıktan gelemezsiniz. Hele ondan hoşlanıyorsanız. Profesör Lucrecia'dan hoşlanıyorsunuz, değil mi?"

"Tabii ki evet. Doğru, haklısın, böyle yapmalıyım. Teşekkür ederim, delikanlı. Sana dikkatli olmanı söylemem gerekmiyor herhalde? Kendim için, ama daha çok doktor hanımın şöhretini düşünerek."

"Ağzımı açmam, hocam. Düşünmeyin artık. Çıkın o merdivenleri, külotu alın götürün. Kapısını tıklatın ve külotu bulduğunuzda çok şaşırdığınıza değinerek bir latifeyle başlayın söze. Göreceksiniz her şey yolunda gidecek. Bu geceyi yaşamınız boyunca anımsayacaksınız, Don Nepomuceno."

Don Rigoberto almacın yerine konulduğunu ve konuşmanın sona erdiğini belirten tik sesini duymadan karın gurultusunu andıran bir ses duydu. Yaşlı hukukçu korku ve iç sıkıntısıyla gelen geğirmeyi önleyememişti. Virginia'da bir ilkbahar gecesinin ilerlemiş saatlerinde, hukuk kitaplarıyla dolu salonun karanlığında, bir serüven yaşamakla –cinselliği yalnızca evlilik içi ve üretmek için yaşayan birinin ilk serüveni olabilir miydi?– ahlak ilkeleri, dini inançlar ve toplumsal önyargılar arkasına gizlenen korkaklık arasında bocalayarak kim bilir ne tedirgin olmuş, nasıl dehşete düşmüştü adamcağız. Yüreğinde amansız bir savaş veren güçlerden hangisi üstün gelmişti acaba? Arzu mu yoksa korku mu?

Don Rigoberto ayrımında olmadan neredeyse totemleşmiş o imgeye, Profesör Lucrecia'nın merdivenlerine bırakılmış külotun hayaline dalarak yataktan kalktı ve ışıkları yakmadan çalışma odasına gitti. Bedeni önündeki engelleri –bir tabure, bir çıplak kadın heykelciği, yastıklar, televizyon aygıtı– deneyimlerin verdiği bir alışkanlıkla kolayca aştı. Karısı evden gittiğinden beri uykusu kaçıp, karanlıkta defterlerinde ve gravürlerinde yalnızlığını ve özlemini unutturacak iksiri aramadığı gece yok gibiydi. Don Rigoberto çalışma odasına geldiğinde saygın hukukçunun (merdivenlerde, iki basamak arasında yatan ve yolunu kesen misk kokulu kösnül bir kadın külotu yüzünden) Hamlet'e yaraşan bir kararsızlıkla o kritik anda, soluk soluğa kalmış hali hâlâ gözlerinin önündeydi. Tahta masanın başında lambanın konik, altın rengi ışığında defterlerini karıştırırken karşısına bir Alman atasözü çıktı: *Wer die Wahl hat, hat die Qual* (seçmek zorunda kalan acı çeker). Olağanüstü! Nereden kopya ettiğini anımsamadığı bu atasözü, zavallı ve mutlu Don Nepomuceno Riga'nın albenili Profesör Lucrecia karşısındaki ruh halini nasıl da tıpatıp yansıtıyordu.

Duruma uygun, ilginç bir şeyler bulup fantezileri için malzeme olarak kullanmak umuduyla defterin yapraklarını çeviren eli birden durdu (tıpkı dönen rulete topu atan *Croupier*'in eli gibi) ve merakla defterin üzerine eğildi. Patricia Highsmith'in *Edith'in Güncesi* adlı kitapla ilgili notları vardı önündeki sayfada. Ne yapması gerektiğini kestiremeden başını kaldırdı. Aşağıdan kayalıklara çarparak kuduran dalgaların sesi geliyordu. Pat-

ricia Highsmith? Hiç mi hiç ilgisini çekmeyen, duygusuz katil Ripley'in saçma sapan, sıkıcı cinayetlerini anlatan polisiye romanların yazarı. Birkaç yıl önce, sayıları ancak yüzü bulan Limalı okurlar arasında pek moda olan kriminoloji ustası (Alfred Hitchcock filmlerinden çalıntı) bu kadın içinden esnemek getirirdi (ancak çok popüler *Canlılar ve Ölüler* ya da *Tibet Kitabı*'yla kıyaslanabilirdi bu yazarın sıkıcılığı). Sinemaseverlere layık bu yazar bozmasının ne işi vardı defterinde? Bu notları ne zaman yazdığını, neden yazdığını anımsamıyordu. Aslında kitabı da anımsamıyordu.

"Düzmecenin yaşamı çekilir hale getiren düşsellikten kaçış olduğunu anlatan mükemmel bir roman. Edith'in ailevi, politik ve kişisel başarısızlıklarının bir tek nedeni var: Oğlu Cliffie, ona çok acı çektiren gerçek. Edith güncesinde Cliffie üzerine yazdığı sayfalarda oğlunu olduğu gibi anlatmaktansa –tembel, başarısız, üniversiteye giremeyen, hiçbir iş tutamayan bir genç– ikileme yoluyla sanki kendisinin onun için arzu ettiği yaşamı sürdürüyormuş gibi anlatıyor: önde gelen bir gazeteci, iyi bir aile kızıyla evli, çoluk çocuk ve iyi bir işi sahibi, annesine bin bir mutluluk veren bir evlat.

Ama bu düzmece yalnızca sıkıntılardan kurtulmak için bir anlık bir ilaç. Bu oyun her ne kadar Edith'i bir an için teselli etmeye yarasa da, yaşam savaşında karşısına bir engel olarak çıkıyor ve onu kafasında kurduğu dünyaya hapsediyor. Arkadaşlarıyla olan bağları önce zayıflıyor, sonra kopuyor, işinden çıkarılıyor ve korumasız kalıyor. Ölümü biraz abartılı anlatılmış olsa da sembolik açıdan çok anlamlı: Edith'in hayattayken yaşadığı ussal ve gerçekdışı değişim bu kez bedensel olarak nesnelleşiyor.

Roman yanıltıcı bir yalınlık üzerine kurulmuş. Bu tekdüzeliğin altında dramatik bir doku seziliyor. Bir yanda düşman kardeşler, gerçekler ve arzular arasında amansız bir savaş, bir yanda da ikisini birbirinden ayıran, ruhsal bir mucize olmadığı sürece aşılamayacak uzaklık."

Don Rigoberto dişlerinin birbirine vurduğunu, ellerinin terlediğini duyumsadı. Şimdi üstünkörü okuduğu bu romanı ve ona düşündürdüklerini anımsıyordu. Düş kurmayı fazla kaçırırsa sonu Edith gibi yıkım olur muydu? Bu iç karartıcı varsayıma

karşın mis gibi gül kokan donu kafasından atamıyordu. Don Nepomuceno ne yapmıştı? Genç Rigoberto'yla yaptığı telefon görüşmesinden sonra hangi girişimlerde bulunmuştu, hangi ikilemleri yaşamıştı? Öğrencisinin öğütlerine uymuş muydu?

Don Nepomuceno alacakaranlıkta parmaklarının ucuna basarak kitap raflarının ve eşyaların arasından geçerek merdivenleri çıkmaya başladı. İkinci basamakta durdu, eğilerek değerli nesneyi –ipek miydi yoksa penye mi?– parmak uçlarıyla sımsıkı tutup yüzüne götürdü; tıpkı vahşi bir hayvanın bulduğu nesneyi yenebilir bir şey mi değil mi anlamak için kokladığı gibi o da donu burnuna dayayıp kokladı. Gözlerini kıstı ve donu öptü. Hafiften başının döndüğünü duyumsadı ve sendeleyerek parmaklıklara tutundu. Karar vermişti, yapacaktı. Yüreği gümgüm atarak merdivenleri çıktı. Yeniden parmaklarının ucuna basarak yürümeye başlamıştı, sanki birden biriyle karşılaşmaktan ya da gürültünün –basamaklar hafifçe çatırdıyordu– tılsımı bozmasından korkuyordu. Kalbi öyle hızlı atıyordu ki bir an zamansız –üstelik büyük aptallık olurdu– bir kalp krizi geçirmekten korktu. Hayır, kriz değildi, merak ve yasak meyveyi tatma isteğinin (ömrü boyunca bilmediği bir duygu) doğurduğu heyecan damarlarındaki kanı harekete geçirmişti. Artık üst katın sahanlığında, hukukçu bayanın kapısının önündeydi. Dişlerinin birbirine çarpmasını durdurmak için eliyle çenesini tuttu, ev sahibesinin karşısına böyle çıkmak istemiyordu, kötü bir izlenim verebilirdi. Cesaretini toplamaya çalıştı ('Ha cesaret!' diye fısıldadı Don Rigoberto, o da ter içinde kalmış, tir tir titriyordu) ve parmaklarıyla hafifçe kapıyı tıklattı. Aralık duran kapı konuksever bir gıcırtıyla açıldı.

Saygın hukuk felsefesi hocasının o kapının halı kaplı eşiğinden gördüğü manzara dünya görüşünü, insanlar hakkındaki düşüncelerini –büyük bir olasılıkla hukuk anlayışını da değiştirdi. Don Rigoberto müthiş bir haz duygusuyla inledi. Yusyuvarlak, sarımsı bir ay, yıldızlarla kaplı Virginia semalarından altın rengi, çivit mavisi (Van Gogh? Botticelli? Emil Nolde tarzında dışavurumcu bir tablo mu?), parlak bir ışık gönderiyordu. Ay titiz bir sahne düzenleyicisinin ya da işini iyi bilen bir sahne ışıkçısının becerikli elleriyle ayarlanmışçasına, sanki biricik ereği doktor hanımın çıplak bedenini görüntülemekmiş gibi, tüm

gücüyle yalnızca yatağın üstünü aydınlatıyordu. Ders vermek için kürsüye çıktığında giydiği ağırbaşlı giysilerin; kongrelerde tartışmalar sırasında ya da bildirilerini okurken giydiği tayyörlerin, kışın soğuktan korunmak için kullandığı pelerinlerin Praxiteles'in armonisi, Renoir'ın dolgun bedenleriyle yarışabilecek bir bedeni sakladıkları kimin aklına gelebilirdi ki? Kollarını çaprazlama başının altında koymuş, yüzükoyun, öyle bir pozda yatıyordu ki olduğundan daha da uzun boylu görünüyordu. Ama Nepomuceno'nun şaşkın bakışlarını bir mıknatıs gibi üzerine çeken ne o omuzlar, ne o pamuk gibi yumuşacık kollar, ne de o güzelim sırtın ahenkli kıvrımlarıydı. Geniş, süt gibi kalçalar ve tabanları pembe pembe ayacıklar bile o kadar etkilememişti profesörü. Onun gözleri neşeli bir vurdumduymazlıkla yükselen ve çift doruklu bir dağı andıran ('Tıpkı Meiji döneminin Japon gravürlerindeki başı dumanlı sıra dağlar gibi,' diye çağrışım yaptı Don Rigoberto, hoşnutlukla) o masif kürelere mıhlanıp kalmıştı. Ama yalnız bu kadarla da kalmıyordu, sanki Rubens ve Tiziano, Courbet ve Ingres, Urculo ve daha birçok kadın kalçası çizen ustalar el birliğiyle alacakaranlıkta fosforlu bir beyazlıkla parıldayan bu bedene gerçeklik, uyumluluk, dolgunluk ve aynı zamanda zariflik, yumuşaklık, ruh ve kösnül bir titreşim vermek istemişlerdi sanki. Gözleri kamaşan ve kendini tutamayan Don Nepomuceno iki adım attı ve yatağın yanına gelince diz üstü çöktü. Yerin yıllanmış tahtaları sızlandılar.

"Bağışlayın doktor hanım, merdivenlerde size ait bir şey buldum," diye kekeledi, ağzından salyalar süzülüyordu.

Öyle alçak sesle konuşuyordu ki sözlerini kendisi bile duyamıyordu, yoksa ses çıkarmadan yalnızca dudaklarını mı oynatıyordu? Hukukçu bayan ne sesini duymuş, ne de varlığından haberdar olmuştu. Masum uykusunda sakin ve uyumlu soluk alıp vermeye devam ediyordu. Ama bu poz, bu çıplaklık, oda kapısının aralık oluşu, teninin beyazlığı ile tam bir çelişki oluşturan omuzlarına döktüğü mavi-siyah, dümdüz ve uzun saçlar, tüm bunlar da masumca mıydı? 'Hayır, hayır!' diye kararını verdi Don Rigoberto. 'Hayır, Hayır!' diye bir yankı geldi bitkin profesörden, bakışlarını böğürlerde içeri doğru çöküp sonra ay ışığında ('Daha doğrusu Tiziano'nun bedenlerine vuran parlak ışığı gibi,' diye düzeltti Don Rigoberto) kadın etinden vahşi

dalgalar halinde yükselen ve kendi şaşkın çehresinden birkaç santimetre uzaktaki bu kıvrımlı yüzeyde gezdirirken: 'Masum değil, olanların hiçbiri masumca değil. Buradayım çünkü o istedi ve planladı.'

Yine de bu kuramsal hesaplaşma ona yeniden canlanan içgüdülerinin ivedi taleplerini karşılamak için gereken gücü sağlamamıştı: Parmaklarının ucunu bu ipek gibi tende dolaştırmak, bir ömür boyu karısına adanmış dudaklarını sıcacık görünüşlü, mis kokulu ve tatlı-tuzlu lezzetlerin birbirine karışmadan birlikte var oldukları bu tepelerde, yaylalarda gezdirmek istiyordu. Ama sevinçten donup kalmış, bakmaktan, sürekli bakmaktan başka bir şey yapmaya cesaret edemiyordu. Gözleri defalarca bu mucizeyi baştan sona dolaştıktan sonra, bir degüstasyon ustasının *non plus ultra*'yı bulduktan sonra mahzendeki diğer şarapları tatmaya gerek görmediği gibi, Profesör Nepomuceno'nun bakışları da tek başına olağanüstü bir gösteri olan ve ordusunun önünde haşmetle yürüyen bir imparator, Olimpos Dağı'nın tanrılarının başını çeken Zeus'u anımsatan ('On dokuzuncu yüzyıl Courbet'i ile modern zamanların Urculo'sunun mutlu birliği', diye saygın bir örnek daha ekleyerek onore etti Don Rigoberto), bu güzelim bedenin en göze çarpan örgeninde, o küremsi mabatta durakladı. Saygın hoca bu harika manzarayı gözleri yerinden fırlamış, sessizce dua ediyormuş gibi seyrediyordu. Ne diyordu? Keats'in bir özdeyişini yineliyordu (*Beauty is truth, truth is beauty*). Ne düşünüyordu? 'Demek ki bu tür şeyler yalnızca kötü düşüncelerde, sanatta ve ozanların düşlemlerinde değil, gerçek hayatta da var olabiliyor. Demek ki canlıların dünyasını dolduran kadınlar arasında et ve kemikten, böyle gerçek bir kıça sahip olanlar da varmış.' Saygın hukukçu, orasında, karnının altında şimdiye kadar hiç tanımadığı belirtiler duyuyordu. Bir uyanma, uykudaki tırtılın dirim kazanması... Başka ne düşünüyordu? 'Öteden beri saygı duyduğum meslektaşım, felsefe ve hukuk, töreler ve yasalar, tarih ve yöntembilim gibi çapraşık konularda anlaştığım, çok yakın dostumun bacaklarının arası ve göğüslerini...' Nasıl olmuştu da şimdiye kadar beraber oldukları, sohbet ettikleri, tartıştıkları onca açık otu-

rum, konferans, sempozyum, seminerde o kareli tayyörlerin, tüylü paltoların, pelerinlerin, hâki renkli yağmurlukların altında böyle bir ihtişamın gizlendiğini fark etmemişti? Öylesine pırıl pırıl bir kafanın, o denli parlak zekânın, bir yasalar ansiklopedisinin, her şeyiyle böylesine göz kamaştırıcı bir bedene yerleşmiş olacağı kimin aklına gelebilirdi? Bir an için, onun varlığından habersiz, uykunun tatlı mahmurluğunda, o etten tepelerin özgürce savurdukları neşeli ve sessiz yelin burnuna çarptığını düşledi –yoksa düş değil de gerçek miydi?–. Keskin bir koku doldu burnuna. İçinden gülmek gelmedi, rahatsız da olmadı ('Ne de tahrik olmuştur,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto). Kendini önemsenmiş hissetti bir anlamda, anlaşılması güç, açıklaması zor bir nedenle ('Bize çok iyi anlattığı Kelsen'in teorileri gibi,' diye bir benzetme yaptı Don Rigoberto), bu osuruk o muhteşem bedenin lütfuydu Don Nepomuceno için. Mahremiyetlerin en mahremi gözlerinin önüne serilmişti. Pembemsi, hafif ıslak, dışkılardan arınmış, burnunun dibindeki özgür kalçalar gibi zarif ve güzel, kıvrımlı bağırsaklar hiçbir yararı olmayan gazlardan azat oluyorlardı.

Ve işte tam o sırada dehşet içinde, Doktor Lucrecia'nın, kıpırdamamıştı olsa da, uyanmış olduğunu fark etti.

"Profesör? Siz, burada?"

Kızgın görünmüyordu. Korkmuş hiç değildi. Her zamanki sesiydi, yalnız daha sıcak bir tınısı vardı. Üzerinde bir gevşeklik, imalı bir şey, müzikal bir duyarlılık vardı. Çok aklı karışmış olsa da Doktor Lucrecia'da görülen değişimler hukukçunun gözünden kaçmamıştı. Nasıl oluyor da bir gecede böyle sihirli bir metamorfoz geçirebiliyordu?

"Bağışlayın, bağışlayın n'olur Doktor Hanım. Burada oluşumun nedenini yanlış yorumlamayın. Size açıklayabilirim."

"Yediğiniz bir şey mi dokundu?" diye sakinleştirmeye çalıştı Doktor Lucrecia. Konuşmasında en ufak bir kızgınlık belirtisi yoktu. "Bir bardak karbonatlı su ister misiniz?"

Hafifçe yana dönmüş, başını koluna dayamış, yüzüne dökülen simsiyah perçemlerin arasından gözlerini iyice açmış Profesör Nepohuceno'yu inceliyordu.

"Merdivenlerde size ait olan bir şey buldum da, onu getirdim," diye mırıldadı hukukçu. Hâlâ diz üstü çömelmiş kıpırdamadan duruyordu ve şimdi dizlerinde kuvvetli bir ağrı duyumsuyordu. "Kapıyı vurdum ama sizden yanıt gelmedi. Aralık olduğunu görünce içeri girmek cüretini gösterdim. Sizi uyandırmak istemiyordum. Lütfen aklınıza kötü bir şey getirmeyin."

Profesör Lucrecia bağışladığını göstermek için evet anlamında başını salladı. Şaşkınlığına acımış, biraz da kızmış gibiydi.

"Neden ağlıyorsunuz dostum? Ne oldu?"

Don Nepomuceno bu saygılı sevecenlik, bu kulağı okşayan sözler, alacakaranlıkta parıldayan bu sevgi dolu bakışlar karşısında kendini tutamadı. O âna kadar yanaklarından sessizce süzülen yaşlar çınlayan hıçkırıklara, derin iç çekmelere, bir salya-sümük seline dönüştü. Zavallıcık bir yandan elleriyle burnunun akmasını önlemeye çabalıyordu –o karışık kafayla ne mendilini bulabiliyor, ne de hangi cebinde olduğunu anımsıyordu– bir yandan da boğulacak gibi durumu ayrıntılarıyla açıklamaya çalışıyordu.

"Ay, Lucrecia, n'olur bağışla beni, kendimi tutamıyorum. Yanlış anlama, seni gücendirmek istemiyorum, tam tersine. Sizin bedeniniz gibi bir bedenin var olabileceğini hiç hayal etmemiştim. Bu kadar güzel, bu kadar mükemmel! Size ne kadar saygım var, sizi ne çok beğeniyorum bilemezsiniz. Bir entelektüel, bir eğitmen ve bir hukukçu olarak. Ama bu gece, sizi böyle görmek, hayatta başıma gelen en harikulade olay. Yemin ederim Lucrecia. Bu anı bir an bile olsa yaşamak için bütün unvanları, beni şereflendirdikleri tüm *honoris causa* doktorluk ödüllerini, madalyaları, diplomaları çöpe atabilirim. ('*Yaşım izin verse, bütün kitaplarımı yakar bir dilenci gibi gider kapının önüne otururdum,*' diye okudu defterinden Don Rigoberto ozan Enrique Peña'nın mısralarını. '*Evet beni iyi dinle sevgili yaratık: kapında, bir dilenci gibi.*') Hiçbir zaman bu kadar mutluluk duymamıştım, Lucrecia. Sizi böyle, çıplak görmek, Odysseus'un Nausicaa'yı gördüğü gibi, benim için ödüllerin en büyüğü, hak etmediğim bir mutluluk. O kadar duygulandım ki kendimden geçtim. Duygulandığım için, gönül borcumu nasıl ödeyeceğim diye ağlıyorum. Beni küçümsemeyin, Lucrecia."

Içini döküp rahatlayacağı yerde, söyledikleri onu daha beter heyecanlandırmış, hıçkırıkları boğazında düğümlenmişti. Başını yatağın kenarına koydu ve diz üstü, iç çekerek ağlamayı sürdürdü. Hem hüzünlenmiş hem de sevinmişti. Aynı anda üzgün ve mutluydu. "Bağışla, bağışla beni," diye kekeleyip duruyordu. Birkaç saniye sonra mı, yoksa saatler sonra mı –bütün tüyleri bir kedi gibi diken diken oldu– Lucrecia'nın elinin başına dokunduğunu duyumsadı. Parmaklarını kır saçlarında dolaştırıyor, onu teselli etmeye çalışıyordu. Kısa bir süre sonra da okşar gibi, sesi de yüreğindeki kızgın ateşi söndürmek istercesine kulaklarına erişti:

"Sakin ol Rigoberto. Ağlama artık, canım sevgilim. Tamam, geçti, bak hiçbir şey değişmedi. İstediğin olmadı mı? Odama girdin, gördün, yanıma geldin, ağladın, bağışladım seni. Ben sana kızabilir miyim hiç? Sil gözlerinin yaşını, burnunu temizle ve uyu hadi. Ninni, küçüğüm, ninni!"

Dalgalar, orada, aşağıda, Barranco'nun, Miraflores'in kayalıklarına çarpıyordu. Lima'nın semalarını yine yoğun bulutlar kaplamıştı, ne yıldızlar görünüyordu ne de ay. Gece sona ermek üzereydi. Her an gün ağarabilirdi. Bir gün bitmişti. Bir gün başlıyordu.

GÜZELE YASAKLAR

Asla ne Andy Warhol'un ne de Frida Kahlo'un tablolarına bakmayacaksın, siyasi bir söylevi alkışlamayacaksın, dirsek ve diz derilerinin kırışmasına, tabanlarının sertleşmesine izin vermeyeceksin.

Asla bir Luigi Nono bestesi, bir Mercedes Sosa şarkısı dinlemeyecek, Oliver Stone'un hiçbir filmini görmeyeceksin ve de tek tek enginar yaprağı yemeyeceksin.

Asla dizlerini keselemeyecek, saçlarını kesmeyeceksin ve sivilcelerin, çürük dişlerin, konjoktivitin olmayacak, tabii hemoroitlerin de.

Asla asfalt yolda, taş, seramik, muşamba, tahta, çinko ve metal üzerinde yalınayak yürümeyeceksin, fırınlanmamış ha-

mur gibi yumuşacık olmayan bir yüzey üstünde dizlerinin üstüne çömelmeyeceksin.

Asla toprak, melez, bilinçlendirme, göz önünde bulundurmak, devletçi, çekirdek, meyve zarı ve toplumsal gibi sözler kullanmayacaksın.

Asla evinde *hamster* beslemeyecek, gargara yapmayacak, takma hiçbir şey kullanmayacaksın ve asla briç oynamayacak, başına şapka, kasket, bere giymeyeceksin.

Asla gazlarını içinde depolamayacaksın, küfür etmeyecek, Rock and Roll yapmayacaksın.

Asla ölmeyeceksin.

VII. EGON SCHIELE'NİN BAŞPARMAĞI

"Egon Schiele'nin bütün kızları sıska, iri kemikli ama bence hepsi de çok güzel," dedi Fonchito. "Sen dolgun bedenlisin ve seni de çok güzel buluyorum. Bu çelişki nasıl açıklanabilir üveyanne?"

"Bana şişman olduğumu mu söylemek istiyorsun?" Doña Lucrecia mosmor kesildi.

Dalmıştı, çocuğun sesi uzaktan gelen bir mırıltı gibiydi. Aklı imzasız mektuplarda –on günde yedi mektup– ve cebindeki Don Rigoberto'ya yazdığı mektuptaydı. O âna kadar Fonchito'nun her zamanki gibi durmadan Egon Schiele'den söz ettiğinin ayrımındaydı o kadar, ama 'dolgunca' sözünü duyar duymaz kulak kesildi.

"Şişman değil dolgunca dedim, üveyanne," dedi çocuk özür dilercesine.

"Babanın suçu," diye dert yandı Doña Lucrecia, bedenine bir göz atarak. "Evlendiğimizde inceciktim. 'İncelik' modasının kadın bedenini bozduğunu, geleneksel güzellik anlayışının 'etine butuna dolgun' olduğunu iyice kafasına takmıştı. Evet böyle diyordu 'etine buduna dolgun'. Onu memnun etmek için şişmanladım. Şimdi de zayıflayamıyorum."

"Böyle çok güzelsin, yemin ederim üveyanne," diye özür dilemeyi sürdürdü Fonchito. "Egon Schiele'nin sıskalarından söz ediyordum sana çünkü hem onlardan hoşlanmam hem de seni beğenmem, sen onların iki katısın neredeyse, sana tuhaf gelmiyor mu?"

Hayır, mektupları yazan o olamazdı. İmzasız mektuplarda bedenini övüyor, hatta bir tanesinde, '*Sevgilinin Bedenine Öv-*

gü' diye başlık attığı bölümde bedeninin her örgeni için ayrı ayrı –baş, omuzlar, bel, göğüsler, karın, bacaklar, topuklar, ayaklar– döktürdüğü övgülere bir şiirden alıntılar ekliyor ve simgesel bir tabloya göndermeler yapıyordu. Onun dolgun biçimine âşık olan bu adsız hayran ancak Rigoberto olabilirdi. ("Bu adam gerçekten vurgun size," diye kararını vermişti Justiniana *Övgü*'yü okuduktan sonra. "Bedeninizi nasıl da iyi biliyor! Kesin Don Rigoberto olmalı. Fonchito bu lafları nereden bulup çıkartacak, istediği kadar büyümüş de küçülmüş olsun. Gerçi o da her yerinizi tanıyor, değil mi?")

"Neden hiç sesin çıkmıyor, benimle konuşmuyorsun? Bana boş boş bakıyorsun. Bugün üstünde bir tuhaflık var üveyanne."

"Şu anonimlerin yüzünden. Aklımdan çıkaramıyorum bir türlü, Fonchito. Senin için Egon Schiele bir saplantıysa, bu Allah'ın cezası mektuplar da benim saplantım haline geldi. Bütün günüm onları beklemek, okumak ve düşünmekle geçiyor."

"Niye Allah'ın cezası diyorsun üveyanne? Seni küçük düşürecek kötü şeyler yok ki mektuplarda."

"Çünkü altlarında imza yok. Ve çünkü bazen bunları babanın değil de bir hayaletin gönderdiğini düşünüyorum."

"Onun gönderdiğini pekâlâ biliyorsun. Her şey istediğimiz gibi sonuçlanıyor, üveyanne. Boş yere kafanı yorma, yakında barışacaksınız, görürsün."

Doña Lucrecia ile Don Rigoberto'nun barışmaları çocuk için ikinci bir saplantıya dönüşmüştü. Bundan o kadar emindi ki, üveyannesi karşı çıkacak, salt iflah olmaz bir hayalperest olduğunu, evet Fonchito bir hayalperestti, barışma fikrinin düşten başka bir şey olmadığını söyleyecek gücü bulamıyordu kendisinde. Bu imzasız mektupları çocuğa göstermekle doğru mu yapmıştı? Bazılarında öyle mahremlikler vardı ki kendi kendine 'Bunu göstermeyeceğim,' diye söz veriyor, ama her seferinde bakalım kendini ele verecek bir hareket yapar mı düşüncesiyle verdiği sözü tutamıyordu. Ama, hayır. Her seferinde Fonchito aynı şaşkınlık ve heyecanı göstermişti ve hep aynı sonuca varıyordu: mektupları yazan babasıydı. Her mektup artık Doña Lucrecia'ya hınç beslemediğini gösteren yeni bir kanıttı. Doña Lucrecia Fonchito'nun da dalgın olduğunu fark etti. Salondan, Olivo koruluğundan çok uzaklarda bir yerde, anılara gömül-

müş gibi bir hali vardı. Gözlerine iyice yaklaştırarak ellerini inceliyor, birbirlerine yaklaştırıyor, uzatıyor, parmaklarını açıyor, ellerini üst üste koyuyor, ayırıyordu. Elleriyle gölge oyunları yapan birisi gibi tuhaf hareketler yapıyordu. Ama Fonchito oyun oynamıyordu, ilk gördüğü bir böcek türünü büyüteç altında inceleyen bir böcekbilimci gibi dikkatle ellerini inceliyordu.

"Ne yaptığını söyler misin bana da?"

Çocuk sessizliğini bozmadan el hareketlerini sürdürdü ve başka bir soruyla yanıtladı Doña Lucrecia'nın sorusunu:

"Sence ellerim deforme mi, üveyanne?"

Gene ne şeytanlık düşünüyordu bu çocuk?

"Göster bakayım?" diye uzman hekimlik numarası yaptı Doña Lucrecia. "Koy şuraya."

Oysa Fonchito numara yapmıyordu. Kendini toparlayarak tüm ciddiyetiyle yaklaştı, Doña Lucrecia'nın işaret ettiği gibi avuçlarını kadının dizlerinin üstüne koydu. Doña Lucrecia bu yumuşacık, incecik kemikli parmakların dokunuşuyla ürperdi. Çocuğun elleri narin, parmakları sivri, tırnakları hafifçe pembemsi ve dikkatle kesilmişti. Parmaklarında mürekkep ve füzen lekeleri vardı. Bu elleri okşarken dikkatle inceliyormuş gibi yaptı.

"Hiç deforme olmuşa benzemiyorlar, ama biraz su ve sabun yüzü görseler fena olmayacak," dedi Doña Lucrecia.

"Ne yazık," dedi çocuk ellerini çekerken ve yine büyük bir ciddiyetle ekledi: "Demek ki bu yönden ona benzemiyorum."

Tamam işte, belliydi. Her günkü numarası.

"Açıkla bakalım, ne demek istiyorsun," dedi Doña Lucrecia.

Çocuk bu soruyu bekliyormuşçasına hemen anlatmaya başladı. Üveyannesi Egon Schiele'nin ellere olan aşırı düşkünlüğünü fark etmemiş miydi? Hem kendi ellerine, hem de resimlerini yaptığı kızların ve adamlarınkilere. Şimdiye kadar bilmiyorduysa artık öğrenme zamanı gelmişti. Doña Lucrecia göz açıp kapamaya fırsat bulamadan kitap dizlerine konmuştu bile. Egon Schiele'nin başparmağa duyduğu tiksintiyi görmüyor muydu?

"Başparmak mı?" diyerek bir kahkaha attı Doña Lucrecia.

"Portrelerine baksana. Arthur Roessler'inkine, örneğin," diye coşkulu bir duygusallıkla üsteledi. "Ya da şu *Komiser Heinrich Benesch ve Oğlu*'na, Enrich Ledere'inkine ya da kendi portrelerine. Hepsinde yalnız dört parmak görülüyor. Hiçbirinde başparmak yok."

Neden acaba? Niye hep saklıyordu? Başparmak parmakların en çirkini olduğu için mi? Çift sayılardan hoşlandığı, tek sayıların uğursuzluk getirdiğine inandığı için mi? Başparmağı deforme olduğu için utanıyordu da ondan mı? Kesin ellerinde bir şey vardı. Yoksa neden fotoğraf çektirirken cebine saklasın ellerini? Neden saçma sapan pozlar versin, büyücüler gibi parmaklarını büksün objektifin önünde ya da kaçırmak ister gibi başının üstüne koysun? Resimlediği bütün eller, kendi elleri, adamların, kızların elleri, hepsi. Fark etmemiş miydi? O güzelim bedenli çıplak kızların, parmaklarının erkek parmakları gibi kalın, ellerinin kemikli ve kaba olmasına bir anlam verebiliyor muydu? Örneğin, 1910'da yaptığı şu erkek eli gibi, küt tırnaklı, *Ayakta Duran Çıplak*, otoportrelerinde çizdiği ellere benzer eller yakışıyor muydu o kıza? Aynı şeyi resimlediği bütün kadınlarda yineliyordu. İşte bir örnek daha, *Ayakta Çıplak*, 1913. Fonchito derin bir iç çekti:

"Demek ki dediğin gibi bir Narkissos'ydu. Kimin resmini yaparsa yapsın, erkek ya da kadın, hep kendi ellerini çiziyordu."

"Bunu sen mi keşfettin, yoksa bir yerde mi okudun?" Doña Lucrecia afallamıştı. Kitaba göz gezdirince Fonchito'ya hak verdi.

"Tablolarına kim biraz dikkatle baksa fark eder," diyerek omuz silkti çocuk, fazla önemsemiyormuşçasına. "Babam, bir ressam belli bir konuyu derinlemesine işlemez, araştırmazsa deha olamaz demiyor muydu? Ben de bu yüzden ressamların tablolarına yansıttıkları tutkularına dikkat ediyorum. Egon Schiele'nin üç tutkusu var: Tüm resimlerinde başparmağı göstermeden aynı iri, şekilsiz elleri çiziyor, bir. Resimlerindeki bütün kızlar ve adamlar bir yerlerini gösteriyorlar, ya eteklerini kaldırarak ya da bacaklarını açarak. Ve üçüncü tutkusu, ellerine dikkat çekecek olmadık pozlar vererek otoportreler yapmak."

"Tamam, tamam, niyetin beni ağzı açık bırakmaksa, başardın. Biliyor musun, Fonchito? Sen çok dikkatli bir çocuksun. Babanın kuramı doğruysa, bir dahi olmak için gereken özelliklerden biri var sende."

"Tek eksiğim resim yapmak," diyerek güldü çocuk. Yeniden sustu ve ellerine bakmaya başladı. Evirip çeviriyor, elleriyle Schiele'nin tablolarına ve fotoğraflarına öykünerek olmadık hareketler yapmaya çalışıyordu. Doña Lucrecia bu pandomimi eğlenerek izliyordu. Ve birden karar verdi: "Yazdığım mektubu ona okuyacağım." Ayrıca yüksek sesle okursa, iyi mi kötü mü yazdığını anlar ve Rigonerto'ya gönderip göndermemeye karar verirdi.

"Gece gündüz hep Schiele'yi düşünmen beni endişelendiriyor," dedi Doña Lucrecia. Çocuk ellerine bakmayı bıraktı. "Seni sevdiğim için söylüyorum. İlk başlarda, Schiele'nin resimlerini beğenmen, onunla özdeşleşmek istemen hoşuma gidiyordu. Ama her şeyinle ona benzeyeyim derken kendin olmaktan çıkıyorsun."

"Ben zaten O'yum, üveyanne. Sana şaka gibi gelse de öyle. Ben O olduğumu hissediyorum."

Doña Lucrecia'yı rahatlatmak için gülümsedi. "Bir dakikacık bekle," diye fısıldadı, kendini toparlayarak kitabını açıp yeniden Doña Lucrecia'nın dizlerinin üstüne yerleştirirken. Doña Lucrecia renkli bir resim gördü: koyu renk bir fon üzerinde yeşil, zikzak çizgili karnaval giysileri içinde iri göğüslü bir kadın. Saçları bir türbanın altına gizlenmiş, yalınayak, iri, koyu renk gözlerle yorgun ve hüzünlü bakıyor, kollarını sanki kastanyet çalmaya hazırlanıyormuş gibi başının üzerine kaldırmış.

"Bu tabloyu görünce anladım O olduğumu," dediğini duydu Fonchito'nun, büyük bir ciddiyetle.

Doña Lucrecia gülümsemeye çalıştı ama başaramadı. Bu ufaklık ne yapmak istiyordu? Onu korkutmak mı? Bir kedinin kocaman bir fareyle oynadığı gibi oynuyor benimle diye geçirdi içinden.

"Ya, öyle mi? Peki bu tabloda senin Egon Schiele olduğunu gösteren hangi işareti buldun?"

"Fark etmedin mi, üveyanne?" diyerek güldü Fonchito. "Yeniden bak, her bir parçasına, tek tek. Tabloyu 1914'te Viya-

na'da, atölyesinde yapmış, ama bu resimde Peru var. Hem de beş kez."

Señora Lucrecia bir kez daha baktı. Yukarıdan aşağıya. Aşağıdan yukarıya. Sonunda çıplak ayaklı modelin palyaço giysisinde beş küçük figür ilişti gözüne, kol hizasında, sağ yanında, bacağında ve eteğinde. Kitabı gözlerine yaklaştırdı ve dikkatle yavaş yavaş, iyice inceledi. Evet, doğruydu. Perulu yerlilere benziyordu figürler. Üzerlerinde Cusco köylülerinin giysileri vardı.

"Evet bunlar Andlar'da yaşayan Peru yerlileri," dedi Fonchito aklından geçenleri okumuş gibi. "Gördün mü? Egon Schiele'nin resimlerinde Peru var. Bundan anladım. Bu bana bir mesaj."

Ressamın yaşamı ve eseri ile ilgili böylesine olağanüstü bilgiler keşfetmiş olmaktan mutlu, anlatmaya devam etti. Çocuğun bu keyifli coşkusu Doña Lucrecia'ya bilgiçlik taslıyormuş izlenimi veriyor, bir komplo, bir tuzak hazırlığı içinde olmasından kuşkulanıyordu. "Açıklayabilirim üveyanne." Resimdeki hanımın adı Frederike Maria Beer'di. Dönemin en ünlü Viyanalı iki ressamı, Egon ve Klimt tarafından portresi yapılan tek kadın. Çok zengin bir adamın kızı, birçok kabarenin sahibi, önemli bir hanımefendi. Ressamlara yardım ediyor ve müşteri buluyordu. Schiele portresini yapmadan kısa bir süre önce Peru ve Bolivya'ya gitmiş ve bu bezden yerli bebekleri Cusco ya da La Paz'da bir el işleri fuarından almış olmalı. Egon Schiele'nin de aklına esmiş ve kadının elbisesini bu bebeklerle süslemişti. Yani bu tabloya beş yerlinin girmiş olmasında olağanüstü bir şey yoktu. Ama, ama...

"Ama, ne?" diye Fonchito'yu kışkırttı Doña Lucrecia büyük bir itiraf beklentisi içindeymiş gibi görünüyordu. Fonchito'nun anlattıkları ilgisini çekmişti.

"Ama, hiç..." diye ekledi ufaklık, yüzünde sıkıldığını belli eden bir anlatımla. "Bu küçücük yerliler bir gün ben onları göreyim diye konmuşlar bu resme. Schiele'nin tablosunda beş küçücük Peru yerlisi. Anlamıyor musun?"

"Sana neler söylediler bu yerlicikler? Onları seksen yıl önce senin çizdiğini mi? Yoksa Schiele'nin senin bedeninde yeniden dünyaya döndüğünü mü?"

"Dalga geçeceksen bu konuyu kapatalım, üveyanne."

"Senin ağzından bu saçmalıkları duymaktan hoşlanmıyorum," dedi Doña Lucrecia. "Ne de böyle saçma şeyler düşünmenden ve onlara inanmandan. Sen sensin, Egon Schiele de Egon Schiele. Sen burada, Lima'da yaşıyorsun, o bu yüzyılın başında Viyana'da yaşamış. Yeniden doğmak diye bir şey yok. Kısacası kızmamı istemiyorsan bir daha bana böyle saçma sapan şeyler söyleme. Anlaştık mı?"

Çocuk istemeye istemeye kabullenmiş göründü. Acıklı bir surat takınmıştı ama karşı gelecek cesareti bulamamıştı kendinde, çünkü bu kez Doña Lucrecia çocuğun ondan duymaya alışkın olmadığı, sert bir tonda konuşmuştu.

"Sana yazdığım bir şeyi okumak istiyorum," diye fısıldadı Doña Lucrecia. Gönlünü almak istercesine, cebinden yazdığı mektubu çıkardı.

"Babamın mektuplarına yanıt mı vereceksin?" diye sordu Fonchito sevinçle. Yere oturup başını uzattı.

Evet, dün gece. Henüz gönderip göndermeyeceğini tam bilmiyordu. Ama artık dayanamamıştı. Yedi imzasız mektup, bu kadarı da çok fazlaydı. Ve mektupları yazan Rigoberto idi. Başka kim olabilirdi ki? Başka kim bu kadar içli dışlı, kim bu denli aşka gelerek yazabilirdi? Onu bu kadar iyi tanıyan başka kim vardı? Kararını vermişti, bu oyuna son verecekti. Bakalım Fonchito yazdıklarını nasıl bulacaktı.

"Hadi, okumaya başla hemen," diye sabırsızlandı çocuk. Gözleri parlıyordu ve yüzünden çok meraklandığı seziliyordu. Bir de başka bir şey seziliyordu, ama ne? Neydi? Doña Lucrecia doğru sözcüğü bulmaya çalışıyordu: hınzırca bir sevinç, hatta bir şeytanlık. Önce gırtlağını temizledi ve gözlerini kâğıttan hiç kaldırmadan mektubu sonuna kadar okudu:

Sevgilim,

O ateşli mektupları senin yazdığını anladığım andan beri hemen yanıtlamamak için kendimi zor tuttum. Mektupların iki haftadır evimi alevlere boğdu; sevinç, özlem, umutla doldu yüreğim ve içimi tatlı bir aşk ateşi ve mutlu bir evlilik beraberliği isteği sardı.

Senden başka kimsenin yazamayacağı bu mektuplara imza atmanın ne gereği var? Senden başka kim beni bu denli yakından ta-

nıyor? Beni kim eğitti, kim yarattı? Kim koltuk altlarımdaki kırmızı noktalardan, ayak parmaklarım arasında gizlenen pembemsi damarlardan, 'o dümdüz ve mermerden birer sütun gibi bacaklardan tırmanılarak varılan, incecik, neşeli, etten kıvrımların çevrelediği bilgeyi senden başka kim bilebilir, kim söyleyebilir?

Daha birinci mektubun ilk satırlarını okur okumaz senin yazdığını anladım. Ve daha okumayı bitirmeden verdiğin talimatları yerine getirmeye başladım. Soyundum ve aynanın karşısında Klimt'in Danae'sine öykünerek senin için poz verdim. Ve yeniden, yalnız gecelerimde onca özlemini çektiğim, seninle geçirdiğim yıllar süresince birlikte yarattığımız düşler ülkesinde uçmaya başladım. Bugün benim tek teselli ve yaşam kaynağım senin yanında dolu dolu, bir serüven gibi yaşadığım o yılların anıları. Bu boşluk ve monotonluğa ancak o anıların yardımıyla katlanıyorum.

Yedi mektubundaki emirleri –öneri ve ricalar değil– elimden geldiğince yerine getirmeye çalıştım. Giyindim, soyundum, kılıktan kılığa girdim, maskeler taktım, kendimi yerlere attım, eğildim, doğruldum, çömeldim ve istediğin türlü çeşitli cisimlere büründüm –bütün bedenimle ve bütün ruhumla–, kısacası mektuplarındaki tüm kaprisleri yerine getirdim. Benim için seni memnun etmekten daha büyük bir zevk olabilir mi? Senin için ve seninle Mesalina ve Leda, Magdalena ve Salome, oku ve yaylarıyla Diana, Çıplak Maya, yaşlı çapkınların baştan çıkardıkları Soylu Susana, Ingres'in hamamındaki cariyeler oldum. Mars, Nabucadnasar, Sardanapalo, Napoleon, kuğular, şehvetli adamlar, kadın ve erkek tutsaklarla seviştim, bir siren gibi denizden çıkarak Odysseus'un kabaran iştahını bastırdım, ona can verdim. Watteau'nun markizi, Tiziano'nun perisi, Murillo'nun bakiresi, Piero della Francesca'nın Madonnası, Fujita'nın Geyşası, Toulouse-Lautrec'in fahişesi oldum. Degas'nın balerinleri gibi parmaklarımın ucuna kalkmak için çok çaba göstermem gerekti ve inan bana seni düş kırıklığına uğratmamak için, her yanıma giren kramplara meydan okuyarak Juan Gris'nin 'iri kübist küp'ü dediğin şeyin içine bile girdim.

Uzaktan da olsa yeniden seninle bu oyunları oynamak bana hem iyi geldi, hem de hüzünlendim. Yeniden sana ait olduğumu ve senin de bana ait olduğunu duyumsadım. Oyun sona erince yalnızlığımı daha da derinden duyumsuyordum ve hüznüm büsbütün artıyordu. Yitirilen sonsuza kadar yitik mi kalacak?

İlk mektubu alır almaz hemen ikinciyi beklemeye başladım. Kuşkular sürekli içimi kemiyor. Yanıtlamamı mı bekliyorsun? Yoksa imzasız gönderdiğine göre, diyalog kurmak istemiyor musun? Yalnızca monoloğu dinlememi mi istiyorsun? Ama dün gece, uysalca Vermeer'in çiftlik sahibesi, burjuva kadına öyküdükten sonra yanıtlamaya karar verdim. İçimin ta derinliklerinden, yalnızca senin daldığın o derinliklerden, bir şeyler bana kaleme ve kâğıda sarılmamı buyurdu. İyi mi yaptım? Hiçbir yerde yazılı olmayan ama figürün tablodan çıkıp ressamla konuşmasını yasaklayan yasaya karşı mı geldim?

Sen, ey sevgili, yanıtı biliyorsun. Beni de haberdar et.

"Vay canına, ne mektup ama..." dedi Fonchito. Heyecanı içten izlenimi veriyordu. "Üveyanne, sen babamı çok seviyorsun."

Yüzü kıpkırmızı olmuş, gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Doña Lucrecia, ilk kez, biraz şaşkın olduğunu fark etti.

"Onu her zaman sevdim. O olay olduğunda bile ona olan sevgim azalmamıştı."

Doña Lucrecia herhangi bir şekilde o maceraya değindiğinde her zaman olduğu gibi Fonchito o boş bakışları takındı, sanki hiçbir şey anımsamıyormuş gibi. Ama bu kez Doña Lucrecia çocuğun kızarmadığını, kızarmak yerine yüzünde sedefimsi bir solukluk belirdiğini fark etti.

"Çünkü ne sen, ne de ben böyle olmasını istemesek de, hiç sözünü etmesek de olan oldu bir kez. Silip atamayız," dedi Doña Lucrecia çocuğun gözlerinin içine bakmaya çalışarak. "Ve neden söz ettiğimi anlamıyormuş gibi yapıp yüzüme bakmasan da en az benim kadar sen de anımsıyorsun ne de olduğunu. Ve eminim en az benim kadar, belki de daha fazla, pişmansın."

Devam edemedi. Fonchito yeniden ellerine bakmaya başlamıştı, Egon Schiele'nin resimlerindeki modellere öykülenerek acayip hareketler yapıyordu: kollarını gerip omuz hizasında birbirine paralel olarak kaldırıyor, baş parmağını kesilmiş gibi saklıyor, başının üstüne koyuyor, mızrak fırlatır gibi pozlar alıyordu. Doña Lucrecia dayanamadı ve gülmeye başladı:

"Yok hayır, sen küçük şeytan değil bir palyaçosun. En iyisi tiyatro oyuncusu ol."

Çocuk da güldü, gevşemişti, yüzünü buruşturup, ellerine tuhaf şekiller vererek maymunluklar yapıyordu. Şaklabanlıklarını sürdürerek ağzından çıkan şu sözlerle Doña Lucrecia'yı şaşırttı:

"Özellikle mi böyle yapmacıklı bir mektup yazdın? Sen de mi babam gibi aşkla gösterişin birbirinden ayrı olamayacaklarını düşünüyorsun?"

"Babanın biçemine öykünerek yazdım" dedi Doña Lucrecia. "Abartarak, ağır başlı olmaya, özentili ve cafcaflı sözler kullanmaya çalışarak. O bundan hoşlanıyor. Sana çok mu yapmacık geldi?"

"Bayılacak," dedi Fonchito, başıyla birkaç kez doğrulayarak. "Çalışma odasına kapanıp bir kez, bir kez daha okuyacaktır. İmza atmayı düşünmüyorsun herhalde, değil mi üveyanne?"

Doğru, bunu hiç düşünmemişti.

"Ben de mi imzasız göndermeliyim?"

"Tabii ki üveyanne," dedi çocuk, üzerine basa basa. "Sen de oyuna katılmalısın."

Belki de haklıydı. O imzasız gönderdiğine göre Doña Lucrecia neden imza atsındı ki.

"Sen ne bilgiç bir yumurcaksın, sen!" diye mırıldandı. "Evet, iyi fikir. Ben de imzasız göndereceğim. Nasıl olsa kimin yazdığını anlar o da hemen."

Fonchito bu kararı alkışlar gibi el çırptı. Ayağa kalkmıştı ve gitmeye hazırlanıyordu. Bugün bisküvi yoktu, çünkü Justiniana'nın izin günüydü. Her zamanki gibi reprodüksiyon kitabını çantasına yerleştirdi, kravatını düzeltti. Lucrecia onun geldiğinde ve giderken aynı hareketleri yinelemesini zevkle izliyordu. "*Chau*, üveyanne!" diyerek yanına oturdu.

"Gitmeden sana bir şey sormak istiyorum ama birazcık utanıyorum."

Kendine acındırmak, sevgi dilenmek istediği zamanlarda olduğu gibi sesini inceltmiş, tatlı ve utangaç bir ton vermişti. Gerçi Doña Lucrecia her zaman bu pozların yapay olmasından kuşkulanmıştı ama her seferinde de acımaktan ya da sevgi duymaktan kendini alamıyordu.

"Sen utanmak nedir bilmezsin. Boş yere masum pozlarına girmeye çalışma," dedi, sesindeki haşinliği çocuğun kulağını sevecence çekerek yalanlıyordu. "Sor bakalım, hadi."

Çocuk yana doğru eğildi ve kollarını boynuna doladı. Başını omzuna gömdü.

"Yüzüne bakarsam cesaret edemem," diye fısıldadı, sesini iyice alçaltarak. "Mektupta sözünü ettiğin o bölge burası değil mi üveyanne?"

Doña Lucrecia yanağına yapışan yanağın kımıldadığını, incecik dudakların yüzünden aşağıya kaydığını ve dudaklarına yapıştığını duyumsadı. Önce soğuktular ama hemen sonra canlandılar ve Doña Lucrecia dudaklarının üstünde bu küçücük dudakların basıncını duydu. Evet dudaklarından öpüyordu. Gözlerini yumdu ve ağzını açtı: küçücük ıslak bir yılan içeri sokularak dişetlerinde, damağında dolaştı ve diline dolandı. Ne kadar sürdüğünü kestiremediği bir zaman dilimi içinde gözleri kararmıştı, duyularına kapılmış kendini sonsuz mutlu hissediyordu, hiçbir tepki göstermeden, hiçbir şey düşünmeden, öylece... Ama Fonchito'ya sarılmak için kollarını kaldırdığında, çocuk o ani tepkilerinden birini göstererek sıçradı ve uzaklaştı. Yüzünde çok doğal bir anlatımla:

"İstersen mektubunu temize çek ve bir zarfa koy," dedi kapıdan çıkarken. "Yarın bana verirsin, ben de babam görmeden posta kutusuna koyarım. *Chau*, üveyanne!"

NE TOTORA ATLARI NE PUCARA BOĞACIKLARI

Rüzgârda dalgalanan bayrağı görünce yüreğinizin çarptığını, milli marşın melodisini ve sözlerini duyduğunuzda damarlarınızın gıdıklandığını, tüylerinizin diken diken olduğunu biliyorum. Vatan sözcüğü (ki siz her zaman büyük harflerle yazarsınız) tabii ki size genç Pablo Neruda'nın şu mısralarını çağrıştırmıyor:

Vatan
Hüzünlü sözcük,
termometre ve asansör gibi

Ne de Doktor Johnson'un kahredici cümlesini (*Patriotism is the last refuge of a scoundrel: Vatanseverlik hainin son sığınağıdır*). Vatan size süvari alaylarının nal seslerini, düşman üniformasının göğsüne saplanan kılıçları, borazan tilerini, yaylım ateşleri, top seslerini çağrıştırıyor, biliyorum. Kısacası siz, meydanları dolduran devlet büyüklerinin yontularına saygıyla bakan ve güvercinlerin üzerlerini pislediklerini gördükçe kahrolan kadın ve erkek güruhundansınız. Ve belli günlerde gerçekleştirilen geçit törenleri sırasında askerleri daha iyi görebilmek için sabahın erken saatlerinde yollara düşerek bekleyenlerdensiniz. Cesur, savaşçı, yurtsever, erkekçe sözlerinin çın çın çınladığı, bol nutuklu bu törenler sizi duygulandırıyor. Baylar, bayanlar, hepinizin içinde insanlığı tehlikeye atan bir aslan yatıyor.

Siz dövmeli yamyamların zamanlarından beri uygarlığı süründüren canlı, delik deşik ve kamış biçiminde bir kılıf içindeki kırmataşsınız, yağmur yağdırmak için dans eden ve rakibinin gücünü çalmak için kalbini yiyen usçuluktan yoksun bir büyücüsünüz. Sizin, tarihin ve toplumsal metafiziğin üstün biçimi olarak gördüğünüz bu sınır taşlarıyla keyfi olarak işaretlenmiş coğrafyayı öven söylevleriniz ve flamalarınızın ardında yatan aslında eskilerin ilkel kabileden kopma, kitlenin parçası olmaktan kurtulup birey olma korkusundan ve bilinende başlayıp bilinende sona eren küçücük dünyasında –ormanın düzlüğü, mağaranın karanlığı, yaylayı çevreleyen yamaçlar, kısacası kuşatılmış toprak parçası– gücünü dil birliği, büyü, kargaşa ve en çok da kabilesinin cehaleti ve korkularından alan atalara duyulan özlemi yaşatmak için kurnazca icat edilen bir tuzaktan başka bir şey değil. Kabile şefinin uyruklarını gök gürültüsü, şimşek, vahşi hayvanlar ve gezegenin diğer kabilelerine karşı koruduğuna inanmak. O çok eski zamanlardan günümüze dek çok uzun bir zaman geçmiş olsa da ve artık ceket giyip kravat takarak ya da dar eteklikler giyerek Miami'de *lifting* yapsanız da ve görünüşte ağaçkabuklarıyla kıçını örten, dudaklarına ve burnuna halkalar takan atalarınızdan çok daha üstün olduğunuzu düşün-

seniz de, siz onlarsınız, onlar da sizler. Sizi yüzyıllar boyunca onlara bağlayan göbek bağının adı: Bilinmeyen karşısında duyulan dehşet, farklı olana duyulan nefret, serüvenden kaçma, özgürlük ve her gün kendini yenileme sorumluluğu karşısında panikleme, alışılmışa hizmet etme eğilimi, bireyi egemen kılan yaşam savaşını vermemek için sürüden ayrılmayı reddetme. O zamanlarda insan eti yiyen, olaylar ve çevresine karşı fiziksel ve metafiziksel açıdan tam bir bilgisizlik içinde olan, korumasız bir insanın bağımsız, yaratıcı ve özgür olmayı istememesi bir yere kadar haklı görülebilir. Ama insanların her şeyi öğrenebileceği, gereğinden de fazla bilgeye sahip olabileceği şu zamanlarda usa aykırılık ve köle olmakta ısrar etmenin hiçbir geçerli nedeni olamaz. Bu yargılama size fazla katı ve abartılı gelecek. Çünkü siz toprak ve anıların (Fransız insanı Maurice Barres'e göre 'toprak ve ölüler') erdemli ve idealist bir dayanışma nedeni olduğuna ve böyle bir çerçeve olmazsa insanların bir boşluk duygusuna kapılacağına inanıyorsunuz. Sizi temin ederim ki bu, yurtseverlik madalyonunun yalnızca bir yüzü. Madalyonun öbür yüzü ise, kendine ait olanı yüceltmenin karşıtı başkalarına ait olana kara çalmadır ve diğerlerini, sizden farklı olanları –çünkü tenleri başka renk, başka bir dil konuşuyorlar, başka bir tanrıya inanıyorlar ve hatta kılık kıyafetleri ve yiyip içtikleri farklı– küçümseme ve yenme arzusudur.

Milliyetçiliğin hoşgörülü bir çeşidi olarak kabul ettirilmek istenen yurtseverlik –çünkü 'yurt' ilk bakışta, iktidara susamış devlet adamlarının ve aydınların bir efendi, bir koruyucu, kendilerine Bereket Ana'nın memeleri gibi emilecek ödenekler sağlamak için ürettikleri 'ulus' denen gülünç politik ve idari araçtan çok daha eski, ata yadigârı, daha saygıdeğer gibi görülüyor– aslında, yerküre denen bu gezegeni defalarca talan eden, savaşları haklı gösteren, tehlikeli ama etkin bir suç ortaklığı. Üstelik yurt dedikleri, güçlünün zayıflar üzerinde egemenlik kurmasını kolaylaştıran bir araç; rastlantısal bir kaza olan doğum yerinin önemli ve değişmez bir ortak payda olduğuna inandırarak insanları sınıflandırmak, sözde eşitlikçi bir sis perdesiyle gülünç duruma düşürmek için icat edilmiş bir kavram. Yurtseverlik ve milliyetçiliğin ardında hep bir ortak kimlik masalı, sözde yanlışlığa meydan vermeyecek, ama aslında zorunlu kardeşlik bağ-

ları kurma amacı güden dikenli teller yatar. Ben de siz de çok iyi biliyoruz ki 'Perulular', İspanyollar', 'Fransızlar', 'Çinliler', v.b. kategoriler daha birçok diğer kategoriler gibi türlü türlü farklılıkları ve uyumsuzlukları örtbas etmek için icat edilmiş tiksinç yalanlar. Amaçları ise yüzlerce yıllık tarihi yok etmek ve uygarlığı bireyselliğin, yani usçuluk ve özgürlüğün (haberiniz olsun: bunlar birbirinden ayrı düşünülemeyecek üç kavram) henüz bilinmediği o eski, barbar çağlara geri götürmek.

Bu yüzden, çevremde birisinin 'Çinliler', 'zenciler', 'Perulular', 'Fransızlar', 'kadınlar' ya da insanoğlunu herhangi bir gruba sokan bir sözcük sarf ettiğini duyduğumda, içimden tabancayı çekip –dan dan!– ateş etmek geliyor. (Doğal olarak bu şiirsel bir benzetme, yoksa ömrümde elime ateşli silah almış değilim ve bundan sonra da almaya hiç niyetim yok. Sağa sola kurşun saçmışlığım da yok. Tek saçtığım şey spermler, bunu da gururla belirtmek isterim.) Bireyciliğim tabii ki beni cinsel monoloğu hazzın en üstün aşaması olarak görmeye zorlamıyor. Bu konuda tercihim iki ya da en fazla üç kişi arasındaki diyaloglar. Yedi mahalleyi bir araya getiren, politik ve toplumsal ortaklaşacılığın yatağa ve cinsel ilişkiye yansıması olan *partouze*'un can düşmanı olduğumu açıkça ilan ediyorum. Ola ki cinsel monolog Picasso'nun (1902/1903) o küçük suluboya ve karakalemlerinde olduğu gibi birlik içinde gerçekleştirilsin –böylesi bir monolog görkemli bir diyaloğa dönüşürdü–. Barcelona Picasso Müzesi'nde bu resmin tadını çıkarabilirsiniz. Resimde Senyor D. Angel Fernendez de Soto, giyinik olarak sigara içiyor, seçkin karısı çıplak ama çorapları ve ayakkabılarıyla kocasının dizlerine oturmuş şampanyasını yudumluyor ve ikisi birden karşılıklı abaza çekiyorlar. Kimseyi (kimse değil, aslında Picasso'dan söz ediyorum) incitmek istemem ama söylemeden edemeyeceğim, bence bu tablo *Guernica*'dan da, *Demoiselle d'Avignon*'dan da çok daha üstün.

(Bu mektupta tutarsızlıklar sezmeye başladınızsa Valery'nin Monsieur Teste'sini anımsayın: 'Bir söylevin tutarsızlıkları dinleyene bağlıdır. İnsan ruhunun kendi kendisiyle çelişkiye düşecek biçimde yaratıldığını sanmıyorum.')

Bu mektubun yurtseverlik karşıtı tonunun nereden kaynaklandığını öğrenmek ister misiniz? Cumhurbaşkanının bu sa-

bah gazetelerde yayımlanan söylevinden. Cumhurbaşkanı Elişleri Fuarı'nın açılışında yaptığı konuşmasında, yüzyıllar boyunca Chavin figurleri yapan, Paracas kumaşları dokuyup boyayan, Nasca pelerinlerini, Cusco *quero*'larını tüylerle donatan adsız zanaatkârların çalışmalarını değerlendirmenin tüm Perululular için bir vatan borcu olduğunu söylemiş. Bunların yanı sıra çağdaş zanaatkârların yaptıkları tahta üzerine oyma Ayacucho mihraplarını, Pucara boğalarını, Manuelito bebeklerini, San Pedro de Cajas kilimlerini, Titicana Gölü bölgesinde yapılan Totora atlarını ve Cajamarca aynalarını da unutmamak gerekmiş, çünkü –başkanın sözlerini aynen aktarıyorum– "Elişleri halk sanatının bir diğer adı, bir ulusun yurttaşlarının yaratıcılık ve sanatsal ustalığının en yüce göstergesi ve Vatan'ın simgesidir. Bu elişi örneklerinin hiçbiri onu yaratan sanatkârın imzasını taşımıyor çünkü hepsinde toplumun, ulusun imzası var."

Eğer siz zevk sahibi bir erkek ya da dişiyseniz –yani doğrudan yana iseniz– devlet başkanımızın bu yurtsever-sanatçı boşalması karşısında gülümsemiş olmalısınız. Bana gelince, size olduğu gibi bu söylev bana da rüküş ve başarısız olmanın yanı sıra aydınlatıcı geldi. Şimdi genelde bütün ülkelerin ve özel olarak 'benim ülkemin' elişlerinden (birbirimizi daha iyi anlayalım diye kullanıyorum bu deyimi) neden nefret ettiğimi biliyorum. Şimdi evime neden bir Peru figürü, Venedik maskesi, Rus *matruşka*'sı, ne de saçları örgülü ayakları tahta çarıklı bir Hollanda bebeği ya da tahta bir boğa, Flamenko yapan bir Çingenecik, kolu bacağı oynayan bir Endonezya kuklası, oyuncak bir Samurai, Ayacucho oyma işi bir mihrap ya da Bolivya şeytan figürü, ne de kil, tahta, porselen, taş, kumaş, ekmek hamurundan seri halinde, kimin tarafından üretildiği bilinmeyen nesnelerden bir tane olsun sokmadığımı ve sokmayacağımı biliyorum. Bu nesneler her ne kadar kendi kendilerini iki yüzlü bir alçakgönüllülükle halk sanatı olarak adlandırsalar da, bunlara sanatsal yapıt denmez. Çünkü sanatsal yapıt özel ve kişiseldir. Güçlü bir bireysellik ürünüdür. Bu nedenle soyut ve cinsilin, sözde 'toplumsallık' adına, doğrudan ya da dolaylı olarak, ırk, soy vb. kavramları aklamak isteyen ideolojinin yadsınması, çürütülmesi demektir. Sayın yurtsever, nesnel sanat olamaz (ve lütfen bana örnek olarak gotik katedrallerden söz etmeye kalkışmayın). Bu-

na karşın el sanatları ilkel, biçimsel, dölütsü bir olgudur. Bu nesneler ancak, bir gün bunları üreten bireyler sürüden ayrılarak tek başlarına ürettiklerine tümden kendilerinin olan, değiştirilemez damgalarını vururlarsa sanat yapıtı adına layık olabilirler. Elişlerinin gelişmesi, ilerlemesi, bir 'ulus'a egemen olması hiç kimseyi, hele hele yurtseverim diyenleri asla gururlandırmamalıdır. Çünkü el sanatlarının, bu cinsellik örneğinin gelişmesi bir gerileme, eskiye dönüş işaretidir; içgüdüsel olarak bölücü sınırların, göz alıcı geleneklerin, yerel renklerin, bölgesel farklılıkların, kırsal ruhun bozguncu girdabından kurtulmak istememektir. Oysa uygarlık bunların tam aksini gerektiriyor. Biliyorum bayan yurtsever, bay yurtsever, siz bu bozguncu sözcüğünün kendisinden değilse bile, içeriğinden nefret ediyorsunuz. İstediğinizden nefret etmek hakkınız. Ama bu sözcüğü sevmek ve tüm zorluklara göğüs gererek içeriğini korumak da benim hakkım. Vermem gereken savaşımın zor ve yenilme şansımın çok büyük olduğunu (bu yönde sayısız işaretler var) biliyorum. Benim gibi zorunlu kahramanlıklara karşı olanlara bir tek kahramanlık şansı tanınıyor: Adını, soyadını ve imzanı koyarak ölmek, özel, kişisel ölüm.

Gözünüzü korkutmak için son bir kez söylüyorum: Benim eğilerek selamladığım tek vatan, karım Lucrecia'nın (*Senin ışığın, ey saygın kadın/karanlık ve hüzünlü gecem yeniyor*, Fray[1] Luis de Leon, *dixit*) çukurlaştırdığı yatağım ve beni en korkulacak savaşlara sürükleyecek tek bayrak ve tek vatan görevi karımın tapılası, ulu bedeni ve beni duygulandıran, hıçkıra hıçkıra ağlatan tek vatan marşı o sevgili bedenden gelen ünler: Sesi, gülüşü, ağıtı, soluğu ve tabii ki (kulaklarınızı ve burnunuzu tıkayın!) hıçkırıkları, osurukları ve hapşırıkları. *Kendi çapımda* bir yurtsever sayılabilir miyim, sayılamaz mıyım?

KAHROLSUN ONETTI! YAŞASIN ONETTI!

Don Rigoberto ağlayarak uyandı (son zamanlarda sık sık böyle uyandığı oluyordu). Uyku mahmurluğunu üstünden at-

[1] Fray (fraile): keşişler için özel adlardan önce kullanılan san. (Çev.)

mış, iyice uyanmıştı artık. Bilinci yavaş yavaş yerine geliyordu, alacakaranlıkta odadaki eşyaları ayırt etmeye başlıyor, denizin monoton mırıltıları kulağına ulaşıyor, burnu ve bedeninin tüm gözenekleri nemi algılıyordu. Ama korkunç imge hâlâ orada, imgeleminde dalgalanıyordu. Saklandığı yerden çıkmış, biraz önce karabasanda olduğu gibi, içine korku salıyordu. 'Bırak ağlamayı, salak.' Ama gözyaşları yanaklarından süzülüyor ve korkuyla hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Ya telepatiyse? Ya bir işaretse? Ya gerçekten Lucrecia'nın göğsünde, dün, evvelki gün öğleden sonra, bir elma kurdu gibi büyüyen, felaket habercisi bir kitle keşfetmişlerse ve aklına ilk gelen kendisi olmuş, ona güvenmiş, bu kâbusu, korkusunu onunla paylaşmak istemişse? *In extremis*[1] bir çağrı olmalıydı. Ameliyat günü saptanmıştı. 'Göğsü, belki de iki göğsü, hemen alırsak geç kalmayız,' diye fetva verdi doktor. 'Metastas yapmamış, size güvence verebilirim. Evet neredeyse yüzde yüz eminim. Ameliyat birkaç saat içinde gerçekleştirilirse kurtulur.' Gözlerinde sadist bir pırıltıyla neşterini bilemeye başlamıştı bile. İşte tam o anda Lucrecia düşünmüş, onunla konuşmak, ona anlatmak istemişti. Anlatacaklarına kulak vermesini, teselli etmesini, yanında olmasını istemişti. 'Aman Tanrım, sürünerek ayaklarına kapanıp beni bağışlaması için yalvaracağım,' diye aklından geçirdi Don Rigoberto, ürpererek.

Lucrecia'nın bedeninden bir parça kesip almak için ameliyat masası üzerine yatırılmış imgesi Don Rigoberto'yu birdenbire korkuyla karışık yeni bir yürek sıkıntısına sürükledi. Gözlerini kapayıp soluğunu tutarak dik, iri, simetrik, çevresi koyu renk ve hafif pütürlü derili taçları, ninniler söyleyerek dudaklarıyla ıslattığı, sevişirken kahramanca meydan okur gibi dikilen meme başlarını anımsadı. Kimbilir ömrünün kaç dakikasını, kaç saatini bu memeleri seyretmeye, elleyip tatmaya, öpmeye, kendini o pembemsi tepelerin burçlarına tırmanan bir Lilliputhluymuş ya da ana rahminden yeni çıkmış, beyaz özsu emen, ilk keyiflenme alıştırmaları yapan bir bebek olarak düşlemeye adamıştı? Bazı pazar günleri, banyodaki tabureye oturarak Lucrecia'yı küvette köpükler arasında seyretmeyi adet edindiğini anımsadı. Lucrecia başına türban gibi bir havlu sarar, büyük, sarı bir süngeri küvetteki köpüklere batırarak omuzların-

[1] Son. (Çev.)

da, sırtında gezdirir, güzelim bacaklarını bir an için suyun derinliklerinden çıkararak sabunlar, arada bir de sevecen bir tebessüm lütfederdi ona. Bu gösterilerde Don Rigoberto'nun dikkati büyük bir istekle karısının göğüslerine dikilirdi. Bembeyaz tepeleri, mavimsi meme uçları köpükler arasından hafiften görünür ve Doña Lucrecia sanki onu ödüllendirmek, mutlu etmek istermişçesine ('Sahibinin, ayaklarının dibine uzanmış, uslu köpeği okşaması gibi,' diye aklından geçirdi Don Rigoberto, biraz daha sakinlemiş görünüyordu) zaman zaman sabunlamak ya da sabunları çalkalamak bahanesiyle süngerle memelerini okşardı. Çok güzel, mükemmel göğüslerdi. Kösnül bir tanrının arzularını doyuracak yuvarlaklıkta, kıvamda ve sıcaklıktaydılar. Sonra ayağa kalkıp telefon duşu bedeninde gezdirip köpüklerden arınmaya çalışırken 'Şimdi benim oda hizmetkârım ol, havluyu uzat. Uslu durursan belki de sırtımı kurulamana izin veririm,' derdi. Göğüsleri işte karşısındaydı, alacakaranlıkta pırıltılarıyla yalnızlığını aydınlatıyorlardı. Amansız kanserin kadınlığı yücelten, kutsallaştıran, Meryem'i tapılası yapan bu örgenlerde barınması olası mıydı? Don Rigoberto biraz önceki umutsuzluğun yerini öfkenin, hastalık karşısında yabansıl bir baş kaldırmanın aldığını duyumsadı.

Ve işte, yeniden anımsadı. 'Kahrolsun Onetti!' Kahkahayı bastı. 'Kahrolsun o roman! Kahrolsun Santa Maria! Kahrolsun Gertrudis!' (Roman kahramanın adı Gertrudis miydi? Evet, öyleydi) Telepati falan değildi, karabasan romandan kaynaklanıyordu. Gülmeyi sürdürdü, karabasanı üstünden atmıştı, aşırı heyecanlı ve mutluydu. Lucrecia'nın sevgili memelerinin sağlıklı olduğu, kanser musibetine yakalanmadığı için birilerine gönül borcunu ödemek istiyordu. Bu nedenle kısa bir süre için Tanrı'ya inanmaya karar verdi (defterlerinden birine Quevedo'nun bir cümlesini not etmişti, Buscon'dan bir alıntı: 'Nezaket icabı Tanrı'ya inananlardan biriydi'). Çok şükür ki karabasan, onu Lucrecia ile evliliklerinin ilk aylarında, yeni karısının tatlı, şeker gibi memelerinin cerrahi bir saldırıya uğramaları olasılığını aklına getirerek dehşete düşüren kahrolası Onetti'nin insanı kışkırtan romanının marifetiydi yalnızca. Kitapta öyküyü anlatan Brausen'in ilk sayfalarda anlattıklarına, daha doğrusu icat ettiğine, benzer şeyler (deyiş olduğu gibi, tüm açık saçık ama uyumlu

sesleriyle yeniden canlandı belleğinde: 'Meme budama'), hatta daha da beter olasılıklar gelmişti aklına. 'Şükürler olsun Tanrım gerçek değil, memeleri sapasağlam duruyor yerinde,' diye duasını etti. Ve sabahlığını giymeden, terliklerini bile ayağına geçirmeden, karanlıkta, sağa sola çarparak, yazı masasının üstünde duran defterlerini karıştırmaya gitti. Bu bunaltıcı kitaptan notlar aldığından emindi. Bu gece kim bilir niçin uykusunu bölerek bilinçaltından çıkmış, düşüne girmişti?

Kahrolsun Onetti! Uruguaylı mıydı? Arjantinli mi? Her nereli ise şimdi Rio de Plata'da yaşıyordu. Amma kötü günler yaşatmıştı Don Rigoberto'ya! Şu bellek de tuhaf şeydi doğrusu, kaprisli dönemeçler, çarpık çurpuk zikzaklar, anlaşılmaz boşluklar... Neden şimdi, bu akşam, on yıl sonra, bu süre boyunca bir gün, tek bir kez olsun aklına getirmediği, düşünmediği bu uydurma hikâye yeniden bilincinde canlanmıştı? Masa lambasının sarımsı ışığında üst üste duran defterlerin arasında *Kısa Yaşam*'ı okuduğu tarihlere rastlayanları çabuk çabuk gözden geçiriyordu. Bir yandan da her seferinde daha net olarak yatakta, sabah duşunu alırken, bluzun ya da ipek sabahlığın yakasından fırladı fırlayacak, Lucrecia'nın kar gibi beyaz, dimdik, sıcacık göğüsleri geliyordu gözlerinin önüne. Ve yeniden, sanki kitabı henüz okumuş gibi taptaze ve daha açık seçik o çok etkileyici anılar bir kez daha canlanıyordu. Neden bu gece?

Sonunda notlarını buldu. Sayfanın başında ve altı çizilmiş: *Kısa Yaşam*. Ve işte notlar: 'Gösterişli bir mimari, ince, zarif ve kurnazca bir kurgu. Zavallı kahramanlarını ve kahramanların uyuşuk öykülerini fersah fersah geride bırakan bir düzyazı ve kaleme alma tekniği.' Öyle fazla heyecanla karalanmış bir tümce değildi. Öyleyse neden böyle coşkuyla anımsamıştı? Romanda Gertrudis'in neşterle kesip alınan memesi Lucrecia'nın özlemini duyduğu memelerini çağrıştırdığı için mi? İlk sahneyi, onu sarsan o imgeyi çok iyi anımsıyordu. Öyküyü anlatan Juan Maria Brausen, Buenos Aires'te bir reklam ajansında orta halli bir memur. Pis ve çirkin evinde, bir gün önce ya da o sabah karısı Gertrudis'in geçirdiği ameliyatla memesinin alındığını düşünerek kendi kendine işkence ediyor. Bir yandan da aradaki ince bölmenin diğer tarafından, yeni komşusu eski fahişe –ya da hâlâ aynı işi yapan– Queca'nın aptalca sohbetlerini duyuyor, arkada-

şı ve şefi Julio Stein'ın kendisinden istediği senaryoyu toparlamaya çalışıyor. İşte şaşırtıcı çeviri yazılar: '...Gertrudis'in göğsündeki taze, yuvarlak yara izine tiksinme duygusuna kapılmadan bakma görevini nasıl gerçekleştireceğimi düşündüm. Kırmızı ve pembemsi damarlarla kaplı bu boşluk bir süre sonra belirsizleşip diğer memenin rengini alacak; ince, çıkıntısız, dilimin ucunla defalarca dokunduğum karnındaki çizgi gibi kıvrak bir çizgiye mi dönüşecek?' Brausen kendini kesilip atılan memenin önemi olmadığına inandırmak için tek çıkar yolu seçiyor ve acısının üstüne üstüne giderek Don Rigoberto'nun yüreğine işleyen şu sözleri söylüyor: 'Gertrudis'i inandıracak, onu mutlu edecek ve güven verecek tek tutum, güpegündüz şehvetten gençleşerek kesilen göğsüne kapanıp çıldırasıya öpmek ve durmadan öpmek.'

'On yıl sonra bile insanın tüylerini diken diken eden, bütün bedenini ürperten böyle bir tümce yazabilen birisi gerçek bir yaratıcıdır,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto. Kendini karısıyla yatakta, çıplak, ılık etten tümseğin ipek gibi kavislerin olduğu yerdeki belli belirsiz yara izini seyrederken, yapmacık bir cinsel istekle, hiçbir zaman duymadığı ve bir daha hiç duyamayacağı çılgınca bir ihtirasla öperken düşledi ve sevgilisinin yeter der gibi –Minnettar? Kendine acıyarak?– saçlarını okşamasını duyumsadı. Numara yapmanın gereği yoktu. Onlar o güne kadar arzularını ve düşlerini her gece iliklerine kadar yaşamışlardı, şimdi yerinde olmayan meme sanki umurlarında değilmiş gibi yapıp yalan mı söyleyeceklerdi birbirlerine? Her ikisi de çok iyi biliyordu ki bundan sonra hiçbir zaman yok olan memenin hayali gözlerinin önünden gitmeyecekti. Kahrolsun Onetti!

"Tüm yaşamının en büyük şaşkınlığını yaşayacaksın," dedi Doña Lucrecia, sahneye çıkacak bir opera sanatçısı gibi gırtlağını temizleyerek. "Aynen benim şaşırdığım gibi. Görünce daha da beter şaşırdım. Yaşamımın en büyük sürprizi!"

"Cezayir sefiresinin o iri, güzelim göğüsleri mi yapay?" diye afallayarak baktı Don Rigoberto.

"Cezayir Büyükelçisi'nin karısı," diye düzeltti Doña Lucrecia. "Bilmiyormuş gibi yapmana gerek yok. Kimden söz ettiği-

mi pekâlâ biliyorsun. Fransız Büyükelçiliği'ndeki yemekte bütün gece gözlerini kadının göğüslerinden ayırmadın."

"Doğru. Göğüsleri çok güzel," diye itiraf etti Don Rigoberto, hafifçe kızararak. Ve Doña Lucrecia'nın göğüslerini hayranlıkla okşayıp öperken, sefirenin göğüslerine duyduğu heyecanı hafifletmek, karısının gönlünü almak ister gibi ekledi: "Ama seninkiler kadar güzel değiller."

"Öyle olsalar da umurumda değil," dedi Doña Lucrecia, eliyle kocasının saçlarını karıştırarak. "Benimkilerden daha güzeller, ne yapalım... Daha küçük ama daha mükemmel. Ve daha sert."

"Daha mı sert?" dedi Don Rigoberto, yutkunarak. "Sanki görüp ellemiş gibi konuşuyorsun."

Bir sessizlik oldu, yalnızca aşağıdaki kayalıklara çarpan dalgalar duyuluyordu.

"Çıplak gördüm ve dokundum," dedi Doña Lucrecia hecelerin üstüne basa basa. "Kızmazsın, değil mi? Ama asıl söylemek istediğim bu değildi. Göğüsleri yeniden yapılmış. Gerçekten yapay."

Don Rigoberto şimdi *Kısa Yaşam*'daki kadınların –Queca, Gertrudis ve Elena Sala'nın– bellerini inceltmek, göğüslerini dik tutmak için külotlarının üzerine sımsıkı ipek bir korse giydiklerini anımsadı. Onetti'nin romanı hangi tarihte yazılmıştı? Lucrecia'yı hiç ipek korseyle görmemişti. Ne de korsan, rahibe, jokey, palyaço giysileriyle. Ne de kelebek ya da çiçek kılığına girdiğini. Ama Çingene kız giysileriyle, evet: Başına arkadan bir eşarp bağlamış, üzerinde çok renkli bol kloş eteklik ve kırmalı bir bluz, kulaklarına iri halka küpeler, boynuna ve koluna dizi dizi boncuklardan kolye ve bilezikler takmıştı. Barranco'nun nemli şafak vaktinde yalnız olduğunu, bir yıla yakın bir süredir Lucrecia'dan ayrı olduğunu bir kez daha anımsadı ve içini Juan Maria Brausen'in acı veren karamsarlığı sardı. Defterinden okudukları da yüreğini yaktı: 'Beni mutlu edebilecek bir kadın, bir dost, bir kitap, bir tutku bile olmadığını bir an olsun aklımdan çıkaramamak...' Romanın bilinç altından koparıp çıkardığı Gertrudis'in kanserli göğsü değildi, asıl korkunç olan bu yalnızlık duygusuydu. Şimdi üzerine Brausen'inki gibi acı bir yalnızlık ve simsiyah bir kötümserlik çökmüştü.

"Nasıl yeniden yapılmış?" diye sordu Don Rigoberto, uzun uzun düşündükten sonra.

"Kanser olmuş ve iki göğsünü de kesip almışlar," dedi Doña Lucrecia, ameliyatın hoyratlığını anımsatan bir tonla. "Sonra, yavaş yavaş yeniden yapmışlar, New York'taki May Kliniği'nde. Altı kez ameliyat geçirmiş. Düşünebiliyor musun? Bir. İki. Üç. Dört. Beş. Altı. Üç yıl sürmüş sağaltım. Ama eskisinden daha mükemmel yapmışlar. Meme başlarını, kırışıkları ve her şeyiyle yeniden. Tıpatıp gerçek gibi. Sana böyle olduğuna değgin güvence verebilirim çünkü gözlerimle gördüm. Çünkü ellerimle dokundum. Senin için önemi yok, değil mi sevgilim?"

"Tabii ki hayır," diye hemen yapıştırdı Don Rigoberto. Ama aceleciliği onu ele veriyordu, sesinin tonu ve tınısı da. "Ne zaman oldu bu, söyleyebilir misin bana? Nerede?"

"Ne zaman mı gördüm?" diye profesyonelce soruya soruyla yanıt verdi Doña Lucrecia. "Nerede mi dokundum?"

"Evet, evet!" dedi Don Rigoberto sabırsızlıkla ve yalvarırcasına, kibarlığı bir yana bırakmıştı. "Anlatmak istersen tabii ki. Ve yalnızca söylemek istediğin kadarını."

'Tabii ki!' derken yüreği hop etti. Şimdi anlıyordu. On yıl sonra bir anda Zorro, Tarzan ya da d'Artagnan'ın geri dönüşü ne o simgesel memeden ötürü, ne de *Kısa Yaşam*'daki öykücünün karamsarlığıydı. Belleğindeki o ani dirilişin nedeni Juan Maria Bausen'in akıllıca kendini karabasandan kurtarmak için bulduğu yoldu. Tabii ki! Yaşasın Onetti! Rahatlayarak gülümsedi, neredeyse mutluydu. Anının geri gelişi onu çökertmek için değil, tam aksine ona yardımcı olmak içindi ya da Brausen'in ateşli düş gücünün nitelediği gibi: kurtarmak için. Brausen gerçek Buenos Aires'te değil de düşsel Santa Maria'da, kendini düzenbaz doktor Diaz Grey olarak düşlediğinde esrarengiz Elena Sara'ya para için morfin iğneleri yaptığını söylemiyor muydu? Bu yer değiştirmenin, bu değişimin, bu çabaların, bu düzmecelere baş vurmanın *onu kurtardığını* söylemiyor muydu? İşte buradaydı, defterine not düşmüştü: 'Bir Çin masalı. Onetti'nin romanında yarattığı kahraman, Brausen, bir öykü uydurur. Bu öyküde tıpkı kendine benzeyen bir doktor, Diaz Grey'i ve karısı Gertrudis'ten esinlenerek (ama bu kadının göğüsleri yerli yerinde) bir kadın kahraman, Elena Sara'yı yaratır. Öykü Julio

Stein'ın ondan istediği film senaryosunun sınırlarını haydi haydi aşıyordu. Anlattıkları dehşet verici gerçek karşısında kendini savunmak için icat ettiği bir düş, yaşamın korkunç gerçeğini olağanüstü bir yalanla yok saymak. Don Rigoberto keyiflenmişti, yeni bulgusu onu coşturmuştu. Kendini Brausen'in yerine koyarak karabasandan kurtulduğunu düşünüyordu ki *Kısa Yaşam*'la ilgili notlardan hemen sonra karaladığı bir tümce onu yeniden endişelendirdi. Kipling'in *If*'inden iki dize:

If you can dream –and not
make your dreams your master

İyi zamanlanmış bir uyarı. Hâlâ düşlerinin efendisi miydi, yoksa Lucrecia'dan ayrıldığından beri işi öylesine ayyuka çıkarmıştı ki düşlerinin esiri mi olmuştu?

"Fransız Büyükelçiliği'ndeki o yemekten sonra arkadaşlık etmeye başladık," diye anlatıyordu karısı. "Beni buhar banyosu yapmak için evine davet etti. Arap ülkelerinde yaygın bir alışkanlıkmış bu buhar banyoları. Saunadan farklı bir şey. Sauna kuru sıcak. Oturdukları Orrantia malikânesinin bahçesinde bir *hamam* yaptırmışlar."

Don Rigoberto sayfaları çevirmeyi sürdürüyordu ama artık tam olarak defterle ilgilenemiyordu. Aklı başka yerdeydi. Şimdi tatulalar, beyaz ve pembe çiçeklerle süslü defne ağaçlarıyla dolu bahçede, balkonun sütununa sarılan hanımeliden yayılan keskin kokuları içine çekiyordu. Sardunyalar, sarı-yeşil yapraklı bitkiler arasından çimenlerin üstünde, bol yapraklı yeşil bir süs bitkisinin yarı yarıya kapladığı tahta yapıya doğru ilerliyordu. Gözleri kamaşarak iki kadını dikizliyordu –Lucrecia'nın üzerinde ilkbaharı çağrıştıran çiçekli bir elbise ve pudralanmış ayaklarını açıkta bırakan sandal ayakkabılar vardı; Cezayir Sefiresi ise pırıl pırıl sabah ışınlarında yanar döner parıldayan, uçuk renkli ipek bir sabahlık giymişti–. '*Hamam*, buhar banyosu,' diye yineledi kendi kendine Don Rigoberto, yürek atışlarını dinleyerek. Kadınları arkadan görüyor ve biçimlerinin benzerliğini hayranlıkla izliyordu: ahenkle oynayan geniş, pervasız kalçalar, havalı sırtlar. Kalçaları kıvrılırken giysileri de onlara uyarak kıvrılıp bükülüyordu. Kol kola girmiş iki samimi arkadaş. Elle-

rinde havluları. 'İşte onlarlayım, kendimi kurtarmak için ve aynı anda çalışma odamda,' diye geçirdi aklından. 'Tıpkı Juan Maria Brausen'in ikileşmesi gibi: hem Buenos Aires'te komşusu Queca'yı sömüren Arce, hem de gerçekleri unutarak kurtulmak çin düşsel Santa Maria'da doktor Diaz Grey olduğu gibi.' Ama ayfayı çevirince *Kısa Yaşam*'dan çaldığı bir pasajla karşılaştı ve ir an için kadınları unuttu: 'Siz göğüslerinize olağanüstü üsinlük tanımışsınız.'

'Bu gece de meme gecesi,' dedi kendi kendine, yüreği cız derek. 'Brausen ve ben birer şizofren miyiz yoksa?' Umurunda eğildi, şizofrense şizofrendi. Gözlerini yumdu, yine iki arkadaı görmeye başladı. Şimdi çekinmeden, büyük bir doğallıkla, anki sık sık yineledikleri bir ayini gerçekleştiriyorlarmış gibi, buhar odasının hemen önündeki antrede soyunuyorlardı. Giysilerini askılara asıp büyük bir havluya sarınırlarken hararetle bir şeyler anlatıyorlardı birbirlerine. Don Rigoberto konuştuklarını duyamıyordu, zaten duymak da istemiyordu. İşte şimdi de kilitsiz, küçük bir kapıyı iterek buhar dolu odaya giriyorlardı. Yüzüne nemli bir sıcaklık üfleniyormuş gibi geldi Don Rigoberto'ya, pijaması sırılsıklam olmuş sırtına, göğsüne, bacaklarına yapışıyordu. Çam, sandal ağacı, nane kokan buhar burun deliklerinden, ağzından, gözlerinden içine işliyordu. İki arkadaş orada olduğunu fark edecekler diye ödü kopuyordu. Ama onlar sanki orada değilmiş, görünmezmiş gibi rahat hareket ediyorlardı.

"Yapay şeyler, silikon ya da o tür pislikler kullandıklarını sanma," diye açıkladı Doña Lucrecia. "Öyle değil. Bedeninden aldıkları deri ve etlerle yapmışlar. Karnından bir parça, kalçasından başka bir parça, bir parça da baldırından... Ama en ufak bir iz bırakmadan. İnan ki nefis yapmışlar."

Doğruydu, Don Rigoberto da gözleriyle görüyordu. Doña Lucrecia ve arkadaşı Cezayir Sefiresi havluları üzerlerinden atmışlar ve yer yokluğunda birbirlerine yapışmış, duvara dayalı tahta bir bankta oturuyorlardı. Don Rigoberto kıvrıla kıvrıla uçuşan sıcak buhar bulutları arasından bu iki çıplak bedeni seyretti. Ingres'ın *Hamam*'ından çok daha mükemmel bir görüntüydü bu. Ingres'ın tablosunda bir sürü çıplak beden insanın dikkatini dağıtıyordu –'Kahrolası ortaklaşacılık!' diye beddua

etti Don Rigoberto–, oysa burada dikkatini bir noktada yoğunlaştırıp bir bakışta iki kadını hiçbir hareketlerini gözden kaçırmadan, tüm ayrıntılarıyla rahatça inceleyebiliyordu. Ayrıca Ingres'ın *Hamam*'ında bedenler kuruydu, gözlerinin önündeki manzarada ise Doña Lucrecia ve sefirenin tenleri birkaç dakika içinde ter tanecikleriyle kaplanmıştı. 'Ne kadar güzeller!' diye geçirdi içinden Don Rigoberto, iyiden iyiye duygulanmıştı. 'İkisi bir arada daha da güzel görünüyorlar, sanki birinin güzelliği diğerinin güzelliğini daha da meydan çıkarıyor, artırıyor.'

"En ufak bir yara izi bile bırakmamışlar," diye altını çizerek yineledi Doña Lucrecia. "Ne karnında, ne kalçalarında, ne baldırlarında. Ve tabii ki yaptıkları göğüslerde de hiçbir iz yok. İnanılır gibi değil, sevgilim."

Don Rigoberto inanıyordu. Nasıl inanmasın ki, şaheserler oracıkta, burnunun dibindeydi, elini uzatsa değecekti. ('Ayyy!' içi burkuldu). Karısının bedeni, sefireninkinden daha beyazdı sefireninki ise sanki açık havada büyümüş, gelişmiş gibi daha esmer, daha yanıktı. Lucrecia'nın saçları düz ve siyah, sefireninkiler ise kıvırcık ve kızılımsı. Bu farklılıkların dışında ikisinin de bedenleri incelik modasını ve temrensiliği hor görüyordu sanki. Zengin Rönesans stilinin tüm görkemliliği vardı bu memeler, baldırlar, kalçalar ve kollarda. Bu muhteşem kavisler –ellemesine gerek kalmadan biliyordu– dipdiri, sert ve gergindiler, sanki gözle görünmeyen korseler, sutyenler onlara şekil veriyormuş gibi. 'Klasik güzellik, en büyük görenek...' diye kutladı içinden.

"Sayısız ameliyatlar, beklemelerle çok çekmiş zavallı," dedi Doña Lucrecia. "Ama güzellik merakı ve istenç üstün gelmiş, pes etmemiş, güzel olmak için Doğa'ya meydan okumuş. Sonunda savaşı kazanmış. Ne dersin, çok güzel değil mi?"

"Sen de çok güzelsin," diye övgü yağmuruna tuttu karısını Don Rigoberto.

Sıcak ve ter isteklendirmişti kadınları. İkisi de derin derin soluk alıyor, göğüsleri iri dalgalarla gibi kalkıp iniyordu. Don Rigoberto da esrimişti. Ne diyorlardı birbirlerine? Neden gözleri öyle çapkın çapkın parıldıyordu? Konuşmalarına kulak verdi:

"İnanamıyorum," diyordu Doña Lucrecia biraz abartılı bir şaşkınlıkla gözlerini kadının memelerine dikmiş. "Kim görse aklı gider. Daha doğal olamazlar."

"Kocam da öyle diyor," diyerek güldü sefire. Memelerini daha da meydana çıkarmak için göğsünü hınzır bir hareketle kaldırdı. Konuşurken kırıtkanlıkla cümlelerin sonunda Fransızca'da olduğu gibi sesini indiriyordu ama *j*'leri ve *r*'leri Arapçada olduğu gibi üzerine basarak telaffuz ediyordu. ('Babası Oran'da doğmuş ve belki de Albert Camus'yle futbol oynamıştır,' diye fikir yürüttü Don Rigoberto.) "Eskisinden daha iyi yaptılar, şimdi daha çok beğeniyorum. Ameliyatların duyarsızlaştırdığını sanma. Hiç de öyle olmadı."

Utanmış gibi yaparak gülümsedi. Lucrecia da hafifçe kadının omzuna vurarak güldü. Lucrecia'nın bu hareketi Don Rigoberto'nun yüreğini hop ettirdi.

"Aklına kötü bir şey gelmesin," dedi Doña Lucrecia. "Dokunabilir miyim? Kızmazsın değil mi? Meraktan çatlayacağım, dokununca da göründükleri kadar gerçek olup olmadıklarını anlamak istiyorum. Senden bunu istemek çılgınlık mı? Kızmıyorsun ya?"

"Neden kızacakmışım, Lucrecia," diye yanıtladı sefire, içtenlikle. Kırıtkanlığı artmıştı, ağzı kulaklarında, haklı bir gururla bembeyaz dişlerini göstererek gülüyordu şimdi. "Sen benimkilere dokun, ben de seninkilere. Karşılaştıralım. İki arkadaşın birbirini okşamasında ne kötülük olabilir ki."

"Öyle, doğru!" diye heyecanla haykırdı Doña Lucrecia. Ve Don Rigoberto'nun durduğu köşeye yan gözle bir bakış fırlattı. ('Başından beri orada olduğumu biliyor muydu?' dedi ve derin bir iç çekti Don Rigoberto) "Seninkini bilmem ama benim kocam görse bayılır. Hadi oynaşalım."

Birbirlerine dokunmaya başlamışlardı. İlk başta çekingen, parmaklarının ucuyla; sonra daha cüretkârca ve şimdi artık hiç çekinmeden meme başlarını okşuyorlardı. Birbirlerine daha yaklaşmışlardı. Hayır sarılmışlar, saçları birbirine karışmıştı. Don Rigoberto onları izlemekte bayağı zorlanıyordu. Ter damlaları –yoksa gözyaşları mıydı– gözlerini öylesine yakıyordu ki durmadan kırpıştırmak, yummak zorunda kalıyordu. 'Mutluyum, hüzünlüyüm,' diye geçirdi aklından, yaşadığı çelişkinin bilincinde. Bu duygu kargaşası olası mıydı? Neden olmasın. Hem Buenos Aires hem de Santa Maria'da olmak ya da bu şafak vakti, yalnızlıktan boğulmuş, bir yanda çalışma odasında, def-

terleri ve gravürleri arasında titremek, bir yandan da o buram buram bahar tüten bahçede buhar bulutları arasında şakır şakır terlemek.

"Bir oyun gibi başladı," dedi Doña Lucrecia. "Toksinleri atarken vakit geçirmek için. Hemen sen geldin aklıma. Kabul eder miydin? Heyecanlanır mıydın? Rahatsız mı olurdun? Sana anlattığımda kızar mıydın?"

O, Don Rigoberto, bütün gece boyunca karısının iri göğüslerine tapacağına verdiği söze sadık, şimdi yatağın kenarında oturan Lucrecia'nın bacakları arasında, yere diz çökmüştü. Elleriyle karısının memelerini büyük bir dikkatle, sanki çok kırılgan birer kristal topmuş ve hemen çatlayabilirlermiş gibi tutuyordu. Dudaklarıyla usulcacık, sürülmemiş bir karış toprak bile bırakmak istemeyen usta bir çiftçinin dikkatiyle, bir milimetre karesini atlamadan, öpücükler konduruyordu.

"Yani dokununca göğüsleri ele sahici gibi mi geliyor bilmek istedim. O da aptal aptal durmamak için ya da kibarlığından benimkilere dokunmak istedi. Ama ateşle oynamaktı bizimkisi tabii ki."

"Tabii," diye onayladı Don Rigoberto, bir yandan da iki meme arasında ayrım yapmama çabası içinde bir memeyi bırakıp öbürünü öpüyordu. "Peki neden isteklendiniz birdenbire? Neden önce dokunurken sonra öpmeye başladınız? Neden emdiniz?" diye sordu.

Sordu ama, sorar sormaz da pişman oldu. Zevke çirkin sözler karıştırmamak kuralını çiğnemişti; hele öyle eylemler vardı ki (emmek, mas etmek gibi) telaffuz edildiklerinde fantezileri yaralayabilirlerdi.

"Emmek demek istemedim," diye özür diledi, sözünü geri alıp düzeltmek istercesine. "Biz öpmekte kalalım. Hanginiz başladınız? Sen mi hayatım?"

Hafifçe sesini duyar gibi oldu ama artık göremiyordu. Karısının yüzü hızla siliniyordu gözlerinden, elini dokundurur dokundurmaz ya da hohlar hohlamaz aynadaki buğunun yok olduğu gibi. "Tabii ki ben, bunun için göndermedin mi beni? İstediğin bu değil miydi?" 'Hayır,' diye düşündü Don Rigoberto. 'İstediğim, burada olman, hayalin değil, et ve kemikten sen. Çünkü seni seviyorum.' Hüzün bir sağanak gibi çöktü üzerine,

acımasız kasırgalar bahçeyi, o güzelim malikâneyi silip aldı gözlerinin önünden, sandalağacı, çam, nane, hanımeli kokularını alamaz, hamamın buharındaki iki arkadaşı göremez oldu. Bir süre önceki buharlı sıcak hava da, düş de yok olmuştu. Sabahın soğuk havası kemiklerine işliyordu. Kudurmuş dalgalar düzenli aralıklarla kayalara çarpıyordu.

Ve işte o anda romanda –Kahrolsun Onetti! Yaşasın Onetti– Queca ve Şişman Kadın Brausen'den, yani sahte Arce'den saklı öpüşüp oynaşıyorlardı. Ve orospu ya da eski orospu, komşu kadın canım, yani Queca, hani öldürülen kadın evinin ona saldırmak isteyen canavarlar, cinler, ejderhalar, mitolojik yaratıklarla dolduğunu sanıyordu. 'Queca ve Şişman Kadın; Lucrecia ve sefire,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto. Brausen gibi o da şizofrendi. Düşler bile kurtaramıyordu artık onu yalnızlıktan; tam aksine daha derin bir yalnızlığa mahkûm ediyorlar, evini Queca'nınki gibi yırtıcı yaratıklarla dolduruyorlardı. Bu evi yakmalı mıydı? Fonchito ve kendisiyle beraber?

Defterinde Juan Maria Brausen'in erotik bir düşünden aldığı notlar çıktı karşısına (Ayraç içinde 'Sanki Paul Delvaux'nun tablolarından esinlenmiş Onetti *Kısa Yaşam*'a ait bu satırları yazarken, ama olamazdı çünkü o bunları yazarken daha Belçikalı ressam tablolarını henüz yapmamıştı,' diye bir not vardı): 'Koltukta başımı kızın omzuna koyarak arkama dayandım ve randevuevlerinden oluşan küçük bir kentten; bahçelerinde, yosunlu kaldırımlarında ışıklar yanınca ya da yanlarından oğlancı uşaklar geçerken elleriyle yüzlerini örten çıplak çiftlerin dolaştığı gizemli bir kasabadan uzaklaştığımı düşlüyorum...' Sonu Brausen gibi olur muydu acaba? Şimdiden Brausen miydi yoksa? Yenilgiye uğramış vasat bir idealist Katolik, reformcu bir İncil vaizi, daha sonraları davasına bağlı bireysel bir erkinci ve agnostik hedonist; kendine öz düşler ve sanatsal zevkler yaratıcısı, ama her şeyi sevdiği karısı, öz oğlu, başarılı bir sigorta şirketi yöneticiliğinin tiksindirici maskesi arkasına saklanarak her gün, her gece, gerçekleştirmek istediği tüm düşleri bir bir yıkılıp, paramparça olan, Onetti'nin romanında sözünü ettiği 'tam bir umutsuzluk örneği', *Kısa Yaşam*'daki karamsar mazoşistin bir kopyası mıydı? Brausen, hiç değilse romanın sonunda Buenos Aires'ten kaçmayı başarıyor ve tren, otomobil, vapur, otobüs

ne bulduysa biniyor ve kendi uydurması Rio de la Plata banliyösü Santa Maria'ya varıyordu. Don Rigoberto henüz kendini düzmece öykülerle kurtarmaya inanacak, düşlerde yaşacak kadar bilincini yitirmemişti. Hayır henüz Braunsen değildi. Kendini toparlamak için henüz geç değildi. Bir şeyler yapabilirdi. Ama ne? Ne?

GÖZE GÖRÜNMEYEN OYUNLAR

Şöminenin bacasından giriyorum evine, her ne kadar Noel Baba olmasam da. Uçarak yatak odana süzülüyorum ve sivrisinek gibi vızıldayarak yüzüne yaklaşıyorum. Uykunun arasında elinle olmayan zavallı bir sivrisineği kovalıyorsun.

Anofellikten hevesimi alınca ayaklarının üstünü açıyorum. Soğuk hava kemiklerine işliyor. Titremeye başlıyorsun, ayaklarını karnına çekip yorganı çekiştiriyorsun, dişlerin birbirine çarpıyor, yastıkla yüzünü örtüyorsun, arkasından hapşırmaya başlıyorsun. Ama bu kez alerjik hapşırmalar değil.

İşte o zaman Piura'dan, Amazon'dan gelen bir sıcak rüzgâr oluyorum ve seni baştan aşağıya tere boğuyorum. Islanmış bir civcive benziyorsun, pikeleri ayaklarınla ittirerek yere atıyor, pijamanın üstünü, pantolonunu çıkartıyorsun. Ve çırılçıplak terlemeye devam ediyorsun. İçinden hiç durmadan yellenmek geliyor.

Sonra bir tüy oluyorum, ayaklarına, kulaklarına, koltuk altlarına dokunuyorum, gıdıklıyorum seni. Hi hi, ha ha, ho ho! Yüzünü buruşturarak, kasıklarını tutarak uyanmadan kahkahalarla gülüyorsun. Ve sonunda korkuyla uyanıyorsun, çünkü beni görmüyorsun ama karanlıkta birinin çevrede dolandığının ayrımındasın.

Kalkıp gravürlerine bakarak oyalanmak için çalışma odana giderken yolunun üzerine tuzaklar kuruyorum. İskemlelerin, sehpaların, süs eşyalarının yerini değiştiriyorum ki çarpasın ve incik kemiğini ovuşturarak 'Ayyyyyyy!' diye bir çığlık atasın. Bazen sabahlığını, terliklerini saklıyorum. Bazen uyanınca içmek için komodinin üstüne koyduğun bardağını deviriyorum,

suyunu döküyorum. Uyanıp da el yordamıyla aradığında suyunun yere döküldüğünü görünce ne bozuluyorsun ama!

İşte biz kadınlar sevgililerimizle böyle oynarız.

Senin, senin, senin,
Âşık hayalet

VIII. AYNADAKİ YIRTICI HAYVAN

"Dün gece gittim," diye ağzından kaçırdı Doña Lucrecia. Daha pot kırdığını kavrayamadan Fonchito'nun "Nereye, üveyanne?" diye sorduğunu duyunca utançtan kıpkırmızı kesildi.

"Yani gözümü kırpmadım demek istiyordum," diye bir yalan uydurdu. Oysa bir gece önceki kadar derin bir uyku uyumamıştı uzun zamandır. Gerçi bütün gece çılgınca arzular, sevişme isteğiyle dolu karmakarışık düşlerle geçmişti. "Yorgunluktan ne dediğimi bilmiyorum."

Ufaklık sevgili ressamının kitabını önüne açmış, bütün dikkatiyle bir tabloyu inceliyordu. Açık duran sayfada Egon Schiele'nin atölyesinde büyük bir boy aynasına bakarken çekilmiş bir fotoğrafı vardı. Kısa saçları karışmış, üzerine ince uzun siluetini örten, takma yakalı beyaz bir gömlek giymiş ve kravat takmıştı, ceket giymemişti. Ve tabii ki yine elleri paçaları kıvrılmış pantolonun cebindeydi. Fonchito geldiğinden beri ayna lafını ağzından düşürmüyor, sözü fotoğrafa getirmek için elinden geleni yapıyordu; ama Doña Lucrecia başka düşüncelere dalmıştı. İmzasız mektup serüveninin yeni gelişmelerinden duyduğu karmaşık heyecan, kuşku ve umutların etkisinde, bir türlü çocuğun dediklerine kulak veremiyordu. Fonchito'nun altın sarısı buklelerle dolu başına baktı ve profilden yüzünü gördü. Sanki Doña Lucrecia'dan bir sır koparmak ister gibi bir hali vardı. Fotoğrafı inceleyerek sanki Doña Lucrecia'nın gizini bulup çıkarmak istiyordu. 'Farkında değil, anlamadı belki de'. Yine de bu çocuğa güven olmazdı. Belki de pekâlâ anlamıştı da Doña Lucrecia'nın canını biraz daha sıkmak için rol yapıyordu.

Ya da çocuk için 'gitmek' eylemi aynı anlama gelmiyordu. Çok zaman önce Rigoberto'yla yaptıkları hararetli tartışmaların birinde hayatlarına hükmeden gizli şifreleri yalnızca geceleri, yatakta sevişmeden önce, sevişirken ya da hemen sevişmenin ardından kullanmaya karar vermişlerdi. Kocası yeni kuşağın 'gitmek' yerine 'gelmek' demelerinin İngilizcenin belden aşağı bölgelerle ilgili hassas konularda da ne kadar etkili olduğunu gösterdiğini söylüyordu. *Gringo* ve *gringa*'lar Latin Amerikalılar gibi gitmiyorlar, 'geliyorlardı' (*to come*). Şimdi her nasıl deniyorsa densin Doña Lucrecia evvelki gece gitmişti, gelmişti, olmuştu (on yıllık evlilikleri süresince, karı koca o nefis, erotik bedenlerin birlikteliği için asla 'orgazm' ve hele hele o soğuk duş etkisi yapan 'beli gelmek' deyimlerini kullanmamaya karar vermişlerler, bunun yerine gitmek sözcüğünü seçmişlerdi). Sonsuz bir hazla alabildiğine, canı yanana dek –uyandığında ter içindeydi, dişleri birbirine vuruyordu, elleri ve ayakları çırpınmaktan kasılmıştı– keyiflenerek düşünde o esrarengiz randevuya gitmişti. Tüm yabansı talimatlara uyarak Lima'nın merkezinde ve banliyölerinin karanlık sokaklarında –gözleri bantlı, tabii ki,– gezdirildikten sonra bir eve götürülmüştü. Evin kokusu tanıdık gelmişti Doña Lucrecia'ya. Merdivenleri çıkıp ikinci kata götürülmüştü. Eve adımını atar atmaz Barranco'daki ev olduğunu anlamıştı. Elbiseleri çıkarılıp yatağa yatırılınca da yatağın her zamanki, kendi yatağı olduğunu hemen bilmişti. Bir süre sonra bir bedenin bedenini sardığını, her tarafını kapladığını, içini doldurduğunu duyumsamıştı. Bu beden de, hiç kuşkusuz, Rigoberto'nun bedeniydi. Birlikte olmuşlardı –birlikte gitmişler, gelmişler, işte her neyse!– Her zaman böyle olmazdı. Her ikisi de bu birlikteliği iyiye yormuşlar, bu tılsımlı birlikteliği yaşamlarının bu yeni dönemi için mutlu bir başlangıç olarak görmüşlerdi. İşte o anda sırılsıklam, bitkin, aklı iyice karışmış uyanıvermişti. O yoğun, coşkulu mutluluğun yalnızca bir düş olduğunu kabullenmesi kolay olmamıştı.

"Bu aynayı Schiele'ye annesi armağan etmiş." Fonchito'nun sesi onu yeniden eve, San Isidro'nun grimsi havasına, Olivar'da top peşinde koşuşturan çocukların çığlıklarına döndürdü. Çocuk yüzüne bakarak anlatıyordu. "Schiele annesine aynayı ona versin diye çok yalvarmış. Kimilerine göre çalmış

onu. Aynaya sahip olmayı o kadar çok istiyormuş ki bir gün annesinin evine gitmiş ve zorla almış. Annesi çaresiz, razı olmuş. Atölyesine götürmüş. İlk atölyesine. Ve hiç yanından ayırmamış aynayı o günden sonra. Her yeni atölyeye taşınışında, aynayı da beraberinde götürüyormuş, ölene dek böyle devam etmiş."

"Ayna neden bu kadar önemli?" dedi Doña Lucrecia ilgileniyor görünmek için kendini zorlayarak. "Schiele'nin bir Narkissos olduğunu biliyoruz. Bu fotoğraf da bu tanıyı doğruluyor zaten. Aynadaki suretini seyrediyor, kendine âşık. Bir de zavallı suratı takınmış ki bütün insanlık onu sevsin ve hayran olsun diye, tıpkı kendi kendine taptığı gibi."

Fonchito gevrek bir kahkaha attı:

"Ne olağanüstü bir düş gücü, üveyanne! İşte bunun için seninle konuşmaya bayılıyorum, aklına öyle şeyler geliyor ki... Bana çok benziyorsun. Her şeyden bir öykü uyduruyorsun. Birbirimize benziyoruz, değil mi? Senin yanında hiç canım sıkılmıyor."

"Benim de seninle," diyerek eliyle bir öpücük gönderdi Doña Lucrecia. "Sana fikrimi söyledim. Şimdi sıra sende. Söyle bakalım, bu ayna neden bu kadar ilgini çekiyor?"

"Ayna düşlerime giriyor," diye itiraf etti Fonchito. Ve şeytani bir gülümsemeyle ekledi: "Egon aynasına çok düşkündü. Yüzlerce portresini nasıl yaptığını sanıyorsun? Bu aynanın sayesinde. Modellerinin resmini yaparken de kullanıyordu aynayı. Aynaya bu denli düşkünlüğü kapris değildi. Şeydi... Yani şey..."

Bir şeyler arıyormuş gibi yüzünü buruşturdu Fonchito, ama Doña Lucrecia bulmaya çalıştığının bir sözcük olmadığını hemen anladı. Küçücük beyninde, henüz tam belirginleşmemiş bir imgeyi belirlemeye çalışıyordu. Doña Lucrecia artık çocuğun bu ressama olan tutkusunun sayrıl olduğundan emindi. Ama belki de bu nedenle, bu tutku Fonchito'ya olağandışı bir gelecek hazırlayabilirdi: eksantrik bir yaratıcı, çılgın bir sanatçı olabilirdi Fonchito da. Randevuya gider de Rigoberto'yu görecek olursa ona 'Oğlunun sinir hastası bir dahi olması fikri hoşuna gidiyor mu?' diye soracaktı. Ve çocuğun Egon Schiele gibi sapık eğilimleri olan bir ressamla bu derece özdeşmesinin ruh sağlığı açısından riskli olup olmadığını sormak istiyordu, ama o

zaman Rigoberto ya 'Nasıl? Ayrıldığımızdan beri Fonchito'yla görüşüyor musun? Ben olanları unutup affederek sana aşk mektupları yazarken sen gizli saklı onu evine mi alıyordun? Yatağına alarak baştan çıkardığın çocukcağızı?' diye sorgularsa. 'Aman Tanrım, aman Tanrım, ben ne kadar aptalım!' diye geçirdi içinden Doña Lucrecia. Eğer o randevuya giderse tek yapmaması gereken şey Alfonso'nun adını bir tek kez olsun ağzına almamak.

"Merhaba, Justita," diye selamladı Fonchito elinde çay tepsisi, önünde bembeyaz önlüğüyle salona giren hizmetçi kızı. "Hemen gitme, sana bir şey göstermek istiyorum. Burada ne görüyorsun?"

"Ne göreceğim, o pek sevdiğin edepsizliklerden birini daha," Justiniana fıldır fıldır gözlerini bir süre kitaba dikti. "Bir utanmaz ressam ona poz veren çırılçıplak ama çoraplarını ve şapkalarını çıkarmamış kızlara bakarak göz banyosu yapıyor."

"Öyle gibi görünüyor, değil mi?" diye bir çığlık attı Fonchito, sevinçle. Bütün sayfayı kaplayan reprodüksiyonu incelemesi için kitabı Doña Lucrecia'ya verdi. "Resimde iki model değil tek bir model var. Neden biri önden diğeri arkadan iki model gibi görünüyor? Aynadan! Anladın mı, üveyanne? Tablonun adı çok açık."

Schiele Ayna'dan Modelinin Resmini Yapıyor (1910) (Graphische Sammlung Albertina, Viyana) diye okudu Doña Lucrecia. Dikkatle ayrıntıları incelerken resimde ne olduğunu anlayamadığı bir şey ya da resimde görülmeyen bir şey, merakını çekmişti. Fonchito her zaman Schiele'den söz ederken olduğu gibi gittikçe artan bir coşkuyla bir şeyler söylüyordu. Justiniana'ya aynanın 'bizim resme baktığımız yerde' diye anlatıyordu. Ve önden görünen model aslında gerçek model değil, modelin aynadaki yansımasıydı. Oysa ressam ve arkadan görünen model gerçektiler, yansıma değil. Yani bu demekti ki Egon Schiele Moa'nın resmini yapmaya, aynanın önünde, sırtından başlamıştı. Ama sonra, doğrudan değil de aynaya yansıyan önü de çekici gelmiş ve bir kez de önden çizmeye karar vermişti. Böylece, aynanın sayesinde Moa'nın iki resmini yapmıştı, ama aslında iki değil aynı Moa'ydı: Moa'nın tamamı, Moa'nın iki yarısı, gerçekte kimsenin tamamını göremediği Moa, çünkü 'biz yalnızca

önümüzdekini görüyoruz, bu önün arka tarafını göremiyoruz'. Şimdi bu aynanın Egon Schiele için neden çok önemli olduğunu anlıyor muydu üveyannesi?

"Sizce bir tahtası eksik değil mi bu çocuğun hanımefendi?" diye sordu Justiniana, parmağıyla şakağını göstererek.

"Çoktan beri," diye onayladı Doña Lucrecia ve Fonchito'ya dönerek sordu: "Kim bu Moa?"

Tahitili bir kız. Viyana'ya gelince; aynı zamanda mim yapan, biraz uçuk bir ressamla yaşamaya başlamış: Erwin Dominik Ose. Çocuk çabuk çabuk sayfaları çevirerek Tahitili Moa'nın modellik ettiği başka reprodüksiyonları bulup Doña Lucrecia'ya ve Justiniana'ya gösterdi: Moa rengârenk giysilere sarınmış dans ediyor. Giysinin kıvrımları arasından küçücük göğüsleri ve dimdik meme başları görünüyordu, koltuk altlarına sanki iki kocaman örümcek sığınmış gibi bir tutam tüy sarkıyordu. Kabarelerde dans ediyordu, ozanların ve ressamların ilham perisi ve sevgilisiydi. Egon Schiele'ye hem modellik ediyor hem de onunla yatıyormuş.

"Öyle olacağını başından beri tahmin ettim," dedi Justiniana. "Namussuz herif, resimlerini yaptıktan sonra kızlarla yatıyormuş, bunu biliyoruz."

"Bazen yapmadan önce, bazen yaparken," diye ekledi Fonchito, o her zamanki soğukkanlılığıyla. "Ama bütün kızlarla değil. 1918 yılı *Carnet*'sinde, yaşamının son yılı, atölyesine 117 model geldiği yazılı. Bu kadar kısa sürede hepsiyle yatabilir mi?"

"Verem bile olsa, hayır," diye dalga geçti Justiniana. "Akciğer hastalığından ölmüş, değil mi?"

"İspanyol gribinden ölmüş, 28 yaşında," diye düzeltti Fonchito. "Ben de öyle öleceğim. Bilmiyorduysan öğren."

"Şakası bile yavan, söyleme öyle. Uğursuzluk getirir," diye azarladı hizmetçi kız.

"Ama resimde anlamadığım bir şey var," diye sözlerini kesti Doña Lucrecia.

Kitabı çocuğun elinden çekip almış, sepya fon üzerine yapılmış, belgin, ince çizgili çizimi büyük bir dikkatle incelemeye başlamıştı. Ressam aynanın ikileştirdiği ('Yoksa ikiye böldüğü demek mi daha doğru?') modeliyle beraber, Schiele'nin bir nok-

taya dikilmiş, neredeyse düşmanca bakışları lacivert kirpikli dansöz Moa'nın melankolik, yumuşacık ve pırıl pırıl bakışlarıyla buluşuyor gibiydi. Señora Lucrecia'yı yeni keşfettiği bir şey tedirgin etmişti. Ah, evet! Arkadan görünen şapka. Bu ayrıntının dışında zarif, duyusal, ikiye ayrılmış Tahitili siluetin, pubis ve koltuk altındaki örümceklere varana dek her şey mükemmeldi. Aynanın varlığını saptayınca resmi yapanın baktığı iki figürün aynı insanın, önden ve arkadan iki yarısı olduğu hemen anlaşılıyordu. Oysa, şapkaya bakınca böyle olmuyordu. Arkadan görünen figürün başındaki şapka, o bakış açısından, şapka gibi görünmüyordu. Endişe verici bir şey, bir tür kapüşon, hatta ve hatta yırtıcı bir hayvan başı gibi görünüyordu. Evet, bir dişi kaplan başı. Her ne olursa olsun, en azından, önden görünen Moa'nın başını süsleyen çapkın ve sevimli, kadınımsı şapkaya hiç mi hiç benzemiyordu.

"Çok ilginç," diye yineledi üveyanne. "Arkadan bu şapka bir maskeye benziyor. Bir kaplan başına."

"Babamın senden, aynanın önünde, giymeni istediği maske gibi mi, üveyanne?"

Doña Lucrecia'nın gülümsemesi yüzünde dondu. Bir anda çocuk *Schiele Ayna'dan Modelinin Resmini Yapıyor* adlı resmi gösterir göstermez neden belli belirsiz bir rahatsızlık duymuş olduğunu anladı.

"Ne oldu hanımefendiciğim?" diye kolunu tuttu Justiniana. "Yüzünüz bembeyaz oldu."

"Öyleyse, sensin," diye kekeledi Doña Lucrecia, şaşkınlıkla Fonchito'ya bakarak. "İmzasız mektupları gönderen sensin, seni numaracı, seni!"

Oydu, tabii ki oydu. Sonuncu ya da sonuncudan bir evvelki mektuptaydı. Mektubu aramasına bile gerek yoktu, tümce noktalarına, virgüllerine varana dek ezberindeydi: "Mehtapta, aynanın önünde soyunacaksın, çoraplarını çıkarmayacaksın. Güzeller güzeli başını yırtıcı bir hayvan, bir dişi kaplan ya da dişi aslan maskesi altında gizleyeceksin. En baştan çıkarıcı pozla sağ kalçanı hafifçe kıvıracaksın, sol bacağını dizinden kıracaksın, elini öbür kalçana koyacaksın. Ben, her zamanki gibi hayranlık dolu, koltuğuma oturmuş sana bakıyor olacağım.' Bu değil miydi gözlerinin önündeki manzara? Allah'ın cezası bacak-

sız onunla istediği gibi oynuyordu işte! Kitabı kaptığı gibi, öfkeden gözleri dönmüş, Fonchito'ya doğru fırlattı. Bu hareketi öyle ani oldu ki, çocuk kaçamadı. Kitap yüzünün ortasına indi. Acı bir çığlık duyuldu, arkasından bir çığlık daha, ikinci çığlık Justiniana'nın korku çığlığıydı. Fonchito darbenin etkisiyle sırtüstü yere yıkılmış, elleriyle yüzünü tutuyor ve olduğu yerden, gözleri yerinden fırlamış Doña Lucrecia'ya bakıyordu. Bu kez öfkesini yenememekle yanlış yaptığını düşünmedi. Öylesine kızgındı ki pişman olamıyordu. Hizmetçi kız çocuğa kendini toparlaması için yardımcı olmaya çalışırken Doña Lucrecia kendinden geçmiş, deliler gibi bağırıyordu:

"Yalancı, iki yüzlü, üç kâğıtçı! Benimle böyle oynamaya ne hakkın var? Sen daha kabuğundan yeni çıkmış bir velet, ben koskoca bir kadın!"

"Sakin olun hanımefendi. Canını yaktınız, bakın burnu kanıyor," diye yumuşatmaya çalışıyordu Justiniana. "Foncho, sen de kıpırdama. Bırak da bakayım."

"Ne demek, bana ne yapmışmış, numaracı sen de!" diye azarlamayı sürdürdü, daha beter sinirlenerek. "Az mı? İmzasız mektuplar göndermek? Beni babandan geldiklerine inandırmak için pandomim yapmak, ha?"

"Ama ben sana imzasız mektup falan göndermedim ki," diye karşı gelmeye çalışıyordu çocuk.

Hizmetçi kızsa diz üstü önüne çökmüş, kâğıt peçeteyle burnundan gelen kanı temizliyordu: "Kıpırdama, kıpırdamasana. Her tarafın kan lekesi içinde kalacak."

"Lanet olası aynan, Allah'ın cezası Egon Schiele'n ele verdiler seni," diye bağırıyordu hâlâ Doña Lucrecia. "Açıkgöz sanıyordun kendini, değil mi? Değilsin işte, budala. Benden mektupta ne istendiğini nereden biliyorsun, ne biliyorsun kaplan maskesi giymemi istediğini, ha?"

"Sen anlattın üveyanne," diye kekelemeye başlıyordu ki Doña Lucrecia'nın ayağa kalktığını görünce hemen sustu. Vurmaya geldiğini sanarak yüzünü korutturdu.

"Bu maskeden hiç söz etmedim, yalancı," diye öfkeyle parladı Doña Lucrecia. "Şimdi getireceğim o mektubu, okuyacağım sana. Yutturacağım sana o mektubu ve benden özür dileyeceksin. Bir daha da bu eve ayak basmak yok. Duyuyor musun?

Hiçbir zaman, asla!" Justiniana ve Fonchito'nun önünden yıldırım gibi geçti. Öfkeden yüzü mosmor olmuştu. İmzasız mektupları sakladığı tuvalet masasına gitmeden banyoya girdi. Soğuk suyla yüzünü yıkadı, şakaklarını kolonyayla ovuşturdu. Bir türlü sakinleşemiyordu. Ah o bacaksız! Onunla küçücük bir kedi kocaman bir fareyle oynar gibi oynuyordu. Rigoberto'dan geliyor sansın diye cüretkâr, yapmacıklı laflarla dolu imzasız mektuplar gönderiyor, barışmaları için kışkırtarak umutlandırıyordu. Neydi ondan istediği? Ne düzenler kuruyordu? Neden bu fars? Duyguları ve hayatınla oynayarak eğlenmek için mi? Sapkındı, sapkın ve sadist. Onu heveslendirmekten ve sonra yıkıldığını, kalbinin kırıldığını, düş kırıklığına uğradığını görmekten zevk alıyordu.

Öfkesini iyice yatıştıramadan yatak odasına girdi. Çekmecede mektubu fazla aramasına gerek kalmadı. Yedinci mektuptu. Ve onu uyaran cümle işte oradaydı, aşağı yukarı anımsadığı gibi: '...o güzel başını dişi bir yırtıcı hayvan maskesinin altında saklayacaksın, tercihen Ruben Dario'nun *Mavi*...'sindeki kızışmış dişi kaplan ya da dişi bir Sudan aslanı. Kalçanı kıvıracaksın...' Tam Schiele'nin resmindeki Tahitili Moa, ne fazla ne de eksik. Büyümüş de küçülmüş fitne fücur, bacaksız düzenbaz! Üstelik az rastlanır bir küstahlık örneği vererek karşıma geçmiş Schiele'nin aynasıyla olmadık oyunlar sahnelemiş ve kendini ele veren tabloyu gösterecek kadar ileri gitmişti. Burnunu kanatmış olsa da kitabı yüzüne atmaktan hiç pişman değildi. Oh olsun! Bu küçük şeytan hayatını mahvetmemiş miydi? Çocuğu baştan çıkaran o değildi, çocuk onu ayartmıştı asıl, evet o çocuk. Bacak kadar boyuyla, melek yüzüyle bir Mefisto'ydu o, Luzbel'in ta kendisi. Ama artık her şey ortaya dökülmüştü. Bu imzasız mektubu ona yutturacaktı, kovacaktı onu. Bir daha bu eve gelmesine, hayatına burnunu sokmasına izin vermeyecekti.

Ama salona döndüğünde Justiniana'nın yalnız olduğunu gördü. Yüzü allak bullak, elindeki kan lekeleri içindeki peçeteyi göstererek:

"Ağlayarak gitti, hanımefendi. Burnuna yediği darbe için ağlamıyordu. O çok sevdiği ressamın kitabı yırtılmış. Çok üzgündü."

"Şimdi de acıyorsun, öyle mi?" Doña Lucrecia bitkin bir halde kendini koltuğa bıraktı. "Bana yaptıklarını görmüyor musun? Bu imzasız mektupları o gönderiyor."

"Ben göndermedim diye yemin ediyor, hanımcığım. En sevdiğinin başı üstüne yemin ediyor. Beyefendi gönderiyormuş."

"Yalan!" Doña Lucrecia kendini sonsuz yorgun hissediyordu. Bayılacak mıydı? Yatağa girip gözlerini kapamak, bir hafta uymak istiyordu. Ah, evet hem de nasıl, nasıl istiyordu.... "Kendi kendini ele verdi, maske ve aynayı göstererek."

Justiniana Doña Lucrecia'ya iyice yaklaştı ve neredeyse fısıldayarak:

"Mektubu onun yanında okumadığınızdan emin misiniz? Ona maskeden hiç söz etmediniz mi? Fonchito cin gibi. Böyle aptalca kendini ele verir mi sanıyorsunuz?"

"Mektubu ona okumadım, maskeden de hiç mi hiç söz etmedim ona," diye ısrar etti Doña Lucrecia, ama daha bu sözleri söylerken bile içine kurt düşmüştü.

Okumamış mıydı gerçekten? Dün, evvelki gün? Bugünlerde kafası öylesine karışıktı ki. O imzasız mektuplar yağmaya başladığından beri sanılar, kuşkular, düşlemler içinde yüzüyordu. Bir patavatsızlık yapmış olamaz mıydı? Aynanın önünde çoraplarını çıkarmadan soyunup, kaplan maskesiyle poz vermesini istediğinden söz etmiş, anlatmış, hatta pasajı okumuş olamaz mıydı? Eğer yaptıysa çocuğu azarlamak ve suratına kitap fırlatmakla büyük haksızlık etmişti.

"Bıktım," dedi fısıldar gibi, ağlamamak için kendini zor tutuyordu. "Bıktım, Justita, bıktım. Belki de anlatmışımdır da şimdi unuttum. Ne yaptığımı bilmiyorum. Belki de?.. Başımı alıp bu kentten, bu ülkeden gitmek istiyorum. Kimsenin beni tanımadığı bir yere. Rigoberto'dan da, Fonchito'dan da uzak. Onların yüzünden düştüm bu kuyuya ve bir türlü açık havaya çıkamıyorum."

"Üzülmeyin hanımcığım," Justiniana elini Doña Lucrecia'nın omzuna koydu, alnını okşadı. "Sıkmayın canınızı. Kafanızı yormayın. Bu saçmalıkları kimin yazdığını öğrenmek çok kolay."

Doña Lucrecia başını kaldırıp Justiniana'ya baktı. Hizmetçi kızın gözleri yine fıldır fıldırdı.

"Tabii hanımefendi!" Elleri, gözleri, dudakları, dişleri, her yeriyle konuşuyordu sanki. "Son mektupta size randevu vermiyor mu? Tamam işte. İstediğini yapın siz de, dediği yere gidin."

"Tam Meksika dizilerindeki gibi! Bu saçmalığı yapacağımı mı sanıyorsun?" dedi Doña Lucrecia çok şaşırmış numarası yaparak.

"Böylece mektupları yazanın kim olduğunu öğrenirsiniz," diye tamamladı sözünü Justiniana. "İsterseniz ben de gelirim sizinle. Yalnız olmayasınız diye. Hem de merakımı gidermek için, tabii. Oğul mu, babacığı mı? Hangisi acaba?"

Arsız arsız, şakacı bir edayla güldü, her canının istediği zaman yaptığı gibi. Doña Lucrecia da dayanamadı ve gülümsedi. Sonuçta belki de bu çılgın kız haklıydı. Eğer bu gülünç randevuya giderse hıncını alabilirdi.

"Randevuya gelmez, beni bir kez daha ortada bırakır," diye karşı çıktı ama söylediklerine kendi de pek inanmıyordu ve içinden gitmeye karar verdiğini biliyordu. Bu oyunu sürdürecekti. Nasıl olsa istese de istemese de ne zamandır oynuyordu.

"Size banyoyu hazırlamamı ister misiniz. Sıcak bir duş alırsınız, öfkeniz geçer." Justiniana çok keyiflenmişti.

Doña Lucrecia kabul etti. Allah kahretsin, şimdi düşünmeden hareket ettiğini duyumsuyordu. Zavallı Fonchito'ya büyük haksızlık etmişti.

'PLAYBOY' OKURUNA MEKTUP YA DA ESTETİK ÜZERİNE KISA BİR DENEME

Erotizm tensel aşkı akıl ve duygusallıkla insanlaştırmak, pornografi ise ucuzlatmak ve yozlaştırmak olduğuna göre, sizi ey *Playboy* ve *Penthouse* okuru, *hard porno* filmler gösteren yeraltı sinemalarını ve elektrikli titreticiler, kauçuk oyuncaklar ve uçları horoz ibiği, piskoposların ayin başlığı şeklinde prezervatifler satan *sex shop*'ların müdavimi olmakla; tüm insanlara, er-

kek ve kadın, tanrılara (seks konusunda bildiğimiz Tanrı gibi önyargıları olmayan payen tanrılardan söz ediyorum tabii ki) benzemek için lütfedilen en büyük armağanı yeniden hayvanca çiftleşmeye dönüştürmeye yardımcı olmakla suçluyorum.

Siz, her ay, ateşli arzularınızın kamçıladığı düş gücünüzü kullanmaktan vazgeçerek açıkça suç işliyorsunuz. Siz çoğunluğun özrüne boyun eğerek en ince, en hassas itkilerinizin, tensel iştahınızın seri halinde üretilmiş ürünlerin saldırısına uğramasına izin veriyorsunuz. Bu ürünler her ne kadar ivedi cinsel gereksinimleri doyurucu gibi görünseler de, aslında onları boyundurukları altına alıyorlar, sulandırıyorlar, sıradanlaştırıyorlar, engelliyorlar, bayağılaştırıyorlar, karikatürize ediyorlar. Cinselliğin özgünlüğünü, gizemini, güzelliğini yok ediyorlar ve estetiğe rezilce hakaret etmedikleri zaman bile, en azından, cinselliği maskara ediyorlar. Kiminle yüzleştiğinizi bilesiniz diye cinsel konulardaki tercihlerimi size açıklamalıyım belki de: Evlilik dışı ilişkileri hoş görmeme karşılık kendim tekeşlilik taraftarıyım. Bende doyumsuz cinsel istek uyandıran iki kadın İsrail'in saygın devlet büyüğü merhume Golda Meir ve Başbakanlığı süresince saçının bir tek teli bile kıpırdamayan Margaret Thatcher. Bu iki kadını, o kâfurlanmış, göğüsleri silikonla şişirilmiş, pubislerindeki tüyler taranmış ya da boyanmış, aynı pozda aynı kalıpla yüzlerce kez üretilmiş bebeklere değişmem...

Playboy, Penthouse ve benzerlerinden durduk yerde nefret etmiyorum. Bu tür dergiler cinselliği bayağılaştırıyor. Cinsellik üzerine kurulmuş o güzelim tabuları yok ediyorlar. Oysa tabuların varlığı insanlara, kişisel özgürlüklerini kullanarak onlara karşı isyan etme, böylece birey olarak kişiliklerini kanıtlama ve gizlice, kimsenin haberi olmadan, ayinler, farklı davranışlar, simgeler, kültler, düşlemler, seremoniler geliştirerek sevişme eylemini hayvansılıktan kurtarıp, törel ve estetik açıdan saygınlaştırarak ve yücelterek yavaş yavaş yaratıcı bir eyleme dönüştürmek olanağı veriyor. Öyle bir eylem ki yatak odasının mahremiyetinde bir erkek ve bir kadın (en alışılmış formülü örnek aldım, ama değişik formüller düşünülebilir birkaç saat için, Homeros, Phidias, Boticelli ya da Beethoven'ın yapıtlarıyla yarışabilecek bir yapıt yaratabilirler. Beni anlamadığınızı biliyorum, önemli değil; zaten beni anlayabilseydiniz ereksiyon ve orgazm-

larınızı Hugh Heffner denen sayın bayın saatine (saatiniz kesin altından ve su geçirmezdir) göre ayarlayacak kadar aptal olmazdınız.

Benim için erotizm töresel, filozofik, cinsel, psikolojik ya da politik bir sorun olmaktan çok estetik bir sorundur. Bu ayrımı yapmaya bile gerek yok aslında, çünkü *asıl* önemli olan zaten estetik. Pornografi erotizmin sanatsal içeriğini yok ediyor, örgenseli ruhsal ve ussaldan üstün tutuyor. Cinsel organları, kalplerimize egemen olan düşlerin kölesi değil de arzuların ve şevklerin gerçekleşmesinde başrolü oynayan aygıtlarmış gibi gösteriyor ve fiziksel aşkı insanların diğer deneyimlerinden ve davranışlarından ayırıyor. Oysa erotizm her şeyimizi, tüm varlığımızı, cinsellikle bütünleştiriyor. Öyle ki sizin için, porno düşkünü bey, sevişmek, tıpkı bir köpek, bir maymun ya da bir atın yaptığı gibi yalnızca boşalmak demek. Oysa Lucrecia ve ben, bize imrenmelisiniz, kahvaltı ederken, giyinirken, Mahler'i dinlerken, dostlarımızla sohbet ederken ve bulutları ya da denizi seyrederken *de* sevişiyoruz.

Estetik hevesimden ötürü sürü yaşamının tuzağına düştüğüme ve genelde, değerlerin paylaşılması gerektiğine göre, benim ben olmaktan biraz uzaklaşıp onlara, yani kabileye katıldığımı düşünebilirsiniz –pornografiyle düşünme yetisinin bağdaşabileceğini kabul edersek tabii–. Böyle bir tehlikenin var olduğunu bildiğim için özgürlüğümden yararlanarak durup dinlenmeden, gece gündüz demeden, tüm güçlüklere göğüs gererek savunuyorum bağımsızlığımı.

Bu kısa denemeyle estetik üzerine özel düşüncelerimi (umarım çok az sayıda insanla paylaşıyorum. Ayrıca bu düşünceler oldukça esnek, usta bir seramik sanatçısının kili elinde yoğurup, farklı şekiller verdiği gibi sürekli değişen, şekillenen düşünceler) açıklıyorum. Bilgilerinize ve yargılarınıza arz ederim!

Tüm parlak şeyler çirkindir. Pırıl pırıl kentler vardır, Viyana, Buenos Aires ve Paris gibi; parlak yazarlar vardır Umberto Eco, Carlos Fuentes, Milan Kundera ve John Updike gibi; parlak ressamlar vardır Andy Warhol, Matta ve Tapies gibi... Tüm bu sözünü ettiklerim parıldasalar da bence hepsinden vazgeçilebilir. Hiçbir ayrıcalık gözetmeden tüm modern mimarlar çok parlak insanlar, bu yüzden de mimari sanattan uzaklaşıp, rek-

lamcılığın ve halkla ilişkilerin bir dalı haline geldi zamanımızda. Bu yüzden blok halinde tüm mimarları yok sayıp işiniz düştüğünde ustalara ve bu konuda eğitim görmemişlere baş vurmak daha uygun. Her ne kadar birçokları olağanüstü emek harcamış olsalar da, Maurice Ravel, Eric Satie gibi aralarından bazıları başarıya çok yaklaşmış olsalar da, parlak müzisyenler de yok günümüzde. Sinema ise sanatötesi, judo ve serbest güreş gibi yalnızca eğlendirici bir etkinlik. Estetik üzerine yapılan bir tartışmada bu konuya yer vermeye gerek bile yok, Batı'da birkaç (bu gece Visconti, Orson Welles, Buñuel, Berlenga ve John Ford paçayı kurtardılar) ve Japonya'da (Kurosawa) ise bir tek yönetmen dışında...

'Kozalaşmak', 'girişim', 'bilinçlendirmek', 'görselleştirmek', 'toplumsal' ve hele hele 'yeryüzü' gibi sözcükler yazanların hepsi birer orospu çocuğu (erkek ya da kadın). Başkalarının yanında kürdanla dişlerini karıştırarak çirkin bir manzara sergileyen ve bu yöntemle çevresindekileri cezalandıranlar da öyle. Ekmeğin içini çıkarıp, yuvarlayarak top yapıp masanın üstüne bırakanlar da bu soydan. Bu çirkinliklerin sorumlularının birer orospu çocuğu olduklarını nereden bildiğimi sormayın bana, bu bilgiler sezgiyle edinilir, insanın içine doğarlar; sezgi yeteneği de yaradılıştan vardır insanda, sonradan eğitimle elde edilmez. Aynı değerlendirme hangi cinsiyetten olursa olsun, *whisky, gingerale, Hayball*'u Kastilya diline çevirerek *güiqui, yinyerel* ve *jaibol* olarak yazanlar için de geçerli. Bana öyle geliyor ki bu adamlar ya da kadınların yaşamaları bile suç, hayatları gereksiz, boşuna. Bir kitabın, bir filmin tek işlevi okuyana hoş zaman geçirtmektir. Eğer bir kitabı okurken ya da bir filmi izlerken dikkatim dağılıyorsa, başım önüme düşüp uyukluyorsam, bu kitap ya da film görevini yerine getirmemiş demektir ve o kitap kötü bir kitaptır, o film kötü bir filmdir. En iyi örnekler: Musil'in *Niteliksiz Adam* adlı kitabı, Oliver Stone ve Quentin Tarantino adlı sahtekârların tüm filmleri.

Resim ve yontu konularında değer ölçülerim ise çok basit: görsel sanat diye adlandıran ama benim bile yapabileceğim yapıtlar beş para etmez. Yalnızca benim kıt yaratıcılık yetimle erişemeyeceğim, kopya edemeyeceğim yapıtların yaratıcıları bu sınıflandırmanın dışında kalabilir. Bu ölçülere göre, ilk bakışta,

Andy Warhol ya da Frida Kahlo gibi 'sanatçıların' yapıtları birer süprüntü, Georg Grosz, Chillida ya da Balthus'un en ufak bir çizgisi ise dâhiyane bir sanat eseri. Bu genel kuralın dışında, bana göre, bir tablonun diğer bir işlevi de bende cinsel istek (bu 'cinsel istek' sözü hiç hoşuma gitmiyor ama kullanmak zorundayım, çünkü 'ağzı sulanmak' gibi kinayeli avam bir deyimden çok daha az hoşlanıyorum) yaratmaktır. Bir tabloyu beğensem bile eğer düş gücümü harekete geçirip gözümün önüne muhteşem çiftleşme sahneleri getirmiyor, sevimli ereksiyon öncesi hayalarda duyulan o hafif gıdıklanmayı duyumsatmıyorsa, ister *Monalisa* olsun, ister *Eli Göğsünde Adam*, *Guernica* ya da *Gece Nöbeti* olsun, benim için hiç fark etmez. Şaşıracaksınız ama Goya gibi göklere çıkarılan bir başka devin yağlıboyalarında yalnızca markilerin ayakkabılarının yaldızlı tokaları, sivri burunları ve sade süslemeleri çekiyor ilgimi. Renoir'ın tablolarında ise biraz hoşgörüyle (bazen de zevkle) yalnızca köylü kadınların pembe kıçlarına bakarım ve bedenlerinin diğer taraflarını görmemezlikten gelirim. Özellikle de Playboy'un tavşancığını anımsatan *–vade retro!–* yusyuvarlak yüzlerine ve ateşböceği gibi parıldayan gözlerine hiç mi hiç bakamam. De Courbet'nin resimlerinde ilgimi çeken tek şey ise lezbiyenleri ve İmparatoriçe Eugenie'nin yüzünü kızartan o koskocaman kıç.

Müzik konusuna gelince, bana göre iyi müzik duyar duymaz başımı döndüren ve içimde bir sürü duygular yaratandır. Müzik bana benliğimin can sıkıcı yanını, yani yurttaş olduğumu unutturmalı, beni endişeler içinde boğulmaktan kurtarmalı, çevremdeki pis gerçeklerden uzaklaştırıp, yaşamı çekilir yapan düşlerime (genelde erotik ve her zaman başrolde karımın olduğu düşler) rahatça baş başa kalabileceğim bir sırça köşke taşımalı. Eğer bir ezgi varlığını fazla hissettiriyorsa, çok hoşuma gitmeye başlıyor ya da çok gürültü edip beni düşüncelerimden uzaklaştırıyor ve dikkatimi dağıtıyorsa –burada yalnızca birkaç örnek vereyim: Gardel, Perez Prado, Mahler, tüm merengeler ve operaların yüzde sekseni– kötü müzik demektir ve benim evimde yeri yoktur. Bu ilkeye uyarak, fazlaca sesini duyuran trompetlere ve rahatsızlık veren kornolara rağmen, Wagner'in müziğinden hoşlanıyorum ve Schönberg'e büyük saygım var.

Verdiğim kısa örneklerle (bu duyguları benimle paylaşmanızı beklemiyorum pek tabii ki, daha da öte, bunu hiç mi hiç istemiyorum) size erotizmin yalnızca *ben*'in, düşlerin ve oyuncuların katılabileceği, ancak mahremiyette oynanabilecek ve başarısını bu gizliliğe, toplumun meraklı bakışlarından uzak olmasına borçlu olan, özel bir oyun (Johan Huizinga'nın anladığı anlamda) olduğunu söylerken umarım ne demek istediğimi anlarsınız. Gizlilik kuralına uyulmayacak olursa, erotiklik karşıtı ajanlar oyunun doğasına ters düşen kurallarla oyunu yozlaştırırlar. Kadınların koltuk altı tüyleri beni tiksindirse de, do majör çığlıklar atarak esrimeye varana dek dudakları ve dişleriyle oynayabilmek için eşini, erkek ya da kadın, tüylerini uzatmaya ve beslemeye ikna eden bir *amatöre* sadece saygı duyarım. Ama düşlerinin kaprisini bir *sex shop*'tan –örneğin eski pilot Beate Uhse'nin Almanya'yı bir uçtan öbürüne doldurduğu dükkânlardan birinden– satın aldığı farklı biçimler, tatlar ve renklerdeki yapay tüylü koltuk altları ya da pubislerle (gerçek tüylerle imal edilenler en pahalıları) tatmin etmeye kalkarak soysuzlaştıran zavallı utanmazlardan birine yalnızca acırım.

Erotizmin yasallaştırılması ve toplumca kabul görmesi onu resmileştirir, bayağılaştırır ve yok eder. Onu pornografiye, cebi delik, ruhu züğürtlerin erotizmi olarak adlandırabileceğim bir uğraşa dönüştürür. Pornografi edilgin ve ortaklaşacıdır, oysa erotizm, iki ya da üç kişi tarafından gerçekleştirilse bile (bir kez daha yineliyorum: erotik oyunların bireysel şenlik, egemenliğe hazırlık gibi özelliklerini kaybetmemeleri ve açık hava toplantısı, spor gösterisi ya da sirke dönüşmemesi için oyuna katılanların sayılarını artırmaya kesinlikle karşıyım) yaratıcı ve bireyseldir. Bu yüzden *beatnik* ozan Allen Ginsberg'in (Allen Young'la yaptığı ve *Sodoma Konsolosları*'nda yayımlanan söyleşisine bakınız) karanlık havuzda toplu çiftleşmeleri savunmak için ileri sürdüğü argümanları gülünç buluyorum. Neymiş efendim, sözde bu sıkış sıkışlık demokratik ve adilmiş; çünkü karanlıkta çirkin ve güzel, şişman ve sıska aynı derecede zevk alma olanağına sahip oluyormuş. Ne usdışı bir düşünce biçimi! Tam konstrüktivist bir uslamlama, bir başkomisere yakışır türden! Demokrasi yurttaşlar arası ilişkilerle ilgili bir sorun, aşk ise –arzular ve haz– aynı din gibi özel yaşamın bir parçası, aşkta önemli olan

diğerleriyle olan farklılıklardır, benzerlikler değil. Cinsiyet demokratik olamaz; elitist ve aristokrattır ve belli ölçüde (karşılıklı anlaşmaya dayanan) zorbalık ve despotizm cinsel ilişkilerin kaçınılmaz bir öğesi gibi geliyor bana. *Beatnik* ozanın önerdiği karanlık tuvalet köşelerindeki toplu çiftleşmeler otlaklarda atların ve kısrakların çiftleşmelerini ya da gürültülü kümeslerde horozların olur olmaz zamanlarda, hiçbir fark gözetmeden, tavukların tepelerini gagalamasına çok benziyor. Bu toplu birleşmeler, sigortacı bir yurttaşın bedenine saklanmış, gösterişsiz, gönüllü ve gizli anarşistin ten ve ruhu, düş gücü ve hormonları, insan yapısının en yüce ve en aşağılık yönlerini birleştirdiği nefis bedensel fantezilerle yakından uzaktan ilgisi olamaz.

Bana göre *Playboy* yöntemleriyle cinsel ilişkilerde bulunmak (ölene dek ya da sizin ölümünüze dek yorulmadan yineleyeceğim bu konuyu) Eros'un iki önemli öğesini, çekince ve edebi yok sayıyor. Açık konuşalım. Şaşkınlıktan gözleri dönmüş zavallı bir adam, utangaçlığını ve korkusunu yenerek paltosunun önünü açıyor ve birkaç dakika için otobüste kaderin karşısına oturttuğu kadıncağıza dimdik bir kamış manzarası sunuyor. Bu adam gözü pek bir namusuzdur. Bu bir anlık kaprisin bedelinin temiz bir sopa, linç edilme, kodesi boylama ve bir skandalla kamuoyundan ölene kadar saklamak isteyeceği bir sırrı duyurmak olduğunu ve lanetleneceğini; bir psikopat, toplumsal bir tehlike olarak ilan edileceğini biliyor. Yaptığını bu tehlikeleri göze alarak yapıyor, çünkü bu küçücük teşhirciliğin ona verdiği haz, korkudan ve edepsiz ilan edilmekten üstün geliyor. Bu adamla, Fransız kolonyaları sürünmüş, bileğinde kocaman Rolex marka bir saat (başka hangi marka saat kullanabilirsiniz ki?), moda olan bir barda, hafif bir *blues* eşliğinde, kendinden emin, dünyaya kamışını gösteriyormuş, modern, önyargıları olmayan, hayatın zevkini çıkaran biriymiş gibi Playboy'un son sayısını açan yönetici arasında nasıl dağlar kadar fark var! Zavallı budala! Teşhir ettiğinin beylik düşünce, reklamlar, bireysellikten yoksun modaların köleliği, atalardan kalma sürüye uymak alışkanlığı sayesinde özgürlük ve bağımsızlığından vazgeçmek olduğunun ayrımında bile değil.

Bu nedenle sizi ve mahut dergiyi ve benzerlerini, bu dergiyi okuyan –hatta göz gezdiren– ve libidosunu bu tür prefabrike

maddelerle besleyen –katleden demek istiyorum– herkesi cinsiyeti bayağılaştıran ve kutsallıktan uzaklaştıran akımın başını çekmekle suçluyorum. Uygar toplum cinsiyeti, ondan daha çok ve daha iyi yararlanabilmek için, ritüeller ve kuralların arkasına gizliyor, erotiklik öncesi, yalnızca filiz vermek için çiftleşen erkeklerin ve kadınların akıllarının köşesinden bile geçiremeyeceği kadar zenginleştiriyor. Erotik oyunların ince bir sanata dönüşmesinde epeyce uzun bir yol kat ettikten sonra, hiç beklenmedik bir başka yoldan –sözde geniş düşünceli toplum ve hoşgörü kültürü– atalarımızdan kalma başlangıç noktasına geri dönüldü: Artık sevişmek bilinçaltından gelen ya da ruhsal dürtülerle değil de pazarlama uzmanlarınca yapay olarak üretilen itkilere ayak uydurarak, yerli yersiz, herkesin gözü önünde yapılan bir spora dönüştü.

Haydi şimdi koşa koşa *Playboy*'unuzun son sayısını alın ve böylece kısırlaştırılmış kadınlar ve erkeklerle dolu, aşkın temel dayanakları olan düş gücünün ve düşlerin yok olduğu bir dünya yaratma için siz de kendi çapınızda katkıda bulunun. Bana gelince, ben hemen şimdi Saba Melikesi ve Kleopatra'yla sevişmeye gideceğim. Bu gösteri için hazırladığım senaryoyu kimseyle paylaşmak istemiyorum, hele sizinle hiç mi hiç.

KÜÇÜCÜK BİR AYAK

'Sevgili Lucrecia, saat sabaha karşı dört,' diye geçirdi içinden Don Rigoberto. Yine sabaha karşı, nemli karanlıkta uyanmış Doña Lucrecia, Olivar de San Isidro'ya taşındığından beri her gece yinelediği ayini gerçekleştiriyordu: Uyanık düş görmek ve karısını, düşlerini kovalattığı defter sayfaları arasından çıkararak yeniden ve yeniden yaratmak. 'Seni tanıdığım ilk günden beri bu defterlerin kraliçesi ve ustasısın.'

Ama diğer hüzünlü ya da aşk dolu sabahların aksine, bu sabah Lucrecia'yı düşlemek ve arzulamak, onun hayaliyle konuşmak, onu düşlerinde hiçbir zaman uzak tutmadığı yüreğiyle sevmek yetmiyordu Don Rigoberto'ya. Bu sabah elle tutulur, daha belirli tensel bir dokunma gereksinimi duyuyordu. 'Bugün canıma kıyabilirim,' diye geçirdi aklından korkusuzca. Yoksa

ona yazsa mıydı? Sonunda o tatlı sert imzasız mektuplarını yanıtlasa mı? Kalem elinden düştü, parmaklarının ucuyla yavaşçacık yeniden aldı. Hayır yazamayacaktı, zaten yazsa da gönderemezdi ki.

İlk açtığı defterde içinde bulunduğu ruh haline çok uygun bir tümce çıktı karşısına: 'Şafak vakti yüreğim daralarak uyandığımda isteğimi kabartan, beni özlemden çıldırtan, kararsızlık içinde yatağımdan kaldırarak çalışma masamın başına sürükleyen yine senin gerçek ya da sanal imgen. Defterlerime, gravürlerime, kitaplarıma sığınarak beni yok olmaktan koruyan işte bu imge.' Doğru. Ama bu sabah o alışılmış ilaç başka zamanlarda olduğu gibi iyi gelmiyordu. Zihni karışıktı, huzursuzdu. Karmaşık duygular içinde uyanmıştı. Bir yandan, on sekiz yaşında onu Katolik Hareket'e katılmaya, İncil'in öğretilerini silah olarak kullanarak misyonerlik hevesiyle dünyayı değiştirmeye götüren cömert başkaldırı duygularına benzer duygular, bir yandan da kent merkezindeki caddelerden birinde, kırmızı ışıkta karşıya geçmek için beklerken yanında duran bir yayanın omzu üzerinden gözüne çarpan Uzakdoğulu küçücük bir kadın ayağının içinde uyandırdığı özlem ve bu özlemin bir on sekizinci yüzyıl Fransız yazarının anıları aracılığıyla yeniden canlanması. Adı Nicolas Edme Restif de la Bretonne. Kitaplığında tek bir kitabı var –şafak sökmeden arayıp bulacak o kitabı–, Paris'te bir antikacıdan yıllarca önce satın aldığı bir ilkbaskı. Epey tuzluya mal olmuştu ona. 'Ne iş, amma da karıştırdım!'

İlk bakışta bütün bunların Lucrecia ile hiçbir ilgisi yokmuş gibi görünüyordu. Öyleyse ona, karşı karşıya, sözle kafasında kaynayanları en ufak ayrıntılarına varana dek anlatmayı neden bu kadar çok istiyordu? 'Yalan, sevgilim,' diye geçirdi aklından. 'Tabii ki seninle ilgisi var.' Tüm yaptıklarının, buna pazartesinden cumaya Lima'daki bir sigorta şirketinde günde sekiz saat elini kolunu bağlayan yöneticilik de dahil, Lucrecia ile yakından ilgiydi. Yalnız onunla ve başka kimseyle değil. Ama, özellikle de ve bir köle gibi, gecelerini ve heyecanlarının tamamını, onu saran düşsel evren ve tutkularını bir centilmen sadakatiyle Lucrecia'ya adamıştı. İşte bunun içten, yadsınamaz, acı kanıtları gözlerinin önündeki defterlerin sayfaları arasındaydı.

Neden başkaldırmayı düşünmüştü? Biraz önce onu uyandıran aslında o sabah gazetede okuduğu haberin onda uyandırdığı öfke ve derin üzüntüydü. Haberi Lucrecia da okumuş olmalıydı. Titrek bir yazıyla defterinde ilk bulduğu boş sayfaya yazmaya başladı:

Wellington (Reuter). Yeni Zelandalı 24 yaşındaki bir öğretmen genç bir çocukla tensel ilişkiler içinde olduğu kanıtlanınca, okul arkadaşı olan bir yargıç tarafından ırza geçme suçundan dört yıl hapis cezasına mahkûm edildi. Yargıç, aynı yaşta bir kız çocuğunu iğfal eden bir erkeğe vereceği cezanın aynısını uyguladığını belirtti.

'Çok sevgili Lucrecia, sevgilim, bu sözleri sakın aramızda olanlarla ilgili bir serzeniş olarak görme,' diye geçirdi aklından. 'Tatsız bir dokundurma, geçmişten gelen sefil bir kin olduğunu düşünme sakın.' Hayır. Tam tersini düşünmeliydi. Çünkü, o sabah acı kahvesini yudumlarken (kahve şekersiz olduğu için acı değil, Lucrecia yanında olmadığı, onunla bu haber üzerine konuşamadıkları için acı) karşısına çıkan o birkaç satırı görünce içi sıkıldı, acı duymadı, hele yargıcı kararından ötürü kutlamak gelmedi içinden. İçinden geçenler çok başka şeylerdi. Coşku ve içtenlikle bir mitinge katılan delikanlı gibi o şanslı çocuğa Muhammed'in vaat ettiği cennetin güzelliklerini öğrettiği için acımasızca cezalandırılan zavallı öğretmenle dayanışma içindeydi.

'Evet, çok sevgili Lucrecia, evet!' Bu duygular yapmacık değildi, yalan söylemiyordu, abartmıyordu. Bütün gün boyunca o aptal yargıcın bazı feminist doktrinleri hiç düşünmeden, birebir uygulayarak aldığı karar isyan ettirmişti onu. Cezalandırılması gereken bir suç olan, yetişkin bir erkeğin ergenlik çağına erişmemiş, bir kızı bir delikanlının iğfal etmesiyle yirmi dört yaşındaki genç bir bayanın, bir delikanlının bedenini sevindirmesi ve ona cinsel büyüleri tattırması aynı keseye konabilir miydi? Birincisinde, saldıran saldırıya uğrayana karşı şiddet kullanıyordu (kızın düşünme yetisini yeterince kullanabildiği ve rıza gösterdiği varsayılsa bile, bu durumda da kızlık zarına fiziki bir saldırı söz konusu). Oysa ikincisinde, eğer cinsel birleşme olduysa, bu ancak delikanlının istek ve hevesiyle gerçekleşebi-

lirdi, yoksa bu kösnül eylem gerçekleşemezdi. Don Rigoberto öfkeden kıpkırmızı kesilmişti, kalemi eline aldı ve yazmaya başladı: 'Her ne kadar ütopyalardan nefret etsem ve insan yaşamı için bir felaket olduklarını düşünsem de, bu iki durumun değişik değerlendirilmesini savunuyorum.' Yazıyı tamamladıktan sonra rahat bir soluk aldı.

Bütün gün o Wellingtonlu öğretmenin yazgısı Don Rigoberto'yu tedirgin etmişti. Kamuoyunun tepkisini, hedef olacağı aşağılamaları ve alayları düşünerek içi sızlamıştı. Üstelik büyük bir olasılıkla işinden de olacaktı. Basın ya da medya denen elektronik ve dijital karalamalar onu bir dejenere, bir sübyancı olarak tanıtacaktı. Kendini kandırmıyordu, mazoşist bir oyun değildi bu. 'Hayır, sevgili Lucrecia, yemin ederim ki hayır.' Gün boyunca ve bütün gece o öğretmenin yüzü eski karısında cisimlenerek gözlerinin önüne gelmişti. Ve şimdi, nasıl pişman olduğunu, nasıl utandığını Lucrecia'ya anlatmak için ('Sana anlatmak için, sevgilim') önüne geçilmez bir istek duyuyordu. Evet, Wellingtonlu o yargıç kadar duygusuz, anlayışsız, insanlıktan uzak ve acımasız olabildiği için utanç duyuyordu. Wellington denen o kente ancak katil, hırsız, sahtekâr, yankesici (İngiliz ve Yeni Zelanda asıllı) kadınlar arasına kapatılarak cömertliğinin, yüceliğinin cezasını çeken saygıdeğer öğretmenin ayaklarına güller sermek için adımını atabilirdi.

Yeni Zelandalı o öğretmenin ayakları nasıldı acaba? 'Elime bir fotoğrafını geçirebilsem, hiç duraksamadan bir sunak yapar, önünde mumlar, tütsüler yakardım,' diye geçirdi aklından. Öğretmenin ayaklarının da Doña Lucrecia'nınkiler ve Colmena kavşağında, yanında duran yayanın omuzları üzerinden *Time* dergisinin parlak kâğıdında gördüğü ayaklar gibi güzel ve zarif olmasını diledi. O gün öğlende, taşınır-taşınmaz mallarını sigorta ederek sırtlarından geçindiği birtakım kendisi gibi kravatlı budalalarla buluşmak üzere Kulüp Nacional'in Miguel Grau salonuna gidiyordu. Bir anlık bir görüntü, ama çok net, pırıl pırıl, tıpkı Kanatlı Cebrail'in insanlığa onca felaketler getiren mesajı kadar açık ve seçikti.

Yandan görünen hafif yuvarlak bir topuk ve incecik taban üstünde gururlu dimdik, ustalıkla biçimlendirilmiş parmaklarda son bulan küçücük bir ayaktı. Nasırların, sertliklerin, şişkinlik-

lerin, ayak parmağı kemiklerinin çirkinleştirmediği küçücük bir kadın ayağı. Öyle bir ayak ki bütünün ahengini bozacak, bölümlerin eşsiz güzelliğini kısıtlayacak hiçbir şey yok. Yumuşak bir halı üzerinde poz verirken fotoğrafçıya yakalanınca şaşırmış gibi bir hali vardı. Neden Uzakdoğulu? Belki de resim bu bölgeden –Singapur Airlines– bir hava şirketinin reklamı olduğu için. Ya da belki Don Rigoberto kısıtlı deneyimlerine dayanarak Asyalı kadınların ayaklarının dünyanın en güzel ayakları olduğuna inandığı için. Sevdiği kadının nefis ayaklarını öperken onlara 'Filipinli ayacıklar', 'Malezyalı topuklar', 'Japon ayak üstleri' gibi adlar taktığını anımsadı ve duygulandı.

Bütün gün o yeni arkadaşı, Wellingtonlu öğretmenin, başına gelenlere duyduğu öfkenin yanı sıra, *Time*'daki reklamda gördüğü küçücük kadın ayakları da kafasını kurcalamış ve sonunda belleğinin derinliklerinden Külkedisi Cindrella'nın anısını bulup çıkarmış, düşlerine sokmuştu. Çocukluğunda bu masalı ilk dinlediği zaman, ancak kahramanın küçücük ayaklarının sığdığı simgesel iskarpinler ilk cinsel düşlerini uyandırmıştı ('teknik açıklık getirmek gerekirse: hafif ereksiyonlar eşliğinde ıslaklıklar' diyebilirdi sabahın o keyifli ilk saatlerinde). Saygıdeğer ve kalabalık bir fetişist erkekler lejyonu yaratmada sevgili Külkedisi'nin yirminci yüzyılın bir sürü kokuşmuş, erotiklik karşıtı porno yayınından çok daha fazla etkili olduğunu söylemiş miydi Lucrecia'ya? Anımsamıyordu. Evlilik ilişkilerindeki bu boşluğu ilk fırsatta doldurmalıydı. Çaresizlik içinde, özlemlerle dolu, kızgınlıktan, yalnızlıktan kudurmuş, acılar içinde uyandığı andan bu yana durumu bir hayli düzelmişti. Birkaç saniyeden beri düş kurmak için izin bile vermişti kendine –düş kurmak umutsuzluğa kapılmamak için uyguladığı yöntem–. Bugün düşlerini süsleyenler Lucrecia'nın gözleri, saçları, göğüsleri, oylukları, kalçaları değildi, yalnızca ayaklarıydı. Nicolas Edme Restif de la Bretonne'un (bir fişe, el yazısıyla 1734-1806 diye not düşmüştü) o ilkbaskı, üç ciltlik romanı –kitap dolu raflardan bulup çıkarmak hiç de kolay olmamıştı– yanında duruyordu. Bu kitap durup dinlenmeden bir şeyler karalayan yazarın kitaplığındaki tek kitabıydı: *Le pied de Franchette ou L'orpheline française. Histoire interessante et morale* (Paris, Humblot Quillau, 1769, 2 parties en 3 volume, 160-148-192 say-

falar). Düşüncelere daldı: 'Şimdi sayfaları çevireceğim ve her bölümde, her sayfada, her sözcükte karşıma sen çıkacaksın, Lucrecia, çıplak ayaklı ya da değil.'

Bu çok üretken yazarın, Restif de la Bretonne'un, bütün yazdıkları içinde yalnızca bir kitabına ilgi duyuyordu Don Rigoberto, şu yağmurlu şafak vaktinde ona Lucrecia'yı çağrıştırdığı için. Geri kalan binlercesi (Tamam, abartıyordu belki de binlerce değil de daha az!) yazarı unutulmaya, geçiciliğe mahkûm ediyor, hatta sevimsiz kılıyordu. Bu yazardan Lucrecia'ya hiç söz etmiş miydi? Gece şölenlerinde adını ağzına almış mıydı? Don Rigoberto bunu da anımsamıyordu. Ama geç de olsa, canım, tanıtacağım işte sana; bu kitabı sana sunuyor, ayaklarına adıyorum (bundan daha güzel bir şey söylenemezdi!). Çalkantılarla dolu bir dönemde doğmuş ve yaşamıştı. On sekizinci yüzyılda, Fransa'da, ama babacan Nicolas Edme çevresindeki gelişmelerin, devrimci dalgalanmalarla dünyanın hop oturup hop kalktığının bilincinde değildi. O toplumsal, ekonomik, siyasal devrimi değil de –genelde basında bunlar daha çok yer alan olaylar–, kişisel olarak onu ilgilendiren kendi devrimini takmıştı kafaya: kösnül arzular. Don Rigoberto'nun gözünde onu sevimli kılan da işte bu yönüydü, bu yüzden satın almıştı *Le pied de Franchette*'in ilk baskısını. Kaba saba rastlantılar, gülünç haksızlıklar, saçma sapan entrikalar ve aptalca diyaloglarla dolu, aklı başında bir yazın eleştirmeninin ya da zevk sahibi bir okurun elini sürmeyeceği bir roman. Ama yazarı bu yolda insan haklarını sonuna kadar savunduğu, arzularını yerine getirebilmek için kurulu düzene baş kaldırdığı, düşlerinden yararlanarak kısa bir süre için bile olsa dünyayı değiştirmeyi amaçladığı için Don Rigoberto'nun açısından çok değerliydi.

Le pied de Franchette'i okuduktan sonra defterine yazdığı notları yüksek sesle okudu: 'Bu taşralı Jansenist papazların okulunda bir süre eğitim görmüş olsa da gerçekte kendi kendini yetiştirmiş, yarım yamalak da olsa birçok dil öğrenmiş ve doktrinler geliştirmiş, hayatını tipograf ve kitap üreticisi (her iki anlamda: yazar ve yayıncı, her ne kadar ikinci uğraşında daha usta olsa da) olarak kazanmış köylü çocuğu, yazdıklarının deneyüstü öneminin (sadece sembolik ve ahlaki açıdan, estetik açıdan değil tabii ki) ayrımında olduğunu sanmıyorum. Paris'in işçi ve

zanaatkâr mahallelerinde sürekli araştırmalar yapmaktan çok hoşlanıyordu. Fransa'nın kırsal bölgelerini ve kasabalarını bir sosyolog gibi ayrıntılarıyla belgelemişti. Aşk ilişkilerinden –zina, ensest ve paralı her türlü ilişki, ama her zaman geleneksel, çünkü eşcinsel ilişkiler onu en az bir Karmelit rahibini ürküttüğü kadar ürkütüyordu– çaldığı zamanlarda çalakalem, içinden geldiği gibi, düzeltmeden yazıyordu. Sonuç olarak ortaya bayağı ve aşırı süslü, Fransızcada ne kadar sözlüklere girmemiş sözcük varsa hepsinin kullanıldığı, karmaşık, yinelemelerle dolu, yavan, niteliksiz, duygudan yoksun bir metin çıkıyordu. Tek bir sözcükle adlandırmak gerekirse az gelişmiş bir metin.

O şafak vakti böylesine katı bir dille değerlendirdiği, estetik özürlü, kötü, üstelik de bir ara jurnalcilik bile yapmış bir yazarı anımsamak neden icap etmişti? Defterde yazar hakkında inanılmaz bilgiler vardı. İki yüze yakın kitap yazmıştı, ama aralarında okumaya değecek tek bir kitap yoktu. Öyleyse bu kitabı neden, tüm bu nitelemelerin tam karşıtı bir yetkinlik, bir eşsizlik simgesi olan Doña Lucrecia'yla bir arada düşünüyordu? Çünkü, diye kendi kendini yanıtladı, hiç kimse bu yontulmamış, yabani entelektüel kadar anlayamazdı bir öğlen vakti, bir dergide çıkan reklamda, kaşla göz arası gördüğü Asyalı kızın latif ayacığının onu ne kadar duygulandırdığını ve o gece, belleğinde, kraliçeler kraliçesi Lucrecia'nın ayaklarının anısını nasıl yeniden canlandırdığını. Hayır, sayısız nefretlik psikolog ve psikiyatrın fetişizm diye adlandırmayı yeğledikleri böyle bir tapıncı yakından tanıyan amatör Restif'ten başka hiç kimse o tapılası ayaklara duyduğu saygı ve gönül borcunu anlayamaz, paylaşamazdı. 'Sağol, Lucrecia'm benim,' dedi içinden –yağ çeker gibi bir dua fısıldayarak–, 'Pucusana plajlarında ve denizde, dalgalar arasında ayaklarını ilk gördüğüm, öptüğüm günden beri bana bahşettiğin haz dolu saatler için sana binlerce teşekkür.' Don Rigoberto kendinden geçerek ağzında o tuzlu çevik parmakların kımıldanışını ve yuttuğu deniz sularının neden olduğu bulantıyı yeniden duyumsadı.

Evet, Don Nicolas Edme Restif de la Bretonne'un en sevdiği şey kadın ayağıydı. Bir simyacının dediği gibi bu *sempati* yüzünden ayakları koruyan ve saran her şeyi: çoraplar, iskarpinler, sandal ayakkabılar, çizmeleri de seviyordu. İçtenlikli, saf,

kırdan kente göçmüş biri olan Don Nicolas bu kırılgan örgenlere ve kılıflarına duyduğu sempatiyi ulu orta göstermekten çekinmiyor, dönmelere yaraşır bir bağnazlıkla gerçek dünyayı sanal bir dünyaya yeğliyordu. Gerçeği kadar tekdüze, önceden düşlenebilen, Katolik ve aptalca bir uydurma dünya. Ama yine de onun bu sıkıcı dünyasında parlayan bir şey vardı: Erkeklerin kösnül isteklerini kamçılayan kadınların zarif yüzleri, dalga dalga saçları, incecik belleri, fildişi gibi beyaz ve parlak boyunları ya da görkemli göğüsleri değil, yalnızca ayaklarının güzelliğiydi. (Hâlâ yaşıyor olsaydı, dostu Restif'i Olivar'daki eve götürür, Lucrecia'nın rızasını alarak pek tabii ki, karısının tüm bedenini örtüp, ayaklarına haminne potinleri giydirir ve dostuna gösterirdi, hatta potinleri çıkartıp çıplak görmesine bile izin verirdi. Ne tepki gösterirdi acaba o öncü ecdadı? Esrir miydi? Titreyip ulur muydu? Sevinçten çılgına dönmüş bir av köpeği gibi, dili bir karış dışarıda, burun delikleri açılmış, koklayıp yalar mıydı o ayakları?)

Çok kötü yazsa da keyfi böylesine baş tacı eden ve düşlerini böylesine inanç ve tutarlılıkla savunan bir adama saygı duymamak olası mıydı? İyi yürekli Restif yenmez yutulmaz yazılarına rağmen 'bizden biri' değil miydi? Tabii ki evet. İşte bu yüzden girmişti o şafak vakti düşüne, Birmanyalı ya da Singapurlu küçücük ayağın cazibesine kapılarak. Don Rigoberto'nun içini aniden bir umutsuzluk kapladı. Soğuk kemiklerine işledi. O anda, ne kadar isterdi yaptığı aptallıktan ötürü ne denli acı çektiğini, nasıl pişmanlık duyduğunu Lucrecia'nın bilmesini. Bir yıl önce, tıpkı adı geçen denizaşırı ülkedeki Wellingtonlunun yaptığı gibi; o şanslı yavrucuğa, o Yeni Zelandalı Fonchito'ya, cennetin kapısını araladı diye –cenneti mekân tutması için bile değil– o öğretmeni ('Bizimkilerden biri daha') dört yıl hapis cezasına çarptıran o aşağılık yargıç gibi, kendisi de Lucrecia'ya karşı anlayışsız davranmıştı. 'Üzüntümü yüzüne vurmak yerine sana teşekkür etmeliydim, sevgili çocuk sever.' Şimdi, dalgaların köpük köpük coştuğu, hafiften yağmur çiseleyen bu nemli şafak vakti, işgüzar Restif aracılığıyla gönül borcunu ödüyordu. Don Rigoberto Restif'in *Le pied de Franchette* (Ne kadar güzel bir başlık) *ou l'orpheline française. Histoire interessante et morale* (ve ne aptalca bir alt başlık) adlı romanını (ama, belki de haklıydı

morale'e ahlak dersi demekte) dizlerinin üzerine yerleştirmiş iki ince ve güzel ayağı okşar gibi okşuyordu.

Acaba Keats *Beauty is truth, truht is beauty* derken (defterinde bu alıntı durmadan karşısına çıkıyordu), bilmeden, Doña Lucrecia'nın ayaklarını mı düşünmüştü? Ve 1769 yılında otuz beş yaşında olan Restif de la Bretonne *Le pied de Franchette*'i yazarken ve yayımlarken (her iki işi de büyük bir olasılıkla eşzamanda gerçekleştirmişti) iki yüz yıl sonra, Latin (Öyle mi gerçekten?) olarak adlandırılan Amerika'nın uygarlık dışı bölgelerinden birinde dünyaya gelecek bir kadından mı esinlenmişti? Alabildiğine uzlaşmacı ve basmakalıp bir dille ve sanki eller ve usla değil de ayaklarla yazılmış ('Hayır asla böyle düşünmemeliyim ve yazmamalıyım') bu romanda asıl kahraman genç ve güzel Franchette Florangis değildi, Franchette Florangis'in ayaklarıydı. Ve bu ayaklar romana ayrıcalık, canlılık, inandırıcılık veriyor ve onu bir sanat yapıtı düzeyine yükseltiyordu. Genç Franchette'in sedef kakmalı ayaklarının çevresindekilerin nasıl başlarını döndürdüğü, ne çılgınlıklara yol açtığını düşlemek bile olanaksızdı. İhtiyar koruyucusu, Mösyö Apateon o ayaklara zarif iskarpinler satın alırken zevkten dört köşe oluyor, her fırsatta okşamaktan geri kalmıyor, işi çok sevdiği bir arkadaşının kızı olan öğrencisini iğfal etmeye kalkacak kadar ileri götürüyordu. Genç ve iyi kalpli bir ressam olan Dolsans o ayakları yaldızlı çiçeklerle süslü yeşil iskarpinler içinde gördüğünde çılgına dönüyor ve ölümüne neden olacak suçlar işlemeye sürükleniyordu. Genç, varsıl ve şanslı Lussanville, düşlerinin güzel kızını kollarına alıp dudaklarına götürme mutluluğuna erişmeden önce amatörce çaldığı bir ayakkabısıyla oyalanıyordu. O ayakları hangi pantolonlu görse –bankacı, tüccar, rantçı, marki, ayak takımı– büyüsüne kapılıyor, tensel aşkın okları yüreğine saplanıyor ve o ayaklara sahip olmak için her şeyi yapmayı göze alıyordu. Bu yüzden öykücü haklı olarak şöyle diyordu: '*Le joli pied rendait tous criminels.*' Don Rigoberto tümceyi olduğu gibi not etmişti defterine. Evet, evet, o güzelim ayacıklar insanları suç işlemeye sürüklüyordu. Güzel Franchette'in patikleri, sandal ayakkabıları, botları, potinleri, tüm o büyülü nesneler gözleri kör eden meni ışıkları saçarak tarihi aydınlatıyordu.

Aptal insanlar bu düşünceleri sapkınlık olarak adlandırsalarda, o, Don Rigoberto ve tabii ki Lucrecia, Restif'i çok iyi anlıyorlardı, üstelik başkalarından farklı olma ve dünyasını istediği gibi kurma hakkını çekinmeden, yüreklilikle gözler önüne serdiği için onu kutluyorlardı. Kendileri de, o ve Lucrecia, on yıl boyunca, her gece aynı şeyi yapmamış mıydılar? Yaşamlarını cinsel arzuları doğrultusunda yıkıp yıkıp yeniden inşa etmemiş miydiler? Bir gün aynı deneyimleri yeniden yaşabilecekler miydi? Yoksa her şey anılarda mı kalmıştı? Gerçeği olduğu gibi kabul edecek, ama umutsuzluğa düşmemek için bütün o imgeleri artık yalnızca belleklerinde mi saklayabileceklerdi?

O gece sabaha karşı, Don Rigoberto kendini Franchette'in ayaklarıyla içi gıcıklanan erkeklerden biriymiş gibi duyumsuyordu. Yaşantısı bomboştu, her gece, her şafak vakti bu boşluğu, Lucrecia'nın yokluğunu düşlerle doldurmaya çalışıyordu. Hiçbir çözüm yolu yok muydu? Geri adım atmak, yanlışı düzeltmek için çok mu geçti? Yeni Zelanda, Wellingtonlu o eski kafalı yargıç kararını temiz edecek, öğretmeni beraat ettirecek bir yargıtay, bir yüksek mahkeme yok muydu? Önyargısız Yeni Zelandalı bir devlet yetkilisi öğretmen için af isteyemez miydi, hatta daha da ileri giderek kendini 7-14 yaş arası çocuklara adadığı için öğretmeni kahraman ilan edemez miydi? O, Don Rigoberto, Olivar de San Isidro'daki eve gidip Lucrecia'ya 'insanların o aptal töreleri yanlış, hakları olmadan o kahraman öğretmeni mahkûm ettiler,' diyemez miydi? Böylece öğretmenin onurunu kurtarıp özgürlüğünü geri veremez miydi, şey için? Ne için? Ne için olduğunu bulduramayınca bir an durakladı ama yılmadı, bir şeyler uydurarak devam etti.

Aklından geçirdikleri bir ütopya mıydı? *Fetişçi* Restif de la Bretonne'un ütopyaları gibi? Hayır, gerçi bazen kendini sayıklamaların tatlı kaçıklığına kaptırmıyor değildi ama Don Rigoberto'nun düşleri kişisel ütopyalardı ve bu düşlerle kimsenin özgür istençleri sınırlanmıyordu. İnsanın böyle kişisel ütopyalar üretme hakkı da mı yoktu yani? Kişisel ütopyalar özgürlüğün baş düşmanı olan ve içlerinde her zaman felaket tohumları barındıran toplumsal ütopyalardan çok farklıydılar.

Nicolas Edme'nin zayıf ve tehlikeli yanı da buydu işte. Yaşadığı dönemin hastalığına birçokları gibi o da yenik düşmüştü.

Aydınlanma yıllarının mirası, haklı cinsel doyum isteklerinin yanı sıra, aç gözlü sosyal ütopyalar o büyük tarihi kıyıma neden olmuştu. Don Rigoberto o devirde olanları anımsamıyordu ama suçlayıcı veriler, ateşli sövgülerle dolu olan defterleri unutmamışlardı.

Küçücük ayaklar ve kadın iskarpinleri âşığı Restif –'Eğer Tanrı, varsa, ne muradı varsa versin!'– aynı zamanda tehlikeli bir düşünür, bir Mesih (acımasızca adlandırmak isterseniz bir budala, eğer hoşgörülü davranmayı yeğliyorsanız bir hayalperest diyebilirsiniz), bir reformcu, toplumsal eksikliklerin tamamlayıcısıydı. Karaladığı dağlar kadar kâğıt arasında, birçok tepeler oluşturacak kadarını hapisanelere, kamusal ütopyalara, fuhuşa kurallar getirmeye ve fahişeleri zorla mutlu etmeye (bu korkunç teşebbüsü *Le pornographe* diye yanıltıcı bir ad koyduğu kitabında bulabilirsiniz), kadınların yaşamlarını düzenlemek için yükümlülükler ve sınırlar getirerek böylece cinsiyetler arasında uyum sağlamaya (*Les Gynographe* diye adlandırdığı ve ilk bakışta yeni zevkler müjdeler gibi görünen bu korkunç evladı aslında özgürlüğe tuzaklar hazırlıyor, parangalar vuruyordu) adamıştı. İnsanlığın gidişatını düzenleme –daha doğrusu insanları baskı altını almaya– (*L'Andrographe*) ve yersiz, bozguncu, mahremiyete saldıran, insanların arzularını kendi inisiyatifleri ve özgür seçimleriyle tatmin etme olanaklarına son veren yasalar oluşturma (*Le Thermographe*) isteğiyle ileri sürdüğü savlar çok daha ihtiraslı ve tehditkâr savlardı tabii ki. Laik Torquemada'nın aşırı müdahaleciliği yanında Restif'in kuralcılığa düşkünlüğü yüzünden yazında radikal bir devrim yapma isteği (*Glossographe*) çocukça bir heves kalır. Bütün bu ütopyalarını *Idées singulieres* (1769) adını verdiği bir kitapta toplamıştı ve kuşkusuz benzeri olmayan düşüncelerdi, ama benzersizlik bu bağlamda uğursuzluk ve kıyacılık anlamına geliyordu.

Defterindeki hüküm temyiz edilemez bir hükümdü ve Don Rigoberto bu konuda hâlâ aynı fikirdeydi: 'Hiç kuşkusuz bu çalışkan yayıncı, belgeleyici ve kadın ayaklarının rafine amatörü politik güce sahip olsaydı Fransa'yı, belki de bütün Avrupa'yı, disiplinli bir toplama kampına dönüştürürdü. İncecik ve sımsıkı bir yasaklar ve yükümlülükler ağıyla özgürlükleri son damlasına kadar yok edecek bir toplama kampına. Bereket ver-

sin ki iktidara gelmeyi düşünemeyecek kadar bencil ve insanlık gerçeğini keyfince şekillendirerek romanlaştırmakla çok meşguldü. *Le pied de Franchette*'te olduğu gibi onun için en yüce değer, birçok iki ayaklı hemcinsi için olduğu gibi kahramanca gerçekleştirilen askeri fetihler, azizlik mertebesine erişmek, maddenin ya da yaşamın gizlerini keşfetmek değil, Olimpos'ta tanrıları besleyen nektar kadar nefis ve leziz küçücük kadın ayağıydı.' Don Rigoberto'nun *Time* dergisindeki reklamda gördüğü ve ona Lucrecia'nın ayaklarını anımsatan ayaklar gibi ayaklar. Ve işte günün ilk ışıkları onu sevgilisini aramak için şişeyi denize atarken yakalamışlardı. Biliyordu, sevgilisine erişemeyecekti bu şişe, olmayan bir şey, düşlerinin uçarı fırçasıyla işlenmiş bir şey nasıl erişebilirdi ki sevgilisine?

Don Rigoberto gözlerini yummuş, 'Ah, Lucrecia!' diye mırıldanarak umutsuzluk içinde kendi kendine bu soruyu soruyordu ki sol koluyla yaptığı bir hareketle defterlerden birini yere düşürdü. Eğilip aldı ve düşerken açılan sayfaya göz attı. Birden yüreği hop etti: Bazen rastlantılar ne olağanüstü sürprizler çıkarıyordu insanın karşısına. Bunu o ve karısı birçok kez sayıklamalarında kanıtlamak fırsatını bulmuşlardı. Şimdi ne çıkmıştı karşısına? Çok yıllar önce yazılmış iki not. Birincisi, geçen yüzyıl sonunda, Mercurio'nun peri kızı Kalypso'ya Penelopeia'ya geri dönebilmesi için Odysseia'yı –Kalyspo Odysseia'ya âşık olmuş ve adasında esir almıştı– serbest bırakılması için verdiği emirle ilgili anonim bir yazıydı. İkincisi ise, amma güzel ha, Vermeer'in tabloları üzerine heyecan dolu düşünceler: 'Johannes Vermeer'in zarif fetişizmi *Diana ve Arkadaşları*'nda kadın bedeninin bu küçümsenen örgenine hakkını veriyordu. Bir peri kızı Diana'nın ayağını yıkıyordu –daha doğrusu okşuyordu–, diğer peri kızı ise usul usul kendi ayağını okşuyordu. Görüntü çok zarif ve tensel, biçimlerin mükemmelliği ince bir kösnüllük örneği, hafif bir sis manzarayı kaplayarak figürlerle senin o etten-kemikten, ama geceleri düşlerimi dolduran hayalinin gerçeküstücülüğü, büyüsü ve üstünlüğü var, Lucrecia.' Ne kadar doğru, ne kadar güncel, ne kadar geçerli.

Yoksa imzasız mektuplarını yanıtlasa mıydı? Ona yazsa mıydı gerçekten? Ya da gidip kapısını çalsa, bugün öğleden sonra, bir türlü sonu gelmeyen sigorta ve yöneticilik işinden çıkar

çıkmaz? Onu görür görmez kendini küçük düşürmek pahasına ayaklarına kapanıp güldürene kadar 'Sevgili dadım', 'Yeni Zelandalı öğretmenim', 'Franchette'im', 'Diana'm' dese mi? Güler miydi? Kollarına atılıp dudaklarını mı sunardı? Ona her şeyin geçmişte kaldığını söylese ikisinin birlikte yeniden, gizli ütopyalarını yaratabileceklerine inanır mıydı?

KAPLAN YAHNİSİ

Hawaii'de seninle aşk yaşıyorum ve sen benim için Dorothy Lamour gibi beline ve bileklerine çıngıraklar takarak dolunaylı gecelerde *ukelele* dansı yapıyorsun.

Aztek aşkları yaşıyorum ve seni, çevresini upuzun otlar bürümüş kararmış taşlı bir piramidin tepesinde bakır rengi, kösnül, yılan gibi, tüylü tanrılara kurban ediyorum.

Eskimo aşkları yaşıyorum, balina yağları yakılan meşalelerle aydınlatılan buz evlerde, Norveç'te kayakların üzerinde eski Slav yazılı totemlerin yükseldiği beyaz bir dağın yamaçlarından saatte yüz kilometre hızla inerek aşk yaşıyoruz.

Benim bu geceki kasıntılığım ilerici, yenilikçi, yamyamca ve Afrikalı.

Ayna gibi ayın karşısında soyunacaksın, siyah çoraplarını ve kırmızı jartiyerini çıkarmayacaksın. Ve o güzel başını ürkünç bir yırtıcı hayvan maskesi altında gizleyeceksin, özellikle Ruben Dario'nun *Mavi*...'indeki kızışmış dişi kaplan ya da dişi Sudan aslanı.

Koltuğuma oturup arkama yaslanarak her zamanki teslimiyetimle seni seyrediyor, sana tapıyor olacağım.

Pençelerine, gözlerimi oyarken, bembeyaz dişlerin boğazıma saplanıp etlerimi koparırken ve susuzluğunu sevdalı kanımla giderirken, bir kerecik olsun göz kırpmadan, hiç ses etmeden, karşında olacağım.

Şimdi senin içindeyim, şimdi ben senim, sevgili yahnim benim.

IX. SHERATON'DA RANDEVU

"Cesaretimi toplamak, kendi kendimi yüreklendirmek için bir-iki sek viski atıştırdım," dedi Doña Lucrecia. "Giyinmeye başlamadan önce demek istiyorum."

"İyice kafayı bulmuş olmalısınız, hanımefendi," diye fikir yürüttü Justiniana, alaylı bir ses tonuyla. "Sizin gibi içkiye dayanıklı birisi için bu kadar viski!.."

"Sen de yanımdaydın, utanmaz," diye payladı Doña Lucrecia. "Olabilecekleri gözümün önüne getirmek bile heyecan veriyordu. İçkileri sen koydun ve şey kadın kılığına girmeme yardım ederken zevkten dört köşeydin."

"Şeylerin kılığına," diye tekrarladı hizmetçi kız, Doña Lucrecia'nın rujunu tazelerken.

'Hayatta yaptığım en büyük çılgınlık. Fonchito ile olanlardan, Rigoberto'yla evlenmemden bin beter bir çılgınlık. Bu deliliği yaparsam ölene kadar pişman olacağım,' diye geçirdi içinden Doña Lucrecia. Ama yapacaktı. Kızıl peruk tıpatıp başına göreydi –satın almadan dükkânda denemişti–, kabarık, iri bukleleri ve kâkülü alev almışçasına pırıl pırıl parlıyordu. Bu kıvırcık takma kirpikli, kocaman yuvarlak tropikal küpeli, kendi dudaklarının iki katı kıpkırmızı boyanmış dudaklı, gözleri mavi halkalarla çevrili, benli, ellilerin Meksika filmlerinden çıkmış gibi çevresine kızıl bir ışık saçan kadının Doña Lucrecia olduğuna inanmak çok zordu.

"Vay canına, bu kadının siz olduğunuza kimse inanmaz," diye bir çığlık attı Justiniana, hayretler içinde ağzını eliyle kapatarak. "Kime benzediniz, bilmiyorum, hanımefendi."

"Kime olacak o kadınlardan birine işte," dedi Doña Lucrecia.

Viski etkisini göstermişti. Biraz önceki kararsızlığı yok olmuştu ve şimdi, odasındaki aynada şaşkınlıkla ve keyifle değişimini izliyordu. Justiniana, hayranlığı her an biraz daha artarak yatağın üzerinde duran giysileri bir bir Doña Lucrecia'ya uzatıyordu: bedenini sımsıkı saran ve soluk almasını zorlaştıran bir mini etek, konçlarında yaldızlı süsler olan siyah çoraplar ve kırmızı bir jartiyer, dekoltesi göğüslerinin ucuna kadar inen fantezi bir bluz. Justiniana sivri topuklu lame ayakkabıları giymesine yardım etti ve Doña Lucrecia giyinmeyi tamamlayınca hafifçe uzaklaşarak onu yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya iyice bir inceledi ve şaşkınlıktan ağzı bir karış açık:

"Bu siz değilsiniz, hanımcığım, başka bir kadın bu. Gerçekten de böyle mi çıkacak mısınız sokağa?" demekten kendini alamadı.

"Tabii çıkacağım," diye doğruladı Doña Lucrecia. "Yarın sabaha kadar dönmezsem polise haber verirsin."

Başka bir şey eklemeden Virgen del Pilar taksi durağından bir taksi çağırdı ve kendinden emin bir eda ile şoföre "Sheraton'a," diye emir verdi. Önceki gün, dün ve o sabah giysilerini hazırlarken kararsızlık içindeydi. Kendi kendine gitmeyeceğini, bu soytarılığa alet olmayacağını yineleyip duruyordu. Kesin acımasız bir eşek şakasıydı bu. Ama taksiye bindiğinde kendine güven gelmişti ve bu macerayı sonuna kadar götürme kararı aldı. Mektupta verilen talimatlarda on bir buçukla on iki arası deniliyordu, erken varacaktı otele. İçkinin sayesinde soğukkanlı ve sakin, taksi Zanjon'un yarı ıssız sokaklarından kent merkezine doğru ilerlerken kendi kendine bu kılıkta bile birileri onu tanıyacak olursa ne yapacağını düşünüyordu. İnkâr edecekti, sesini yükseltip o kadınlar gibi yavşak bir tonda "Lucrecia mı? Benim adım Ayda. Lucrecia'yla benzeşiyor muyuz? Kim bilir belki de uzak bir akrabamdır?" diyecekti. Utanmadan yalan söyleyecekti. Korkusu tümden yok olmuştu. 'Bir gece için orospu rolünü oynamaktan pek memnunsun, Lucrecia,' diye geçirdi içinden, kendini kutlayarak. Taksi şoförünün gözlerini kaldırıp aynadan durmadan onu dikizlediğinin farkındaydı.

Sheraton'a geldiğinde içeri girmeden, o gün öğleden sonra Paz Sokağı'ndaki bir dükkândan aldığı yaldızlı deniz kabuklarıyla süslü, uçları yukarı kalkık koyu renk gözlüğü taktı. Bu gözlüğü göz kamaştıran çirkinliği ve çok büyük olduğu için seçmişti, öyle büyüktü ki bir maske gibi örtüyordu yüzünü. Otelin lobisini hızlı adımlarla çabucak geçti ve bara doğru ilerledi. İçeri girdiğinde onu pis bakışlarla süzen üniformalı memurlardan birinin yanına gelerek kim olduğunu, ne istediğini sormasından ya da hiçbir şey sormadan apar topar dışarı atmasından korkuyordu. Ama kimse bir şey demedi, yaklaşmadılar bile yanına. Bara giden merdivenleri acele etmeden çıktı. Girişteki salonun parlak ışıklarında kaybetmesine ramak kalan güvenine barın yarı karanlık atmosferinde yeniden kavuştu. Otelin hapisaneyi andıran katlar, duvarlar, demir parmaklıklı merdivenler, koridorlar, odalar ve *süit*'lerinden oluşan ezici, dikdörtgen gökdeleni girişteki bu salonun üzerinde yükseliyordu. Loş ışıkta ve duman bul ıtları arasından masaların çoğunun henüz boş olduğunu fark e.ti. İtalyanca bir şarkısı çalıyordu. Söyleyen, yılların şarkıcısı Domenico Modungo'ydu. Claudia Cardinale ve Vittorio Gassman'ın yıllarca önce gördüğü bir filmini anımsadı. Barda, kadehlerin ve şişelerin yan yana durduğu sarı-mavi bir fon üzerinde silik siluetler sıralanmıştı. Bir masadan taze sarhoşların cırlak sesleri geliyordu.

Yeniden cesaretlenmişti ve herhangi beklenmedik bir durumla baş edebilecek güçte olduğundan emin bara doğru ilerledi ve barın önündeki yüksek taburelerden birine oturdu. Karşısındaki ayna bir ucubeyi yansıtıyordu, aynadaki suret ona iğrenç ya da gülünç olmaktan çok duygulandırıcı geldi. Barda duran saçları bol jöleli, bedeninden iki numara büyük bir yeleğin içinde dönen, boynuna kravat yerine bağladığı kordon boğacakmış gibi boğazını sıkan barmenin kaba bir tonla sen diye seslendiğini duyunca şaşkınlığı son kertesine vardı.

"Ya bir şey içersin ya da defolur gidersin."

Tam rezalet çıkaracaktı ki birden toparlandı ve memnuniyetle içinden bu saygısız davranışın kılığının başarısı olduğunu düşünerek sevindi. Yapmacıklı yumuşak yeni sesiyle barmene:

"Bir *Black Label on the rocks* lütfen," dedi.

Adam kuşkulu bakışlarla, doğru mu duydum dercesine yüzüne bakakaldı. Sonunda kendi kendine "*On the rocks*, anladık!" diye homurdanarak uzaklaşmayı yeğledi. Doña Lucrecia bir de uzun bir ağızlık edinmiş olsaydı kılığının daha da başarılı olacağını düşündü. Barmenden bir paket Kool marka naneli sigara da istedi, uzunlarından ve sigarasını dumanları tavandan ona göz kırpan ışıklara doğru halkalar savurarak tüttürürdü.

Barmen viskisini hesapla birlikte koydu önüne. Demek güvenmiyordu ona. Doña Lucrecia bu güvensizlik gösterisine ses çıkarmadı ve borcunu hemen ödedi, ama bahşiş bırakmadı. Henüz ilk yudumu içiyordu ki yanına birinin oturduğunu fark etti. Hafifçe ürperdi. Oyun ciddiyet kazanmaya başlıyordu. Ama hayır, yanına oturan erkek değil bir kadındı. Oldukça genç bir kadın. Üzerinde pantolon ve kolsuz, dik yakalı bir kazak vardı. Uzun, düz saçları omuzlarına dökülmüştü, genç ve taze yüzünde Egon Schiele'nin kızlarının çapkın anlatımı seziliyordu.

"Merhaba!" Miraflores'li kızların şivesi Doña Lucrecia'ya tanıdık geldi. "Tanışıyoruz değil mi?"

"Sanırım hayır," diye yanıtladı Doña Lucrecia.

"Tanıyormuşum gibi geldi, özür dilerim," dedi kız. "Aslına bakarsan berbat bir belleğim var. Buraya sık mı gelirsin?"

"Çok seyrek," diye ağzında geveledi Doña Lucrecia. "Daha önce karşılaşmış mıydık?"

"Sheraton eskisi gibi emin bir yer değil artık," diye dert yandı genç kız. Bir sigara yaktı ve ağız dolusu dumanı havaya doğru üfledi. Duman bir süre dağılmadan uçuştu. "Cuma gecesi bir kavga olmuş, anlattılar bana."

Doña Lucrecia itiş kakış polis arabasına bindirip karakola götürüldüğünü ve fahişe olarak fişlendiğini getirdi gözlerinin önüne.

"Ya içki alırsın ya da defolur gidersin," diye çıkıştı barmen kıza, işaret parmağını havaya kaldırarak.

"Canın cehenneme, pis mendebur," dedi kız, başını çevirip bakmak zahmetine bile katlanmadan.

Barmen:

"Her zamanki gibi dobra dobra, değil mi Adelita," dedi ve sapsarı dişlerine göstererek gülümsedi. "Canın sağ olsun, evinde

sayılırsın. Sana dayanamayışımı fırsat biliyorsun, faydalanıyorsun."

Tam o anda Doña Lucrecia kızın kim olduğunu çıkardı. Adeleida tabii ki! Esthercita'nın kızı. Vay canına, koket Esther hanımın kızı ha!

"Señora Esthercita'nın kızı mı?" diye bir kahkaha attı Justiniana, gülmekten iki büklüm olmuştu. "Adelita? Küçükhanım Adelita? Fonchito'nun vaftiz annesinin kızı, öyle mi? Sheraton'da müşteri avına çıkmış, öyle mi? İnanılır gibi değil, hanımcığım. Üstüne koka kola da içsem, şampanya da içsem yutulur gibi değil!"

"Ta kendisi, hem de ne halde olduğunu bir bilsen," diye hizmetçi kızı inandırmaya çalıştı Doña Lucrecia. "Üstü başı pislik içinde, dökülüyor. Ağzında küfrün bini bir para, o barda sanki suda balık. Tüm Lima'nın en deneyimli o biçim kadını sanki."

"O da sizi tanıdı mı?"

"Neyse ki, hayır. Ama daha hiçbir şeyden haberin yok. Orada oturmuş konuşuyorduk, nereden çıktığını anlamadığım bir adam bitiverdi yanımızda. Anladığım kadarıyla Adeleida adamı tanıyordu."

Uzun boylu, güçlü kuvvetli, şişmanca, biraz da içkili bir adam. Korkulacak, kabadayı birine benzemiyordu. Üstünde yelekli bir takım elbise vardı, baklava ve zikzak desenli parlak bir kravat takmıştı. Soluk alıp verirken körük gibi sesler çıkarıyordu. İkisinin arasına oturdu, kollarını omuzlarına atarak kırk yıllık arkadaşlarını selamlıyormuş gibi:

"Benimle *süit*'ime geliyor musunuz?" dedi. "İyi içkilerim var ve *something for the nose*. Üstelik cici kızlara dolarlar yağdırırım."

Doña Lucrecia'nın başı dönmeye başlamıştı. Adamın soluğunu yüzünde duyumsuyordu. Öyle yaklaştırmıştı ki yüzüne, ufak bir hareketle dudaklarına yapıştırabilirdi ağzını.

"Yalnız mısın bacanak?" diye sordu Adeleida kırıtarak.

"Daha kim olsun ki," dedi ve dudaklarını emerek eliyle cüzdanın durduğu cebine dokundu. "Adam başına yüz yeşil. Okey mi? Ücretleri önceden ödüyorum.

"Dolarların onluk ya da ellilik değilse *sol*[1] ver daha iyi," dedi Adeleida sözü uzatmasına fırsat vermeden. "Yüzlükler genelde sahte çıkıyor."

"Okey, okey, ellilik veririm," diye söz verdi. "Hadi yürüyün bakalım kızlar."

"Birisini bekliyorum," diye özür diledi Doña Lucrecia. "Üzgünüm."

"Biraz bekleyemez mi?" diye sabırsızlandı adam.

"Gelemem, gerçekten."

"İstersen ikimiz çıkalım," diyerek araya girdi Adeleida, adamın koluna girerek. "Gönlünü hoş ederim, bacanak."

Ama adam düş kırıklığına uğramış gibi karşı çıktı:

"Yalnız seninle olmaz. Bu gece kendi kendimi ödüllendiriyorum. Beygirlerim üç yarışta birincilik ve ikinciliği aldılar. Anlatayım mı? Kaç zamandır içimde kalmış bir kaprisimi yerine getireceğim. Hangi kapris olduğunu söyleyeyim mi?" Büyük bir ciddiyetle bir birine, bir ötekine baktı ve yanıtlarını beklemeden döktürdü: "Birinizi yerken diğerini şişe geçireceğim. Sizleri tahta oturtup birbirinizi okşayıp öperken aynadan seyredeceğim. Sizi oturtacağım taht da benim tabii ki!"

'Schiele'nin aynası' diye düşündü Doña Lucrecia. Kaprisini anlatan adamın kaba halleri parıldayan gözleri kadar rahatsız etmemişti onu.

"O kadar çok şeye bakayım derken şaşı olursun sonra, bacanak," dedi Adeleida, yalancıktan yumruk atıyormuş gibi yaptı ve güldü.

"Bu benim en büyük düşüm. Beygirlerim sayesinde düşlerimdeki geceyi gerçekleştireceğim," dedi adam gururla, sanki vedalaşıyormuş gibi. "Yazık ki işin varmış küçük soytarı, çünkü o rengârenkliğine karşın sevmiştim seni. Hoşça kalın ablalar."

Adam masaların arasında kaybolurken –bar daha kalabalıklaşmış, havayı daha yoğun bir sigara dumanı sarmış, konuşmalardan yükselen homurtular artmıştı ve şimdi hoparlörlerden Juan Luis Guerra'nın bir merengesi duyuluyordu– Adeleida Doña Lucrecia'ya yaklaştı ve suratını asarak:

"Randevun olduğu doğru mu? Bu herif piyangoydu. Atlar hikâye. Kendisi aslında uyuşturucu babası, herkes tanır onu.

[1] Peru para birimi (Çev.)

Hemen boşalır, saatte yüz kilometre. Zaten lakabı 'erken fışkırma'. Öyle çabuk oluyor ki çok kez başlamaya bile fırsat kalmıyor. Yazık oldu, bir düşeşti ablacığım."

Doña Lucrecia yüzüne çok bilmiş bir anlatım vermeye çalıştı, ama başaramadı. Esther'in kızı nasıl böyle konuşabiliyordu? O denli kibarlık taslayan, o denli varsıl, o denli kendini beğenmiş, şık ve hele hele de katıksız Katolik hanımın kızı. Esthercik, Fonchito'nun vaftiz annesi. Kız hiç çekinmeden Doña Lucrecia'nın ağzını bir karış açık bırakan eleştirilerini sürdürüyordu:

"Yarım saat, hatta on beş dakikada yüz dolar kazanmak fırsatını kaçırdık, çok yazık," diye dert yandı. "Bana bu herifi seninle birlikte becermek fikri aslında hoş gelmişti, doğru söylüyorum. Çok kıyak olurdu, bir çırpıda bitirirdik işini. Seni bilmem ama ben çiftlerden hoşlanmam. Hani sen karısını kızıştırırken koca dikizlemez mi... Böylelerinden nefret ederim ablam! Çünkü enayi karı her zaman utancından ölür. Kıkır kıkır kıkırdamalar, kendinden geçmeler... Hanıma içki verip, gönlünü almalısın. Allah kahretsin, anlatırken bile midem bulanıyor. En çok da ağlamaya başlayıp, pişmanlık duyduklarında sinir olurum. O zaman gebertebilirim oracıkta, inan olsun. Bu dangalaklarla saatler harcarsın. İsterler, istemezler, sana bir sürü para kaybettirirler. Benim böylelerine sabrım yok artık ablacığım. Hiç senin başına gelmedi mi?"

"Kim kurtulmuş ki!" demek zorunda kaldı Doña Lucrecia. Her sözcüğü ağzından çıkarabilmek için büyük bir çaba harcaması gerekti. "Bazen oluyor."

"Bundan daha da kötüsü iki yakın arkadaş, iki ahbap çavuş. Ne dersin?" diye içini çekti Adeleida. Ses tonu değişmişti ve Doña Lucrecia sadist, sapık ya da canavar gibi adamlarla başına bir şeyler gelmiş olabileceğini düşündü. "İkisi bir arada olunca maçolukları başlarına vuruyor. Ne kadar aptalca iş varsa istemeye kalkıyorlar. Yok borazancıkmış, yok sandviçmiş, yok bilmem neymiş... Niye gidip anacığından, babandan istemiyorsun? Seni bilmem, ama ben bu işte yokum, ablacığım. Hoşlanmıyorum, zorla değil ya. İğreniyorum. Ayrıca canım yanıyor. Yani iki yüz dolar bile verseler yokum ben. Ne diyorsun ha?"

"Ben de yokum," diyebildi zorla Doña Lucrecia. "Acı ve tiksinti, aynı senin gibi. Ne iki yüze, ne bine."

"A bak, bin olursa düşünürüz!" dedi ve güldü genç kız. "Gördün mü, bak? Benziyoruz birbirimize. Sanırım beklediğin geldi. Hadi bakalım, belki bir dahaki sefere beygirlerinin başarısını kutlayanla bir iş yaparız seninle beraber. Şimdilik hoşça kal ve iyi eğlen."

Adeleida yerini yaklaşmakta olan zayıf siluete bırakarak kenara çekildi. Barın soluk ışığında Doña Lucrecia yanına yaklaşanın genç, sarışın, çocuksu yüzlü bir adam olduğunu seçebildi. Tanıdığı birine benziyordu, ama kime? Fonchito'ya! On yaş daha büyük bir Fonchito. Bakışları daha bir sert, bedeni daha uzun ve zayıf. Şık lacivert bir takım elbise vardı üstünde, ceketinin cebine kravatıyla aynı renk, pembe bir mendil yerleştirmişti.

"*Bireycilik* teriminin yaratıcısı Alexis de Tocqueville'dir," dedi tiz bir sesle, selamlar gibi. "Doğru mu yanlış mı?"

"Doğru," diye yanıtladı Doña Lucrecia. Soğuk terler dökmeye başlamıştı. Şimdi ne olacaktı? Sonuna kadar gitmeye kararlı, ekledi: "Aldonza'yım. Roma'dan gelen Endülüslü kadın. Orospuyum, yıldız falına bakarım, yama yaparım, emirlerinize amadeyim."

"Bütün bu laflar arasında tek bildiğim sözcük orospu," dedi Justiniana, duyduklarının etkisinde sarhoş gibiydi. "Ciddi ciddi mi söylüyordunuz bunları? Gülmek gelmedi mi içinizden. Sözünüzü kestiğim için bağışlayın hanımefendi."

"Beni takip et!" dedi yeni gelen, son derece kararlı bir ses tonuyla. Tıpkı bir robot gibi hareket ediyordu.

Doña Lucrecia oturduğu tabureden indi. Bardan uzaklaşırken barmenin kötü bakışlarını üzerinde duyumsadı. Masaların arasından dumanları yararak barın çıkışına doğru hızla ilerleyen genç sarışın gencin arkasından yürüdü. Genç adam koridoru geçerek asansörlerin önüne gelip durdu. Asansörde Doña Lucrecia 24. katın düğmesine bastığını gördü, asansör hızla yukarı çıkarken yüreği hop etti. Koridora çıkar çıkmaz karşılarında bir kapı açıldı. Çok geniş bir *süit*'in antresindeydiler. Yerlere kadar inen pencereden siyah lekeler ve sis bulutları arasından yer yer bir ışık denizi görülüyordu.

"Peruğunu çıkarıp banyoda soyunabilirsin," dedi genç adam, salonun yanındaki kapıyı göstererek. Ama Doña Lucrecia bu çelik bakışlı, lambanın konik ışığında parlayan dağınık saçların –ilk bakışta saçlarını sarı sanmıştı, ama hayır, kumraldı– çevrelediği genç çehre karşısında büyülenmiş gibiydi, kıpırdayamıyordu. Nasıl bu kadar benzeyebilirdi? Benzemek değil, oydu.

"Egon Schiele gibi mi?" diye ağzından kaçırdı Justiniana. "Hani şu Fonchito'nun tutkun olduğu ressam, modelleriyle kırıştıran utanmaz mı?"

"Yoksa neden o kadar aptallaştım sanıyorsun. Ta kendisi."

"Ona benzediğimi biliyorum," dedi genç adam, karşılaştıkları ilk andan beri kullandığı ciddi, soğuk, insancıl olmayan bir ses tonuyla. "Aklını karıştıran, seni şaşırtan bu mu? Evet, benziyorum. Ne var bunda? Yoksa yeniden dirilen Egon Schiele olduğumu mu sanıyorsun? Bu kadar aptal olabilir misin?"

"Aranızdaki benzerlik beni çok şaşırttı da..." diye itiraf etti Doña Lucrecia, gözlerini genç adamdan ayıramıyordu. "Sadece yüzünüz değil. Uzun, sıska bedeniniz de çok benziyor. Elleriniz de onunkiler gibi iri. Parmaklarınla yaptığın hareketler, baş parmağını saklaman. Tıpkı o, Egon Schiele'nin fotoğrafları gibi. Nasıl olur?"

"Zaman kaybetmeyelim," dedi genç adam buz gibi bir ses tonu ve sıkıldığını gösteren bir el hareketiyle. "Şu korkunç peruğu, çirkin küpeleri ve kolyeleri çıkar. Seni yatak odasında bekliyorum. Çıplak gel."

Yüzünde aynı anda hem meydan okuyan hem de kırılgan bir anlatım vardı. Şımarık ve dahi, annesini özlemiş bir çocuğu andırıyor, diye geçirdi içinden Doña Lucrecia. Egon Schiele'yi mi düşünüyordu yoksa Fonchito'yu mu? Doña Lucrecia Rigoberto'nun oğlunun birkaç yıl sonraki halini görür gibiydi.

'Bu andan itibaren oyunun en zor bölümü başlıyor,' dedi kendi kendine. Fonchito ve Egon Schiele'ye benzeyen gencin kapıya çift kilit vurduğundan emindi, artık istese de *süit*'den çıkamazdı. Gecenin geri kalan saatlerini orada geçirmek zorundaydı. Tüm benliğini saran korkusuna karşın bir yandan da meraktan çatlıyor, biraz da buruk bir esrime duyuyordu. Bu uzun boylu, ince yapılı, buz gibi bakışlı ve zalim görünüşlü adama

teslim olmak, büyümüş (neredeyse ergen erkek) Fonchito'yla ya da gençleşmiş ve güzelleşmiş Rigoberto'yla sevişmek gibi bir şeydi. Aklından geçenler Doña Lucrecia'yı keyiflendirdi. Banyonun aynasına yansıyan yüzünde rahatlamış, neredeyse keyifli bir anlatım sezdi. Giysilerini çıkarmakta güçlük çekiyordu. Elleri sanki karla oynamış gibi buz kesmişti. O saçma peruk ve bedenini sıkan mini etekten kurtulunca rahat bir soluk aldı. Külotunu ve minnacık siyah dantel sutyenini çıkarmadı. Banyodan çıkmadan kapıda bir an durarak saçlarını açtı –peruğu takmak için bir filenin içine toplamıştı–, düzeltti. Yeniden paniklemişti. 'Buradan canlı olarak çıkamayabilirim'. Ama ölüm korkusu bile oraya gelmiş olmaktan ve Rigoberto'yu memnun etmek için (yoksa Fonchito'yu mu?) bu korkunç farsı oynamaktan pişmanlık duymasına neden olamadı. Salona girdiğinde genç adamın uzak bir köşedeki lambadan başka bütün ışıkları söndürmüş olduğunu gördü. Geniş bir pencereden aşağıda, sanki ters dönmüş bir gökyüzünde, binlerce yıldız göz kırpıyordu. Lima sanki büyük bir metropole dönüşmüştü. Karanlık tüm kırık dökük yapıları, pisliği ve hatta kötü kokuları örtmüştü. Harp, tril ve kemanlardan gelen hafif bir müzik karanlığı dolduruyordu. Genç adamın gösterdiği kapıya doğru hâlâ ürkek ürkek yürürken, yeniden kösnül isteklerinin uyandığını, meme uçlarının dikildiğini (Rigoberto nasıl severdi bu manzarayı!) algıladı. Sanki halının üzerinde yürümüyor, kayıyordu. Parmaklarıyla kapıyı tıklattı. Kapının tam önünde duruyordu ve kapı birden gıcırdamadan açılıverdi.

"Öncekilerin hepsi orada mıydı?" diye bir çığlık attı kulaklarına inanamıyormuş gibi Justiniana. "Hayret bir şey. İkisi de? Adeleida, Señora Esther'in kızı?"

"Ve at sahibi, uyuşturucu kaçakçısı ya da her neyse işte..." diye tamamladı Doña Lucrecia. "Evet ikisi de oracıkta, yatakta."

"Ve pek tabii anadan doğma!" diye kıkır kıkır güldü Justiniana eliyle ağzını kapayarak, gözlerinde çapkın bir pırıltı vardı. "Sizi bekliyorlardı, öyle mi, hanımcığım?"

Oda genelde alışılmış otel odalarından, hatta lüks *süit*'lerden bile çok daha büyük görünüyordu, ama Doña Lucrecia boyutlarını tam olarak kestirememişti çünkü yalnızca bir

gece lambası yanıyordu ve akrep rengi lamba şapkasından koni biçiminde inen ışık tam olarak yalnızca iki kişilik karyolayı boydan boya kaplayan koyu patlıcan rengi parlak yatakta birbirlerine dolanmış çifti aydınlatıyordu. Odanın geri kalan bölümleri zifiri karanlıktı

"Yaklaş şekerim," diye el sallayarak selamladı Doña Lucrecia'yı adam, Adelita'nın üzerine çökmüş, öpücükler yağdırıyordu. "Bir içki al. Masada şampanya var. Gümüş tabakada da *koka.*[1]"

Adelita ve at sahibini odada görmek Doña Lucrecia'yı şaşırtmıştı ama zalim dudaklı, zayıf genci unutturacak kadar değil. Kayıplara mı karışmıştı? Karanlık bir köşeden onları mı dikizliyordu?

"Selam ablam," Adelita'nın çapkın yüzü adamın omuzları üzerinden uzandı. "Ne iyi bak, randevunu atlatmışsın. Elini çabuk tut. Üşümüyor musun? Buraya gel, burası sıcacık."

Korkuları tümden yok oldu. Masaya gitti ve buz dolu bir kovada duran şampanyadan bir kadehe servis yaptı. Bir nefes de kokainli sigaradan da bir nefes çekse miydi? Karanlıkta şampanyasını yudumlarken düşündü: 'Mucize olamayacağına göre sihirbazlık mıydı yoksa büyü mü?' Adam giyinikken olduğundan çok daha şişman görünüyordu; teni beyazımsıydı ve benlerle kaplıydı, göbeği kıvrımlı, kalçaları pırıl pırıldı, bacakları görece kısaydı ve yer yer siyah tüylerle kaplıydı. Adelita ise sandığından daha zayıftı; kasık kemikleri fırlaktı; esmer uzun bir bedeni, incecik bir beli vardı. At sahibi uyuşturucu babasının sarılıp öpmesine izin veriyor, o da adama sarılıyordu ama öpmüyordu, dahası Doña Lucrecia özenle dudaklarını adamın dudaklarından kaçırdığını sezinledi.

"Gel, çabuk ol, dayanamıyorum," diye yalvardı adam ateşli ateşli. "Kaprisim, ah kaprisim! Hemen şimdi ya da hiçbir zaman, hadi kızlar."

Doña Lucrecia'nın biraz önceki istek kabarması hafiften sönmüştü. O anda biraz tiksinti duyuyor olsa da şampanyasını içtikten sonra adama itaat etti. Yatağa doğru ilerlerken, geniş pencereden karşıdaki ve sıra dağların başladığı yerdeki ışıktan adacıkları yeniden gördü. Korkusuzca yatağın kenarına ilişti

[1] Kokain. (Çev.)

ama gittikçe daha fazla aklı karışıyor ve tiksinti duyuyordu. Bir el kolundan tutup çekerek küçük ve gevşek bir bedenin altına yatmaya zorladı. Kendini küçük düşmüş hissediyordu, içinde tuhaf bir eziklik vardı, düş kırıklığına uğramıştı. Sonunda gevşeyerek kendini bıraktı. İçinden kendi kendine durmadan 'Ağlamayacaksın Lucrecia, sakın ağlama,' diye yineliyordu. Adam sol koluyla ona, sağ koluyla da Adelita'ya sarılmıştı. Başını bir Doña Lucrecia'ya bir Adelita döndürüyor ve boyunlarından, kulaklarından öpüyor, dudaklarını bulmaya çalışıyordu. Doña Lucrecia şimdi Adelita'nın yüzünü çok yakından görebiliyordu. Saçları dağılmıştı, gözlerinde alaycı ve edepsiz, sanki bu suçu paylaşıyoruz der gibi bir pırıltı vardı ve sanki Doña Lucrecia'yı cesaretlendirmeye çalışıyordu. Adam dudakları ve dişlerini Doña Lucrecia'nın dudaklarına bastırarak ağzını açmaya zorladı ve dili bir engerek yılanı gibi kıvrılarak Doña Lucrecia'nın ağzına girdi.

Adelita Doña Lucrecia'nın duraksadığını görünce adamın üstüne çıkmasına yardım etti. Kendisi de bir bacağını adamın üzerinden aşırdı. Doña Lucrecia kızın orasında yalnızca birkaç seyrek tüy kalmış olduğunu fark etti. Aynı anda bir boynuz darbesi yemişçesine irkildi. Birkaç saniye önce bacaklarına sürtünen, o yarı gergin ufacık şey içine girince bu kadar irileşmiş miydi? Şimdi sanki bir payanda, bir koçbaşıydı ve onu boynuzları üzerinde kaldırıyor, çok canını yakıyordu.

"Öpüşün, öpün birbirinizi," diye homurdandı beygir sahibi. "İyi göremiyorum, Allah kahretsin! Bir ayna lazımdı bize."

Doña Lucrecia tepeden tırnağa terden sırılsıklam olmuş, aptallaşmış, acılar içinde kıvranıyordu. Gözlerini açmadan kolunu uzattı ve Adelita'nın yüzünü aradı. Dudakları genç kızın ince dudaklarını buldu. Tam o anda, kirpikleri ve ter taneciklerinin arasından biraz önce ortadan kaybolmuş olan çelik bakışlı genç adamın bir merdivenin üstünde, tavana yakın bir yerlerde dengesini bulmaya çalıştığını fark etti. Üstünde Çin yazıları olan lakelenmiş paravanımsı bir şey bedeninin yarısını örtüyordu. Kulakları hafifçe dikilmiş, gözleri pırıl pırıl, zalim ifadeli dudaklarını büzmüş, hararetle bembeyaz bir kartona karakalemle onun resmini, daha doğrusu onların resimlerini çiziyordu. İki yana açılan portatif merdivenin üstünde avını yakala-

mak için planlar kuran yırtıcı bir kuşa benziyordu. Onları inceliyor, ölçüyor, uzun hatlar çiziyor, vahşi bakışları aşağıda olanlara, pencereden görünen Lima'nın ışıklarına aldırmadan, önündeki kartondan yatağa, yataktan kartona gidip geliyorlardı. Şimdi de sanki uçan yılan gibi sallanarak Doña Lucrecia'nın üstüne doğru geliyor ve tek gözlü dev gibi gözünü dikmiş onu inceliyordu. Doña Lucrecia şaşırmadı, oralı olmadı. Bilinci yerindeydi, bir Fonchito'yu, bir Rigoberto'yu düşünüyor ve mutluluktan esrimiş dolu dizgin koşturuyordu.

"Ne sıçrayıp duruyorsun. Kesildiğimi görmüyor musun?" diye inledi at sahibi. Yarı karanlıkta yüzü kül gibiydi. Burnunu çekerek şımarık bir çocuk gibi sızlanıp duruyordu. "Allah'ın cezası şans, her zaman bulur beni! Tam keyiflenilecek yere gelince geçiverir. Birazcık daha dayanamıyorum. Hiç çaresi yok. Uzman bir doktor çamur banyosu önerdi. Bombok bir şey. Her seferinde mideme sancılar giriyor, kusmaya başlıyordum. Bir başkası masaj önerdi. O da başka bir bokluk. Victoria'daki üfürükçüye gi tim. Berbat kokulu otlarla dolu bir küvete soktu beni. Ne fayd sını gördüm? Hiç. Şimdi eskisinden de çabuk sönüyor. Neden bu çile, ha? Allah kahretsin, neden?"

Bir inilti ve ağlama duyuldu.

"Ağlama amca, kaprisini yerine getirdin ya, daha ne istiyorsun?" diye teselli etti Adelita, bacağını sulu gözlünün üstünden geçirip yanına uzanarak.

Anlaşılan bir metre yukarılarında merdivenin üstünde düşmemek için akrobasi yapan Egon Schiele'yi ya da benzerini, yatağın üstüne sarkan cinsel organını ikisi de görmüyorlar, hiçbir şey duymuyorlardı besbelli. Doña Lucrecia ise evet, hem de çok net görüyordu ve karşısındaki manzaraya bakarak dişlerinin arasından yaygaracı ve kararlı bir sesle, "En çekingenden daha da çekingenim. Nefis bir şeyim," diye yineleyip duruyordu.

"Bırak ablam, ne yapıyorsun öyle, seans bitti," dedi Adelita, sevecen bir ses tonuyla.

"Gitmelerine izin verme, dövmeden gönderme! İyice vur, ikisine de!"

Tabii ki bu çığlık Fonchito'dan geliyordu. Hayır ressamdan değil, o çizimlerini sürdürüyordu. Çocuğun, üveyoğlunun, Rigoberto'nun oğlunun sesiydi. O da mı odadaydı? Evet. Nere-

de saklanmıştı? Harikalar diyarı, yarı karanlık odanın bir yerinde. Doña Lucrecia donup kalmış, hareketsiz, elleriyle göğüslerini örtmeye çalışarak bir sağına bir soluna baktı. Evet sonunda buldu onları. Yuvarlak kocaman bir aynada onlarla birlikte kendini de gördü. Egon Schiele'nin model kızlarından birine benziyordu. Yarı ışıkta kaybolmamışlardı, tam tersine baba oğul –birincisi hoşgörülü bir anlatımla onları izliyor, öbürü ise iyice heyecana gelmiş, melek yüzü gerilerek "Vur, Vur!" diye bağırıyordu– yatağa doğru çevrilmiş bir locayı andıran kanepede yan yana oturuyorlardı.

"Yani beyefendi ve Fonchito'da mı gelmişlerdi?" diye sordu Justiniana, canı sıkılmış gibi. "İnanılır gibi değil."

"Rahatça koltuğa yayılmış bizi seyrediyorlardı," dedi Doña Lucrecia. "Rigoberto ciddi, anlayışlı ve hoşgörülü. Ufaklık her zamanki yerinde duramaz, haşarı haliyle."

"Sizi bilemem, hanımcığım, ama ben..." diye Doña Lucrecia'nın sözünü keserek ayağa kalktı Justiniana. "Bütün geceyi uykusuz geçirmemek için hemen şimdi gidip soğuk bir duş alacağım. Sizinle böyle sohbet etmeye bayılıyorum, ama şu anda kafamın içi kazan gibi, sanki bilmem ne kadar elektrik akımı veriyorlar başıma. İnanmazsanız dokundurun elinizi, göreceksiniz nasıl cereyan çarpar sizi de."

SOLUCAN SALYASI

Sizin olmazsa olmaz bir bela olduğunuzu, siz olmadan toplumsal yaşamın tadı olmayacağını biliyorum, yine de toplum ve benim için temsil ettiğiniz her şeyden nefret ettiğimi size açıkça söylemeliyim. Evet, her ne kadar devlet sektöründe değil de özel sektörde çalışıyor olsam da, en az çeyrek yüzyıldan beri pazartesinden cumaya, sabah sekizden akşam on altıya kadar süren ve yaşamımı sürdürmem için gerekli olan işimi tehlikeye atmak istemiyorsam bu zamana bir de zorunlu katılmam gereken bazı etkinlikleri de eklerseniz (kokteyller, seminerler, açılış törenleri, kongreler), ben de haftada kırk saat çalışan bir bürokrat sayılırım. Sizin gibi ve sizin yüzünüzden, bu yirmi beş yıl süresince ben de tüm enerjimi, zamanımı, yeteneklerimi (eğer var-

dıysa!) muameleler, iş takipleri, kazandığım parayı hak etmem için icat ettiğiniz çeşit çeşit işlemlere harcadım. Ve siz koltuğunuzda kıçınızı büyütürken benim birazcık olsun yaratıcılık gerektirecek bir iş yüklenmeme izin vermediniz. Yıldızlar evreninde Satürn ve Pluton birbirine ne kadar uzaksa sigortacılıkla (uzmanlık alanım) yaratıcılığın da birbirlerine o kadar uzak olduklarını bilmiyor değilim, ama siz, kuralcı tatlı su yılanı, formaliteci solucan, damga pulu kralı, isteseydiniz bu uzaklık şimdiki boyutlarına erişmezdi. Çünkü her ne kadar sigortacılığın kurak çöllerinde insanın düş gücü, ussal yetenekleri ve hatta keyif alma alışkanlığı yok olup gitmeye mahkûm olsa da, eğer siz kendinizi ve çevrenizdekileri, bürokrasiyi geliştirerek sayısız suç ortakları yaratmak, şantaj, rüşvet ve hırsızlığı artırarak kamu kesimini çökertmekten başka bir şeye yaramayan o sık ve boğucu kurallar ağına hapsetmemiş olsaydınız, bu sigorta şirketinde yürütülen işler, Jean Tinguely'nin zincir, makara, tekerlek, kürek, kepçe ve pistonları harekete geçirerek sonunda küçücük bir pinpon topu üreten karmaşık ve becerikli makinelerine benzeyen aptalca bir rutine dönüşmezdi. (Siz Tinguely'nin kim olduğunu bilmezsiniz bile ve bilmemeniz de daha iyi. Çünkü rastlantılar beni tek anlayan bu çağdaş sanatçının yergi dolu yapıtlarından birini karşınıza çıkaracak olsa, eminim anlamamak, bayağılaştırmak için elinizden geleni ardınıza koymazdınız.)

Bu şirkete yeni avukat çıktığım sıralarda, hukuk müşavirliği bölümünde küçük bir memur olarak girdim ve yirmi beş yılda yöneticiliğe, yönetim kurulu üyeliğine yükseldim ve şirketin hissedarı oldum. Şimdi siz bana bu koşullarda neden şikâyet ettiğimi sorabilirsiniz. Beni nankörlükle suçlayabilirsiniz. İyi bir yaşam düzeyim yok mu? Peru nüfusunun ancak pek küçük bir kesiminin sahip olabildiği ev, otomobil gibi nimetlere sahip değil miyim? Yurttaşlarımızın yüzde sekseninin düşünemeyeceği, hatta düşünde bile göremeyeceği güvenceye sahip değil miyim? Yılda bir, hatta iki kez Avrupa ya da Amerika Birleşik Devletleri'ne seyahat etme olanağım yok mu? Evet var, bütün bunlar doğru. Ayrıca işimde başarılı olmam sayesinde (siz buna başarı diyorsunuz, öyle değil mi?) çalışma odamın ve evimin duvarlarını kitaplar, gravürler ve tablolarla doldurdum ve bunlar çev-

remde surlar oluşturarak beni toplumda hüküm süren aptallıklar ve bayağılıklardan (yani sizin temsil ettiğiniz her şeyden) koruyor. Böylece kendime özgür ve düşlerle dolu bir özel yurt yaratabildim. Her gün, daha doğrusu her gece, sizin ürettiğiniz ve benliğinizi besleyen sosyal alışkanlıklardan, aşağılık monotonluktan, imgelem gücüme toplumculuğun saçtığı zehirlerden arınarak yaşıyorum, yani gerçekten yaşıyorum, kendim olabiliyorum, içimdeki meleklere ve şeytanlara bütün gün sizin, sizlerin yüzünüzden arkasında gizlenmek zorunda kaldıkları demir kapıları ardına kadar açıyorum.

'Madem ki iş saatlerinden, mektuplardan, poliçelerden, protokol ve rapor hazırlamaktan, şikâyetleri dinlemekten, izin muamelelerinden bu kadar nefret ediyordun öyle ise neden silkinip bütün bu tatsız işleri üzerinden atarak yalnız geceleri değil, sabah, öğlen, öğleden sonra da düşlerin ve isteklerin doğrultusunda gerçek yaşamını yaşamadın? Neden yaşamının yarısından fazla bir zamanını içindeki melekler ve şeytanlarla birlikte seni de köleleştiren bürokrasi canavarına armağan ettin?' diye sorabilirsiniz. Haklı bir soru, ben de kendi kendime aynı soruyu defalarca sormuşumdur. Ama yanıtı hazır: 'Çünkü benim tek sevgili vatanım olan düş dünyamı, arzularımı, özgürlüğümü yokluk, yoksulluk, ekonomik sıkıntılar, gırtlağıma kadar borç içinde yürütemezdim. Düşler ve istekler karın doyurmaz. Öyle yapsaydım yaşamım yoksullaşır, bir karikatüre dönüşürdü.' Ben bir kahraman değilim, büyük bir sanatkâr da değilim. Dehadan yoksun bir insanım. Benden sonra yaşayacak bir yapıt bırakma gibi bir şansım yok yani. Özlemlerim ve yeteneklerim ancak çevremdeki seçenekler arasında neyi sevip neden nefret ettiğimi, yaşamımı nelerin güzelleştirdiğini, nelerin çirkinleştirip aptallaştırdığını, bana nelerin heyecan ve keyif verdiğini ve nelerin canımı sıkıp acı çektirdiğini ayırt etmeme yarıyor o kadar (bu açıdan sizden üstün olduğumu itiraf edeyim; sonradan görmeliğiniz törelsellik ve estetiği birbirinden ayırt etmenizi engelliyor). Bu çelişkili seçeneklerin arasındaki farkları kavrayabilmek ve onlardan yararlanabilmek için formalitelere boğulmuş bu mesleki uğraşın bana bahşettiği ekonomik rahatlığa gereksinimim var. Düşler ve arzuların –en azından benim düşlerim ve arzularımın– gerçekleşmesi için rahat ve güvenli bir or-

tam gerek. Yoksa zayıflarlar, yok olurlar. Eğer bu söylediklerimden içimde yaşattığım meleklerin ve şeytanların birer burjuva oldukları sonucuna varacak olursanız, çok doğru bir tanı olur.

Yukarıda *asalak* sözcüğünü kullandım ve belki de kendi kendinize, benim yirmi beş yıldır hukuk bilimini (bürokrasiyi besleyen ve bürokratlar yaratan *bilimlerin* başında gelip) sigortacılık alanında uygulayan bir avukat olarak, başkalarına *asalak* damgasını vurmaya hakkım olup olmadığını soruyorsunuzdur. Evet, hakkım var, çünkü kendim için de aynı sözcüğü kullanıyorum ve bürokratik yarımı da *asalak* olarak niteliyorum. Gerçekten de ve bu da işin en kötü yanı, yasal asalaklık benim ilk uzmanlık alanım oldu ve bana La Perricholi Şirketi'nin –evet bu komik adla şirket Perululaşmış oluyor– kapılarını açarak mesleğimde ilerlememe olanak sağladı. Karmaşık yasal savlar ileri sürmekte nasıl ustalaşmayacaktım ki? Daha ilk hukuk dersinde yasallık denen şeyin balta girmemiş bir orman olduğunu ve büyük ölçüde, dalavere, entrika, biçimcilik tekniklerini iyi kullanmayı bilenlerin fırsatlardan yararlanarak başarılı olacaklarını anlamıştım. Böyle erken bir tanı sayesinde tabii ki karmaşık yasal savları daha da karmaşık savlarla çürütmede benden daha üstün birisini bulmak zor olacaktı! Yani bu mesleğin gerçeklerle ve adaletle bir ilgisi yok, başarılı olmak için yalnızca karşı konulamayacak savlar, yanıltmacalar ve çözülmesi olanaksız durumlar üretmeyi becermek gerektiğini başından beri biliyordum. Doğru, özünde asalaklık gerektiren bir uğraş. Ve ben, bu işte etkin olmayı başardım ve doruğa ulaştım. Ama hiçbir zaman kendimi aldatmadım. Başkalarının zayıf yanlarından yararlanan, savunmasızlıkları ve güçsüzlükleriyle beslenen bir çıban başı olduğumun her zaman ayrımında oldum. Sizden farklı olan yanım kendimi hiçbir zaman 'toplumun temel direği' olarak görmemiş olmam. (Size Georges Grosz'un aynı adlı yapıtını önermek anlamsız. Siz bu ressamı tanımıyorsunuz ya da, daha kötüsü, ancak çizdiği nefis dışavurumcu kıçlarını görmüş olabilirsiniz, Weimar Almanya'sında yaşayan meslektaşlarınızın zehirleyici karikatürlerini çizdiğini nereden bileceksiniz!). Kim olduğumu, ne yaptığımı biliyorum ve bu kötü yanımı en az sizi küçümsediğim kadar küçümsüyorum. Başarılı bir hukukçu ol-

mamı ülkemizdeki (kimbilir, belki de tüm ülkelerde de böyledir?) hukuk düzenini bir çelişkiler ağı olarak tanımlamama ve daha ilk başlarda bir yasanın ya da yasa hükmünde bir düzenlemenin başka bir yasa ya da yasalarla onaylanabileceğini ya da geçersiz kılınabileceğini öğrenmiş olmama borçluyum. İşte bu yüzden hepimiz, bir anlamda, her zaman yasaları çiğniyoruz ve bir şekilde yasal düzeni (aslında düzensizliği, kaosu demek daha doğru olur) bozarak suç işliyoruz. Bu entrikalar sayesinde siz ve sizin gibiler baş döndürücü bir hızla bölünüyor, çoğalıyor, ürüyor ve yeniden yaratılıyorsunuz. Ve biz avukatlar, bu düzensizlik sayesinde yaşıyor ve bazılarımız –*mea culpa*– varsıllığa erişiyoruz.

Yaşamım bir gâvur azabı, bürokratik kişiliğim ve benliğimin diğer yarısını dolduran melekler ve şeytanlar arasında sürekli bir çatışma olsa da, size yenik düşmedim. Her zaman haftanın beş günü sabah sekizden akşam altı kadar yaptığım işe ve bu işi yaptığım için kendime, karşı yeterince eleştirel oldum. Böylece günün geri kalan saatlerinde kendimi küçümsemekten, pişmanlık duymaktan kurtardım, kayıp zamanı telafi ederek insan olmayı başardım. Sanırım şu soru sizi meraklandırıyor, içinizi kemiriyor olmalı: 'Bu adam bana karşı bağışlılık kazanmak, benim gibi olmaktan kurtulmak için geceleri ne yapıyor?' Gerçekten bilmek istiyor musunuz? Yalnız olduğum (karımdan ayrı olduğum demek istiyorum) şu sıralarda okuyorum, gravürlerime bakıyorum, defterlerimdeki notları okuyorum ve size yazdığım bu mektup gibi mektuplar yazarak, defterlerimi daha da zenginleştiriyorum ve hepsinden önemlisi düş kuruyorum; yaşamımı korkunçlaştıran ve kirleten, bizi farklı bir yaşam aramaya zorlayan pislik ve dışkılardan –örneğin siz ve salyalarınızdan– arındırarak gerçeği güzelleştiriyorum. (Yukarıda 'bizi' dedim, çoğul kullandım. Pişmanım, bir daha asla böyle bir yanlış yapmamaya söz veriyorum). Bu farklı gerçekler arasında size yer yok. Orada yalnızca sevdiğim ve sonsuza kadar seveceğim kadın –yokluğunu unutamadığım Lucrecia–, oğlum Alfonso'ya yer var. Bir de zaman zaman yararlı oldukları sürece yanımda olan, gelip giden, geçici figüranlara. Yalnız onlarla olduğumda var oluyorum. Yalnız onların eşliğinde mutlu oluyorum.

Gerçek yaşamın bu sıkıntıları, yoksunlukları ve ezici tekdüzeliği olmasa bu mutluluk kırıntıları da olmaz, biliyorum. Başka bir deyişle, eğer siz yaşamı insanlıktan çıkarmasanız, tüm erkinizi kullanarak başıma dertler açmasanız bu küçücük mutluluklara erişemem. Şimdi anladınız mı bu mektubun başında size neden *gerekli* bir belasınız dediğimi? Yoksa siz, Sayın Bay Beylik Klişe, bir toplumun işlemesi, kargaşa denizinde boğulmaması için bir düzene, bir yasallığa, bir otoriteye ve bazı hizmetlere gerek olduğunu düşündüğüm için mi gerekli olduğunuzu söylediğimi sandınız? Topluma düzen getiren, kördüğümü çözen kurtarıcı ve yönetici mekanizmasının siz olduğunuzu ve bu yüzden mi size *gereklisiniz* dediğimi sandınız? Siz olmasanız da bu toplum işler, hatta şimdikinden çok daha iyi işler. Ama siz burada insanları yozlaştırıyor, zehirliyor, özgürlüklerini kısıtlıyor olmasaydınız, düşlerimin tadına bu kadar varamaz, fantezilerim bu kadar yükseklerde uçamaz, isteklerim bu kadar güçlenemezdi. Evet bütün bunlar size başkaldırmamın sonucu, özgür ve duyarlı bir bireyin, duyarlılığın ve özgür iradenin karşıtı olan bir kişiye tepkisi yüzünden gelişiyor. Kısacası, siz olmasaydınız ben çok daha az özgür ve duyarlı olurdum, arzularım daha bayağı, yaşamım daha boş olurdu.

Biliyorum bu dediklerimi de anlamayacaksınız. Ama ne önemi var, nasıl olsa sizin o patlak kurbağa gözleriniz bu mektubu hiçbir zaman göremeyecek.

Bay Bürokrat, size lanet okuyorum ve gönül borcumu sunuyorum.

YAŞAM BİR DÜŞTÜR

Don Rigoberto ter içinde uyandı. Hâlâ uykuyla uyanıklık arasındaki ince sınırı aşamamıştı ve karısının, ceketi ve kravatıyla, talimatlarını yerine getirişini görür gibiydi: Rosauro bara yaklaştı ve hayat kadınlarının müşteri bekleme yeri olan bu *boite*'a girdikleri andan beri onu bakışlarıyla izleyen çekici melezin çıplak sırtına eğildi.

Meksika City'de miydiler? Evet, Acapulco'da bir haftalık kısa bir tatilden sonra Lima'ya dönerken orada konaklamışlar-

dı. Don Rigoberto'nun yeni bir kaprisi: Doña Lucrecia'yı erkek kılığına sokarak hayat kadınlarının gittiği bir kabareye gitmek istemişti canı. Rosauro-Lucrecia gülerek kızın kulağına bir şeyler fısıldadı –Don Rigoberto karısının yüzüne yan gözle tehditkâr bakışlar savuran melez kızın çıplak kolunu kararlılıkla sıktığını gördü– ve hemen arkasından dansa kalktılar. Perez Prado'nun bir mambosu çalıyordu, –*El Ruletero*–. Don Rigoberto kalabalık, renkli ışıklar saçan bir reflektörün aydınlattığı daracık, dumanlar içindeki pistte Rosauro-Lucrecia'nın rolünü bayağı iyi oynadığını gördü ve onayladı. Erkek elbiseleri içinde acemilik çektiği söylenemezdi, *a la garçon* kesilmiş yeni saç modeli yüzündeki anlatımı pek değiştirmemişti, figürler yapmaktan yorulup da yeniden birbirlerine sarıldıklarında eşini idare etmekte hiç zorluk çekmiyordu. Don Rigoberto'nun heyecanı arttığı ölçüde karısına duyduğu hayranlık ve gönül borcu da artıyordu. Pisti dolduran başlar ve omuzlar arasında karısını ve melez kızı gözden kaçırmamak için başını uzatmaktan neredeyse boynu tutulacaktı. Çatlak sesler çıkaran –ama biraz korkarak– orkestra mambodan boleroya geçince –*Dos Almas*, Leo Marini'yi anımsadı– Don Rigoberto tanrıların ondan yana olduklarını anladı. Doña Lucrecia Don Rigoberto'nun gizli arzularını gerçekleştirmek istercesine kollarını melez kızın beline sararak onu kendine doğru çekti ve kızı boynuna sarılmaya zorladı. Gerçi alacakaranlıkta tüm ayrıntıları iyice seçemiyordu ama sahte erkek, biricik karıcığının, ufaktan ufaktan melezin boynunu öpüp ısırmaya başladığından emindi, bir yandan da isteği kalkmış, tahrik olmuş gerçek bir erkek gibi kızın karnına ve göğüslerine sürtünüyordu.

Artık tümden uyanmıştı. Evet, artık düş değildi gördükleri, emindi bundan. Ama, beş duyusuyla tetikte olduğu halde, melez kızla Lucrecia-Rosauro hâlâ orada, o gece kuşları, rengârenk papağanlar, tropikal kuşlar gibi boyanmış bir sürü kadının arasında, kaytan bıyıklı, şişkin yanaklı, afyonkeş bakışlı, en ufak bir dikkatsizlikte tabancalarını çekip birbirlerini haklamaya hazır bir sürü erkek müşteriyle dolu *boite*'da, pistin ortasında birbirlerine sarılmış duruyorlardı. 'Bu yeraltı dünyası serüveninde Rosauro ve benim yaşamımızı yitirmemiz işten bile değil' diye geçirdi içinden, tuhaf bir mutlulukla ürpererek. Ve şimdi-

den aşağılık basının manşetlerini görür gibi oldu: 'Çifte cinayet: Bir işadamı ve travesti karısı Mexico City'de bir genelevde boğuldular', 'Sefahat kurbanları', 'Lima sosyetesinden bir çift Meksika yeraltı dünyasında boğulmuş olarak bulundular', 'Beyaz humma: çılgınlıklarını kanlarıyla ödediler'. 'Burada bizi öldürseler, bizim solucanların kılı bile kıpırdamaz.'

Yeniden o zaman gittikleri bara döndü ve işte melez kız ve sahte erkek Rosauro dans etmeyi sürdürüyorlardı. Şimdi, onu sevindirmek için, oralarını buralarını okşuyorlar, dudak dudağa öpüşüyorlardı. Nasıl olur, profesyoneller müşterileriyle öpüşmeye karşı değiller miydi? Evet, ama Rosauro-Lucrecia'nın aşamayacağı engel var mıydı? Canım melezin o lal rengi etli dudaklarını açtırıp yılanımsı dilini ağzına konuk ettirmeyi nasıl becermişti Lucrecia-Rosauro? Para mı teklif etmişti yoksa kıza? İsteklendirmiş, tahrik mi etmişti kızcağızı? Nasıl becerdiği önemli değildi, önemli olan o yumuşacık, neredeyse sıvımsı, bal gibi dil şimdi melez kızın ağzında dolaşıyor, tükürüğü o görkemli dişinin tükürüğüne –Don Rigoberto koyu ve kokuludur diye geçirdi aklından– karışıyordu.

İşte o anda bir soru takıldı aklına: Neden Rosauro? Rosauro hem erkek hem de kadın adıydı. Tümden kamufle etmek istiyorduysa, bedenini erkek elbiseleriyle sakladığı gibi, Carlos, Juan, Pedro, Nicanor gibi bir ad uydurmak daha uygun olurdu. Neden Rosauro, peki? Farkında olmadan yataktan kalkmış, sabahlığını ve terliklerini giyip çalışma odasına gitmişti. Birazdan, günün ilk ışıkları karanlığı yararak, denizden yükseliyormuş gibi ortalığı aydınlatmaya başlayacaktı, saate bakmasına gerek yoktu, biliyordu. Rosauro adında gerçek birini tanıyor muydu? Çıkarmaya çalıştı, hayır kesinlikle emindi, bu adı hiç kimseyi tanımıyordu. Demek ki düşsel bir Rosauro'ydu, unutulmuş bir romanın sayfaları arasından ya da karakalem, yağlıboya bir resimden ya da bir gravürden çıkıp bu gece düşünde Lucrecia'nın yerini almış ve onunla bütünleşmişti. Hangi roman, resim ya da gravür, bunu da anımsamıyordu. Her nasıldıysa, o sahte ad Lucrecia ile bütünleşmişti, tıpkı o gün öğleden sonra Zona Rosa'daki bir dükkândan aldıkları erkek elbisesi gibi. Lucrecia'ya kaprisinden söz etmiş ve bu isteğini yerine getirip getirmeyeceğini sormuştu, o da –her zamanki gibi– evet diye yanıtlamıştı.

Sonra da güle söyleye gitmişlerdi alışveriş etmeye. Şimdi artık Rosauro adı, dans etmeyi bırakıp masaya doğru gelen kol kola girmiş çift kadar –melez kız ve Lucrecia aşağı yukarı aynı boydaydılar– gerçekti. Don Rigoberto selamlamak için ayağa kalktı ve melez kıza centilmence elini uzatarak:

"Merhaba, merhaba, hoş geldiniz. Buyrun, oturun," dedi.

"Susuzluktan ölüyorum," dedi melez, elleriyle yelpazeleniyor gibi yaparak. "İçecek bir şeyler isteyelim mi?"

"Ne istersen, sevgilim," dedi bir çırpıda Rosauro-Lucrecia, melezin çenesini okşayarak, öbür eliyle de garsonu çağırdı. "Sen söyle, ne istiyorsun?"

"Bir şişe şampanya," istedi melez kız gülümseyerek. Yüzünde utkulu bir anlatım vardı. "Adın gerçekten de Rigoberto mu? Yoksa takma bir ad mı?"

"Adım Rigoberto, Biraz tuhaf bir ad, değil mi?"

"Hem de çok tuhaf," dedi melez kız. Gözleri iki kor parçası gibi parlak ve ateşliydi. "Hiç değilse orijinal bir ad. Sen de epeyce orijinal bir tipsin, aslına bakarsan. Sana bir şey söyleyeyim mi? Senin kulakların ve burnun gibi kulak ve burun hiç görmedim. Aman Tanrım ne kadar kocaman şeyler. Dokunmama izin verir misin? Dokunabilir miyim?"

Uzun boylu, yuvarlak hatlı, pırıl pırıl gözlü, kuğu boyunlu, geniş omuzlu ve açık yakalı kanarya sarısı elbisesinin içinde teni daha da parlak görünen melez kızın bu isteği Don Rigoberto'ya soğuk duş etkisi yaptı. Kızın bu çok ciddi talebini şakaya vuracak gücü bulamadı kendinde. Neyse ki Lucrecia-Rosauro imdadına yetişti:

"Şimdi olmaz şekerim," dedi kızın kulağını çimdikleyerek. "Odada yalnız olduğumuzda neresine istersen dokunabilirsin."

"Üçümüz bir odada yalnız mı olacağız?" diye sordu melez, uzun takma kirpikli gözlerini devirerek. "Bilgilendirdiğin için binlerce teşekkür. Ben sizin gibi iki melekle aynı odada tek başıma ne yapacağım? Tek sayılardan hoşlanmam. Özür dilerim. Bir arkadaşımı çağırırım böylece iki çift oluruz. Ben ikinizle yalnız başıma, ölsem yapamam."

Ama garson şampanya dediği, ama aslında reçine-kâfur karışımı tatlı bir sıvıyı andıran içki şişesini getirince melez kız (adının Estrella, yani Yıldız olduğunu söylüyordu) gecenin ka-

lan saatlerini bu tuhaf çiftle geçirmeye heveslenmiş görünüyordu ve şakalar yapmaya, sağa sola gülücükler savurmaya ve iri elleriyle bir Rigoberto'yu bir Rosauro-Lucrecia'yı okşamaya başlamıştı bile. Zaman zaman, aklına geldikçe bir nakarat gibi gizemli bir hayranlık ve açgözlülükle gözlerini 'beyefendinin kulakları ve burnuna' dikmiş alay etmeyi sürdürüyordu.

"Bu kulaklarla insan normal insanların duyamadıklarını duyar, böyle bir burunla hiç kimsenin alamadığı kokuları alır," deyip duruyordu.

'Olabilir,' diye geçirdi aklından Don Rigoberto. Ya doğruysa? Ya bu iki organının cömertliği sayesinde diğer insanlardan daha iyi duyuyor, daha iyi koku alıyorsa? Olayların komik gidişatını beğenmiyordu, biraz önce canlanan istekleri yavaş yavaş sönmeye başlamıştı ve bir türlü aynı heyecanı duyamıyordu Dikkati Lucrecia-Rosauro ve melez kızdan şekilsiz duyma ve koklama organlarına çevrilmişti. Olayları hızlandırmak istiyordu. Estrella ile pazarlık o uyduruk şampanya şişesi boşalana dek sürdü. Melez kızı *boite*'dan çıkarmak için elli dolarlık bir makbuz kestirmek gerekti. Onları otele götüren taksi gürültülü sesler çıkarıyor ve her tarafı lıngır lıngır sallanıyordu. O berbat otele gelince –girişin üzerindeki kırmızı ve mavi ışıklı levhada *Cielito Lindo* diyordu, Güzelim Sema!– üçünün de aynı odada kalabilmeleri için durmadan burnunu karıştıran, şaşı resepsiyonistle sıkı bir pazarlığa girişmeleri gerekti. Polisin oteli basıp üç kişiye bir oda kiraladığı için ceza kesmesinden korkan resepsiyonistin korkularını yatıştırmak Don Rigoberto'ya bir elli dolara daha patladı.

Odaya girer girmez karşılarında iki kişilik, üzerinde mavi bir örtü olan yatağı buldular. Yatağın hemen yanında kocaman bir tas ve maşrapa, bir havlu ve bir tuvalet kâğıdı, bir de çatlak porselen lazımlık vardı. Şaşı adam anahtarları vermiş ve arkasından kapıyı örterek ortadan yok olmuştu. Don Rigoberto birden anımsadı: Tabii! Rosauro! Estrella! Eliyle alnına vurur gibi bir jest yaptı. Tabii! Bu adlar Calderon de la Barca'nın Madrid'de gördükleri *Yaşam Bir Düştür* adlı o oyunundan alınmaydı. Bir kez daha yüreğinin sonsuz sürprizler, imgeler, düşler, öneriler kaynağı olan o bellek denen şeye gönül borcuyla dolduğunu duyumsadı. Evet belleği Lucrecia'nın yokluğunda yal-

nızlıktan kurtulmak için icat ettiği düşlere şekil veriyor, sahneler yaratıyor, öyküler uyduruyordu.

"Hadi Estrella, soyunalım," deyip duruyordu Rosauro. "Hayatının en büyük sürprizini yaşayacaksın. Hazır ol."

"Arkadaşının burnunu ve kulaklarını ellemeden elbisemi çıkarmam," diye karşı çıktı Estrella, bu kez büyük bir ciddiyetle. "Neden bilmiyorum ama dokunmak için içim içimi yiyor."

Bu kez Don Rigoberto kızacağı yerde bu sözleri bir övgü olarak kabullendi.

Evlenmelerinden birkaç ay sonra Doña Lucrecia ile Avrupa'ya yaptıkları ilk yolculuklarında, Madrid'de bir tiyatroda görmüşlerdi *Yaşam Bir Düştür* adlı oyunu. Öylesine anakronik, öyle kötü sahnelenmiş bir oyundu ki, karanlıkta oyun sürerken sağdan soldan alaylı kıkırdamalar duyuluyordu. Prens Segismundo'yu oynayan sıska, uzun boylu oyuncu öylesine kötü, yapmacıklı, rolünün altında öyle ezilmişti ki seyirciler –'En azından *bu* seyirci,' diye düzeltti Don Rigoberto– onu gencecik yaşında vahşi bir hayvan gibi zincire vurup bir kuleye hapseden zalim ve batıl inançlı babası Kral Basilio'ya kızacak yerde neredeyse sempati duyacaklardı. Kral, oğlu tahta çıkacak olursa, müneccimlerin ve gökbilimcilerin kötü kehanetlerinin gerçekleşmesinden korkuyordu. Oyun her şeyiyle berbat ve yavandı. Yine de Don Rigoberto, erkek kılığındaki Rosauro'nun ilk sahneye girdiği ânı, sonra da belinde kılıç savaşmaya hazır halinden çok etkilendiğini anımsıyordu. Evet Don Rigoberto şimdi, o oyunu gördükten sonra sık sık Lucrecia'yı ayağında çizmeler, başında tüylü bir şövalye şapkası ve sırtında bir şövalye ceketiyle düşlediğini anımsıyordu. *Yaşam Bir Düştür!* Oyun çok kötü, yönetmen lanetlik, oyuncular daha da beter olduğu halde aklında yer eden ve duygularını coşturan yalnızca o kadın oyuncu değildi. Bu oyunda kafasına takılan başka bir şey daha vardı ki bir süre sonra kitabı okumak istemişti. Defterlerinden birine oyunla ilgili notlar düşmüş olmalıydı. Don Rigoberto, çalışma odasında, halının üzerine çömelerek birbiri ardından defterlerini karıştırmaya başladı. Bunda yok, bunda da yok. Bu defterde olmalıydı. O yıla ait defter.

"Soyundum işte, babalık," dedi Estrella. "Şimdi bırak da kulaklarına ve burnuna dokunayım. Yalvartma insanı. Zalimlik

etme, üzme beni. Ne kadar heveslendiğimi görmüyor musun? Gönlümü yaparsan ben de seni çok, hem de çok mutlu ederim."

Karın adaleleri biraz gevşek olsa da, bedeni dolgun ve güzeldi. Göğüsleri de azıcık sarkıktı, ama yine de çok görkemliydi. Kalçalarında hafiften rönesans yontularında görülen kıvrımlar oluşmaya başlamıştı. Melez kızcağız öyle kendinden geçmişti ki soyunup yatağa uzanmış olan Rosauro-Lucrecia'nın erkek değil dolgun bedenli, güzel bir kadın olduğunun bile ayrımına varmış değildi. Melez kızın gözleri Don Rigoberto'dan başkasını görmüyordu, daha doğrusu Don Rigoberto'nun burnu ve kulaklarından başka bir şey. Don Rigoberto şimdi kızın işini kolaylaştırmak için yatağın kenarına oturmuştu. Estrella istekle adamcağızın burnunu ve kulaklarını okşuyordu. Ateş gibi yanan parmaklarını önce Don Rigoberto'nun kulaklarında, burunda gezdiriyor, deli gibi hırsla ovuşturuyor, sıkıyor, çimdikliyordu. Don Rigoberto telaşla gözlerini yumdu, biliyordu ki biraz sonra burnuna giren bu parmaklar altmış dokuz kez –kösnül bir sayı– hapşırmadan geçmeyecek bir krize neden olacaktı ve Calderon de la Barca'dan esinlenerek gerçekleştirilen bu Meksika macerası gülünç bir burun skandalıyla son bulacaktı.

Evet, işte burada. Don Rigoberto daha iyi seçebilmek için defteri lambanın ışığına tuttu: *Yaşam Bir Düştür* (1638) başlığı altında bir dizi alıntılar ve notlarla dolu bir sayfa. Segismundo'nun konuşmalarından aktarılmış olan ilk iki alıntı yüreğini hop ettirdi: '*Hoşlanmadığım hiçbir şey/ doğru olamaz.*' Ve diğer alıntı: '*Ve biliyorum ki/ ben, insanla yırtıcı hayvan karışımı bir yaratığım.*' Bu iki alıntı arasında bir neden-etki ilişkisi var mıydı? Ona zevk vermeyen hiçbir şey doğru olmadığı için mi aynı zamanda insan ve yırtıcı hayvandı? Belki de. Ama o yolculuktan sonra bu kitabı okuduğunda henüz yalnızlıktan yenik düşmüş, çaresizliğe düşerek çıldırmamak, canına kıymamak için kurtuluşu düşlerde arayan yaşlı ve yorgun adam değildi. Hayat dolu, ateşli ikinci karısının kollarında mutluluğu keşfeden elli yaşlarında bir gençti ve günlerinin büyük bir bölümünü kapsayan aptallıklara, yalancılıklara, aşağılıklara karşı sevgilisiyle birlikte, kendileri için bir kale inşa edebileceklerine inanıyordu. Öyleyse o günlerdeki özel yaşamıyla ilgisi olmayan bu kitabı

okuduktan sonra neden bu notları almak gereğini duymuştu? Yoksa ilgisi var mıydı?

"Böyle kulaklar ve burunla donanmış bir adam benim olsa aklımı yitirirdim, onun kölesi olurdum," diye bir çığlık attı melez kız, derin bir iç çekerek. "Bütün kaprislerini yerine getirirdim. Onun geçeceği yerleri dilimle yalayarak temizlerdim."

Ayaklarını altına alarak oturmuştu. Yüzü kıpkırmızı olmuştu ve sanki kaynar su dolu bir kazanın üzerine eğilmişmiş gibi şakır şakır ter akıyordu. Bütün bedeni tir tir titriyordu. Konuşurken dilini iştahla biraz önce Don Rigoberto'nun işitme ve koku alma organlarını öpen, ısıran ve yalayan ıslak dudaklarında gezdiriyordu. Don Rigoberto kızın bir an ara vermesini fırsat bilerek derin bir soluk aldı ve mendiliyle kulaklarını kuruladı. Sonra da çok sesli bir hareketle burnunu sildi.

"Bu benim erkeğim, sana yalnızca bu gecelik ödünç veriyorum," dedi Rosauro-Lucrecia, kendinden emin bir edayla.

"Nasıl, bu harika şeylerin sahibi sen misin?" diye sordu Estrella, duyduklarına fazla önem vermeden. Şaşkın şaşkın bakan Don Rigoberto'nun yüzünü iki eli arasına aldı ve dolgun dudakları yeniden avına yaklaştı.

"Farkına bile varmadın. Ben erkek değilim, baksana kadınım ben," diye şiddetle protesto etti Rosauro-Lucrecia. "Bir kerecik olsun bana da bak."

Ama melez kız Lucrecia'nın yakınmalarını önemsemiyormuş gibi omuz silkti. Şimdi Don Rigoberto'nun sol kulağını kocaman ağzına almış, hararetle emiyordu. Don Rigoberto dayanamadı ve isterik bir kahkaha attı. Gerçekten de sinirleri çok gerilmişti. Estrella her an aşktan nefrete geçebilir, bir ısırıkta kulağını koparabilirdi. 'Kulaksız kalırsam Lucrecia artık beni sevmez,' diye geçirdi aklından ve hüzünlendi. Kulede zincire vurulmuş, sakalları uzamış Prens Segismundo'nun gökyüzüne bakarak *dünyaya gelerek size karşı suç mu işledim* diye sorarken attığı çığlıklara benzeyen derin, boğuk, ürkek bir çığlık attı.

'Bu soru çok aptalca,' dedi Don Rigoberto kendi kendine. Güney Amerikalıların bu pek sevdikleri kendi kendine acıma sporundan öteden beri nefret ederdi. Dolayısıyla Calderon de la Barca'nın (üstelik de bir Cizvit!) seyircilerin karşısında '*Ay, zavallı ben, ne bahtsızım*,' diye sızlanan prensi hiç çekici değildi ve

onunla özdeşleşmiş olamazdı. Öyle ise neden düşünde bu öyküden esinlenerek Rosauro ve Estrella adlarını kullanmış ve Lucrecia'yı oyundaki gibi erkek kılığına sokmuştu? Belki de Lucrecia gittiğinden beri yaşamı bir düşe dönüştüğü için. Büroda bilançolar, poliçeler, yeni sigortalar, yatırımlarla uğraştığı o karanlık ve anlamsız saatlerde *yaşıyor* muydu? Gerçekten yaşadığı, yaşamının tek anlamlı olduğu anlar gecelerdi. Uyuklarken o da, ıssız ormandaki kulede yalnızlık içindeki Segismundo'nun yaptığı gibi, vicdanının kapılarını düşlere açıyordu. Prens de hiç kuşkusuz gerçek, zengin, göz kamaştıran, kaprislerini doyuran yaşamı kafasında –uyanıkken ya da uykuda– yarattığı bu sanal dünyada buluyordu. Bu sanal dünya onu hücresinden çıkarıyor ve tutsaklığın boğucu monotonluğundan kurtarıyordu. Her şeye karşın, o anlamsız gibi görünen düş o kadar da anlamsız değildi demek ki. Prensle aralarında bir tür akrabalık, bir yakınlık vardı: ikisi de düşseverdi.

Don Rigoberto küçültmelerle dolu bir fıkrayı anımsadı. Saçma bir fıkraydı ama Lucrecia'yla çocuklar gibi eğlenmişlerdi: "Küçücük bir fil su içmek için minnacık bir gölün kenarına gelmiş. Bir bebe krokodil filin hortumunu ısırıp koparmış. Yassı burunlu filcik ağlayarak 'Bu bir eşek şakası!' demiş!"

"N'olur bırak burnumu, ne istersen yaparım," diye yalvardı Don Rigoberto ürkek, genizden gelen, Kantinflasvari bir sesle, Estrella'nın küçücük yamyam dişleri burnunu ısırırken soluk alamıyordu. "Kaç para istersen veririm, lütfen bırak beni."

"Sus, şahlanıyorum," diye kekeledi melez kız, bir an için Don Rigoberto'nun burnunu bırakarak. Ama hemen ardından yeniden yamyam dişlerini adamcağızın burnuna geçirdi.

Kartal Başlı Kısrak, Estrella, rüzgârla yarış edercesine uçuyordu, tüm bedeni ürpererek. Don Rigoberto ise paniğe kapılmıştı, göz ucuyla şaşkın ve kederli Rosauro-Lucrecia'nın yatakta yarı doğrularak melez kızı belinden yakalayıp çekmeye çabaladığını gördü. Lucrecia kızı yavaşça, zorlamadan çekiyordu, zorlayacak olursa kızın kızarak dişleriyle kocasının burnunu koparmasından korkuyordu kesin. Böylece hepsi birbirlerine geçmiş, melez kız Don Rigoberto'nun üstüne eğilmiş, bir yandan inleyip bir yandan da diliyle Don Rigoberto'nun burnunu

okşarken, bir süre devinimsiz kaldılar. Don Rigoberto Bacon'un *Erkek Başı* adlı yağlıboya tablosundaki canavarı anımsadı. Bu tablo ilk gördüğünde onu bir hayli ürkütmüş ve uzun süre aklından çıkmamıştı. Nedenini şimdi anlıyordu: bu ısırıklardan sonra Estrella'nın yutakları onun yüzünü de canavarınkine benzetecekti. Onu asıl korkutan deforme olmuş bir yüz değildi, daha önemli bir sorun vardı: Lucrecia kulaksız ve burunsuz bir kocayı sevmeye devam eder miydi? Yoksa onu terk mi ederdi?

Don Rigoberto defterinden şu satırları okudu:

Düşümde ne olmuş
olabilir?
Uyurken
buralara nasıl gelmişim?

Segismundo bu dizeleri o yapay düşten uyandığında söylüyordu. Düşünde Kral Basilio ve ihtiyar Clotaldo ona kötü bir oyun düzenliyor, esrar, haşhaş ve banotu karışımı bir iksirle uyuttuktan sonra hapsedildiği kuleden alarak saraya götürüyorlardı; kısa bir süre için Segismundo'yu tahta çıkarıyorlar ve onu tahta çıkışının da bir düş olduğuna inandırmaya çalışıyorlardı. 'Olanlar düşünde olmuyor, benim zavallı prensim,' diye içinden geçirdi Don Rigoberto, 'Seni uyuşturucularla uyutup öldürüyorlar. Bir an için gerçek yaşama döndürüyorlar ama düş gördüğüne inandırarak. Böylece sen de insanın ancak düşlerde olabileceği gibi özgür hissediyorsun kendini. Arzularına gem vurmuyorsun. Bir adamı balkondan aşağıya atıyorsun, ihtiyar Clotaldo'yu ve Kral Basilio'yu öldürmene ramak kalıyor. Böylece seni yeniden hapse atmak, zincire vurmak için –çünkü zalimdin, çünkü çabuk kızıyordun, çünkü kötüydün– onlara aradıkları fırsatı vermiş oluyorsun.' Yine de Segismundo'ya imrenmekten kendini alamadı Don Rigoberto. Kendisi de şanssız prens gibi yalnızlıktan ve inzivadan ölmemek için düş kurmaya mahkûm edilmişti. Defterine şöyle yazmıştı: 'Yaşayan iskelet', 'Canlı ölü'. Ama prensten farklı olarak, bir Kral Basilio, bir soylu Clotaldo onu yalnızlığından ve terk edilmişliğinden kurtarmaya gelmeyecekler, esrar, haşhaş ve banotuyla uyutmaya kalkmayacaklar, Lucrecia'nın kollarında uyanamayacaktı. 'Luc-

recia, Lucrecia'm benim,' diye içini çekti. Ağlıyordu. Son zamanlarda ne çok ağlar olmuştu!

Estrella'nın da gözlerinden yaşlar süzülüyordu, ama sevinç ve mutluluk gözyaşlarıydı onunkiler. Son bir hırıldamadan sonra, ki bu hırıltıyla Don Rigoberto bedenindeki tüm sinirlerin titreştiğini duyumsadı, ağzını açtı ve Don Rigoberto'nun burnunu azat etti. Kendini mavi yorganla örtülü yatağın üzerine sırtüstü atmadan önce "Aman Tanrım, ne güzel uçtum ama," diye Tanrı'yı da anarak bir nida savurdu ve istavroz çıkardı. Dine saygısızlık değildi amacı, böylece gönül borcunu ödüyordu.

"Sen güzel uçtun ama beni neredeyse burunsuz, kulaksız bırakıyordun," diye yakındı Don Rigoberto.

Estrella'nın okşamalarıyla yüzünü Arcimboldo'nun, burun yerine yusyuvarlak bir havuç olan, bitkisel kahramanın yüzüne çevirdiğinden hiç kuşkusu yoktu. Parmaklarıyla ezilen burnunu ovuştururken Rosauro-Lucrecia'nın birazcık olsun tasa ya da acıma duymadan meraklı gözlerle yatağa uzanmış dinlenen melez kıza baktığını fark etti. Lucrecia'nın yüzünde sezdiği hoşnutluk ifadesi Don Rigoberto'nun duyduğu aşağılanmışlık duygusunu daha da artırdı.

"Erkeklerde en sevdiğin organlar bunlar mı, Estrella?" diye sordu, Doña Lucrecia.

Melez kız evet anlamında baş salladı.

"Tek sevdiğim şey," diye açıkladı, ateşli ateşli soluyarak. "Geri kalan organlarını ne yaparlarsa yapsınlar. Genellikle kendimi tutuyorum, duygularımı belli etmiyorum, herkes ne der diye. Ama bu gece kendimi tutamadım. Hayatımda erkeğinin burnu ve kulakları gibi burun ve kulaklar hiç görmemiştim. Sizin yanınızda kendimi güvende hissettim, anacığım."

Estrella bilgiç bilgiç Lucrecia'yı yukarıdan aşağıya inceledi ve onaylar gibi başını salladı. Bir elini uzatarak işaret parmağını Rosauro-Lucrecia'nın meme ucuna dokundurdu, –Don Rigoberto karısının göğsündeki küçük düğmenin pat diye dikildiğini görür gibi oldu– ve gülerek ekledi:

"Kadın olduğunu, daha *boite*'da dans ederken anladım. Memeciklerini hissettim ve dans ederken çiftini idare edemediğini fark ettim. Ben seni idare ediyordum, sen beni değil."

"Hiç belli etmedin, ben de seni kandırdığımı sanıyordum," dedi Doña Lucrecia, kızı kutlar gibi.

Don Rigoberto okşanmış burnunu ve incinmiş kulaklarını ovuşturmayı sürdürürken karısına karşı yeni bir hayranlık dalgasının bedenini sardığını duyumsadı. Ne kadar kolayca, nasıl çabuk uyum sağlıyordu, her yeni duruma! Lucrecia hayatında ilk kez oynuyordu bu rolü –erkek kılığına girip yabancı bir ülkede, hayat kadınlarının barına gitmek, bir orospuyla kötü otel odalarına girmek– yine de halinde en ufak bir rahatsızlık, sıkıntı seçilmiyordu. İşte oracıkta, burun-boğaz-kulakçı melezle sanki aynı meslekten ve aynı mahalledenmişlercesine senli benli sohbet ediyordu. Birisi bu hallerini görse boş kaldıkları bir anda yoğun çalışma günlerinde edindikleri deneyimleri paylaşan iki eski dost sanırdı onları. O anda karısı ne kadar güzel, ne istek uyandırıcıydı! Yarı aydınlık odada, o mavimsi yatak örtüsünün üzerinde. O komik yatakta Estrella'nın yanına uzanmış çıplak karısının o güzelim siluetinin iyice tadına varabilmek için gözlerini yumdu. Yan yatmış, olağanüstü bir doğallıkla yüzünü sol eline dayamıştı. Zayıf ışıkta teni çok daha beyaz, kısa kesilmiş saçları daha siyah, kasıkları arasındaki bir tutam kıvır kıvır tüyler mavi-siyah parlıyordu. Don Rigoberto bakışlarıyla baldırlarını ve sırtının kıvrımlarını izlerken, kalçalarına, göğüslerine, omuzlarına tırmanırken sızlayan kulaklarını, hırpalanmış burnunu unutmuş, Estrella da, sığındıkları o berbat otel de, Mexico City de belleğinden silinmişti. Lucrecia'nın bedeni kafasındaki tüm diğer imgeleri, düşünceleri, kaygıları silip atarak tüm bilincini kaplamıştı.

Ne Rosauro-Lucrecia ne de Estrella Don Rigoberto'nun kurulmuş bir makine gibi kravatını, ceketini, gömleğini, ayakkabılarını, çoraplarını, pantolonunu ve donunu bir bir çıkarıp yere, eski yeşil muşamba döşemeye attığının farkında değillerdi –ya da aldırış etmiyorlardı–. Yatağın yanına çömelip karısının ayaklarını okşayıp öpmeye başladığında bile oralı olmamışlardı. Sanki Don Rigoberto görünmez bir yaratık, bir hayaletmiş gibi ilgilenmeden fısıldaşmalarını sürdürüyorlardı.

Gözlerini açarak 'Ben bir hayaletim,' diye düşündü. İsteği uyanıktı hâlâ, bacaklarının arasında, artık müdavimleri olmayan, zaman ve tekdüzeliğin aşındırdığı eski bir kilise çanının

paslı dili gibi, kararsız ve sevinçten yoksun, sağa sola hafif darbeler indiriyordu. Sanki inancını kaybetmişti.

Ve o anda Calderon de la Barca'nın oyunun gayretkeş, otorite ve 'hikmeti hükümet' karşısında alçakça baş eğen sonunu ve Prens Segismundo'nun sözüm ona 'devletin yararı gereği' Kral'a karşı ayaklanmayı başlatan askeri, ki onun sayesinde Polonya tahtına çıkabilmişti, nankör ve alçakça, daha önce kendisinin kapatıldığı kulede çürümeye mahkûm edişine –defterine şu gerekçesini kaydetmişti: *'İhanetin amacı gerçekleştikten sonra ihanet edene gerek kalmaz'*– duyduğu o derin hoşnutsuzluğu anımsadı.

'Korkunç uslamlama, tiksinç ahlak anlayışı,' diye geçirdi aklından. Bir an için ayrımında olmadan okşamayı sürdürdüğü güzel karısını unutmuş görünüyordu. 'Prens kendisine baskı ve işkence yapan Basilio ve Clotaldo'yu bağışlıyor ve orduyu adaletsiz Kral'a karşı kışkırtarak Segismundo'yu mağarasından çıkarıp tahta oturtan kahraman askeri cezalandırıyordu, çünkü kurulu düzene itaat etmek, başkaldırıya ilke olarak karşı olmak gerek. Ne iğrenç!'

Böyle özgürlük karşıtı, insanlık dışı bir doktrinle zehirlenmiş bir yapıtın düşlerine girmeye, arzularını etkilemeye hakkı var mıydı? Her şeye karşın, o gece, bu oyunun kahramanlarının hortlayarak düşlerini esir almasının bir nedeni olmalıydı. Kuşkularını gidermek, bir açıklama bulmak ümidiyle yeniden defterlerini karıştırmaya başladı.

İhtiyar Clotaldo tabancaya 'madeni yılan' adını takmıştı ve erkek kılığındaki Rosauro kendi kendine *'eğer gözler yanılmıyorsa/ günün korkak ışıklarında/ düşlerin ne işi var'* diyordu. Don Rigoberto bakışlarını denize çevirdi. Ta orada, uzakta, ufuk çizgisinin olduğu yerde zayıf bir ışık yeni günü müjdeliyordu. O ışık her sabah, mutluluğu (Mutluluk mu? Hayır, sadece biraz daha az mutsuzluk) tattığı küçücük düş dünyasını bir anda hoyratça yok ediyordu ve onu haftada beş gün katlanmak zorunda olduğu ve düşsel icatları için bir türlü zaman bulamadığı tutsaklık yaşamına (duş, kahvaltı, büro, öğle yemeği, büro, akşam yemeği) geri döndürüyordu. Defterinde kısaltılarak yazılmış ve bir okla işaretlemiş birkaç dize daha çarptı gözüne: *'...Diana'nın zarif giysilerini/ Palas'ın zırhlarıyla karıştırmak.'*

Avcı ve savaşçıyı sevgili Lucrecia'sıyla karıştırmıştı. Neden olmasın. Ama Prens Segismundo'nun öyküsünün bilinçaltına yerleştirdiği ve bu gece düşlerinde yeniden canlanan şey bu değildi. Neydi öyleyse?

'*Sığması olanaksız/tek bir düşe bunca şeyin*,' diyordu prens. 'Ne kadar aptalsın,' diye karşı çıktı Don Rigoberto. 'Tek bir düşe tüm bir yaşam sığar.' Segismundo'ya yeniden dünyaya döndüğünde onu en çok etkileyen şeyin ne olduğunu sorduklarında verdiği yanıt: '*Hiçbir şey beni şaşırtmadı/her şeyi önceden biliyordum/ ama bir şeye hayran olmam gerekiyorsa/ derim ki dünyada tek bir şey var/ hayran olacağım/ kadın güzelliği.*' Don Rigoberto'yu heyecanlandıran buydu işte! 'Bir de Lucrecia'yı görmüş olsaydın!' diye düşündü. Şimdi görüyordu işte Lucrecia'yı, göz kamaştırıcı, olağanüstü güzel, mavi yatak örtüsü üzerine uzanmış. Kocası dudaklarını koltuk altlarında gezdirerek öpücükler kondururken o da mırıl mırıl mırıldanıyordu. Estrella kibarlık göstererek kenara çekilmiş, yatakta Rosauro-Lucrecia'nın yanındaki yerini Don Rigoberto'ya bırakmış, kulakları ve burnuyla oynaşırken Don Rigoberto'nun oturduğu köşeye çekilmişti. Ve oradan rahatlarını kaçırmamak için sessiz sedasız, kıpırdamadan birbirlerine sarılıp sevişmelerini seyrediyordu, sevecenlikle karışık bir merakla.

Yaşam nedir? Bir sayıklama.
Yaşam nedir? Bir yanılsama,
bir gölge, bir öykü,
ve en önemlisi önemsiz bir şey;
yaşamın tümü bir düş,
ve sonuçta düşler de birer düş.

'Yalan,' dedi Don Rigoberto yüksek sesle ve masaya bir yumruk indirdi. Yaşam düş değildi, düşler çabucak sönen yalanlar, yoksunluklardan ve yalnızlıklardan bir an olsun kurtulmaya yarayan kaçamak hilelerdi. Bir de, insanı hüzünlendirse de, gerçek yaşamın ne kadar güzel ve özlü olduğunu anlamaya yararlardı. Gerçekten yemek, içmek, dokunmak gibi eylemler düşlerin yansıtmaya çalıştıkları eylemlerle karşılaştırıldığında, birinciler nedenli üstün, ne çok doyurucuydular. Don Rigober-

to içindeki sıkıntıdan kurtulmak için –sabah olmuş, günün ilk ışıklarıyla sarp kayalıklar, kurşun rengi deniz, şiş göbekli bulutlar, rıhtımın kenarında uzanan duvarlar, ıssız gri kaldırımlar daha da belirginleştirmişti– çaresizlik içinde, melez kızın elleri yeniden kulaklarına yapışmadan, şu birkaç anlık hazdan yararlanmak istercesine bütün gücüyle Lucrecia-Rosauro'nun çıplak bedenine sarıldı.

ENGEREK YILANI VE BUFA BALIĞI

Fray Luis de Leon'un *Kusursuz Gelin*'ini okurken seni düşündüm ve o ince düşünceli ozanın öğütlediği evlilik fikrini kabullenerek neden zifaf yatağını bırakarak keşişliği yeğlediğini anladım. Ayrıca, nefis satırlar ve bazen de komikliklerle dolu bu kitapta, bil bakalım maceraperest San Basilio'nun olağandışı kadını, örnek eşi ve özlenen sevgili betimlemesine cuk oturan hangi metnini buldum:

Sürüngenlerin en yırtıcısı engerek yılanı pür heves bufa balığı ile evlenmeye gider. Kıyıya varınca geldiğini haber vermek için ıslık çalar ki bufa denizden çıkıp engereğe sarılsın. Bufa balığı çağrıya uyarak korkusuzca tembel tembel bekleyen zehirli yılanın yanına sokulur. Bu ne demek? Ha? Koca ne kadar sert, ne kadar yırtıcı olursa olsun kadın ona katlanmalı ve hiçbir zaman huzursuzluk yaratmamalı. Ya! Ya acımasızın biriyse? Olsun, yine de o senin kocan! Ya ayyaşın biriyse? Olsun, sen ona evlilik bağıyla bağlısın! Kaba saba, sertse? Ama artık o senin bir parçan, hem de en önemli parçan. Ve koca da işine geleni duyduğundan, sürüngen de bu tensel yakınlık karşısında zehirli iksirini akıtır. Ve sen evliliğin onurunu korumak için doğanın sana bahşettiği haşinlikten vazgeçmeyecek misin? İşte böyle diyor Basilio.'

Fray Luis de Leon, *Kusursuz Gelin*,
Bölüm III

Sevimli bufa balığı engerek yılanını koca sevgisiyle öper.

SONDEYİŞ

MUTLU BİR AİLE

"Her şeye karşın piknik o kadar da kötü değildi," dedi Don Rigoberto, ağzı kulaklarına vararak. "Bize iyi bir ders oldu. İnsanın en rahat ettiği yer evi, bunu bir kez daha öğrenmiş olduk. Hele kırdan falan çok daha rahat."

Doña Lucrecia ve Fonchito Don Rigoberto'ya hak verdiler. O sırada tavuklu sandviçlerle domates, yumurta ve avokado ile hazırladığı sandviçlerini getiren –kazaya uğrayan kır gezisi yüzünden öğle yemeğini bunlarla geçirmek zorunda kalmışlardı– Justiniana da kahkahayı bastı.

"Şimdi iyimser olmak ne demek anlıyorum, kocacığım," dedi Doña Lucrecia kocasını kutlar gibi. "Ve de terslikler karşısında olumlu düşünmek."

"Kara güne güler yüz," diye bir özdeyiş uydurdu Fonchito da üveyannesini destekleyerek. "Bravo babacığım."

"Bugün hiç kimse ve de hiçbir şey kaçıramaz keyfimi," dedi, Don Rigoberto sandviçleri göstererek. "Berbat bir kır gezisi değil atom bombası bile etkileyemez beni. Hadi öyleyse, sağlığınıza."

Buz gibi birasından bir yudum aldı, memnuniyetini iyice belli ederek tavuklu sandviçini keyifle ısırdı. Chaclacayo güneşi alnını, yüzünü ve kollarını kıpkırmızı yakmıştı. Gerçekten de uyduruk öğle yemeğinin keyfini çıkarır gibi bir hali vardı. Lima'nın nemli ve sisli havasından kurtulmak ve temiz, güneşli havada doğayla iç içe, nehrin kıyısında, Chaclacayo'da ailece piknik yapma fikri Don Rigoberto'dan gelmişti. Bu öneri Doña Lucrecia'yı şaşırtmıştı. Kır sözünün bile kocasında uyandırdığı tiksintiyi çok iyi anımsıyordu. Yine de seve seve kabul etmişti.

Yeniden balayı yaşamıyorlar mıydı? Tabii ki yeni alışkanlıklar da edineceklerdi. O pazar günü kararlaştırılan saatte –sabah dokuzda– yola çıktılar. Yanlarına bol bol içecek ve aşçı kadının hazırladığı bir öğle yemeği aldılar. Tatlısına varana dek, Don Rigoberto'nun en sevdiği tavukgöğsüden de yapmıştı aşçı kadın, eksiksiz bir mönü.

İlk aksilik kent merkezinde başladı. Trafik öyle sıkışıktı ki çok yavaş ilerleyebiliyorlardı. Kamyonlar, otobüsler ve her tür eski püskü araçlar yalnızca yolu tıkamak, trafiği yavaşlatmakla kalmıyorlar, üstelik havayı simsiyah egzoz dumanına boğuyorlardı, yanmış benzin kokusu genizlerini yakıyordu. Chaclacayo'ya bitkin, pestilleri çıkmış bir durumda ancak öğle üzeri varabildiler.

Nehir kıyısında yer bulmak düşündüklerinden çok daha zor oldu. Rimac Nehri –nehir bu bölgede Lima'daki yatağından çok daha geniş, suları bol, kenarındaki kayalıklara vuran dalgaları köpük köpük, gerçek bir nehir görünümü alıyordu– kıyısına kestirmeden gitmek için epeyce dolanmaları gerekti. Her seferinde dönüp dolaşıp ana caddeye çıkıyorlardı. Sonunda yoldan geçen piknikçilerin yardımıyla kestirme yolu bulup nehrin kenarına vardıklarında işler düzelecek yerde daha da karıştı. Rimac Nehri bu kesimde çevresinde yaşayanlara çöplük –aynı zamanda umumi açık hava helası– görevi görüyordu ve akla gelebilecek ne kadar çöp çeşidi varsa hepsinden örnekler bulmak işten değildi –kâğıt, teneke kutular, şişelerden tutun da yemek artıkları, dışkı ve hayvan leşlerine varana dek her şey–, iç karartan görünümünden başka bir de çevreye dayanılmaz bir koku yayılıyordu. Kısacası gözlerinin önündeki manzaranın Don Rigoberto'nun düşlediği şiirsel kır gezisiyle yakından uzaktan hiçbir ilişkisi yoktu. Ama Don Rigoberto karısı ve oğlunu şaşırtıp hayretlere düşüren bir sabır ve iyimserlikle aile fertlerini bu kötü rastlantıların gözlerini korkutmaması gerektiğine inandırdı. Ve aramayı sürdürdüler.

Epey bakındıktan sonra daha sevimli bir yere –yani çöp ve pis kokuların olmadığı bir yer– geldiklerinde, tüm köşelerin ailelerce kapıldığını gördüler. Kimi gruplar şemsiyeler altına sığınmış, bol kırmızı soslu makarnalar yiyip, portatif radyo ve kasetçalarları sonuna kadar açmış tropikal müzik dinliyorlardı.

Her ne kadar haklı bir istek olsa da –Don Rigoberto makarna yiyen ve görünüşe bakılırsa, gürültü üreten bu aygıttan ayrılamayan insanlar kalabalığından uzaklaşıp yalnız kaimak istemişti– bu ikinci yanlışın tüm sorumluluğu Don Rigoberto'ya aitti. Soruna çözüm bulduğunu sandı. Tam bir izci ruhuyla, paçaları sıvadı ve nehri dar bir yerinden geçerek taş ve yabani bitkilerle örtülü küçücük bir adacığa benzeyen ve bir mucize eseri üzerinde kimsenin olmadığı kum yığınına gitmelerini önerdi. Ve öyle yaptılar. Daha doğrusu yapmaya niyetlendiler. Ellerinde aşçı kadının gezi için hazırladığı yemek torbaları, sulara daldılar. O düşsel güzellikteki adaya birkaç metre kalmıştı ki Don Rigoberto'nun –oraya dek her şey yolunda gitmişti, sular yalnızca diz boyuydu– ayağı kaydı ve kıç üstü Rimac Nehri'nin serin sularına oturdu. Hava sıcaktı ve çok terlemişti. Yalnız kendisi ıslanmış olsaydı o kadar önemli değildi ama onunla beraber yemek sepeti de sulara gömüldü. Üstelik gömülmekle de kalmadı, kazaya daha esprili bir hava katmak için içindekiler dört bir yana savruldu ve nehrin hırçın suları karides salatası, ördekli pilav, kızartmalar ve tatlıyla beraber Doña Lucrecia'nın piknik için seçtiği güzelim, kırmızı-beyaz kareli masa örtüsü ve peçeteler de Lima yönünde Pasifik denizine doğru sürüklenmeye sürüklenmeye başladı.

"Gülün hadi, biliyorum kendinizi zor tutuyorsunuz, gülün, gülün! Korkmayın kızmayacağım," diyordu Don Rigoberto karısı ve oğluna. Onlar da bir yandan kalkmasına yardım ederken bir yandan da kahkahalarını tutmak için dudaklarını ısırıyorlardı. Don Rigoberto'yu sırılsıklam olmuş gören kıyıdaki insanlar da gülüyorlardı.

Kahramanlık taslayarak (belki de hayatında ilk kez?) Chaclacayo'nun kızgın güneşinde çabucak kuruyacağını öne sürüyor ve kalmaları için direniyordu. Ama Doña Lucrecia kararlıydı. Olamazdı, zatürree olabilirdi, hemen Lima'ya dönüyorlardı. Ve öyle yaptılar, yenik ama karamsarlığa kapılmadan. Zavallı Don Rigoberto pantolonunu çıkarmış, donuyla araba kullanıyordu. Barranco'daki eve saat beşe doğru vardılar. Don Rigoberto bir duş alıp üstündekileri değiştirirken, Doña Lucrecia da pazar izninden yeni dönen Justiniana ile –kâhya ve aşçı kadın akşam-

dan önce dönmeyeceklerdi– tavuklu ve avokadolu sandviçleri hazırlamaya koyuldular.

"Üveyannemle barıştığından beri iyileştin babacığım."

Don Rigoberto sandviçi ağzından uzaklaştırdı ve bir an düşündükten sonra: "Ciddi mi söylüyorsun?"

"Hem de çok ciddi," diye yanıtladı çocuk, Doña Lucrecia'ya doğru dönerek. "Öyle değil mi, üveyanne? İki gündür hiçbir şeye kızmıyor, hiç şikâyet etmiyor. Keyfi yerinde ve hep hoş şeyler söylüyor. Bu iyi olduğuna işaret değil mi?"

"Barışalı yalnızca iki gün oldu," diye güldü Doña Lucrecia. Sonra yüzüne ciddi bir anlatım takındı ve sevecen bir eda ile kocasına doğru dönerek ekledi: "Aslına bakarsan o her zaman iyi insandır. Bunu fark etmekte biraz geciktin, Fonchito."

"İyi insan demenize sevinmeli miyim, bilemiyorum," diye reaksiyon gösterdi Don Rigoberto, endişeli bir bakışla. "Bütün tanıdığım iyi insanlar biraz aptal. Sanki düş gücünden yoksun oldukları için, hiçbir arzuları olmadığı için iyiler. Umarım mutlu olmak, her zaman olduğumdan daha budala yapmaz beni de."

"Hiç korkma," dedi Señora Lucrecia, kocasına yaklaştı ve onu alnından öptü. "Her şey olabilirsin ama aptal, asla."

Yanakları Chaclacayo güneşiyle pembeleşmiş, omuzları ve kollarını açıkta bırakan ince pamuklu kumaştan ona genç ve sağlıklı bir hava veren elbisesi içinde çok güzel görünüyordu. 'Ne kadar güzel, ne kadar genç,' diye geçirdi içinden Don Rigoberto, karısının ince uzun boynuna ve bir tutam saçın çevrelediği kulağının kavisine keyifle bakarak. Saçlarını pikniğe giderken ayağındaki keten sandaletlerle aynı renk, ince sarı bir kurdeleyle ensesine toplamıştı. Onu tanıdığı günden bu yana on bir yıl geçmişti ve şimdi sanki daha genç ve çekiciydi. Zamana meydan okuyan bu gençlik ve güzellik en çok neresinde yansıyordu? 'Gözlerinde,' diye yanıtladı kendi kendini Don Rigoberto. O renk değiştiren, açık eladan, koyu yeşile dönüşen, sonra da siyahımsı görünen gözlerinde. Şimdi, ışıkta sevinçle parlıyor, neredeyse kıvılcımlar saçıyor, uzun koyu renk kirpiklerin arasından çok açık renkmiş gibi görünüyorlardı. Karısı izlendiğinden habersiz, iştahla ikinci domatesli avokado sandviçini yiyor ve zaman zaman dudaklarında hoş bir ıslaklık bırakan buz gibi bira-

sını yudumluyordu. Don Rigoberto kendi kendine sorular yağdırmaktan kendini alamıyordu. İçini dolduran bu duygu mutluluk muydu? Lucrecia'ya duyduğu bu hayranlık, bu gönül borcu, bu istek neydi? Evet. Don Rigoberto tüm varlığıyla saatlerin uçarak geçmesini ve gecenin bir an önce gelmesini diledi. Bir kez daha yalnız olacaklardı ve taptığı karısını ve sonunda işte etten ve kemikten karısını kollarına alacaktı.

"Egon Schiele'ye tek benzemeyen yanım: o kırları çok seviyordu, bense hiç mi hiç sevmiyorum," dedi Fonchito, bir süredir içinden geçirdiği düşünceleri yüksek sesle dışa vururcasına. "Bu yanımla sana benzemişim, baba. Ben de senin gibi ne ağaçlardan ne de ineklerden hoşlanıyorum."

"İşte bu yüzden de kır gezimiz ters gitti," diye fikir yürüttü Don Rigoberto. "Doğa düşmanlarından öç aldı. Egon Schiele için ne diyordun?"

"Egon Schiele ile tek benzeşmediğimiz konu kırlar. O kırlardan hoşlanıyordu, ben hoşlanmıyorum," diye bir kez daha açıkladı. "Bu doğa aşkı ona pahalıya mal olmuş. Hapse atılmış. Bir ay hapis yatmış ve neredeyse çıldırıyormuş. Viyana'da kalsaydı bunlar başına gelmezdi."

Çocuğun Schiele'nin yaşamıyla ilgili verdiği bilgiler Don Rigoberto'yu şaşırtmıştı.

"Egon Schiele'nin yaşamı hakkında ne çok şey biliyorsun, Fonchito."

"Daha neler neler biliyor, aklın durur," diye söze karıştı Doña Lucrecia. "Yirmi sekiz yıllık yaşamında ne yapmış, ne demiş, neler yazmış, başına neler gelmiş hepsini ezbere sayıyor. Bütün resimlerini, yağlıboya, karakalem, adları ve tarihleriyle biliyor. Ve Egon Schiele'nin ruhunun kendisine göç ettiğini sanıyor. Bu tutkusu beni gerçekten ürkütüyor."

Don Rigoberto gülmedi. Doña Lucrecia'nın söylediklerini tartıyormuşçasına başını salladı ama aslında içine düşen kurdu, o tüm kötülüklerin anası olan aptalca merakı gizlemeye çalışıyordu. Doña Lucrecia Fonchito'nun Egon Schiele hakkında çok şeyler bildiğini nereden biliyordu? 'Schiele!' diye geçirdi aklından. Dışavurumculuğun yaramaz çocuğu. Oscar Kokoshka haklı olarak pornograf adını takmıştı ona. Ta içinde Egon Schiele'ye karşı derin ve acı bir nefret duydu. Onu öbür dünyaya

götüren İspanyol gribinden Allah razı olsun! Sonra karısına Fonchito'nun kendisini Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun –neyse ki bu imparatorluk da tam zamanda çökmüştü– son demlerinin dölü, bu ressam müsveddesi sandığını kim söylemişti? En kötüsü de Doña Lucrecia kendini ele verdiğinden habersiz konuyu daha da açarak Don Rigoberto'ya işkence etmeyi sürdürüyordu.

"İyi ki bu konu açıldı. Çoktan beri sana bundan söz etmek istiyordum. Hatta sana yazmayı bile düşündüm. Bu çocuğun o ressama olan tutkusu beni endişelendiriyor. Evet, Fonchito. Neden bu konuyu tartışmıyoruz üçümüz? Babandan daha iyi kim öğüt verebilir bu konuda? Sana kaç kez söyledim. Egon Schiele'yi beğenmen aslında kötü değil. Ama bu ressama karşı olan tutkun artık bir saplantı haline gelmiş. Bu konuda üçümüz fikir alışverişinde bulunursak kızmazsın değil mi?" diye sordu Fonchito'ya.

"Sanırım babam kendini pek iyi hissetmiyor, üveyanne," dedi Fonchito yanıt olarak. Bunu öyle masum bir tonda söyledi ki Don Rigoberto'ya sanki daha beter küfür ediyorlarmış gibi geldi.

"Aman Tanrım, benzin nasıl sararmış. Gördün mü? Söyledim sana, nehirde ıslanmak dokundu."

"Yok bir şey, iyiyim," diye alçak sesle karısını sakinleştirmeye çalıştı Don Rigoberto. "Kocaman bir lokma ısırdım, boğazıma kaçtı. Küçük bir kemik parçası. Tamam, yuttum. İyiyim, meraklanma."

"Ama titriyorsun," diye telaşlandı Doña Lucrecia, alnına dokunarak. "Üşüttün tabii. Şimdi sıcacık bir ıhlamur yaparım, bir de aspirin, tamam. Olmaz deme. Yapacağım. Sonra da gık demeden hemen yatağa..."

Yatak sözü bile Don Rigoberto'yu heveslendirmeye yetmedi, bir anda sevinç ve heyecanı moral kırıklığı ve umutsuzluğa dönüşmüştü. Doña Lucrecia'nın telaşla mutfağa doğru gittiğini gördü. Oğlunun bakışlarından rahatsız olmuştu. Sessizliği bozmak için:

"Schiele kırlara gittiği için mi hapse girmiş?" diye sordu.

"Kıra gittiği için olur mu, neler söylüyorsun?" diye bir kahkaha attı oğlu. "Onu ahlaksızlık ve baştan çıkarmayla suçla-

mışlar. Neulengbach adlı küçük bir köyde. Viyana'da kalsaydı bu işler asla başına gelmezdi."

"Ya, öyle mi? Anlatsana ne olmuş," diye çocuğu heveslendirdi Don Rigoberto. Aslında zaman kazanmak istiyordu. Ne için? Kendisi de bilmiyordu. Son iki günün güneşli, parlak, utkulu havası gitmiş, şimşekli, gök gürültülü bir sağanak başlamıştı. Felaket haberi almış gibi bir ruh haline girmişti. Başka zamanlarda sakinleşmek için kullandığı bir çareye baş vurdu ve mitolojik kahramanların adlarını saymayı denedi. Tepegözler, sirenler, laistrygonlar, lotosyiyenler, kirkeler, kalypsolar... Devam edemedi.

1912 yılının ilkbaharında, tam olarak Nisan ayında, diye çalçene anlatmayı sürdürüyordu çocuk. Egon ve sevgilisi Wally (bir takma ad, asıl adı Valerie Neuzil idi), şu söylemesi zor kasaba yakınlarında kiraladıkları bir evde yaşıyorlar. Neulengbach. Egon güzel havalardan yararlanarak çok zaman dışarıda resim yapıyor. Bir gün öğleden sonra genç bir kız yanına yaklaşarak sohbet etmeye başlamış. Yalnızca konuşuyorlar, başka bir şey yapmıyorlar. Kız birkaç kez daha uğruyor evlerine. Sonra, fırtınalı bir gecede, sırılsıklam kapıda beliriyor ve Wally ile Egon'a evden kaçtığını anlatıyor. Wally ve Egon kızı caydırmaya çalışıyorlar, yanlış yapıyorsun, eve dönmelisin falan... Ama kız, hayır, olmaz, hiç değilse bu geceyi burada sizinle geçirmeme izin verin... Kız Wally ile bir odada uyuyor, Egon Schiele başka bir odada. Ertesi gün... Doña Lucrecia bir elinde kaynar ıhlamur, diğer elinde iki aspirinle dönünce Fonchito'nun öyküsü yarıda kaldı. Zaten Don Rigoberto doğru dürüst dinlemiyordu.

"Hepsini iç hadi bakalım, sıcacıkken," diye pohpohladı kocasını Doña Lucrecia. "İki de aspirin yut. Sonra da hop yatağa, uslu uslu uyu. Soğuk alıp hastalanmanı istemiyorum canım."

Don Rigoberto bir an için karısının dudaklarının seyrek saçlarına deydiğini duyumsadı ve kocaman burnu mis gibi ıhlamur kokusuna boğuldu.

"Babama Egon'un nasıl hapse girdiğini anlatıyorum, üveyanne," diye bir açıklama yaptı Fonchito. "Sana öyle çok anlattım ki bir kez daha dinlemek istemezsin sanırım."

"Yok olur mu, devam et," diye cesaretlendirdi çocuğu Doña Lucrecia. "Öyküyü ezbere biliyor olsam da ziyan yok."

"Bu öyküyü üveyannene ne zaman anlattın?" diye ağzından kaçırdı Don Rigoberto, ıhlamuru soğutmak için üflerken. "Daha eve geleli iki gün oldu ve gece gündüz benim tekelimdeydi."

"Olivar'daki evine onu görmeye gittiğimde," diye yanıtladı çocuk, her zamanki saflığıyla. "Sana söylemedi mi?"

Don Rigoberto yemek odasının havasının elektriklendiğini duyumsadı. Karısına bakmamak ve konuşmamak için bir cesaret, kaynar ıhlamurdan ağız dolusu bir yudum aldı. Sıcak sıvı ta yemek borusuna kadar gırtlağını yakarak midesine indi.

"Henüz vakit bulamadım," diye mırıldadığını duydu Doña Lucrecia'nın. Karısına baktı. Ay! Ay! Mosmor kesilmişti. "Tabii sırası gelince anlatacaktım. Beni görmeye gelmesinde bir kötülük mü var?"

"Ne kötülük olacak," dedi Don Rigoberto, mis kokulu cehennemlik sıvıdan bir yudum daha alarak. "Bence üveyanneni ziyaret edip haberlerimi götürmen iyi fikir. Ya şu Schiele ve sevgilisinin öyküsü? Yarıda kestin. Sonunu öğrenmek istiyorum."

"Devam edebilir miyim?" dedi Fonchito, sevinerek.

Don Rigoberto gırtlağının yandığını duyumsuyordu. Yanında ses etmeden, taş kesilmiş duran karısının kalbinin nasıl paramparça olduğunu zihninde canlandırabiliyordu. Kendi kalbi de kırılmıştı.

Evet, nerede kalmıştık... Ertesi gün, Egon ve Wally kızı trene bindirerek Viyana'ya büyükannesine götürürler. Kız bu kadıncağızın yanında kalmaya söz verir Schiele ve Wally'ye. Ama kente gelince büyükannesiyle kalmaktan vazgeçer ve Wally ile otelde kalır. Egon ve sevgilisi ertesi sabah kızla birlikte Neulengbach'a dönerler ve kız iki gün daha onlarla kalır. Üçüncü gün babası çıkagelir. Egon'la bahçede çekişirler. Ressam o sırada dışarıda resim yapıyor. Baba, çok sinirli Egon'u ergen olmayan kızını baştan çıkarmakla suçlar ve polise ihbar edeceğini söyler. Schiele adama aralarında hiçbir şey geçmediğini söyleyerek yatıştırmaya çalışır. Kız içeride, babasının geldiğini duyunca eline geçirdiği bir makasla damarlarını kesmeye kalkar. Neyse ki Wally, Egon ve baba yetişirler ve kızı durdururlar. Sonra da baba kız konuşup barışırlar. Onlar gittikten sonra

Egon ve Wally her şeyin yoluna girdiğini sanarlar. Ama tabii ki öyle değil. Kısa bir süre sonra polisler gelip Schiele'yi tutuklarlar.

Öyküyü dinliyorlar mıydı? Görünüşte evet, Don Rigoberto da Doña Lucrecia da kıpırdamıyorlar, sanki soluk bile almıyorlardı. Bakışlarını çocuğa dikmişler, tüm öykü süresince gözlerini bile kırpmamışlardı. Ya sapsarı benizleri ne demek oluyordu? Ve o bir noktaya dikilmiş, dalgın bakışlar? Geçmişte kalan ressamın öyküsü onları bu kadar etkilemiş miydi? Don Rigoberto Fonchito'nun kocaman, keskin gözlerinde bu soruları okur gibi oldu. Çocuk bir şey söylemelerini bekliyormuşçasına bir babasına, bir üveyannesine bakıyordu. Onlarla dalga mı geçiyordu? Alay mı ediyordu onunla? Don Rigoberto gözlerini oğlunun açık renk ve saydam gözlerine dikti. Kurnazca hazırladığı planlarını, ikiyüzlülüğünü ele verecek hain bir pırıltı, bir göz kırpma ya da bir ışık kırılması arıyordu bu gözlerde. Masum, rahat, saydam bakışlardan başka bir şey göremedi çocuğun gözlerinde.

"Devam edeyim mi, yoksa sıkıldın mı, babacığım?"

Don Rigoberto kendini zorlayarak başınla hayır işareti yaptı –boğazı kupkuru, zımpara kâğıdı gibi pütür pütürdü–, fısıldar gibi: "E, tutuk evinde ne olmuş?" diyebildi.

Ahlakdışı davranmak ve kızı baştan çıkarmak suçuyla Schiele'yi yirmi dört gün demir parmaklıklar arkasında tutmuşlar. Baştan çıkarma suçu kızla ilgili olaydan dolayı, ahlakdışı davranışlar ise evinde buldukları çıplak tablolar ve resimler. Kıza dokunmadığı kanıtlanınca ilk suçlamadan beraat etmiş. Ama ikincisinden kurtulamamış. Yargıç evine ergen olmayan kız ve erkekleri aldığını ve onları çıplak görmüş olabileceğini öne sürerek cezalandırılması gerektiğine karar vermiş. Hangi ceza? En ahlakdışı resimlerini yakmak.

Tutukevinde inanılmaz sıkıntılar çekmiş. Hücresinde çizdiği otoportrelerinde çok sıska görüyor, sakalı uzamış, gözleri içine gömülmüş, iskelet gibi bir yüz. Günlüğüne şöyle yazmış ('Bir dakika, bir dakika, bu tümceyi ezbere biliyorum'): 'Ben ki en özgür insandan daha da özgür yaratılmışım, kitleleri hiçe sayan bir yasa ile elimi ayağımı bağladılar.' Tutuklu kaldığı sürede on üç suluboya yapmış ve bu onu çıldırmaktan ve canına

kıymaktan kurtarmış: Ranza, kapı, pencere, pırıl pırıl bir elma, Wally'nin her gün götürdüğü elmalardan biri. Wally her sabah tutukevinin yakınlarında Egon'un hücre penceresinin demirleri arasından onu görebileceği stratejik bir yerde duruyormuş. Çünkü Wally Schiele'yi çok seviyormuş ve ona bu korkunç bir ay süresince olağanüstü iyi davranmış ve çok yardımcı olmuş. Oysa, Egon Wally'yi o kadar sevmiyor olsa gerek. Evet, resimlerini yapıyor; onu model olarak kullanıyor, ama yalnızca onun değil sokaktan topladığı bütün kızların da, yarı çıplak, inanılmayacak pozlarda, merdivene tırmanarak resimlerini yapmış. Kız ve erkek çocuklar onda bir saplantı. Onlar için ölebilir, yani şey, anlaşılan yalnız resimlerini yapmakla kalmıyor, onlardan kelimenin tam anlamıyla hoşlanıyormuş, iyi ve kötü anlamda. Yaşamöykücüleri böyle diyorlar. İyi bir ressam olduğu kadar sapıkmış da, hem kız hem de erkek çocuklara düşkün.

"Tamam, tamam, sanırım biraz üşütmüşüm," diye Fonchito'nun sözünü kesti Don Rigoberto. Öyle birdenbire kalktı ki yerinden dizlerinin üstündeki peçete yere yuvarlandı. "En iyisi sözünü dinleyip, gidip yatayım, Lucrecia. O korkunç nezlelerden birine yakalanmayayım."

Karısına bakmadan, oğluna bakarak konuşmuştu. Fonchito ayağa kalktığını görünce sustu ve telaşla yardım etmek ister gibi bir hareket yaptı. Don Rigoberto Doña Lucrecia'nın yanından geçerken de, içini kemiren meraka karşın, yüzü hâlâ mor mu yoksa kül rengi mi diye bakmadı. Utançtan mı, şaşkınlıktan mı, kararsızlıktan mı, tedirgin olduğu için mi morarmıştı? O da Don Rigoberto gibi, çocuğun sözleri ve davranışlarının önceden kurulmuş bir oyun ya da mutluluklarına engel olmak isteyen düşmanca, entrikacı, aşağılık ve tuhaf bir rastlantı olup olamadığını soruyor muydu kendi kendine? Çöküntüye uğramış bir ihtiyar gibi ayaklarını sürüklediğini fark etti ve hemen doğruldu. Hâlâ formunda ve enerjik olduğunu göstermek istercesine (Kime?) merdivenleri hızlı hızlı çıktı.

Ayakkabılarını çıkarıp, elbiseleriyle yatağın üstüne attı kendisini ve gözlerini yumdu. Tüm bedeni ateşler içinde yanıyordu. Gözlerinin önünde bir sıra mavi noktalar uçuşuyordu. O sabah yarı kalan piknik sırasında duyduğu arı vızıltılarını yeniden duyar gibi oldu. Kısa bir süre sonra ıhlamur ve aspirinle-

rin etkisiyle uyuyakaldı. Yoksa baygın mı düştü? Düşünde kabakulak olmuştu ve sesi kalınlaşmış Fonchito bir uzman edasıyla 'Dikkat et baba! Bu virüs bütün vücuda yayılan cinsten. İki ahbap çavuşlara kadar inecek olursa seninkiler tenis topuna dönüşürler sonra çıkarıp atmak gerekir. Tıpkı yirmi yaş dişleri gibi!' diyordu. Soluk soluğa, ter içinde uyandı –Doña Lucrecia üstüne bir kuştüyü yorgan atmıştı–, havanın kararmış olduğunu gördü. Gökyüzünde yıldız yoktu, sis Miraflores'teki mendireğin ışıklarını söndürmüştü. Banyonun kapısı açıldı ve banyodan karanlık odaya vuran ışıkta, geceliğiyle yatmaya hazır, Doña Lucrecia belirdi.

"Bu çocuk anormal bir yaratık mı?" diye sordu, Don Rigoberto, endişesini saklayamamıştı. "Neler yaptığını, neler dediğini görüyor musun? Yaptıklarını bilerek mi yapıyor, sonuçlarının ne olacağını ölçüyor mu? Tersi olabilir mi? Yani, yalnızca yaramaz bir çocuk ve yaramazlıkları istemeden korkunç sonuçlar doğuruyor?"

Karısı yatağın kenarına çöktü.

"Ben de hep kendi kendime aynı soruyu soruyorum," dedi iç çekerek. "Sanırım o da bilmiyor. Nasılsın? Kendini biraz daha iyi hissediyor musun? Biraz uyudun. Sana sıcak limonata hazırladım. Bir bardak vereyim mi? Şey, ne diyecektim? Fonchito'nun Olivar'a beni ziyarete geldiğini senden saklamayı hiçbir zaman düşünmedim. Şu iki gün çok telaşlı geçti, bir türlü zaman bulamadım."

"Tabii..." diye araya girdi Don Rigoberto eliyle durmasını işaret ederek. "Bunun sözünü etmeyelim, lütfen."

Ayağa kalktı ve "Böyle zamansız ilk kez uyuyakalıyorum," diye mırıldandı. Elbise dolabına doğru yürüdü. Soyundu; sabahlığını ve terliklerini giyerek her gece özenle yaptığı temizlik ayinlerini yerine getirmek için banyoya kapandı. Üzerinde bir ağırlık vardı, aklı karışmıştı, başındaki zonklama şiddetli bir soğuk algınlığının habercisi gibiydi. Küveti doldurmaya başladı ve suya sağlıklı tuzlardan yarım kavanoz boşalttı. Küvet dolarken önce iplikle dişlerini temizledi, sonra da fırçaladı. Cımbızla kulaklarındaki tüyleri aldı. Günlük yıkanmanın dışında, her organın özel temizliğine bir gün ayırmayalı ne kadar oluyordu? Lucrecia'dan ayrıldığından beri. Aşağı yukarı bir yıl. O sağlıklı

haftalık uygulama programına yeniden başlamalıydı: pazartesi kulaklar, salı burun, çarşamba ayaklar, perşembe eller, cuma dişler ve ağız, vb.. Küvete dalınca umutsuzluğu azıcık geçer gibi oldu. Lucrecia'nın çarşafların altına girip girmediğini kestirmeye çalıştı. Hangi geceliği giymişti? Çıplak olabilir miydi? Ara ara o uğursuz simgeleri –Olivar de Isidro'daki ev, kapıda bir çocuk silueti, zile dokunan küçük bir parmak– kafasından silmeyi başardı. Çocukla ilgili bir karar almalıydı, hemen. Ama ne? Hiçbir çözüm bulamıyordu, aklına gelen her şey ya uygunsuz ya olanaksızdı. Küvetten çıkınca kurulandı ve *Floris* mağazasının kolonyasıyla bedenine friksiyon yaptı. Londra'dan, Lloyd'dan bir meslektaşı ve arkadaşı, zaman zaman ona sabun, tıraş kremi, deodorant, talk pudrası ve parfümler gönderiyordu. Temiz, ipek bir pijama giydi ve sabahlığını vestiyere astı.

Doña Lucrecia yatağa girmişti. Yatağın yanındaki gece lambasının dışında odanın tüm ışıklarını söndürmüştü. Dışarıda, dalgalar hızlı hızlı kayalıklara çarpıyor, rüzgâr hüzünlü sesler çıkarıyordu. Don Rigoberto pikenin altına girip karısının yanına kayarken kalbinin hızla attığını duyumsadı. Çiy düşmüş bahar çiçeklerinin kokusunu andıran bir koku burnunun deliklerinden süzülerek beynine doğru yükseldi. Gerilmekten neredeyse kendi kendine havalanacak gibi olan tüm bedeniyle karısının baldırlarının sol bacağından birkaç milimetre ötede olduğunu duyumsuyordu. Hafif ışıkta Doña Lucrecia'nın incecik askılı, kenarları süslerle çevrili, açık yakasından göğüsleri görünen, pembe ipek geceliğini giymiş olduğunu gördü. Ruh hali tamamen değişmişti. Uzun bir iç çekti. Şimdi bedenini coşkulu, özgürleştirici bir istek sarıyor, içi içine sığamıyor, gözeneklerinden dışarı fışkırıyordu. Karısının kokusu başının döndürüyor, esritiyordu onu.

Ve işte o anda Doña Lucrecia, Don Rigoberto'nun neler duyduğunu sezmişçesine, elini uzatarak ışığı söndürdü dönüp kocasına sarıldı ve öpmeye başladı. Karısının bedenini teninde duyar duymaz Don Rigoberto'dan bir inilti duyuldu. Sabırsızca kolları ve bacaklarını karısının bedenine doladı. Bu sevgili bedene doyasıya sarıldı ve kendine doğru çekerek iyice sıktı. Bir yandan da sevgi sözcükleri fısıldayarak boynunu, saçlarını öpüyordu. Ama tam soyunmaya, karısının geceliğini sıyırmaya baş-

lamıştı ki Doña Lucrecia'nın kulağına fısıldadığı sözler üzerinde soğuk duş etkisi yaptı:

"Sekiz ay önce beni görmeye geldi. Bir gün öğleden sonra, aniden Olivar'daki evin kapısında beliriverdi. Ve o günden sonra sık sık okul çıkışında, resim akademisindeki dersleri asarak beni görmeye geliyordu. Haftanın üç-dört günü. Beraber çay içiyorduk, bir-iki saat oturup gidiyordu. Neden dün sana anlatmadım, bilmiyorum. Anlatacaktım. Yemin ederim anlatacaktım."

"Yalvarırım, Lucrecia, hiçbir şey söylemene gerek yok. En sevdiğinin hatırı için. Seni seviyorum."

"Anlatmak istiyorum. Şimdi."

Kocasına sarılmıştı. Don Rigoberto ağzını bulmaya çalıştığında o da dudaklarını ayırarak istekle öptü kocasını. Pijamasını çıkarmasına yardım etti. Sonra Don Rigoberto elleriyle okşayarak dudaklarını saçlarında, yanaklarında, boynunda gezdirirken, konuşmaya devam etti.

"Onunla yatmadım."

"Hiçbir şey bilmek istemiyorum, canım. Bunları konuşmanın zamanı mı şimdi?"

"Evet, şimdi! Onunla yatmadım, ama bitmedi. Ben karşı çıktığım için değil, o istemedi. Eğer isteseydi, en ufak bir dokundurma yapsaydı yatardım. Hem de seve seve, Rigoberto. Birçok akşam bunu yapmadığım için hasta gibi hissettim kendimi. Benden nefret etmeyeceksin değil mi? Sana her şeyi dosdoğru anlatmam gerek."

"Ben senden hiçbir zaman nefret etmeyeceğim. Seni seviyorum. Hayatım benim, sevgili karıcığım."

Ama Doña Lucrecia yeni bir itirafla sözünü kesti:

"Ve doğruyu söylemek gerekirse, bu evden gitmezse, bizimle yaşamaya devam ederse, yeniden olabilir. Bunu hissediyorum, Rigoberto. Duygularımı bilmen daha iyi. Bu çocuğa karşı kendimi savunamıyorum. Bir daha olmasını istemiyorum. Geçen seferki gibi seni üzmek istemiyorum. Sana acı çektirdiğimi biliyorum, sevgilim. Ama ne yalan söyleyeyim, bu çocuğun garip bir gücü var, bir şeyler var onda, ne olduğunu bilmediğim bir şeyler. Bir kez daha kafasına koyarsa yapar. Önüne geçe-

mem. Evliğimiz bir kez daha, sonsuza kadar, yıkılacak olsa da. Böyle bir duygu var içimde. İşte gerçek bu Rigoberto."

Karısı ağlamaya başlamıştı. Şaha kalkan isteklerinin son kalıntılarının da söndüğünü duyumsadı Don Rigoberto. Ne yapacağını bilemeden karısına sarıldı.

"Bütün bu söylediklerini çok iyi biliyorum," diye fısıldadı, sevecenlikle. "Ama ne yapabilirim ki? O benim oğlum. Nereye göndereyim? Kimin yanına? Henüz çok küçük. Bunu düşünmediğimi mi sanıyorsun? Biraz daha büyüsün. En azından liseyi bitirsin. Ressam olmak istediğini söylemiyor mu? İyi işte. Güzel sanatlar öğrenimi almaya Amerika'ya, Avrupa'ya gitsin. Dışavurumculuk tutkunu değil mi? Schiele'nin okuduğu akademiye, yaşadığı ve öldüğü kente, Viyana'ya gitsin. Ama bu yaşta onu evden nasıl çıkartayım?"

Doña Lucrecia kocasına daha da sıkı sarıldı, bacaklarını bacaklarının arasından geçirerek ayaklarını ayaklarına dayadı.

"Evden çıkartmanı istemiyorum, senden," diye fısıldadı kulağına. "Daha çocuk olduğunu biliyorum. O olağanüstü güzelliğinin, o cin gibi zekâsının ne denli tehlikeli, ne büyük felaketlere neden olabileceğini kendisi biliyor mu, bir türlü anlayamadım. Sana bunları söylüyorum, çünkü gerçek. O evde olduğu sürece hep tehlikede olacağız, Rigoberto. Bir daha olmasını istemiyorsan gözetle beni, denetim altına al, peşimi bırakma. Bir daha kimseyle yatmak istemiyorum, yalnız seninle yatmak istiyorum, sevgili kocacığım benim. Seni öyle çok seviyorum ki Rigoberto. Seni ne kadar özlediğimi bilemezsin."

"Biliyorum, biliyorum, aşkım benim."

Don Rigoberto karısını sırt üstü yatırdı kendisi de üstüne çıktı. Doña Lucrecia da isteklenmiş gibiydi; artık ağlamıyordu, bedeni kızışmıştı, soluk alması sıklaşmıştı. Don Rigoberto gözleri kapalı onu uzun uzun, derin derin öptü, bütün benliğiyle teslim olmuştu, yeniden mutluydu. Birbirleriyle tam uyum içinde, bütün bedenleri birbirine yapışık, terleri birbirine karışmış tempo tutar gibi hafif hafif sallanıyorlar, keyiflerini uzatıyorlardı.

"Aslına bakarsan, bu bir yıl boyunca bir sürü insanla yattın," dedi Don Rigoberto.

"Ya öyle mi?" diye mırıldadı Doña Lucrecia, karnından konuşur gibi. "Kaç kişiyle? Kimlerle? Nerede?"

"Bir hayvan delisi sevgili seni kedilerle yatırdı,"

"Ay ne iğrenç, ne iğrenç!" diye itiraz etti karısı alçak sesle.

"Bir hayranın, bir bilim adamı seni Paris ve Venedik'e götürdü ve şarkı söylüyordu..."

"Ayrıntıları bilmek istiyorum," dedi soluk soluğa Doña Lucrecia, konuşabilmek için kendini zorluyordu. "Hepsini, en ufak ayrıntılara kadar. Ne yaptım, ne yedim, bana ne yaptılar?"

"Namussuz Fito Cebolla neredeyse ırzına geçecekti, senin ve Justiniana'nın. Sen kızcağızı o kösnül öfkeden kurtardın. Ve sonunda onunla bu yatakta seviştin."

"Justiniana'yla mı? Bu yatakta mı?" diye gevrek bir kahkaha attı Doña Lucrecia. "Şu işe bak. Fonchito'nun yüzünden Olivar'da, bir öğleden sonra Justiniana ile az kalsın sevişiyordum. Bedenimin sana tek ihaneti, Rigoberto. Ama düşlerimde defalarca ihanet ettim. Senin de düşlerinde bana ihanet ettiğin gibi."

"Ben düşlerimde asla ihanet etmedim sana. Ama anlat, anlat..." diye ısrar etti kocası sallanmasını hızlandırarak.

"Ben sonra anlatacağım, önce sen anlat. Başka kimlerle? Nasıl ve nerede?"

"Kendime uydurduğum bir ikiz kardeşle, Korsikalı ikizim, bir sefahat âleminde. Hadım edilmiş bir motosiklet yarışçısıyla. Sonra Virginia'da bir hukuk profesörü oldun ve aziz mertebesine erişmiş bir hukukçuyu baştan çıkardın. Bir *Hamam*'da Cezayir sefiresiyle seviştin. Ayakların, XVIII. yüzyılda, fetişçi bir Fransızı çileden çıkardı. Barışmamızın arifesinde Meksika'da bir genelevde, bir ısırışta kulağımı koparan bir melez kızla beraber olduk."

"Güldürme beni, tatlı budala, şimdi olmaz," diye karşı çıktı Doña Lucrecia. "Durdurursan öldürürüm seni, öldürürüm."

"Ben de gidiyorum. Hadi ikimiz birden. Seni seviyorum."

Saniyeler sonra Don Rigoberto sırtüstü uzandı, Doña Lucrecia başını kocasının omzuna dayadı ve yanına kıvrıldı. Sohbetlerini böylece sürdürdüler. Dışarıda bir yandan dalgaların sesi bir yandan kavga eden ya da kızışmış kedilerin acı miyavla-

maları gecenin karanlığını yırtıyordu ve belirli aralıklarla düdük sesleri ve motor homurtuları duyuluyordu.

"Ben dünyanın en mutlu erkeğiyim," dedi Don Rigoberto.

Doña Lucrecia kocasına sürtünerek:

"Böyle sürecek mi? Mutluluğumuzu sürdürecek miyiz?" diye sordu, ağırbaşlı bir edayla.

"Devam edemez," dedi Don Rigoberto, yumuşacık bir ses tonuyla. "Tüm mutluluklar kısa sürer. Yapabileceğimiz, kuraldışı, karşıt tek şey mutluluğumuzu zaman zaman yeniden canlandırmak, sönüp yok olmasını engellemek. Zaman zaman alevleri üfleyerek yeniden canlandırmak, işte o kadar."

"Ciğerlerimi şimdiden hazırlamaya başlamalıyım öyleyse," dedi Doña Lucrecia. "Onları körük gibi kullanacağım. Ateş sönmeye yüz tutucunca bir rüzgâr savurup körüğü şişiririm. Puffff! Pufff!"

Birbirlerine sarılarak bir süre sessiz kaldılar. Don Rigoberto karısının bu dinginliği karşısında uyumuş olabileceğini düşündü. Ama gözleri açıktı.

"Başından beri yeniden barışacağımıza inandım," dedi karısının kulağına. "Bunu istiyordum, arıyordum, ama nereden başlayacağımı bilemiyordum. İşte tam o sırada gelmeye başladı mektupların. Kafamın içini okudun, sevgilim. Sen benden daha akıllısın."

Doña Lucrecia'nın bedeni bir an gerildi, ama hemen ardından gevşeyiverdi.

"Dâhice bir fikir, mektuplar yani," diye sürdürdü konuşmayı Don Rigoberto. "İmzasız mektuplardan söz ediyorum. Oldukça karmaşık bir hile ama parlak bir strateji. Sözde benim sana imzasız mektuplar gönderdiğimi bahane ederek yanıtlar yazmak. Beni hep şaşırtıyorsun, Lucrecia. Seni tanıdığımı sanıyordum, ama hayır. O küçücük kafanın içinde böyle taktikler üretebileceğin hiç aklıma gelmemişti. Ama iyi sonuç verdiler, değil mi? Hem de tam zamanında."

Uzun bir sessizlik daha oldu. Don Rigoberto karısının kalp atışlarını dinliyordu, kendi kalbi de karşılık veriyordu sanki ve zaman zaman ikisinin kalp atışları birbirine karışıyordu.

"Bir yolculuk yapsak diyorum," dedi karısının nabzını yoklarcasına, uykuya yenik düşeceğini duyumsuyordu. "Çok

uzak bir yerlere gitsek, tam anlamıyla egzotik bir yerlere. Hiç kimseyi tanımadığımız, kimsenin bizi tanımadığı bir yere. Örneğin, İzlanda'ya. Belki de yıl sonunda gidebiliriz. Bir hafta, on gün izin alırım. İster misin?"

"Viyana'ya gitmek daha iyi bence," dedi Doña Lucrecia. Dili dolaşır gibi zorla konuşuyordu. Uykusu geldiği için mi? Seviştikten sonra duyulan yorgunluktan mı? "Egon Schiele'nin tablolarını, çalıştığı yerleri görmeye. Son ayları onun yaşamöyküsünü, tablolarının, resimlerinin öykülerini öyle çok dinledim ki sonunda içimdeki şeytan uyandı. Fonchito'nun bu ressama duyduğu hayranlık sana tuhaf gelmiyor mu? Bildiğim kadarıyla sen Schiele'den pek hoşlanmazsın? Fonchito'nun bu merakı nereden geliyor öyleyse?"

Don Rigoberto omuz silkti. Bu hevesin nereden doğduğu hakkında en ufak bir fikri yoktu.

"İyi öyleyse, Aralıkta Viyana'ya gideriz," dedi. "Schiele'nin yapıtlarını görmeye ve Mozart dinlemeye. Doğru hiçbir zaman hoşlanmadım, ama belki şimdi hoşlanmaya başlarım. Sen beğeniyorsan ben de beğenirim. Fonchito'nun bu aşırı hevesi nereden geldiğini bilmiyorum. Uyuyor musun. Benim de çenem düştü, seni uyutmuyorum. İyi geceler sevgilim."

Doña Lucrecia da 'iyi geceler' diye mırıldadı. Yan döndü ve sırtını kocasının göğsüne dayadı. Don Rigoberto da ona doğru dönmüş ve karısı bacaklarına oturur gibi yapsın diye bacaklarını karnına doğru çekmişti. Ayrılmalarından önceki on yıl süresince hep böyle uyumuşlardı. Ve dünden beri de böyle uyuyorlardı. Don Rigoberto bir kolunu karısının omzuna attı ve elini bir memesinin üzerine bıraktı, diğer koluyla da beline sarıldı.

Kediler kavgayı ya da sevişmeyi bırakmışlardı. Son düdük ve motor sesi ne zamandır duyulmaz olmuştu. Sıcacık, bedenine yapışık o çok sevdiği kavislerin sıcaklığıyla ısınarak yelken açmış dalgalar üzerinde kayıyormuş gibi hissediyordu Don Rigoberto kendini. Sanki tatlı bir güç durgun sularda itiyordu bedenini. Yoksa uzayda soğumuş yıldızlara doğru mu uçuyordu? Bu bütünlük duygusu, bu dinginlik, kendini yaşamla uyum içinde hissetme daha kaç gün, kaç saat sürecekti? İçinden geçir-

diği bu soruları yanıtlamak istermişçesine Doña Lucrecia'nın sesi geldi:

"Rigoberto, kaç imzasız mektubumu aldın?"

"On," diye yanıtladı, Don Rigoberto, ürkmüş gibi yerinden sıçrayarak. "Uyuyorsun sanıyordum. Niye sordun?"

"Ben de senden on imzasız mektup aldım," dedi Doña Lucrecia, kıpırdamadan. "Karşılıklı aşk bu olmalı."

Şimdi buz kesilme sırası Don Rigoberto'ya gelmişti.

"Benden on imzasız mektup mu? Ben sana bir tane bile yazmadım. Ne imzalı, ne imzasız."

"Biliyorum," dedi Doña Lucrecia, derin bir iç çekerek. "Anlamayan sensin. Havalarda uçuyorsun. Anlamaya başlıyor musun? Ben de sana mektup falan göndermedim. Daha doğrusu yalnızca bir mektup yazdım, gerçek mektubum, o da hiçbir zaman eline geçmedi."

Konuşmadan, hareketsiz iki, üç, beş saniye geçti. Dışarıda denizin sesinden başka bir ses duyulmamasına karşın, Don Rigoberto'ya kızgın erkek kedi çığlıklarıyla kızışmış dişi kedi miyavlamaları karanlıkları dolduruyormuş gibi geldi.

"Benimle dalga geçmiyorsun, değil mi?" diye fısıldayabildi sonunda, Doña Lucrecia'nın çok ciddi olduğunu bile bile.

Karısı cevap vermedi. Bir süre sessiz ve hareketsiz kaldı. O dayanılmaz mutluluk ne kadar kısa sürmüştü. İşte yeniden çırılçıplak, acı, gerçek yaşam karşılarına çıkıvermişti.

"Benim gibi senin de uykun kaçtıysa, durumu aydınlatmaya çalışabiliriz. Kimileri uyumak için koyun sayar ya hani, biz de bu konuyu tartışalım. Bu işi bir an evvel, şimdi hemen bitirmek en iyisi. Tabii istersen. Yok unutmayı yeğlersen, o zaman unutalım gitsin. Bir daha da bu imzasız mektup konusunu hiç açmayalım."

"Hiçbir zaman unutamayacağımızı sen de çok iyi biliyorsun, Rigoberto," dedi Doña Lucrecia, kararlı bir ses tonuyla. "Sen de ben de biliyoruz ki er geç bu konuyu tartışmamız gerekecek. En iyisi bu işi bu akşam bitirelim."

"Hadi öyleyse," dedi Don Rigoberto doğrularak. "Okuyalım bakalım."

Hava serinlemişti. Çalışma odasına geçmeden önce sırtlarına sabahlıklarını geçirdiler. Doña Lucrecia kocasının uydurma

soğuk algınlığı için hazırladığı sıcak limonata dolu termosu yanına aldı. Mektupları açmadan aynı bardaktan birer yudum limonata içtiler. Don Rigoberto mektuplarını sayfaları henüz boş olan son not defterinin arasına koymuştu, Doña Lucrecia'nınkiler ise mor bir kurdele ile bağlanmış, bir el çantasının içinde duruyorlardı. Zarfları ve kâğıtları karşılaştırdılar, tıpatıp aynıydı. Çinlilerin dükkânında dört *real*'e satılan zarf ve kâğıtlar. Ama yazı farklıydı. Ve tabii ki Doña Lucrecia'nın mektubu, tek otantik olan yoktu Don Rigoberto'nun mektupları arasında.

"Bu benim yazım," diye fısıldadı Don Rigoberto. Hiç bu kadar şaşırabileceğini aklına getirmemişti. Evet çok, pek çok fazla şaşırmıştı. Birinci mektubu bütün dikkatini yazıya vererek, içeriğine kafa yormadan iyice inceledi. "Doğru, yazım sık rastlanan bir yazı. Kim olsa taklit edebilir."

"Hele resim yapmaya hevesli bir genç, bir çocuk-ressam haydi haydi," diye tamamladı Doña Lucrecia, göz gezdirmeyi bitirdiği sözde kendi mektuplarını havada sallayarak. "Bu yazı ise benim yazım değil. Bu yüzden benim yazdığım mektubu sana vermedi. Bu mektuplarla karşılaştırıp sahte olduklarını anlamayasın diye."

"Biraz benziyor," diye düzeltti karısını. Büyüteci eline almış, bir pul meraklısının tanımadığı bir damgayı incelediği gibi dikkatle inceliyordu mektupları. "Yuvarlak, resim gibi bir yazı. Rahibeler okulunda okumuş bir kadının yazısı, büyük bir olasılıkla Sophianum'da."

"Sen benim yazımı bilmiyor muydun?"

"Hayır, bilmiyordum," diye suçunu kabullendi Don Rigoberto. Bu büyük sürprizler gecesinin üçüncü sürpriziydi. "Şimdi yazını tanımadığımı anladım. Yanlış anımsamıyorsam daha önce bana hiç mektup yazmamıştın."

"Bunları da ben yazmadım."

Sonra, yarım saatten uzun bir süre sessizlik içinde birbirlerinin mektuplarını okudular, daha doğrusu bu yazışmanın bilmedikleri diğer yarısını. Şapkası Avustralya yerlilerinin resimleriyle süslü ayaklı lambanın ışığında, büyük, deri kanepede yan yana oturuyorlardı. Lambadan inen geniş, yuvarlak ışık ikisine de yetiyordu. Arada bir ılık limonatadan bir yudum içiyorlardı.

Bazen biri kıkır kıkır gülmeye başlıyor, ama diğeri soru sormuyordu. Bazen de birinin yüzü farklı bir ifade alıyordu: şaşkınlık, kızgınlık, duygusallık, şefkat, hoşgörü, belli belirsiz bir hüzün... Okumayı aynı anda bitirdiler. Bitkin, şaşkın, kararsızlık içinde yan gözle birbirlerine baktılar. Nereden başlamalıydılar?

"Buraya el atmış," dedi Don Rigoberto, yazı masasını ve rafları göstererek. "Defterlerimi karıştırmış, notlarımı okumuş. En kutsal, en gizli varlıklarımı. Senin bile içinde neler olduğunu bilmediğin. Bu imzasız mektuplar, kendi elimle yazmamış olsam da, aslında benim. Çünkü eminim, bütün cümleleri benim defterlerimden kopya etmiş. Tam bir rus salatası yapmış. Fikirleri, alıntıları, güldürüleri, oyunları, benim ve başkalarının düşüncelerini birbirine katarak."

"Onun için, ben de bütün bu oyunları, buyrukları senin sandım," dedi Doña Lucrecia. "Ama bu mektupları sen nasıl benden geliyor sandın, anlamıyorum."

"Senin ne yaptığını, nasıl olduğunu bilmek için çıldırıyordum. Senden bir işaret bekliyordum," dedi Don Rigoberto özür diler gibi. "Boğulmak üzere olanlar ilk buldukları şeye sarılıverirler, düşünmeden, iğrenmeden."

"Ama bu saçmalıkları, bu rüküşlükleri nasıl benim yazdığımı düşünebilirsin? Daha çok Corin Tellado'nun marifetlerine benzemiyorlar mı?"

"Bazıları gerçekten Corin Tellado'nun," dedi Don Rigoberto, çağrışım yaparak. "Birkaç haftadan beri sağda solda romanlarını görüyordum. Ama hizmetçi kızın ya da aşçı kadının sandım. Şimdi kime ait olduklarını, ne işe yaradıklarını anlıyorum."

"O bacaksızı geberteceğim," diye bir çığlık attı Doña Lucrecia. "Corin Tellado ha? Yemin ederim geberteceğim."

"Gülüyor musun?" dedi Don Rigoberto, hayran hayran karısına bakarak. "Komik mi buluyorsun? Kutlamalı mıyız, yoksa ödüllendirmeli miyiz?"

Doña Lucrecia kocasının sorularını içten gelen uzun bir kahkahayla yanıtladı.

"Aslına bakarsan ne diyeceğimi, ne düşüneceğimi bilemiyorum, Rigoberto. Sanırım pek komik bir şey değil. Ağlamalı mıyım? Kızmak mı gerek? Ne yapalım, kızmak gerekiyorsa kıza-

lım. Yarın onunla konuşacak mısın? Azarlayacak mısın? Yoksa cezalandırmalı mısın?"

Don Rigoberto omuz silkti. Onun da içinden gülmek geliyordu. Ve kendini çok aptal buluyordu.

"Onu hiç cezalandırmadım, hele dövmek asla. Bu işin nasıl yapıldığını bile bilmem," diye itiraf etti, biraz utanarak. "Belki de bu yüzden böyle oldu. Doğruyu söylemek gerekirse onu nasıl idare edeceğimi bilmiyorum. Ne yaparsam yapayım hep o kazançlı çıkacakmış gibi bir duygu var içimde."

"Belki de öyle ama bu kez biz de kazandık," dedi Doña Lucrecia kocasına daha da yaklaşarak, Don Rigoberto da kolunu karısının omzuna attı. "Barıştık ya! Bu imzasız mektuplar olmasaydı sen asla bana telefon etmeye ve Tiendesita Blanca'da çaya davet etmeye cesaret edemezdin. Öyle değil mi? Ben de randevuya gitmezdim. Eminim. Mektuplar önümüzü açtı. Şikâyetçi olamayız; bize yardımcı oldu, barıştırdı bizi. Barışmamızdan pişman değilsindir umarım, Rigoberto."

Don Rigoberto da sonunda gülmeye başladı. Burnunu karısının başına sürttü, saçları gözlerine girdi.

"Hayır barışmaktan asla pişman olmayacağım," dedi. "Bütün bu heyecanlardan sonra güzel bir uykuyu hak ettik artık. Buraya kadar iyi de sabah büroya gitmem gerek, hanım."

Işıkları yakmadan yatak odasına döndüler. Doña Lucrecia yatmadan, bir cesaret, bir şaka daha yaptı:

"Aralıkta Fonchito'yu da götürür müyüz Viyana'ya?"

Ciddi mi söylüyordu, yoksa şaka mı yapıyordu? Don Rigoberto kötü düşünceleri hemen kafasından uzaklaştırdı ve yüksek sesle duyurdu:

"Her şeye karşın mutlu bir aileyiz, değil mi, Lucrecia?"

Londra, 19 Ekim 1996